

Ha Jin - Bekleyiş

Orijinal Adı: Waiting

Yazarı: Ha Jin

Çeviri: Sibel Türe

Editör: Tanju Anapa

Düzelti: Nursel Calap

Düzenleme: Gülen

Işık Montaj: Kaya Güler

Film-Grafik: Ebru Grafik

Baskı: Şahinkaya Matbaası

Cilt: Güven Mücellit

. Baskı: Temmuz 2001, İstanbul

ISBN: 975 331 334-9

©Ha Jin 1999 Vintage

Yayımlayan:

Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti. Osmanlı sk. 24/4 80090

Taksim/İstanbul

Tel: 0212.252 38 21 pbx

Faks: 252 47 29

Genel Dağıtım:

Yeni Çizgi Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Gürsel Mah. Alaybey Sk. No:7

Kâğıthane/İstanbul

Tel: 0212.220 57 70 pbx Faks: 222 61 55

BEKLEYİŞ

Ha Jin

Çeviren Sibel Türe

E p s i l o n

Lin Kong, karısı Shuyu'dan boşanmak için her sene oose Köyü'ne gelirdi. Bugüne dek Wujia Kasabası'ndaki mahkemede pek çok kez boy göstermişler, fakat yargıç boşanmayı kabul edip etmediğini sorduğunda, karısı hep son anda fikrini değiştirmişti. Yıllar yılları kovaladı, ama onlar Wujia Kasabası'na her gittiklerinde, ellerinde yirmi yıl önce nüfus idaresinden aldıkları evlenme cüzdanıyla geri döndüler.

O yaz Lin Kong, Muji'de doktorluk yaptığı askeri hastaneden, boşanmasının gerekliliği konusunda bir rapor alıp yine köyünün yolunu tuttu. Bir kez daha karısını mahkemeye götürüp, evliliklerine son verme planları yapıyordu. Yola çıkmadan önce hastanedeki sevgilisi Manna Wu'ya söz vermişti. Bu kez bir yolunu bulup önce Shuyu'yu boşanmaya ikna edecek, sonra da sözünde durmasını sağlamak için elinden geleni yapacaktı.

Subay olduğu için her sene on iki gün izni vardı. Eve yolculuk tam bir gün tutuyordu. Yolu üzerindeki iki şehirde tren ve otobüs değiştirmek zorundaydı. Köyde sadece on gün kalabilirdi, Çünkü son günü de dönüş yolu için ayırmak zorundaydı. Yıllık izne çıkmadan önce, eve vardığında planını uygulamak için yeteri kadar zamanı olacağını düşünmüştü. Fakat neredeyse bir hafta geçtiği halde, henüz karısına boşanma konusunda tek

bir söz edememişti. Ne zaman dilinin ucuna konuyla ilgili bir şey gelse, kendini tutmuş ve konuşmayı daha sonraya ertelemişti.

Kerpiçten evleri yirmi sene önce nasılsa hâlâ aynıydı. Kiremit döşeli çatının örttüğü dört büyük oda ve çerçeveleri maviye boyanmış, güneye bakan, kare şeklinde üç pencere. Lin avludaki odun yığınlarının üzerine koyup kurutmaya çalıştığı düzinelerce kitabı ters yüz etti. "Kesin olan bir şey varsa, o da Shuyu'nun kitapların değerini bilmediği," diye düşündü. "Belki de onları yeğenlerime vermeliyim. Bu kitaplar artık benim işime yaramıyor."

Yanı başında, tavuklarla kazlar salına salına dolaşıyorlardı. Birkaç minik civciv, küçük sebze bahçesini çeviren çitin aralıklarından içeri dalıp çıkıyordu. Bahçedeki sırik fasulyeleri, çitlere sardırılmış hıyarlar, öküz boynuzu gibi kıvrılmış patlıcanlar ve kütür kütür marullar, dolaşmak için bırakılan alanı bile kaplamıştı. Karısı kümes hayvanlarının yanı sıra, iki domuz ve sütü için bir de keçi besliyordu. Sebze bahçesinin bitişiğindeki ağıldan dişi domuzun böğürtüsü yükseliyordu. Ağıl duvarının karşısında bir gübre yığını, ailelerine ait tarlaya götürülmeyi bekliyordu. Orada bir çukura doldurulacak ve tarlada kullanılmadan önce iki ay boyunca sıcaklığın altında bekletilecekti. Fermantasyona bırakılmış tahılın yaydığı kötü koku, domuzların yiyeceklerinden çıkan kokuya karışmıştı. Lin'in bu evde hoşlanmadığı tek şey bu ekşi kokuydu. Shuyu'nun yemek pişirdiği mutfaktan ateşi canlandırmak için kullandığı körüğün sesi geldi. Güneyde birbirinin içine geçmiş bir karaağaç ve huş ağacı, komşularının yarı saz, yarı kiremitle örtülmüş çatılarını gölgeliyordu. Arada sırada çevredeki evlerin birinden bir köpek havlaması duyuluyordu.

Lin bütün kitapları ters yüz ettikten sonra, üzeri dikenli iğde dallarıyla kaplı, bir metre yüksekliğindeki duvardan atlayıp dışarı çıktı. Elinde lisedeyken kullandığı, kenarları kıvrılmış Rusça bir sözlük tutuyordu. Yapacak başka işi olmadığından bir kayanın üzerine yerleşip sözlüğün yapraklarını karıştırmaya başladı. Bazı Rusça sözcükler hâlâ aklındaydı. Bunlardan bazılarını bir araya getirerek küçük ' cümleler oluşturmayı bile denedi. Fakat ismin halleriyle ilgili dilbilgisi kurallarını tam olarak hatırlayamayınca kitabı kucağına bıraktı. Kafasını kaldırıp, ilerideki patates tarlasında çapa yapan köylüleri seyretti. Tarla o kadar büyüktü ki, mola verecekleri zamanı belirleyebilmek için ortasına kırmızı bir bayrak dikmişlerdi. İşaretledikleri yere geldiklerinde bir süre dinlenebileceklerdi. Gördükleri Lin'i büyülüyor da olsa tarla işlerinden pek anlamazdı. Wujia'daki liseye devam edebilmek için henüz on altı yaşındayken köyü terk etmişti.

Yolun aşağısında, hareket ettikçe bir sağa bir sola sallanan darı balyaları yüklü bir öküz arabası belirdi. Önde, arka ayağı hafifçe aksayan, henüz buzağı denebilecek kadar genç bir hayvan vardı. Lin, kızı Hua ile bir başka kızın yükün üzerinde oturduklarını gördü. İki de yumuşacık balyaların arasına gömülmüş, şarkı söylüyor, gülüşüyorlardı. Mavi kasketli sürücü dişlerinin arasına piposunu sıkıştırmış, kısa kamçısıyla öküzlerin koşumlarını birbirine bağlayan demire vuruyordu. Demir çerçeveli tekerlek, yamru yumru yolda kulak tırmalayıcı, ritmik bir gıcırta çıkarıyordu.

Öküz arabası ön kapıya gelince, Hua tıka basa dolu bir çuvalı yere fırlatıp aşağı atladı. "Teşekkürler Yang Amca," diye seslendi sürücüye. Balyaların üzerinde oturan tombul kıza el salladı ve "Akşama görüşürüz," diye bağırdı. Sonra pantolonuyla bluzundaki saman çöplerini silkeledi.

Hem yaşlı adam, hem de kız hiç konuşmadan Lin'e gülümsediler. Lin sürücüyü hatırlar gibiydi, fakat kızın hangi aileye ait olduğunu bilemiyordu. Onların kendisini, köylülerin birbirlerini selamladıkları gibi selamlamadıklarının farkındaydı. Adam "Günün nasıldı ahbap?" diye bağırmamıştı. Kız da, "Nasılsın amca?" dememişti. "Belki de askeri üniforma giydiğim için," diye düşündü.

Oturduğu kayadan kalkarken kızına, "Çuvalda ne var?" diye sordu.

"Dut yaprakları." "İpek böcekleri için mi?"

"Evet." Hua onunla isteksizce konuşuyor gibiydi. Evlerinin arkasındaki kulübede ipek böceği yetiştiriyordu. Koca koca örgü sepetlerin üçü de böcek doluydu. "Ağır mı?" diye sordu.

"Hayır."

"Yardım edeyim mi?" Lin, kızı içeri girmeden onunla biraz konuşabilmeyi umuyordu. "Hayır, kendim taşıyabilirim."

Hua koca çuvalı omzuna yükledi. Yuvarlak gözleri bir an babasının yüzüne takıldı, sonra alırsız bir tavırla uzaklaştı. Lin kızının, soyulan derinin yer yer beyaz lekeler oluşturduğu, güneşte yanmış kollarını fark etti. Ne kadar da güçlü ve uzun boyluydu. Tam bir çiftçi kızıydı.

Kendisine bakışı onu rahatsız etmişti. Huysuzluğunun annesiyle boşanmaya çalışmasıyla ilgili olup olmadığından emin değildi. O konuyu bu sene hiç açmadığı için, sebebin bu olmadığını hissetti. Kızının ona bir yabancı gibi davranması onu mutsuz ediyordu. Küçük bir kızken babasına çok

bağlıydı ve ne zaman eve gelse beraber oynarlardı. Büyüdükçe daha içine kapanmış ve daha mesafeli olmuştu. Şimdiyse, bazen sıradan bir iki söz ediyor ve nadiren dudaklarında donuk bir gülümseme belirliyordu. "Benden nefret ediyor mu gerçekten?" diye düşündü. "Koca kız olmuş. Birkaç yıl sonra kendi ailesi olacak ve benim gibi bir ihtiyara ihtiyacı kalmayacak."

Aslında, Lin yaşına göre genç görünüyordu. Kırklı yaşlarının sonuna gelmişti, ama hâlâ orta yaşlı biri gibi görünmüyordu. Üniforma giymesine rağmen, bir subaydan çok, resmi bir görevliye benziyordu. Solgun yüzü, düzgün burnunun üzerindeki siyah çerçeveli gözlükleriyle, pürüzsüz ve hoş görünüyordu. Karısı Shuyu ise tam tersine, ufak tefek, yaşından çok daha büyük gösteren, çökmüş bir kadındı. İnce kol ve bacakları, giysisini hiçbir zaman dolduramadığından, ne giyse üzerinden sarkıyordu. Üstelik ayakları bağlıydı.* Bazen baldırına kadar uzanan siyah kumaşla sarılmış olurdu. Siyah saçlarını ensesinde sımsıkı bir topuz yapardı, bu da onu olduğundan çok daha zayıf gösterirdi. İki küçük düğme gibi görünen koyu renk gözleri kötü bakışlı değildi, ama dudakları hep gergindi. Karı koca olarak hiçbir bakımdan uyuşmuyorlardı.

Lin, "Shuyu, boşanma hakkında konuşabilir miyiz?" diye sordu yemekten sonra. Hua, Harbin'deki ticaret okulu sınavlarına hazırlandığından, arkadaşlarıyla ders çalışmak için çıkmıştı.

"Olur," dedi karısı sakın bir sesle. "Yarın şehre inebilir miyiz?" "Olur."
"Her zaman 'olur' diyorsun, fakat sonra fikrini değiştiriyorsun. Bu kez sözünü tutabilecek misin?"

Ç.N.: *Eskiden Çin geleneklerine göre küçük kalsın diye, kadınların ayakları bağlanırdı.

Shuyu cevap vermedi. Hiçbir zaman kavga etmezlerdi. Lin ne zaman bir şey söylese, karısı hep onaylardı. "Shuyu," diye devam etti, "biliyorsun, orduda bir yuvaya ihtiyacım var. Orada tek başıma yaşamam çok zor. Artık genç bir adam değilim."

Kadın konuşmadan başını salladı.

;

"Bu kez yargıca evet der misin?"

"Olur."

Odaya yine sessizlik çöktü. Lin elleriyle masanın üzerinde sessizce tempo tutarken, bir yandan da yöresel gazete 'Milletin Sesi'ni okumaya devam etti.

Shuyu elinde makas ve bir parça Fransız tebeşiriyle, kızlarına siyah pazenden bir ceket kesiyordu. Kâğıt kaplı tavandan sarkan 25 watt'lık ampulün etrafında iki sarı pervane dönüyordu. Lamba kordonunun gölgesi, beyaz badanalı duvarda asılı azgın dalgalar arasında bir sazan balığının sırtına binmiş, üzerinde önlükten başka bir şey olmayan, tombul bebek resminin görüntüsüne olduğundan daha ciddi bir görünüm kazandırıyordu. Üzeri hasır kaplı tuğla sedirin üzerinde iki yorgan ve koca ekmek somunları gibi görünen, iki kara yastık duruyordu. Köyün güneyindeki kurbağaların vıraklaması, ön pencereden içeri dalan ağustos böceklerinin sesine karışıyordu. Tugay komutanlığının kışlasından, komün üyelerini toplantıya çağıran çan sesi duyuldu.

Tam yirmi bir yıl önce 1962 senesinde Lin, Shenyang'daki askeri okulda tıp okuyordu. Bir gün babasından, annesinin çok hasta olduğunu, babası zamanının çoğunu komüne ait tarlalarda çalışarak geçirmek zorunda olduğu için, evlerinin bakıma ihtiyacı olduğunu bildiren bir mektup almıştı. Babası onun bir an önce evlenmesini ve karısının annesiyle ilgilenmesini istiyordu. Lin evlatlık görevini yerine getirmek için ailesinin ona bir eş bulmasını kabul etti.

Yaşlı bir çöpçatanla bir ay boyunca görüştüktan sonra, kısa süre önce Lokou'dan gelip Goose Köyü'ne yerleşen Lius ailesinin büyük kızında karar kıldılar. Lin üniversiteyi bitirdikten sonra askeri doktor olacağından, Shuyu'nün ailesi kızlarını böyle bir kocaya vermekten mutlu oldular ve fazladan para ve hediye istemediler. Ailesi Lin'e, Shuyu' nün siyah-beyaz, şipşakçada çekilmiş bir fotoğrafını gönderdi. Lin de, onun iyi ve normal bir kız olduğunu düşünerek nişanlanmayı kabul etti.

Nişanlısıyla ancak kışın eve döndüğünde tanışabildi. Shuyu buruş buruş suratı, kayış gibi sert elleriyle o kadar yaşlı görünüyordu ki, Lin dehşete düşmüştü. Nişanlısı en az — kırkında görünüyordu. Halbuki ona yirmi altı yaşında olduğunu söylemişlerdi. Doğru olsaydı ondan sadece bir yaş büyük olacaktı. Üstelik ayakları da sadece on santim uzun-luğundaydı. Artık Çin değişmişti. Ayakları bağlı genç bir kadını kim isterdi? Ailesine yalvarıp onları nişandan vazgeçirmeye çalıştı. Fakat o kadar dediğim dedik insanlardı ki, onun aptalca davrandığını söylediler. Shuyu'nün uygun bir eş

olmadığını ispatlamadan nişandan nasıl vazgeçebilirlerdi? Böyle bir şey yaparlarsa bütün köy onlara cephe alırdı.

"Güzellik karın doyurur mu?" diye sordu babası asık suratla.

"Oğlum," dedi annesi hasta yatağından, "güzel bir yüz birkaç sene içinde solar. Güzel huysa kalıcıdır. Shuyu senin için iyi bir yardımcı olacak."

"Bunu nereden biliyorsun?" diye sordu Lin.

"İnan bana, bunu hissedebiliyorum."

"Bu kadar iyi kalpli bir kızı nerede bulursun?" diye sordu babası.

"Lütfen," diye yalvardı annesi, "onunla evlenmeyi kabul ettiğini bilirim rahatça ölebilirim."

Böylece, Lin ailesine boyun eğmiş oldu. Shuyu'yu karısı olarak kabul etmişti, ama onu köyün dışındaki insanlara gösteremeyeceğini biliyordu. O yüzden bir yıl içinde evlenmiş olmalarına ve üzerinden yirmi yıl geçmesine rağmen, karısının askeri hastaneye gelmesine hiç izin vermemişti. Üstelik tek çocukları olan kızlarının doğumundan sonra, on yedi yıl boyunca ayrı yaşamışlardı. Ne zaman eve gelse, kendi odasında uyumuştı. Karısını ne sevmiş, ne de nefret etmişti. Ona hep kuzenlerinden birine davrandığı gibi davranmıştı.

Annesiyle babası çoktan ölmüş, kızları ise ortaokuldan mezun olmuştu. Artık bu ailenin ona ihtiyacı olmadığını ve kendi yoluna gidebileceğini hissediyordu.

O Sabah erkenden, karı-koca köyün yeni değirmeni için Wujia' ya elektrikli motor almaya giden bir traktöre bindiler. Traktörün arkasında, tugayda ürün muhasebecisi olarak çalışan, Shuyu'nun kardeşi Bensheng de vardı. Boşanmaya gittiklerini duymuş ve kız kardeşini yalnız bırakmak istememişti. Bensheng mahkeme sırasında hiç konuşmasa da, her yaz onlarla birlikte mahkemeye gelirdi. Lin başından beri, Shuyu'nun fikrini son anda değiştirme nedeninin Bensheng olduğuna inanmıştı. İki adam, yine de birbirlerine hiçbir düşmanca tavır göstermeden, sırtlarını traktörün kenarına dayamış sessizce oturuyorlar, Lin'in Zafer sigaralarından içiyorlardı.

Wujia, Goose Köyü'nden on sekiz mil uzaktaydı. Yolun iki kenarındaki tarlaların çoğu biçilmiş, buğday ve darı balyaları binlerce küçük mezar gibi kümelenmişti. Tarlanın birindeki sıra sıra at arabasına komün üyeleri hazır balyaları yüklüyordu. Adamların ellerindeki tırmıkların metali güneşte pırıl pırıl parlıyordu. Traktör bir meranın yanından

geçti. On, on beş tane inek otluyor, birkaç tanesi de buzağılarını emziriyordu.

Kuzeyde, neredeyse bir göl kadar geniş Songhua Nehri uzanıyordu. Nehrin üzerinde, arkasında siyah bir duman bırakarak doğuya doğru aheste aheste yol alan buharlı bir gemi vardı. Birkaç pelikan suyun karşı tarafına doğru uçarak, ufukta kayboldular.

Traktör sarsılarak, ağır ağır yol alıyordu. Gidecekleri otuz kilometrelik yolun henüz yarısına gelmişlerdi ki, Lin'in başına bir ağrı girdi. Daha önceki yıllarda hiç böyle olmazdı. "Yaşlandım," dedi kendi kendine. "Bu dava sonsuza kadar bu şekilde devam edemez. Bu kez yargıcı ikna edip bu işten sıyrılmalıyım."

Şehrin girişindeki tuğla taşıyan at arabaları yüzünden yol tıkanıdığı için, traktör adım adım ilerlemek zorunda kaldı. Bensheng ile 'Uçan Ejderha' lakaplı şoför gitgide sabırsızlanıyorlar ve ara sıra lanet okumaktan kendilerini alamıyorlardı. Şehir merkezine ancak yarım saat sonra ulaşabildiler. O gün pazar kurulduğu için ana caddedeki yaya kaldırımlarını satıcılar zaptetmişti. Kümes hayvanları, sebze, meyve, yumurta, canlı balık, domuz yavruları, giysi gibi, akla gelebilecek her şeyi bulmak mümkündü. Her yer örgü sepetler, tavuk kafesleri, yağ kavanozları, balık havuzları ve kovalarla doluydu. Kel bir adam, sattığı pirinç düdüklülerden birini üflüyor, çıkarttığı ses açık havada yayılıp insanın kulaklarını tırmalıyordu. Kavun tezgâhlarındaki birkaç genç kız, bir yandan kendi sardıkları sigaraları tütürürken, bir yandan da müşterileri çekmek için bağırlıyorlar ve kaz tüyünden yapılmış yelpazelerini sallayarak sinekleri kaçırmaya çalışıyorlardı.

Traktör ana caddenin sonunda, Yeni Çin Kitabevi'nin karşısındaki siyah tuğlalı mahkeme binasının önünde yolcularını indirdi. Sonra da tamircideki motoru almak üzere uzaklaştı. Bu ülkede boşanan çiftlere pek rastlanmazdı. Mahkemede, senede sadece bir düzine kadar boşanma davası görülür, bunların da yalnız iki veya üç tanesi boşanmayla sonuçlanırdı. Çoğu kez, mahkeme çiftlerin evlilik sorunlarını çözmelerine yardım etmeye çalışır ve onları yeniden bir araya getirirdi.

Yargıç elli yaşlarında, polis üniforması giymiş, tostoparlak bir adamdı. Lin ile Shuyu'yu bakar bakmaz tanıdı ve "Yine mi?" diye sordu. Sonra başını salladı ve kürsünün arkasındaki genç kadın polise öne gelmesini işaret ederek not tutmasını istedi.

— Herkes oturduktan sonra, Lin yargıcın yanına giderek, hastaneden aldığı raporu uzattı.

Formaliteler tamamlandıktan sonra, yargıç davasını mahkemeye sunmasını söyledi. Lin yerinden kalkmadan anlatmaya başladı. "Aramızda sevgi kalmadı. O yüzden boşanmak için birlikte başvuruda bulunduk. Lütfen benim kalpsiz bir adam olduğumu düşünmeyin, Yoldaş Yargıç. Biz karımla on yedi seneden beri ayrı yaşıyoruz. Ona karşı her zaman iyi davrandım ve..."

"Dur bakalım, önce şu işi iyice anlayalım," diye sözünü kesti yargıç. "Boşanmak için birlikte başvuruda bulunduğunuzu söyledin. Fakat getirdiğin raporda sadece senin adın geçiyor. Karın da boşanmak için başvuruda bulundu mu?"

"Hayır, özür dilerim. Ben kendim başvuruda bulundum." Yargıç bu tür davalara alışkındı. Lin'in Muji'de başka bir kadınla birlikte olduğunu biliyordu. O yüzden onu daha fazla sorgulamaya kalkışmadı. Shuyu'ya dönerek, kocasının söylediklerinin doğru olup olmadığını sordu.

Shuyu başını salladı. "Evet," diyen sesini duymak neredeyse olanaksızdı.

"Siz ikiniz on yedi yıldan beri aynı yatakta uyumadınız mı?" diye sordu yargıç.

Shuyu kafasını salladı. "Evet mi, hayır mı?"

"Evet."

"Boşanmayı kabul ediyor musun?"

Shuyu cevap vermedi. Gözlerini yer yer bozulmuş yer döşemesine dikmişti. Lin, "Haydi, evet de," diye içi giderek ona bakıyordu.

Kadın, bir dakika, yada biraz daha uzun bir süre hiç sesini çıkarmadı. O sırada yargıç, üzerinde boynunu öne doğru uzatmış, kükreyen bir kaplan resmi olan yelpazesini sallayarak, sabırla bekliyordu. Kaplanın ağzı kan dolu bir havuza benziyordu. "İyi düşün. Ani karar verme," dedi Shuyu'ya.

O sırada Bensheng elini kaldırıp söz istedi. Yargıç onun konuşmasına izin verdi.

Bensheng ayağa kalktı. "Saygıdeğer Yargıç, kardeşim cahil bir ev kadınıdır ve duygularını nasıl ifade edebileceğini bilemiyor. Fakat ben onun nasıl hissettiğini biliyorum." "O halde bize de anlat."

"Lin Kong'un ona bu şekilde davranması hiç adil değil. Kardeşim yirmi yıldan fazla Kong ailesinin yanında yaşadı ve onlar için saçını süpürge etti. Kocasının yaşlı annesine, ölene kadar o baktı. Daha sonra üç yıl boyunca da yatalak babasına baktı; hem de o kadar iyi baktı ki, adamın hiçbir yerinde yatmaktan dolayı tek yara açılmadı. Kayınpederi öldükten sonra da, kocası sağ olmasına rağmen, bir dul gibi, hem dışarıda hem içeride çalışarak kızlarını tek başına büyüttü. Bütün köylüler onun nasıl bir hayatı olduğunu gördüler ve ne zaman olsa bunu dile getirirler. Bütün bu yıllar boyunca, Lin Kong, Muji'de başka bir kadınla, bir metresle yaşadı. Bu hiç adil değil. İnsan birine, hele karısına, bir kere giydikten sonra çıkarıp atacağı bir palto gibi davranamaz." Bensheng'in yüzü kıpkırmızı olmuştu; burnundan soluyarak yerine oturdu. Neredeyse ağlayacak gibi görünüyordu.

Lin bu sözler karşısında kendini yerin dibine geçmiş gibi hissetti. Karısının gözyaşlarına boğulduğunu görünce hiçbir şey söylemedi. Sessizce oturdu.

Yargıç bir el hareketiyle kaplan desenli yelpazesini kapatıp öbür elinin avucuna vurdu. Sonra yumruğunu masaya indirdi; uçuşan birkaç toz zerreciği, içeriye yansıyan güneş ışığında sanki havada asılı kalmış gibi görünüyordu.

Parmağını Lin'in yüzüne doğrulttu. "Yurttaş Lin Kong, sen bir devrim subayısın ve bizim gibi sivillere örnek olmalısın. Nasıl örnek olmak bu? Ailesini hiçe sayan, yeniyi seven, eskiden nefret eden, döneke, sözüne, işine güvenilmez bir adam. Karın ailene ırgat gibi hizmet etmiş. Bunca yıl sonra, nasılsa işin görüldü diye, onu başından atmak istiyorsun. Bu hem ahlaksızca, hem şerefsizce ve kesinlikle kabul edilemeyecek bir davranış. Söyle bana, senin hiç vicdanın yok mu? Yeşil üniformanı ve şapkanın üzerindeki kırmızı yıldızı hak ediyor musun?"

"Ben... ben ailemle ilgilenmeye çalıştım. Ona her ay kırk yuan gönderdim. Bana ailemle..."

"Bu mahkeme isteğinizi geri çeviriyor. Dava düşmüştür."

Lin daha fazla itiraz edemedi, kısa boylu yargıç kalkıp iri adımlarla yan taraftaki tuvalete yöneldi. Adım attıkça yer döşemesi gıcırıyor, tombul kalçaları bir sağa bir sola sallanıyordu. Şapkası hâlâ masasının üzerindeydi. Kadın polis yargıcın arkasından baktı. Dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme vardı.

Öğle olmuştu. Dışarıda yakıcı bir güneş vardı. İnsanların çoğu pazarı terk ettiği için, sokak şimdi daha tenhaydı. Uzaktan hafifçe, atların koşum

takımlarına takılan zillerin sesi duyuluyordu. Okullu bir grup kız yaya kaldırımında bir dizi lastik bandın çevresinde atlayıp dans ederken, bir yandan da bir tekerleme söylüyordu. Sıcaktan bembeyaz görünen parke döşeli sokağın şurasında burasında yağmur suyu birikintileri vardı. Lin, genç bir kadının kurdele sattığını görünce durdu. Hua'ya bir çift kurdele almak istemişti, fakat kızının hangi rengi sevdiğinden emin değildi. Shuyu "Pembe," dedi. Lin iki ipek kurdele için yarım yuan ödedi.

Hep birlikte, sokağın köşesindeki daha çok tahıl yemekleri satan, Sunrise House isimli küçük lokantaya gittiler. Pencere kenarında bir masaya oturdular. Meşe ağacından yapılmış masanın üzeri yağlıydı. Ortada birkaç tane, grileşmiş yuvarlak yanık izi vardı. Bir uğur böceği, yemek yedikleri çubukların konduğu kavanozun kenarında tembel tembel yürüyordu. Bir süre sonra kanatlarını hızlı hızlı birbirine sürterek, pervane kanadı gibi döndürmeye başladı. Bir garson yanlarına geldi, sanki onları daha önceden tanıyormuşçasına sevecenlikle selamladı. "Bugün öğle yemeği olarak ne yemek istersiniz? Eriştemiz, pırasalı gözlememiz, kuşbaşı etli böreklerimiz, şekerli çöreklerimiz ve kızarmış hamur çubuklarımız var."

Lin bir tabak sığır domuz ciğeri, anasonlu et suyunda pişmiş yürek ve dört tabak erişte sipariş etti. Eriştelerin iki tabağı kayınbiraderi içindi. Shuyu ile kendisine birer tabak yeterdi.

Sonunda yemekler geldi. Dumanı tüten eriştelerin üzerine, nişasta, didiklenmiş domuz eti, fasulye, arpacık soğanı, kişniş ve yumurtayla yapılan bir sos konmuştu. Shuyu çubukla eriştesini almaya çalışırken, sol koluna bir damla sos döktü. Elini yalayarak sosu temizledi.

Çarçabuk yemeklerini bitirdiler. Lin konuşmak istemiyordu, kalbi sanki uyuşmuş gibiydi. Mahkemeden çıktıklarında kayınbiraderinden nefret etmek istemiş, ama içinde herhangi bir güçlü duygu hissedememişti.

Bensheng bir tabak erişteyi midesine indirdikten sonra sessizliği bozdu. "Erişte, mahkemede söylediklerimi ciddiye alma. Shuyu benim kardeşim, bunu yapmak zorundaydım." Bir parça domuz yüreğini çiğnerken kısıp gözleri pırıl pırıl parlıyordu.

"Anlıyorum," dedi Lin.

"Yani bana bozulmadın, öyle mi?"

"Hayır."

"Hâlâ aile miyiz?"

"Evet."

Shuyu gülümseyerek iştahla eriştesini emdi. Lin başını sallarken içini çekti.

Traktör şoförü, Uçan Ejderha, onları postaneden önceki dört yol ağzında beklemeye söz vermişti. Fakat yemeklerini bitirip oraya vardıklarında traktörden eser yoktu. Görünüşe göre, adam onları bırakıp evinin yolunu tutmuştu. Bu da Yeşil Han'ın önündeki otobüs durağına kadar bir mil yürüyecekler, demektir. Bensheng yol boyunca hiç durmadan Uçan Ejderha'ya lanet okudu.

Manna Wu yıllardır Lin Kong'a âşıktı ve evlenebilmek için onun karısından boşanabilmesini bekliyordu. Yazlar yazları kovalamış; Lin hep boşanabilmek için evine gitmiş, fakat her seferinde başarısız olmuştu. Manna bu sene de bir değişiklik olmasını beklemiyordu. 1958'de Vekil

Wang tarafından konulan askeri hastane kuralına göre, bir subay ancak on sekiz senelik bir ayrılıktan sonra karısının rızasına gereksinim duymadan boşanabilirdi. Bir sonraki yaz Vekil sarılıktan ölmüş, ama bu kural hastanede yirmi beş yıl boyunca katı bir şekilde uygulanmıştı.

1983 yılında, Lin ile karısı ayrılıklarının on yedinci senesini dolduracaklardı, böylece Shuyu'nün rızası olsun olmasın bir sonraki yıl boşanabileceklerdi. O yüzden Manna, Lin'in bu kez fazla çaba göstereceğini sanmıyordu. Onun aklından geçenleri biliyordu; her zaman kolay yolu seçerdi. Lin, köyden döndükten sonra Manna'nın kaldığı binaya gitti ve davanın düştüğünü anlattı. Manna heyecansız bir sesle cevap verdi, "Daha sen gitmeden önce, bunun işe yaramayacağını biliyordum."

Lin ellerini dizine koydu. "Bu kadar üzülme. Gerçekten elimden geleni yaptım," dedi. "Ben üzgün değilim."

"Haydi, yapma böyle. Seneye istese de istemese de boşanacağız nasılsa. Bir sene daha bekleyelim, tamam mı?"

"Bir sene daha mı?" Manna'nın sesi iyice tizleşmişti. "Sen kaç sene yaşayacağını biliyor musun?"

Lin bir süre sessiz kaldı. Çenesini avucuna dayadı. "Sonuç olarak bunca yıldır bekliyoruz. Sadece bir yıl kaldı."

Manna yüzünü kaldırıp ona baktı. "Bak bana Lin. Ben yaşlanmıyor muyum?"

"Hayır sevgilim. Sen yaşlı değilsin. Huysuzluk etme." Henüz kırklı yaşlarının başında olduğuna göre, yaşlı olmadığı doğrudu. Yüzünde birkaç kırışık vardı, fakat gözleri birbirinden biraz ayırık da olsa hâlâ parlak ve canlıydı. Kırışmış birkaç tel saça rağmen, uzun, zarif, mükemmel bir görünüşü vardı. Arkadan bakıldığında rahatlıkla otuzlarında olduğu söylenebilirdi.

Kapı açıldı ve oda arkadaşı Hemşire Hsu, "Güneş Adası'nda" isimli popüler bir şarkıyı mırıldanarak içeri girdi. Genç kız, Lin'in, Manna'nın yatağının karşısındaki kendi yatağının kenarında oturduğunu görünce şaşırdı ve üzgün bir ifadeyle karşısındaki çiftte baktı. "Rahatsız ettim, kusura bakmayın."

"Sizin yerinizi zaptettiğim için ben özür dilerim," dedi

Lin.

"Önemli değil." Hemşire Hsu yatağının başucundaki dolaptan koca bir domates alıp, şarkısını söylemeye devam ederek çabucak dışarı çıktı.

Lin hemen kalkıp kapıyı kapattı. İkisi de konuşmaktan kaçındıkları için aralarındaki sessizlik devam ediyordu.

Lin köşede duran, demir bir ayağın üzerine yerleştirilmiş sarı emaye tasta ellerini yıkamaya başladı. Suratına birkaç avuç su çarptıktan sonra, Manna'ya döndü. "Şimdi işe gitmem gerekiyor. Seninle akşama görüşürüz, tamam mı?" Beyaz bir havluyla yüzünü kuruladı. Manna konuşmadan başını salladı. Her ikisi de hastanede çalışıyorlardı. Lin doktor, Manna ise başhemşireydi. Sevgili olmalarına rağmen birlikte yaşamaları imkânsızdı; ancak yemekhanede aynı masada yemek yiyebilir veya binaların arasında dolaşabilirlerdi. Hastane kuralları bir erkekle bir kadının, eğer nişanlı veya evli değillerse, kampusun dışında birlikte yürümelerini yasaklıyordu. Bu kural, 1964'te bir hemşire, asistan doktor olan erkek arkadaşından hamile

kaldığından beri, tam on dokuz yıldır titizlikle uygulanıyordu. Hamilelik anlaşıncı, âşıklar hastanenin doğusundaki huş ağaçlarının doldurduğu koruda pek çok kez buluştuklarını itiraf etmişlerdi. Her ikisi de ordudan atılmıştı. Adam doğduğu kasaba olan, Jilin'de köy doktorluğu yapmaya başlamış, kadın da bir konserve fabrikasında deniz ürünlerini ambalajlama işinde çalıştırılmak üzere Yingkou'ya gönderilmişti. Daha sonra da hastanedeki Parti Komitesi şu kuralı geliştirmişti: Ayrı cinsiyette iki meslektaş, evli veya nişanlı olmadıkça, kampus dışında birlikte olamazdı.

O sıralar bu kural pek çok hemşirenin hayatını mahvetmişti. Hastanedeki bekâr erkek subaylar, cezalandırılma

korkusuyla gözlerini şehirdeki ve civar köylerdeki genç kadınlara dikmişlerdi. Hemşirelerin çoğu, her şeye rağmen on dokuz yıldan beri titizlikle uyulan bu kurala çok içermişlerdi. Lin evli bir adam olduğuna göre, Manna nişanlısı olamazdı. Hastane dışında birlikte yürümelerine izin yoktu. Senelerce yaşadıkları kısıtlamalar yüzünden bu kurala artık alışmışlardı.

Lin Kong askeri tıp fakültesinden 1963 yılının sonunda mezun olmuş ve doktor olarak çalışmak üzere Muji'ye gelmişti. O zaman hastane bünyesinde, Mançurya ve İç Mongolya'daki ordu için hemşire yetiştiren, on altı aylık bir kurs vardı. Manna Wu 1964 sonbaharında kaydını yaptırdığında, Lin okulda anatomi dersi veriyordu. Manna o sıralarda hastane takımında voleybol oynayan enerjik bir kızdı. Ortaokul veya liseden henüz mezun olmuş sınıf arkadaşlarının tersine, üç yıl sahildeki bir telefon şirketinde santral memuresi olarak çalışmıştı ve onların pek çoğundan yaşça daha büyüktü. Hemşirelik okulundaki öğrencilerin yüzde doksan beşi kız olduğundan, Muji'deki askeri birliklerde çalışan pek çok genç subay, hafta sonunda sık sık hastaneye gelirdi.

Subayların çoğu öğrenciler arasında bir kız arkadaş yada nişanlı bulmak isterlerdi. Oysa bu genç kızlar hâlâ askerdi ve erkek arkadaş edinmelerine izin yoktu. Aslında, kız öğrencilere duyulan ilginin gizli bir sebebi vardı. Pek çoğu itiraf etmese de, hepsi onların 'iyi kızlar' olduğuna yürekten inanıyordu. Yani bu kızlar bakireydi; kaydolmak isteyenlerin hepsi fiziksel bir muayeneden geçirildiği ve kızlık zarı yırtılmış olanlar reddedildiği için, başka türlü orduya katılmaları olanaksızdı.

Yazın bir pazar günü, Manna yatakhanein çamaşırvhanesinde tek başına giysilerini yıkıyordu. İçeriye zayıf, orta boylu, yüzü çilli, şapkasız bir teğmen girdi. Yakasını açmış, ceketinin üst düğmelerini çözmüştü. Çıkıntılı Adem elması göze batacak kadar ortaya çıkmıştı. Manna'nın yanına geldi ve ayağını kaldırıp uzun, seramik küvetin kenarına dayadı. Musluktan akan su, siyah, plastik sandaletlerine çarptıkça gümüş bir yelpaze gibi etrafa sıçırıyordu. Sol ayağını bitirdikten sonra sağ ayağını da aynı şekilde suya tuttu. Manna'nın alaylı bakışlarına aldırmadan, ayaklarını yıkamaya devam etti. Nefesi leş gibi alkol kokuyordu.

Manna onun kendisine doğru dönüp sırtmasına, gülümseyerek karşılık verdi. Yavaş yavaş kendilerini bir sohbetin içinde buldular. Genç adam Manna'ya, Muji'deki ordu karargâhının telsiz istasyonlarından birinde şef olarak görev yaptığını ve Peng Hoca'mn arkadaşı olduğunu söyledi.

Konuşurken biraz elleri titriyordu. Kıza nereden geldiğini sordu. Manna, kendisine ait bir evi bulunmadığı ve yetim olduğu gerçeğini kendisine saklayarak, Shandong'dan geldiğini ve ailesini kendisi üç yaşındayken Tibet'te bir trafik kazasında kaybettiğini anlattı.

"Adın ne?"

"Manna Wu."

"Benim adım da Mai Dong. Şanghay'lıyım."

Bir an sessizlik oldu. Manna yanaklarının hafifçe yandığını hissederek, çamaşırlarına döndü. Ancak genç adam konuşmaya devam etmek için istekli görünüyordu.

"Seninle tanıştığıma memnun oldum Yoldaş Manna Wu," dedi, elini uzatarak.

Manna avcundaki sabun köpüklerini göstererek. "Özür dilerim," dedi büyüleyici bir gülümsemeyle.

Mai Dong ıslak ellerini giysisine kurularken, "Sözü açılmışken, Muji'den hoşlanıyor musun?" diye sordu.

"Fena değil."

"Gerçekten mi? İklimden de memnun musun?" "Evet."

"Kışları biraz fazla soğuk değil mi?" Cevap beklemeden devam etti. "Tabii yazın güzel, fakat..."

"Neden ayaklarını o kadar çok yıkadın?" diye sordu Manna kıkırdayarak.

"Öyle mi yaptım?" Genç adam ayaklarına bakıyor, şaşırmış görünüyordu.

"Güzel sandaletler."

Genç adam, "Şanghay'dan kuzenim gönderdi," dedi sırtarak. "Bu arada, kaç yaşındasın?"

Mai Dong'un sorduğu soru, Manna'yı şaşırtmıştı. Bir an onun yüzüne baktı, sonra kızaran yüzünü saklamak için arkasını döndü.

Mai Dong'un yüzünde doğal denilebilecek bir gülümseme vardı. "Demek istediğim, erkek arkadaşın var mı?"

Manna daha da şaşırdı. Nasıl cevap vereceğine karar vermeye çalışırken, kız öğrencilerden biri elindeki kovayı doldurmak için içeriye girdi. Böylece konuşmalarına son vermek zorunda kaldılar.

Bir hafta sonra Mai Dong'dan bir mektup aldı. Onu çamaşırlanede rahatsız ettiği ve bir subaya yakışmayacak şekilde dağınık görüldüğü için tekrar tekrar özür diliyordu. O kadar çok saçma soru sorduğu için, Manna'nın onun salak

olduğunu düşünmesinden çekiniyordu. Fakat o gün kendinde olmadığını söylüyor, affedilmesini rica ediyordu. Manna da ona bir mektup yazarak, hiç alınmadığını, aksine çok eğlendiğini söyledi. Açık sözlülüğünden ve doğal tavırlarından çok hoşlanmıştı.

Her ikisi de yirmili yaşlarının ortasında idi ve daha önce başka ilişki yaşamamışlardı. Kısa bir süre sonra, birbirlerine haftada birkaç mektup gönderiyorlardı. İki ay içinde de, hafta sonları buluşup sinemaya, tiyatroya, nehir kenarına ve parklara gitmeye başladılar. Mai, nüfusu yaklaşık çeyrek milyon olan Muji'den nefret ediyordu. Sibiry'a'dan tipi bulutlarıyla gelen kuzey rüzgârlarından ve sert geçen kış mevsiminden çekiniyordu. Hava soğuduğunda, gökyüzünü kaplayan kirli hava kronik faranjitini azdırıyordu. Telgraf göndermeyi ve gelen telgrafları yazıya

çevirmeyi gerektiren işi, gözündeki bozukluğu iki katına çıkarmıştı. Çok mutsuzdu ve her şeyden şikâyetçiydi.

Manna, onu tatlı sözlerle sakinleştirmeye çalışıyordu. Mai'nin zayıf, hassas bir yaradılışı vardı. Genç kız bazen, onun bir anne yada abla gereksinimi duyan küçük bir çocuk olduğunu düşünüyordu.

Sonbaharda, bir cumartesi öğleden sonra, Victory Park'da buluştular. Göl kenarında, bir salkım söğüdün altındaki bankta oturup karşı kıyıda kırkayak şeklindeki koca bir uçurtmayı uçurmaya çalışan çocukları seyrettiler. Sağ taraflarında iki yüz metre ileride, ağaca bağlanmış bir eşek hızlı hızlı kuyruğunu sallıyordu. Sahibi, çimenlere uzanmış, sinekler rahatsız etmesin diye kasketiyle yüzünü kapatmış, uyukluyordu. Ağaçlardan, rüzgârla ortalığa yayılan kavak tohumları düşüyordu. Mai Dong, birden elini uzatıp Manna'yı omuzlarından kavradı ve öpmek için kendine çekti.

"Ne yapıyorsun?" diye bağırdı Manna geriye sıçrayarak.

Ani hareketi sudaki yaban ördekleriyle kazları ürkütmüştü. Mai'nin niyetini anlamamış, onun adi çapkınlar gibi yakışsız bir davranışa kalkışacağını düşünmüştü. Daha önce kimse onu öpmemişti. Adam şaşkınlıkla mırıldandı, "Seni bu kadar sinirlendirmek istememiştim." "Bunu sakın bir daha tekrarlama." "Tamam. Yapmam." Genç adam dönüp çimenlere tükürdü, incinmiş görünüyordu.

O günden sonra, Manna bir daha böyle suçlamalarda bulunmasada, onun kendisine yaklaşma çabalarına metanetle karşı koydu. İffet ve şerefi, arzularına yenik düşmesine izin vermiyordu. Genç kadının direnmesi, Mai'nin ona olan aşkını daha da alevlendiriyordu. Sonunda, Manna'nın gölgesiymiş gibi hep kendisini izlediğini ve her an onu düşünmekten kendini alamadığını söyleyiverdi. Bazı geceler, beline 1951 model tabancasını takıyor, saatlerce tek başına karargâhın çevresinde dolaşıp duruyordu. Onu ne kadar özlediğini, kaç geceyi bir sağa bir sola dönerek onu düşünmekle geçirdiğini ancak Tanrı bilirdi. O kadar çaresizdi ki, Manna'nın mezun olmasına iki ay kala, ona evlenme teklif etti. Hiç gecikmeden, hemen evlenmelerini istiyordu.

Manna, her ne kadar kendisi de her gece bir iki saat onu düşünüyorsa da, Mai'nin aklını kaçırdığını düşündü. Sabahları başı ağrıyor, okulda kötü notlar alıyor ve kendine kızıyordu. Durduk yere parlıyor, hıncını başkalarından çıkarıyor, çevrede kimse olmadığı zamanlar gözleri dolu dolu oluyordu. Birbirlerine duydukları aşk ne kadar büyük olursa olsun, ani bir evlilik söz konusu bile olamazdı. Mezun olacağı zaman nereye gönderileceğini bile bilmiyordu. Büyük bir olasılıkla, Mançurya yada İç Mongolya'daki uzak bir birliğe giderdi. Üstelik şu anda yapacağı bir evlilik, bir aşk ilişkisi yaşadığını ortaya çıkarırdı ki, bu cezalandırılmalarına neden olurdu. Çarptırılacakları en hafif ceza, okul idaresinin onları mümkün olduğunca uzun bir süre birbirinden ayrı tutması anlamına gelirdi. Geçmiş yıllarda, liderler pek çok âşığı, özellikle birbirlerinden ayrı yerlere tayin etmişti. Mai Dong'un kendisine yaptığı teklifi, iyi kalpli, pek çok öğrenci tarafından bir ağabey gibi görülen ve evli bir adam olan, öğretmeni Lin Kong'dan başkasına söylemedi. İçinde bulunduğu durumda tarafsız bir görüşe gereksinim duyuyordu. Lin, böyle bir zamanda evlenmenin aptalca

olduğu konusunda ona hak verdi. Manna'nın mezun olmasını bekleyip ne yapacaklarına ondan sonra karar verseler çok daha iyi olurdu. İlişkilerini bildiğini kimseye söylemeyeceğine, ayrıca kendisine sorulduğu takdirde tayin konusunda, onlara yardım edeceğine de söz verdi.

Manna, Mai Dong'u hemen evlenmemeleri konusunda ikna etti ve eninde sonunda onun karısı olacağına yemin etti. Mezuniyet günü yaklaştıkça, Manna'nın Muji'ye atanacağını umarak huzursuz bir beklenti içine girdiler. Mai çok tedirgindi; çaresizliği Manna'ya olan aşkını daha da güçlendiriyordu.

Mezuniyet günü Manna, hastanenin Medikal Bölümü' ne hemşire olarak atandığını ve 24'üncü dereceden teğmen olarak görevlendirildiğini öğrendi. Mai Dong ile Manna'nın bu iyi haber yüzünden duydukları mutluluk uzun sürmedi. Bir hafta sonra Mai'nin telsiz istasyonunun, Mu-ji'nin yüz kırk kilometre kuzey-doğusunda, Rusya sınırına çok yakın olan Fuyuan'daki yeni bir alaya nakledileceği haberi geldi.

"Paniğe kapılma," dedi Manna. "Sen çalışmana bak. Ben seni beklerim." Evet, karşısındaki adamın kalbi kırık olabilirdi, ancak Manna onun aynı zamanda zavallı biri gibi de görüldüğünü fark etmişti. Mai'nin felaket zamanlarında güvenebileceği, güçlü bir erkek olmasını çok isterdi, çünkü hayat beklenmedik talihsizliklerle doluydu.

"Ne zaman evleneceğiz?" diye sordu Mai.

"Yakında, söz veriyorum."

Manna böyle söylüyordu, ama Mai'nin bir daha Muji'ye dönüp dönemeyeceğinden emin değildi. Bir süre beklemek çok daha iyi olacaktı.

Gitme zamanı yaklaştıkça, Mai Dong daha da hüzünleniyordu. Birkaç kez terhis olup, Şanghay'ya dönmekten bile söz etti, fakat Manna her seferinde onu caydırmayı başardı. Böyle bir durumda, onu Çin'in iç bölgelerindeki demiryolu inşaatında, yada bir petrol alanında görevlendirerek cezalandırabilirlerdi. Birbirlerine ne kadar yakın kalsalar o kadar iyiydi.

Manna onu Kışla'nın kapısından çıkarken gördüğünde, eldivenlerini yanına almayı unuttuğu için, ellerini nefesiyle ısıtmakla meşguldü. Mai'nin vermek istediği kürklü eldivenleri, daha sonra kendisinin ihtiyacı olacağını söyleyerek geri çevirdi. Mai telsiz aletlerinin yüklendiği kamyonetin arka kapısında ayakta duruyordu. Yeşil giysisi kar ve buzla . örtülmüş, griye dönüşmüştü. Kamyonetin üzerindeki uzun anten rüzgârla eğilip bükülüyor, bir an kopup gidecekmiş gibi oluyor, sonra tekrar düzeliyordu. Kar yağışı artmış, soğuk dondurucu bir hal almıştı. Mai, Manna'nın nasıl biri olduğunu merak ederek kamyonetin camlarına üşüşen adamlarına emirler yağdırırken, ağzından çıkan nefes donup yüzünde asılı kalıyordu. Bir adam kamyonetin dışında, kaygan dağ yollarına tırmanabilmeleri için gerekli olacak iri tahtaları yüklüyordu. Sürücü arka tekerlekleri tekmeleyerek, taktıkları zincirlerin güvenli bir şekilde bağlanıp bağlanmadığını kontrol etti. Deri şapkası bembeyaz olmuş, kar tanelerinden görünmez hale gelmişti.

Kamyonet uzaklaşırken, Mai Dong sanki onu da çekip götürmek istercesine, kolunu arka camdan dışarı çıkartmış,

el sallayarak Manna'ya hoşça kal diyordu. Aslında 'Beni bekle, Manna!' diye bağırmak isterdi, fakat adamlarının yanında buna cesaret edemedi. Onun acıyla büzülmüş yüzünü gören Manna'nın gözleri yaşlarla dolmuştu. Ağlamamak için dudaklarını ısırđı.

Muji'de kış uzun sürerdi. Mayıs ayının başlarına kadar yerden kar kalkmazdı. Nisan ortasında, Shonghua Nehri açıldığında, halk park sıralarına üşüşür, rüzgârın siyaha çalan yeşil suda kocaman buz kütlelerini oradan oraya sürüklemesini izlerdi. Kollarına birer sepet takan erkek çocuklar yüzen buzların üzerinde sekerek yürür, ilkbahar akıntılarıyla sersemleyerek buz kütlelerine çarpıp ölen, turna, alabalık, sazan, mersin ve kedi balıklarını toplardı. Ana boğaz buzlardan temizlendiğinde, hâlâ iskelede duran buharlı gemiler, nehir boyunca bir aşağı bir yukarı gider gelirler, uzun uzun düdük çalarak seyircilerini selamlarlardı; çocuklar da gemidekilere seslenir, el sallardı.

Sonunda ilkbahar geliverdi. Kavak ağaçlarından dökülen pamukçuklar havada uçuşuyor ve kimi zaman o kadar yoğunlaşıyordu ki, sokakta yürürken insanların ağzına burnuna giriyor, ancak sallanan ellerle yüzlerden uzaklaştırılabiliyordu. Leylak çiçeklerinin keskin ve insanı zevkten sarhoş eden kokusu çevreyi sarmıştı. Yine de yaşlı insanlar kürklerine veya müflonlu pamuktan yapılmış giysilerine sarınıyorlardı. Üzerinde yer yer sarımsı, cılız otlar çıkmış, geniş topraklardan güneş vurdukça mora çalan bir buhar yükseliyordu. Kayısı ve şeftali ağaçları, arılar dokundukça daha da şişkinleşen tomurcuklarla bezenmişti. İki hafta içinde yaz başladı. Buralarda ilkbahar o kadar kısa sürüyordu ki, Muji'de yaşayan insanların sadece üç mevsim gördükleri söylenebilirdi.

Manna, Mai Dong'a yazdığı mektuplarda^ Sanki genç adam hiç bu şehirde yaşamamış gibi, bu mevsim değişikliklerinden bahsediyordu. Mai her zamanki gibi, sınırdaki hayatından yakınıyordu. Askerlerin çoğunda, yeterince sebze yiyemedikleri için gece körlüğü başlamıştı. Barakalarında yıkanamadıkları için hepsinin çamaşırlarında bit vardı. Bütün bir kış ve ilkbahar boyunca sadece iki film seyredebilmişti. Tam on dört kilo kaybetmiş, adeta iskelete dönmüştü. Manna, onu rahatlatabilmek için her ay küçük bir torba fıstık gevreği gönderiyordu.

Bir Haziran akşamı, Manna ile iki hemşire, Sağlık Merkezi'nin arkasında voleybol ağını geriyorlardı. Posta ve gazete dağıtımından sorumlu olan asker Benping, yanına gelip ona bir mektup uzattı. Mektubun Mai Dong'dan geldiğini gören takım arkadaşları, "Ooo, bir aşk mektubu," diye bağrışarak onunla alay etmeye başladılar.

Manna zarfı açtı ve ilk iki sayfasını okurken şoka girdi. Mai Dong, artık sınırdaki yaşama dayanamayacağını söylüyor, terhis edilmek istediğini ve isteğinin kabul edildiğini anlatıyordu. İklimin daha ılıman ve yemeklerin daha iyi olduğu Şanghay'a geri dönecekti. Onu asıl yıkan, Mai'nin Şanghay'daki bir mağazada tezgâhtarlık yapan kuziniyle evlenme kararını öğrenmesi oldu. Böyle bir evlilik olmaksızın, metropolde iş bulması ve orada oturma izin kartını alması olanaksızdı. Aslında terhis olmak için başvurmadan önce, kızla çoktan nişanlanmıştı. Kendisi şehrin içinde değil, banliyölerden birinde doğduğı için Şanghay'a gitmesine asla izin

verilmezdi. Manna'dan özür diliyor, onun kendisinden nefret etmesini ve kendisini unutmamasını istiyordu. Manna'nın ilk tepkisi uzun bir süre sessizliğini korumak oldu.

"İyi misin?" diye sordu Hemşire Shen. Manna başını salladı ve hiçbir şey söylemedi. Sonra üçü de onları bekleyen oyuna geri döndüler.

Genellikle pek iyi oynayamayan Manna bu kez o kadar güçlü atışlar yaptı ki, arkadaşları onu ilk kez 'bravo' diyerek alkışladılar. Yüzü ter ve gözyaşından yapış yapış olmuştu. Gelen topu kurtarmak için atlayınca, çakıl kaplı voleybol sahasında yere kapaklandı ve sağ kaşı açıldı. Seyirciler kendisini yere atma pahasına yaptığı kurtarışı alkışlarken, Manna toparlanmaya çalışıyordu ki, alnından sızan kanı fark etti. Devre arasında takım arkadaşları kliniğe gitmesini ve yarasını temizletmesini söylediler. Manna ikinci yarıda dönmeyi planlayarak onlardan ayrıldı, fakat yolda fikrini değiştirdi ve doğruca yatakhaneye koştu. Yüzünü sadece yıkamakla yetindi ve yarayı bandajlamaya bile kalkışmadı.

Yatak odasına girer girmez mektubu bir kez daha okudu ve hıçkırıklara boğuldu. Hüngür hüngür ağlayarak, kendisini iki büklüm yatağa attı. Başının üzerinde vızıldayan, ensesine konan sineği bile kovalamaya yeltenmedi. Kalbinin bin bir parçaya ayrıldığını hissediyordu.

Saat dokuzda odasını paylaştığı üç arkadaşı geldiğinde, o hâlâ ağlıyordu.

Hemen mektubu kapıp bir göz attılar. Hep birlikte o kalpsiz adamı suçlayarak, Manna'yı teselli etmeye çalıştılar. Fakat söyledikleri sözler genç kadının daha da çok; sarsıla sarsıla ağlamasından başka bir işe yaramıyordu. O gece ne saçlarını taradı, ne de dişlerini fırçaladı.

Üzerindeki giysilerle uyuya kaldı ve ara sıra, hafifçe horlayarak uyuyan arkadaşları, uykularında bir şeyler mırıldanırken, o uyanıp sessizce gözyaşı döktü. Ağlamaktan kendini alıkoyamıyordu.

Birkaç haftayı hasta geçirdi. Kendisini yaşlanmış, son derece yorgun, ümitsizliğin yol açtığı bir acizlik içinde hissediyor ve sınıra gitmeden önce Mai Dong'la evlenmediği için pişmanlık duyuyordu. Kolları ve bacakları halsizlikten ağrıyor, sanki kendisine ait değilmiş gibi geliyordu. Arkadaşlarının ikna etme çabalarına rağmen, oynayamayacak kadar hasta olduğunu ileri sürerek voleybol takımından ayrıldı. Sanki birdenbire yaşlanmış da, bir önceki nesilden biri oluvermiş gibi, kendi başına daha fazla zaman geçirmeye başladı. Görünüşüne ve giysilerine daha az dikkat ediyordu.

Neredeyse yirmi altı yaşına gelmişti ve evde kalmak üzereydi. İnsanların kafasında yirmi yedi yaşından sonra kızların evlenemeyeceğine dair bir düşünce yerleşmişti. Hastanede üç yaşlı kız vardı. Manna kaderinin onlardan birine benzemek olduğuna inanmıştı.

Pek çekici sayılmazdı, fakat ince, uzun boylu, doğal görünümlüydü; üstelik sesi de çok hoştu. Normal şartlarda kendisine bir erkek arkadaş bulmakta zorlanmazdı, ama hastanede çoğu yirmi yaşlarında ve sağlıklı, yüzün üzerinde kadın hemşire vardı. Genç subaylar onlar arasından kolayca bir kız arkadaş bulabilirlerdi. Sonuç olarak Manna ile ilgilenen pek az erkek vardı. Sadece bir askerin dikkatini çekmeyi başarabilmişti. O da Szechwan Bölgesi'nden, kısa boylu bir aşçıydı. Manna ne zaman yemek alsa, adam ona koca bir porsiyon veriyordu. Fakat onun erkek arkadaş olarak istediği

bir asker değildi. Ne de olsa, sadece subayların bir sevgili edinebileceği gerçeği artık neredeyse bir kural haline gelmişti. Üstelik bu adam berbat görünüşlü, baykuşa benzeyen biriydi. O yüzden Manna, kısa boylu aşçının yemek dağıttığı pencereye uzanan kuyruğa girmekten kaçınıyordu.

1960'lı yılların ortasında, hastanenin kadrosunda sadece dört tane tıp mezunu vardı. Lin Kong da onlardan biriydi. Geri kalan yetmiş doktor, kısa süreli kurslarda ve savaş alanlarında pratik yaparak yetişmişti. Lin, diplomasına ek olarak yüzbaşı rütbesiyle omzunda üç yıldızla bir çubuk taşıyor ve ayda doksan dört yuan kazanıyordu. Hemşirelerin, özellikle yeni gelen ve Lin'in köyde bir ailesi olduğunu bilmeyenlerin, onu neden bu kadar çekici bulduğunu anlamak hiç de zor değildi. Fakat daha sonra nasılsa evli olduğunu anlıyorlar ve hayal kırıklığına uğruyorlardı. Çevrede karısının kendisinden sekiz yaş büyük olduğu, Lin henüz yedi yaşında bir çocukken eve gelin olarak alındığı, hatta kocasına uzun yıllar dadılık ettiği dedikoduları yayılmıştı. Bütün bu söylentilere rağmen, aslında kimse karısının neye benzediğini bilmiyordu.

Hemşirelik okulundaki günlerde, Lin ile Manna'nın arasında bir arkadaşlık oluşmuştu. Lin öğretmendi, ama diğer eğitimler gibi havalara girmiyordu. O yüzden Manna'nın ona duyduğu saygı daha da artmıştı. Şimdi ise aynı bölümde çalıştıkları için, bu uzun boylu, sakin, herkesle tatlı bir şekilde konuşan adama gittikçe daha çok bağlanıyordu. Ne zaman birileri Lin'le konuşmaya kalksa; genç adam sabırla dinliyor ve karşısındakinin fikirlerine önem veriyordu. Pek çok genç subayın aksine, otuz yaşına göre fazlasıyla olgundu. Gözlükleri ona şehirli ve bilge bir adam görüntüsü veriyordu. İnsanlar ondan hoşlanırlar ve Kitap Kurdu yada Hoca diye çağırırlardı. Her sene mutlaka örnek subay seçilirdi.

Manna, Mai Dong'un nişanı bozduğunu ona anlattığında, "Onu unut ve kendine dikkat et. Çok daha iyi bir adam bulabilirsin," dedi.

Manna bu sözlerle içten bir minnettarlık hissetti. Diğerleri gibi, talihsizliği hakkında arkasından dedikodu etmeyeceğinden emindi.

O yaz bir gün, Tıp Dünyasında Askeri Çalışmalar isimli gazetesıyla mafsallı romatizması ilaçlarını vermek için, Lin'in odasına gitti. Lin iki doktorla paylaştığı yatak odasında yalnızdı. Manna içeride yatağın başucunda uzun, ahşap bir kitaplık gördü. Raflarda iki yüzden fazla kitap vardı. Kitap isimlerinden pek çoğuna yabancıydı: Gençliğin Şarkısı, Bağ, Enternasyonal Komünizm Tarihi, Savaş ve Barış, Demiryolunda Gerilla Ayrımcılığı, Beyaz Geceler, Lenin: Dünyadaki İlk Nükleer Buzkırar Gemisi ve daha pek çok kitap. Alt rafta, Rusça yazılmış pek çok tıp kitabı vardı. Manna, daha önce başka bir dille yazılmış kitapları okuyabilen birine hiç rastlamadığı için çok etkilenmişti.

Okumuş insanlar olmalarına rağmen Lin'in oda arkadaşlarının hiç kitabı yoktu. Birisinin komodini üzerinde on santim eninde, otuz santim boyunda bir top güllesi duruyordu. Hemen yanında birbirine yapıştırılmış deniz kabuklarıyla

yapılmış bir masa lambası vardı. Her ikisinin de yorganları ve yastıkları çiçekliydi, oysa Lin'in kiler klasik ordu malzemesi olan yeşil ve beyazdı. Cibinliği sarı renkteydi ve alt kenarları iyice yıpranmıştı. Manna hemşirelerin, Lin'in çok cimri olduğunu ve hiçbir zaman pahalı bir yemek

ısmarlamadığını söylediklerini hatırladı. Bunun doğru olup olmadığını bilemiyordu, fakat yemeklerini yalayıp yutan iki arkadaşının aksine, onun nakış işleyen bir kadın gibi titizlikle yemek yediğini fark etmişti.

Manna, Lin'in eğilip, oda arkadaşı Men Chen'in yatağı altından bir leğen çıkarmasına şaşırmıştı. "Burada biraz meyvemiz var." Leğende, önceki gün üç doktorun birlikte aldıkları yirmi kadar elmayla armut vardı.

"Bana misafirmişim gibi davranmanıza gerek yok," dedi Manna.

"Hayır, bugün şanslı günündeymişsin. Yarın gelseydin bunların birini bile bulamazdın." İçinden koca bir armut seçip leğeni yine yatağın altına itti. Çimentoya sürtünen metalin çıkardığı ses Manna'nın içini gıcıklatmıştı. "Bir saniye sonra buradayım," dedi Lin armudu yıkamak için dışarı çıkarken.

Manna yatağın başucundan bir kitap çekti. Leninizmin Sorunları isimli, Stalin tarafından yazılmış bir kitaptı. İçini açınca önyüzünde, bir ağaç kesiti şeklinde kitap sahibine ayrılmış bölümü gördü. Hemen altında EX-LIBRIS diye yabancı bir sözcük yazılıydı. Üzerinde, damı sazlarla örtülü, bir kısmı parmaklıklarla çevrelenmiş bir kır evinin resmi vardı. İki ağaç gösterişli bir çelenk gibi evi gölgeliyor, uzaktaki tepenin üzerinde beş tane kuş uçuyor, batmaya hazırlanan güneş dünyaya son ışınlarını gönderiyordu. Manna kitabın girişindeki huzur verici manzaraya büyülenerek baktı.

Lin geri dönünce hemen sordu, "Bu ne demek?" Parmağıyla yabancı sözcüğü işaret ediyordu.

"Latince'de 'koleksiyonumdan' demek." Manna'ya armudu uzattı. Manna, Lin'in uzun, kemikli elleri, becerikli ve ince parmakları olduğunu fark etti. Cerrah olmalıymış, diye düşündü

"Kitaplarınızdan bazılarına bakabilir miyim?" diye sordu

"Tabii ki, memnun olurum."

Genç kız, armudundan bir ısırık aldı; sulu ve hoş kokuluydu. Ona seneler önce yediği bir muz hatırlatmıştı. Birçok kitabı karıştırdı. Hepsinde de aynı ağaç kesiti şeklindeki giriş vardı. Bazı kalın ciltlerin ön yüzlerine Lin'in kendi mü-hürü basılmıştı. Manna, erkeğin kitaplara önem vermesinden etkilenmişti, biraz daha kalıp daha fazla incelemek isterdi. Fakat başka bir doktorun paketini götürmek için hemen çıkması gerekiyordu.

Bu ziyaretten sonra Lin'den ödünç kitap almaya başladı. Hastanenin küçük bir kütüphanesi vardı, ama oradaki sınırlı sayıdaki kitap ya politika, yada tıp hakkındaydı. Bir zamanlar kütüphaneye ait olan iki düzine kadar piyesle roman, Kızıl Muhafızlar'ın şehir merkezinde yaktıkları ateşe atılmıştı. Her nasılsa, Lin'in kitaplarına dokunulmamıştı. Demek ki kimse onu ihbar etmemiş, hastanedeki devrimcilerden hiçbiri Lin'in kitaplarına el koymayı önermemişti. Manna daha sonra pek çok subayın gizlice Lin'in kütüphanesini kullandığını anladı; bazen bir romanı alabilmek için, daha önceki okuyucunun geri getirmesini beklemek zorunda kalıyordu.

Manna'nın, pek ciddi bir okuyucu olduğu söylenemezdi ve nadiren bir kitabı başından sonuna kadar okuyordu, yine de sanki katılmak için can attığı bir yeraltı örgütüyümüş gibi,

Lin ile arkadaşlarının neler okuduğunu görmeye çok hevesliydi.

1 Ekim, Ulusal Bayram günü, yaşlı ve sakat bir adam tarafından işletilen fotoğraf stüdyosunun önünde Lin'e rastladı. Lin ona kitapları kaplamak için kendisine yardım edip edemeyeceğini sordu. "Raflarda kitapların isimlerinin görünmesi güvenli değil. Herkes görebilir. Ben yarısını kapladım bile," dedi.

"Gelir yardım ederim. Keşke önceden söyleseydiniz." O akşam Lin'in odasına gittiğinde, oda arkadaşları Min Chen ile Jin Tian Çin satrançı oynuyorlar, bir yandan da masanın üzerindeki plastik sürahiden doldurdukları binalarını yudumluyorlardı. Ming Chen akupunktur uzmanı, Jin Tian ise asistan cerrahı. Her ikisi de hastanede yetişmişlerdi. Lin kalın bir kaplama kâğıdı rulosu, makas ve yapışkan bant getirdi. Oda arkadaşları oyun hakkında yüksek sesle kavga ederlerken, Manna ile Lin birlikte çalışmaya başladılar.

"Deli," diye bağırdı Ming Chen rakibine yüksek sesle, "Benim albayım senin yüzbaşını öldürdü." Nefesi o kadar ekşi kokuyordu ki, Manna neredeyse üç metre uzakta oturmasına rağmen kokuyu alıyordu.

"Haydi," diye yalvardı Jin Tian, "bu kez geri gitmeme izin versen olmaz mı? Benim topraklarımdaki mayınlar senin muhafızını havaya uçurduğu zaman ben sana izin vermiştim."

"Ver şunu bana Fasulye Sırığı." Ming Chen masanın kenarından dolanıp, Jin Tian'm elini yakalamaya çalıştı.

Rakibinin hamlesini savuşturan, ince, uzun bir adam olan Jin Tian, "Ağzını topla!" dedi. "Sen önce ananın kığını topla."

"Kendine gel be adam! Burada bir bayan arkadaşımız 'var.'"

"O halde sen de bir daha mızıkçılık yapma!" "Tamam."

Lin ile Manna sessizce çalışıyorlardı. Yatağın üzeri kitap doluydu. Onları tek tek masanın üzerine koyup kaplıyorlar, sonra götürüp kitap rafındaki yerine yerleştiriyorlardı. Makasa uzanmaya çalışırken, Manna'nın eli üç dört kez, bir anlığına Lin'in eline değdi. Genç kız gülümsemeye çalıştı, fakat kızardığını hissedince, başını öne eğdi. Lin'in patırtıcı arkadaşlarının yanında hareketleri doğal akışını yitirmişti. Şu iki adam orada olmasa, Lin'le çok istediği konuşmayı yapabilirdi.

İki saatlik bir çalışma sonunda bütün kitap ciltleri yeni giysilerinin altına gizlenmişti. Şimdi Manna'ya bütün kitaplar birbirinin aynıymış gibi geliyordu.

"Of, şuraya bakar mısınız? Bunları birbirinden nasıl ayırabileceksiniz?" diye sordu Lin'e, kendisi için açılan maden suyunu içerken.

"Sorun değil, hangisinin ne olduğunu her zaman söyleyebilirim." Gülümsediğinde, yanağında mahcubiyetten iki pembe leke oluşmuştu. Manna'ya sanki bakışlarını kaçırmak istiyormuş gibi geldi.

Kitapları kapladıktan sonra, Lin kitaplığın üzerine perde gibi, büyük beyaz bir kâğıt çiviledi. Kütüphanesi artık sonsuza kadar kapanmış gibi görünüyordu. Manna, onun kendisinden bu kadar farklı iki oda arkadaşıyla nasıl geçindiğini bir türlü anlayamıyordu. Çok iyi huylu biri olmalıydı.

İki gün sonra, hastanenin Politika Departmanı, bütün elemanlardan, ellerindeki burjuva ideolojisini ve burjuva duygularını yansıtan, özellikle de yabancı yazarlar tarafından yazılmış kitapları teslim etmelerini istedi. Lin, Manna'ya kendisinde bir eşi daha bulunan on, on iki kadar kitabı onlara

verdiğini söyledi. Amirlerin ondan bütün romanları almak istememesine şaşırmişti. Lin verilecek emirleri önceden öğreniyor olmalıydı, yoksa tam da onlar el koymaya kalkıştıklarında kitapları kaplamak için yardım istemez, kütüphanesini kapatmak için bu kadar aceleci davranmazdı. Neden onları elinde tutma tehlikesini göze alıyordu? Bunu yaptığı için birisi onu ihbar edebilirdi. Herkes Lin'in yabancı yazarlar tarafından yazılmış pek çok romanı olduğunu biliyordu. Amirleri o kitapların okunmasını niçin yasaklamışlardı? Lin'e sormaya cesaret edemedi, fakat bir daha da ondan ödünç kitap almadı.

1966 kışında hastane arazide tatbikata katıldı. Kuzey doğu Ordu Komutanlığı'na bağlı üst rütbeli bir general, ekim ayında, bütün ordunun, hem güvenilmez hem de birliklerin hamlaşmasına yol açan modern araçlar olmadan operasyon düzenleyebilecek güçte olması gerektiğini vurgulayan bir bildiri yayınladı. Bildiri şunu emrediyordu: "Büyük Yürüyüş ruhunu yeniden kazanmalı, at ve katırları kullanma geleneğini yeniden yerleştirmeliyiz."

Bir ay boyunca hastane personeli arazide, köy ve kasabalarda konaklayarak dört yüz mil yol yürüyecekti. Yol boyunca yaralıları iyileştirme ve savaş alanında ölmek üzere olanları kurtarma tatbikatı yapılacaktı. Hem Lin, hem de Manna tatbikata katılıyordu. Lin, yirmi sekiz kişiden oluşan tıbbi ekibin başı olarak atanmıştı. Hayatında ilk kez liderlik yaptı ve bilinçli bir şekilde çalıştı.

İlk günlerde, yollar düz ve birlikler dinlenmiş olduğu için, yürüyüş iyi gitti. Fakat sonra, kardan yolun izi bile görünmeyen dağlık bölgeye yaklaştıkça, işleri gittikçe zorlaşmaya başladı. Erkek ve kadınların çoğu topallamaya başladı. Bu durum onları heyecanla izleyen halkın dikkatini çekiyordu. Bazen birlikler bir şehre girdiğinde, yorgunluktan bitmiş askerler, izleyicilerin içten alkışlarını bile kendileriyle alay ediliyormuş gibi algılıyorlar, başlarını zoraki dik tutmaya çalışıyorlardı. Kadınlar erkeklerle eşit kabul edildiği için, kadın hemşireler de bu zahmetli yürüyüşe katılmak zorundaydı. Ancak yine de ara sıra malzemelerden hafif olanları taşımalarına izin veriliyordu ve en azından onların omuzlarında tüfek asılı değildi.

Rüzgârsız bir günde bir ormanın içinden geçip, kuzeydeki bir köye doğru yol aldılar. Öğle yemeği molası bile vermeden bütün gün yürüdüler. Saat yedi olduğunda kırk beş kilometreyi aç ve yorgunluktan bitap bir halde arkalarında bırakmışlardı, ancak önlerinde aşmaları gereken sekiz kilometrelik bir yol daha vardı. Sonra bir saat içinde köye ulaşmalarını bildiren emir geldi. "Savaş başlamadan önce," denmişti. Derhal zorlu bir yürüyüş başladı. Birlikler tüm güçleriyle koşuyorlardı.

Manna'nın ayakları altı saat boyunca sedye taşımaktan, ciddi şekilde su toplamıştı. "Yaralı asker" dedikleri şey aşağı yukarı elli kilo ağırlığında bir domuz butuydu. Genç kız artık zorlukla yürüyebiliyordu. Lin, onun omzundaki tıbbi malzeme çantasını alıp, kayışını kendi boynuna geçirdi. Sonra da iki asker gelip, Manna'nın kollarına girerek onun birlikten geri kalmamasını sağlamaya çalıştılar.

Koca burunlu botlar yürüdükçe yerdeki karları savuruyor ve ara sıra kalın bir sesin bağırıldığı duyuluyordu: "Çabuk olun!" yada "Şapkalarınızı

çıkarmayın!" gibi. Önlerindeki kar süpürgesi zigzaglar çizdikçe, toprağın altı üstüne geliyordu. Ağaçlardan kalkan, hayalet gibi bir karga sürüsü, çığlık çığlığa bağırarak dört bir yana dağıldılar. Arada sırada buz üzerine düşen bir mataranın veya kupanın çıkarttığı şangırtı duyuluyordu. Birden uzun boylu bir adam yere düştü. Sırtında taşıdığı 35 kiloluk telsiz vericisi, kesilmiş bir ağaç kütüğüne çarptı. Haberleşmeden sorumlu Jin Tian'ın ödü patlamıştı. Adamın kalkmasına yardım ederken, "Kahrolasica! Dua et de kırılmış olmasın. Yoksa doğruca köyüne geri döner, hayatın boyunca tatlı patates yersin," diye söyleniyordu.

Manna yol boyunca, yürümesine yardım etmeye çalışan adamlara inleyerek yalvardı durdu. "Lütfen bırakın beni... O kadar yorgunum ki! Bırakın da şurada öleyim..." Fakat adamlar onu sürüklemeye devam ettiler. Arkada kimseyi bırakmamak üzere emir almışlardı.

Elli altı dakika sonra, seksen evden oluşan köye ulaştılar. Lin Kong'un ekibi üç tane çiftlik evinde konaklayacaktı. Büyük olan iki tanesi doktorlarla askerler içindi. Küçük olanda ise yedi kadın hemşire kalacaktı.

Solgun ay ışığında tugayın levazım ofisinin iki bacasından duman ve kıvılcım yükseliyordu. Yemekhane sorumluları mısır koçanlarıyla ince dalları yakarak harıl harıl yemek yapmaya çalışıyorlardı. İki yamak ritmik bir hareketle lahanaları doğruyor, ahçılar da çorba ve beyaz buğday ekmeği pişiriyordu. Arada sırada iki kalın domuz derisiyle kazanları yağıyorlardı. Avluda atlar sıcak su içip saman yiyordu. Yemekhane subayı atlar için bir ahır bakmaya gitmiş, fakat hâlâ dönmemişti.

Lin adamları yerleştikten sonra, bir emir eriyle mutfağa yemek almaya gitti. İçeride ekibindeki hemşirelerden hiçbirini göremedi. Oraya gelemeyecek kadar yorgun olabileceklerini tahmin etti. O yüzden buğday ekmeği, lahana ve domuz çorbasından oluşan akşam yemeğini adamlarına götürmesi için bebek yüzlü emir erini orada bırakıp, ahçılardan aldığı kâseye çorba koydurdu, bir torba ekmekle birlikte hemşirelere götürdü.

Kâsedden yükselen buhar, rüzgârda bir girdap oluşturarak Lin'in göğsüne çarpıyordu. Elleri otomatik tabancaları ve el fenerleriyle köyde devriye gezen nöbetçilere ait köpeklerin havlaması duyuluyordu. Güneye doğru dalga dalga uzanan çam ağaçlarının üzerindeki yıldızlar küçük mücevherler gibi pırıl pırıl parlıyordu. Lin çiftliğe geldiğinde Manna Lu ile Haiyan Niu'yu, geniş, tahta bir leğende ayaklarını yıkarlarken buldu. Yüzünde sert iklimin etkisi açıkça görülen yaşlı bir kadın, demir bir kovada diğer hemşireler için su ısıtıyordu.

Lin, "Neden yemek almaya gelmediniz?" diye sordu. "Hâlâ ter içindeyiz," diye cevap verdi Hemşire Shen. "Ben yorgunluktan ölüyorum," dedi Manna sıcak suyun içindeki ayaklarını hafif hafif birbirine sürterek.

"Ne olursa olsun, yemek zorundasınız. Yoksa yarın nasıl ayağa kalkarsınız?"

Lin çorbayla buğday ekmeklerini, duvara çiviyle tutturulmuş olan çekmeceli dolabın üzerine koydu.

"Haydi bakalım, yemeğinizi yiyin ve güzelce uyuyun. Yarın gidecek uzun bir yolumuz var."

Manna gözleri dolu dolu ayaklarını göstererek, "Doktor Kong, ben... ben daha fazla yürüyemem," dedi.

"Ben de yürüyemem," diye sözünü kesti kocaman gözleri olan Haiyan. "Benim de ayaklarım su topladı." "Durun bir bakayım."

Yaşlı kadın gaz lambasını yaklaştırdı. Lin, tahta leğenin kenarına basan bir çift ayağı incelemek için yere çömeldi. Haiyan'm, biri sağ ayağının baş parmağının kenarında, ikisi sol topuğunda olmak üzere üç yeri su toplamıştı. Ancak Manna'nın tabanları olduğu gibi kabarmış, su toplayan yerler küçük, saydam baloncuklarla dolmuştu. Lin işaret parmağıyla, en büyük kabarcığın çevresindeki kırmızı deriye dokununca, Manna acıyla inledi.

Lin, "Bu kabarcıkların patlatılması gerekiyor," dedi yanında duran hemşirelere. "Nasıl yapılacağını biliyor musunuz?"

Hemşireler, "Hayır," dediler başlarını sallayarak. Lin içini çekti, sonra onların şaşkın bakışları altında kollarını sıvadı.

"İki, üç tane saç teline ihtiyacım var Manna, uzun olanlardan."

"Tamam," diye cevap verdi Manna.

Lin daha sonra yaşlı kadına döndü. "Bir iğnen var mı teyze?"

"Var tabii," Odadan çıkıp, evin öbür tarafındaki gelinine seslendi. "Hey Rong, bana birkaç tane iğne getir."

"İşte, buyrun." Manna, Lin'e her biri otuz santim uzunluğunda birkaç saç teli uzattı. Lin bir tanesini alıp, öbürlerini dizlerinin üzerine koydu.

Otuz yaşlarında bir kadın, içinde kumaş parçaları, beyaz, mavi, siyah makaralar ve ipek bir iğnedenlik olan geniş bir su kabağıyla içeri girdi.

"Bütün iğnelerim bunun içinde, anne. Hangisini istersin?" "Küçük bir iğne işimizi görür," dedi Lin. Beş santim uzunluğunda bir iğneyi eline aldı. Saç telini iğne deliğinden geçirdikten sonra Manna'ya döndü. "Sakin korkma. Fazla acımayacak."

Manna başını salladı. Lin ellerini ve iğneyi alkole batırdığı pamukla temizledi. Sonra cımbızla bir parça daha pamuk alıp, Manna'nın sağ topuğundaki en büyük şişliği sildi. Parmağının ucuyla, şişliğe hafifçe birkaç kere dokunduktan sonra iğneyi batırdı. Manna, gözlerini sımsıkı kapatırken "Ah!" diye bağırdı. Hemen, o anda, delinen deriden akan ılık sıvıyla topuğu sıırılsıklam olmuştu.

Lin saç telini makasla keserek, bir ucunu yaranın içine soktu.

"Saçı burada bırakın. İçindeki suyun akmasını sağlayacaktır," dedi çevresinde kendisini seyreden hemşirelere dönerek.

"Vay, vay, vay," dedi yaşlı kadın, "su toplayan derinin böyle iyi edilebileceğini kim düşünebilirdi?" Buruş buruş suratını sallarken, ağarmış kaşlarından biri seğiriyordu.

Lin, Manna'nın sağ ayağının kenarlarındaki su kabarcıklarını patlatıp içindeki suyu boşaltırken, diğer hemşireler de Haiyan'ın ayakları ile Manna'nın sol ayağı üzerinde çalışıyorlardı. Yaşlı kadın ısıtılmış tuğla sedirin üzerine tırmanıp, ıslak kürk şapkaları birer birer ters yüz ederek, kurumaları için yatağın daha sıcak ucuna yerleştirdi.

Manna'nın yaralarını tedavi ettikten sonra, Lin bir tasın içinde ellerini yıkadı.

"Meraklanmayın. Yarın sen yürüyebilirsin, fakat Manna' dan o kadar emin değilim," dedi Haiyan'a. "Onun ayaklarının iyileşmesi için birkaç güne ihtiyacı var."

Bu sözler üzerine, Haiyan'ın yüzünden bir gölge gelip geçer gibi oldu. Diğer hemşireler, yemek getirdiği ve su toplayan yaraların nasıl tedavi edileceğini gösterdiği için Lin'e teşekkür ettiler. "Yemeğinizi yiyin ve iyice dinlenin. Sabahleyin kâseyi mutfağa geri götürmeyi de unutmayın," dedi Lin

"Unutmayız."

"Doktor Kong, siz niçin bizimle yemiyorsunuz?" diye sordu Hemşire Shen.

"Evet, lütfen bizimle birlikte yiyin," diye bağırdılar hep birlikte.

"Ben daha önce yemiştım."

İçinde birden sıcak kıpırtı hissetmiş olmasına rağmen, küçük bir yalan söylemişti. Sanki yumuşak bir şeyler boğazını tıkamıştı. Davet karşısında şaşırmış ve hemşirelerle birlikte yemek yerse, insanların arkasından dedikodu yapacağından ve amirlerinin onu eleştireceğinden korkmuştu. Kendisini zorlayarak, "Herkese iyi geceler. İyi geceler, teyze," dedi. Çuvaldan yapılmış, kalın kapı perdesini kaldırıp dışarı çıktı.

Dışarı çıkar çıkmaz, yaşlı kadının, "Haydi iyisiniz kızlar. Harika bir adam, değil mi? Keşke benim de yaralarım olsaydı!" dediğini duydu. Evin içinden kahkahalar yükseldi.

Hemşirelerden biri bir opera şarkısı söylemeye başladı:

Koca göl dalga dalga çırpınıyor.

Bizim köyümüz öbür kıyıda.

Sabah oldu mu sığ sularda yürürüz Atarız ağlarımızı ve döneriz akşamları, Dolar taşar balıklarla teknelerimiz...

Lin, kara çıkınca, dönüp uzun süre küçük çiftlik evini seyretti. İçeride yanan gaz lambalarının ışığı, pencereleri bronzdan yapılmış gibi gösteriyordu. Keşke akşam yemeğini orada, hemşirelerle yiyebilseydi. O zaman yirmi mil yürüdüğüne bile aldırmazdı. Bir an onları yemek getirmek için değil de, bilinçaltında yatan başka bir sebeple ziyaret etmiş olup olamayacağı merak etti. O zaman aklına garip bir görüntü geldi. Kendisini uzun bir yemek masasının başında, yedi genç kadın ve yaşlı kadınla yemek yerken gördü. Hayır, yaşlı kadın, sepetinden henüz dumanı tüten taze ekmekleri ikram etmekte olan Shuyu idi. Bir yandan yemeklerini yiyorlar, bir yandan da gevezelik edip birbirlerine dostça gülümsüyorlardı. Görünüşe göre aynı çatı altında yaşayan eşler olmaktan memnundular. Eski Çin'de zengin adamların pek çok karısı olduğunu hatırladı. O toprak sahipleriyle kapitalistler çok eşliliğin nimetlerinden faydalandıkları için ne kadar da şanslıydılar. Rüzgârın keskin sesi, onu karlı araziye geri getirdi. Kafasını sallayınca görüntü kayboldu. "Sen hastasın," dedi kendi kendine. Sosyal parazit olarak suçlanması gereken o aykırı adamların iğrençliklerine, az da olsa, özendiğini hissetti. Yine de derisine kenetlendiği hissine kapıldığı Manna'nın ayaklarına dokunmanın etkisi hâlâ geçmemişti; avuçlarına ve parmaklarına yayılıyor gibiydi. Dönüp

adamlarının konakladığı eve gitti. — Artık bir saat önceki gibi azimli yürüyemiyordu.

Manna ertesi gün yürüyemedi. Lin, onun erzak ve mutfak araç gereçlerini taşıyan, birliğin önünde ilerleyen bir at arabasının arkasına binmesini sağladı. Ona kendisinin ve Haiyan'ın koyun postundan yapılmış paltolarını verdi. Manna paltoları bacaklarına sarınca kendileri de bir yükten kurtulmuş oldular. Bir gün daha at arabasının arkasında yolculuk ettikten sonra, birlikler bir hafta kalmak üzere bir kasabada konakladılar. Bu Manna'ya ayaklarının iyileşmesi için zaman kazandıracaktı.

Tatbikatın kalan günlerinde, Manna'nın tıbbi malzeme çantasını çoğunlukla Lin taşıdı. Manna ne zaman teşekkür etmeye kalkışsa, "Önemli değil, bu benim görevim," diyordu.

ji'ye döndükten sonra, Manna'nın Lin'e duyduğu minnettarlık, yerini yoğun bir merak duygusuna bıraktı. Çalışma saatleri içinde, sık sık bir şey söylemeyi bahane ederek ofisine uğruyordu. Geceleri, musluk sesleri kesildikten sonra bu değişik adamı düşünmekten gözüne uyku girmiyordu. Kafasında soruların biri gidiyor, biri geliyordu. Acaba karısını seviyor muydu? Karısı nasıl bir kadındı? Gerçekten ondan sekiz yaş büyük müydü? Niçin bu kadar sessiz ve iyi kalpli bir adamdı? Acaba daha önce birine kızdığı olmuş muydu? Huysuzluk edecek birine hiç benzemiyordu.

Aptal kız, ne diye onu merak edip duruyorsun? Tamam, iyi bir adam olduğu doğru, fakat ne de olsa evli. Delilik etme. O buraya senin için gelmedi.

Ya karısını sevmiyor ve ayrılmak istiyorsa ne olacak? Hayal kurup durma da uyumana bak.

Acaba onunla evlenmek ister miydi? Ne kadar uğraşırsa uğraşsın, bir türlü Lin'i aklından çıkaramıyordu. Geceler geceleri kovalıyor ve o, benzer sorular aklından gelip geçtikçe geç saatlere kadar uyanık kalıyordu. Bazen sağ topuğunda hâlâ onun ellerini hissediyordu. Parmakları ne kadar da hassas ve nazikti. Yorganın altında ayaklarını birbirine sürtmekten kendini alamıyordu. Artık ara sıra ayaklarına masaj bile yapıyordu. Kalbi heyecandan taşacakmış gibiydi.

Haiyan'dan, Lin'in karısının bir kız çocuk doğurduğunu duydu. Bu haber, Lin'in ailesine düşündüğünden daha bağlı olduğunu gösterdiğinden, biraz morali bozuldu. "Ondan uzak durmaya çalışsan iyi olur," diye sık sık hatırlattı kendine. "Başını belaya sokmak üzeresin. Sonuç ne olursa olsun insanlar seni suçlar. Üçüncü bir şahıs her zaman yarı yarıya suçlu sayılır."

Mantığını kullanmak için ne kadar uğraşırsa uğraşsın, Lin'i gördüğünde gözlerini ondan ayıramıyor, kendini transa geçmiş gibi hissediyordu.

Bir Haziran akşamı, Manna yeni doğan hint domuzu yavrularını görmek için ağıla gitti. Yata Khaneye dönerken yalnızdı. Yolda, yemek salonunun batısındaki kavak ağaçlarının oluşturduğu koru boyunca, ağır ağır gezinen bir kadınla bir erkek gördü. Uzaktan kim olduklarını seçemiyordu, ama adam arkadan Lin'e benziyordu. Bütün gün yağmur çiselediği için, alacakaranlıkta hoş bir koku duyuluyor, ağaçlar beyaz gömlekli iki insan figürünün delip geçecekmiş gibi görüldüğü karanlık bir duvar gibi yükseliyordu.

Manna onların kim olduğunu anlamak için sabırsızlanıyordu. Genç kavak ağaçlarının arasında bir patika uzanıyordu. Manna, bir kez daha düşünmeden koruya yöneldi. Böylece öbür taraftaki erkekle kadını rahatça görebilirdi. Patika boyunca ilerlerken kalbi küt küt atıyordu. Sanki yeniden yağmur başlamış gibi, ince yapraklardan yağmurluğuna düşen damlaların patirtisi duyuluyordu. Çivit rengine bürünmüş gökyüzü yıldızlarla bezenmişti.

Birden önünde, yolun ortasına dikilmiş bir gölge belirdi. Bu bir köpekti. Manna durakladı. Ahçıların baktığı bir köpek miydi, yoksa mutfağa yemek çalmaya mı gelmişti? Anlayamadı. Birkaç hafta önce kuduz bir köpeğin saldırısına uğrayan çocuk aklına gelince, kendisini süzen bir çift yeşil göz sırtından ter boşanmasına sebep oldu. Arkasını dönerse, köpeğin onu kovalayıp yakalayacağını bildiği için kıpırdamadan durdu. Sonra yerde üzeri yapraklı bir dal gördü. Hemen dalı kapıp, köpeğe doğru tehdit eder gibi salladı. Köpek bir süre onu süzmeye devam etti, sonra burnu yerde sinsice gözden kayboldu.

Manna korunun ucuna vardığında, "Kitabı kaybetmiş mi yani? İnanamıyorum," diyen bir kadın sesi duydu. Sesi tanıdı; hastane kütüphanesinden sorumlu Pingping Ma'ya aitti.

"Bir dahaki sefere güvenliğe daha çok dikkat etmesini söylerim," dedi Lin şakacı bir ses tonuyla.

İkisi de güldüler. Manna onları birkaç ince kavak ağacının arkasından izliyordu. Lin oldukça mutlu görünüyordu. Bir sokak lambasının altında durup, Manna'nın açıkça duyamadığı bir şeyler konuştular. Arkalarında, içindeki kurbağaların cılgınca bir vıraklama tutturduğu, yağmur sularından oluşmuş küçük bir gölet vardı; ay ışığında etrafa donuk bir pırıltı yayıyordu. Pingping Ma eğilip yerden bir taş aldı ve göle fırlattı. Yassı taş suyun üzerinde, küçük parıltılar oluşturarak, seke seke uzaklaştı.

Genç kız, "Üç kez sektirdim," diye bağırdı berrak bir sesle. Göle atılan taş, kurbağaları birkaç saniye için susturdu, sonra bir tanesinden tereddütlü bir vıraklama yükseldi.

"Eskiden taş kaydırmada ustaydım," dedi Lin kendisi de bir taş fırlatırken.

"Vay, tam beş kere!" dedi kadın.

Arkaya dönüp yassı taş aradılar, ama iyi taş bulamadılar. Ondan sonraki denemelerinde de, yamru yumru taşlar yüzünden üç kezden fazla sektiremediler. Yine de çok eğlendikleri her hallerinden belliydi.

Patika sık kullanılan bir yer olduğu için, Manna orada daha fazla oyalanmaya cesaret edemedi. Her an birisi ne yaptığını görebilirdi, yada deminki köpek tekrar gelebilirdi. Dal parçası omzunda, içinde bağırsakları düğüm düğüm olmuş gibi sıkıntıyla geri döndü. Boğazı kuruduğundan zorlukla yutkunuyordu. Yatakhaneye döndüğünde ayakkabıları ve pantolonunun paçaları sırlıslıkla kaplanmıştı.

Manna o gece, şahit olduğu sahneyi düşünerek saatlerce uyanık kaldı. Lin Kong ve Pingping Ma arasındaki ilişkinin boyutu neydi? Sevgili miydiler? Herhalde öyle olmalıydılar, yoksa küçük çocuklar gibi neşeyle taş kaydırmazlardı. Hayır, bu olamazdı, çünkü Pingping Ma, Lin'den en az on yaş küçüktü. Üstelik hâlâ asker olduğundan erkek arkadaş edinmesine izin yoktu. Acaba, kuralın canı cehenneme, diyebilir miydi? Hayır, diyemezdi;

dese bile randevulaşacağı evli bir adam olmazdı. Lin gerçekten onu çekici bulmuş olabilir miydi? Herhalde olamazdı. Suratı yamru yumru ve balkabağı gibi çirkin, dişleri de aralıklydı. Yine de Lin onunla birlikte olmaktan çok mutluymuş gibi görünüyordu. Başkalarının yanında hiç bu kadar doğal değildi. Lin'in göl kenarında dikilip, o kadının taşlarla oynayışını seyrederkenki hali bir kez daha Manna'nın gözünün önünde canlandı.

Ne kadar çok düşünürse, içini o kadar çok sıkıntı basıyordu. En çok canını sıkan da Pingping Ma'nın babasının, Liaoning Eyaleti'ndeki 39. Ordu'nun komutan yardımcısı olmasıydı. Bu kadar güçlü bir aile geçmişiyse, bir domuz

bile erkeklerin gözüne çekici görünebilirdi. Lin de öyle bir züppe miydi acaba?

Ölmüş olan annesiyle babasını hatırlayınca, bu düşünce Manna'nın kendini daha da sefil hissetmesine yol açtı. Yaşasalardı onlar da subay olabilirlerdi. Halası, babasının trafik kazasında ölmeden önce, büyük bir gazetede mevki sahibi bir gazeteci olduğundan bahsetmişti. Otuz bir yaşında bir erkek için bu dikkate değer bir başarıydı. Annesi de üniversite mezunuydu ve Fransızca uzmanıydı. Böyle bir eğitimle kariyerinde büyük gelişme kaydedeceği kesindi.

Sonra Manna'nın aklına can sıkıcı bir düşünce daha geldi. Pingping Ma klasikleri okumuştı ve hastanenin tek kütüphane sorumlusu olarak çalışıyordu. Oda arkadaşlarına sık sık masallar anlattığı, onların da bu masalların arkası gelsin diye onu meyve pelteleri ve gazozla beslediği anlatılırdı. Belki de Lin'e çekici gelen buydu. Bir şekilde birbirlerine uymuşlardı. Her ikisi de kitap kurduydı. Kitaplar hakkında gevezelik etmek için bir araya gelmeye devam edeceklerine şüphe yoktu.

Peki Manna ne yapacaktı? Lin'i o kıza mı bırakacaktı? Hayır, bir şeyler yapması gerekiyordu.özellikle Manna'nın Tsingtao'daki bir yetimhanede büyüdüğünü öğrendikten sonra, ona karşı çok duyarlı davranıyordu. Genç kız ilk iki yıl, gidecek başka bir yeri olmadığı için, iznini kullanırken hastanede kalmıştı. Kardeşi yoktu, kendisini hiçbir zaman yakın hissetmediği uzaktan akrabası olan bir haladan başka akrabası da yoktu. Lin sık sık, ona yeniden voleybol takımına katılmasını, yada hastane tanıtımında veya güzel sanatlar kulübünde görev almasını öneriyordu. Fakat Manna her seferinde bu işler için yaşının geçtiğini ileri sürüyordu. Bazen şakayla karışık manastıra kapanmasının daha iyi olacağını söylüyordu. Keşke hâlâ açık olup da rahibe arayan bir manastır bilebilseydi. Aslında Kızıl Muhafızlar ülkedeki bütün ibadet yerleriyle manastırları harabeye çevirmişti. Rahip ve rahibeler ya evlerine geri gönderilmiş, yada diğer insanlar gibi dürüst yoldan para kazanabilmeleri için uzaklara sürgün edilmişlerdi.

Lin kısa bir süre önce Manna'nın kendisine bakışını fark etmiş ve görmezlikten gelmişti. Onu çekici bulup bulmadığından emin değildi. Mai Dong'un nişanı bozduğu evvelki yazdan beri, Manna çok değişmişti. Artık yüzü o kadar genç görünmüyordu. Gülümsediğinde gözlerinin altında ince halkalar oluşuyor, cildi solgun ve biraz porsumuş izlenimi veriyordu. Lin, genç bir kadın güzelliğini çok çabuk yitirebildiği için, Manna'nın durumuna

üzülüyordu. Üstelik kayıp ne kadar az olursa olsun geri dönmek imkânsızdı. Manna'ya nazik davranmaya çalışıyor, fakat gülümsemesi ve kendisini elde etmek için sabırsızlandığını belli eden anlamlı gözleri Lin'i rahatsız ediyordu.

1967 yılı geldiğinde, Lin dört yıldan fazla bir zamandır evliydi ve kızı on aylık olmuştu. Sokakta ne zaman el ele yürüyen bir çift görse, gıptayla seyretmekten kendini alamıyordu. Onların yerinde olabilmeyi çok isterdi. Evli bir adam olmasına rağmen, niçin bir dul gibi yaşamak zorundaydı? Neden bir ailenin sıcaklığından yoksundu? Keşke ailesinin onun için bir eş seçmesine izin vermeseydi! Keşke karısı daha hoş bir kadın olsaydı ve ayaklan bağlı olmasaydı. yada keşke kendisi de, karısı da bir nesil yaşlı olsalardı; böylece şehirli insanlar Shuyu'nun küçük ayaklarına bakıp gülmezlerdi.

Yine de durumu çok kötü sayılmazdı. Daha hoş kadınlarla evli erkeklere özenmesi bir andan fazla sürmüyordu. Shuyu'ya karşı kin beslemiyordu. Annesi ölene kadar, yaşlı kadına gayretle bakmış, yanından ayrılmamıştı. Şimdiyse yatalak babasına ve bebeklerine bakıyordu. Genelde Lin hastanede çalışmaktan memnundu. Tıp mezunu olduğu için pek çok doktordan daha iyi para kazanıyordu. Bir gün Manna tarafından değiştirilene kadar, basit ve huzurlu bir hayatı vardı.

Manna, Lin'in ofisindeki masanın üzerine bir zarf bırakmıştı. İçinde bir opera bileti ve yuvarlak bir el yazısıyla yazılmış şu not vardı: "Bu akşam sekizde oynayan 1984 Donanma Savaşı için. Umarım gider ve iyi vakit geçirirsiniz." Lin daha önce filmini gördüğü için konunun ne olduğunu biliyordu. O yüzden bileti geri verip vermemek konusunda tereddüt etti. Bir kez daha düşününce bileti geri götürmekten vazgeçti. Akşam yapacak hiçbir işi yoktu ve opera Changchun Şehri'nden gelen ünlü bir grup tarafından oynanıyordu. Üstelik koltuk da sahneye yakın, iyi bir yerdeydi.

Hastanenin tiyatro salonu kampusun güneydoğusunda kalıyordu. Lin içeri girdiğinde, Manna'nın koltuğunun da beşinci sırada, kendisininin yanında olduğunu görünce şaşırdı. Bir an duraksadı, sonra devam etti. Oturur oturmaz bakışlar ona döndü. Seyircilerden bazıları yelpazelerini sallıyor, bazıları da ayçekirdeği çıtlatıyorlardı. Çocuklar ellerinde su tabancaları, ağaçtan silahlar ve kılıçlarla, koltukların arasında bir aşağı bir yukarı koşup duruyorlardı. Hepsinde asker şapkası vardı. Giysilerinin önüne Başkan Mao'nun resmi olan düğmeler dikilmişti ve bazılarının belinde kalın kumaştan bir kemer vardı. Bir adam hoparlörden, dumanın sahnenin sağındaki beyaz duvara projektörle yansıtılacak yazıları bulandıracağını söyleyerek, insanları sigaralarını söndürmeye ikna etmeye çalışıyordu. Enfeksiyon Hastalıkları Bölümü'nden birkaç hemşire, böyle halka açık yerlerde, diğerlerinin arasına karışmaması gereken hastalarını arıyordu.

Lin, Manna'nın nasıl bu kadar tedbirsiz davranabildiğini merak ederek endişeleniyordu. Manna insanların bakışlarına aldırılmaz görünüyordu. Hatta avucunda yarım düzine kadar şeker tuttuğu elini Lin'e uzattı. Lin rahatsızdı, fakat yine de bir tane aldı, kâğıdını çıkardı ve ağzına attı.

Portakal aramalıydı. Manna gülümseyince, onun oldukça sevimli olduğunu düşündü. Şehirli kızlar ne kadar da cesur, dedi kendi kendine.

Bir kadın spiker perdenin arkasından dışarı süzülüp, melodik bir sesle hikâyenin tarihi geçmiş hakkında bilgi verdi. Sonra perde kalktı. Altın renkli resmi giysiler ve beyaz tabanlı ayakkabılar giymiş, kulaklarına kadar inen siyah şapkalar takmış oyuncular, yan yana dizilerek sahneye çıktılar. Birbirlerine Kore Yarımadası'ndaki Japon baskını hakkında bir şarkı söylüyorlardı.

İçlerinden biri yüksek perdeden, şöyle diyordu: Sınırdan daha yeni haber geldi: Beş bin cüce eşkiya Çıkıverdi okyanustan Denizde iki gün bekledikten sonra, Geçen hafta çıktılar karaya, Şimdi hepsi Pyongyang 'a yöneldi... Bir diğeri, verilen raporu dinlerken arada bir "Oh... Ah..." sesleri çıkarıyor sonra kendi şarkısına devam ediyordu.

Lin bütün sözleri yakalayamıyor ve ara sıra duvardaki yazılara bakmak için dönmek zorunda kalıyordu. Yine de kısa bir süre içinde herkes gibi, bir Mançu subayının elindeki uzun teleskobu fırıldak gibi döndürerek, Kuzey Donanmasını denetlediği operaya kendini kaptırmıştı. Denetim bittikten sonra, sırtları çıplak, saçları örgülü bir grup topçu askeri, Japon donanmasıyla savaşa hazırlandı. Kocaman pirinç top gülleleri, bir savaş gemisinin güvertesinde ana topun çevresinde duruyordu. Arka planda açık yeşil bir kumaş üzerine dalgaların kıyıyı dövdüğü bir resim asılmıştı.

Savaş gemilerinin Sarı Deniz'de düşmanla çarpışacağı sahneye gelmeden önce, Lin sol bileğindeki elin temasını hissetti. Biraz kımıldanmasına rağmen elini geri çekmedi.

Sağa sola baktı. Herkes büyülenmiş gibi sahnedeki veda sahnesini seyrediyordu. Davullar gümbürdüyor, düdükler çalınıyor, gong sesleri duyuluyor, fişekler patlatılıyordu. Yan koltuğa dönüp Manna'ya baktı. Genç kız gözlerini kısmış kendisini seyrediyordu.

Parmak uçlarıyla hafifçe erkeğin avcundaki çizgilerin üzerinden geçti. Lin de onun eline dokundu ve Manna'mn elinin sıcak, yumuşak ve pürüzsüz olduğunu fark etti. Avu-cu Shuyu'nunkinden ne kadar farklıydı. Manna başparmağının ucunu sıkınca, o da Manna'mn serçe parmağını bir süre öne arkaya kıvırdı. Ardından Manna tırnağıyla bileği-ni kaşdı. Lin o kadar çok gıdıklandı ki, Manna'mn elini yakaladı ve parmakları kenetlendi. Bir an elleri hareketsiz kaldı, sonra uzun süre birbirlerinin ellerini okşadılar. Lin'in kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi atıyordu.

Bütün Çin donanmasının denize gömülmesine rağmen, seyircinin deli gibi alkışladığı, feryat edip bağırduğu deniz savaşına pek dikkat etmedi. Oyunun geri kalan bölümünde Lin ile Manna birbirlerinin ellerini hiç bırakmadılar. Perde inince bütün ışıklar yandı ve insanlar "Kahrolsun Japon Emperyalizmi!" diye bağırmaya devam ettiler. Lin Manna'mn pırıl pırıl parlayan gözlerine baktı. Kirpikleri sanki saatin saniye vuruşlarına uymuş bir kuş kanadı gibi çırpınıyordu. Nemli dudakları sarhoşmuşçasına hülyalı bir tebessümle kıvrılmıştı. Lin, insanların alev alev yanan yüzünü görmesinden çekinerek, hemen ayağa kalkıp uzaklaşmaya çalıştı. Başının hafifçe döndüğünü hissediyordu.

O gece, Manna'mn yaptıklarını tartarak, cebinliğinin içinde bir sağa bir sola döndü. Olanlardan hoşlanmasa da, Manna'mn, erkek amirleri bir terfi yada

parti üyeliği sözü verdiğinde pantolonunu indiren o utanmaz, cilveli kadınlardan olmadığını biliyordu. O temiz, namuslu bir genç kadındı. Bir ilişki mi başlıyor yoksa? diye sordu kendi ken-

dine. Sorduğu soruya kendisi de cevap veremiyordu. Bana niçin bu şekilde ilgi gösterdi? Evli bir adam olduğumu bile bile, tiyatrodan niçin o şekilde davrandı? Ne kadar da gözü karaydı. Bundan sonra peşimden ayrılmayacak mı? Nasıl davranmalıyım?

Soruların ardı arkası kesilmiyordu, fakat hiçbirinin üzerinde dikkatini yoğunlaştıramıyordu. Oda arkadaşı Ming Chen, Lin'in yerinde duramamasından sıkılmıştı. "Lin, gürültü yapmayı keser misin? Uyuyamıyorum. Yarın sabah yetişmem gereken bir tren var."

"Özür dilerim." Lin yan dönüp kıpırdanmayı kesti.

Dışarıdaki nöbetçi birisine bağırdı, "Kim var orada? Parolayı söyle."

"Çift Bayrak," diye seslendi bir erkek sesi. Çatıdan iki çekirgenin çekingen sesleri duyuluyordu. Pencereden içeri giren ay ışığı, beton zeminde baklava biçiminde soluk bir şekil oluşturunuyordu. Lin gözlerini sıkıca kapayıp uykuya dalabilmek için sayı saymaya başladı.

Gece yarısına kadar uyuyamadı. Sonra yarı uyur yarı uyanıkken, yüzünü seçemediği, fakat görünüşü Manna'ya benzeyen bir kadınla birlikte olduğunu gördü. İki de doktordular, beyaz önlükler ve başlıklarla, bir ofiste çalışıyorlardı. Kalp rahatsızlığı olan bir hastanın ameliyatını planlıyorlardı. Lin tahtaya bazı sözcüklerle sayılar yazdı ve ameliyatta görev alacak doktor ve hemşireleri belirledi. Rüyası biraz derinleşince, meşe ağacından yapılmış raflarında bir sürü kalın ciltli kitap bulunan, duvarlarına pek çok tablo asılmış bir çalışma odası olan geniş bir ev gördü. Evin arkasında yeşil, oval bir çimenliğe bakan, dışı camla kapatılmış bir veranda vardı. Bir cumartesi akşamı pek çok arkadaş ve meslektaş gelmiş, opera ve sinema hakkında sohbet ediyorlardı. O sırada bir kadın çay ve gazoz dolduruyor,

baharatlı kabak çekirdeği, alacalı fıstık, kavrulmuş yer fıstığı ve sigara ikram ediyordu. O kadınla kendisi bulundukları evin sahibiydiler, ancak hâlâ kadının yüzünü görememişti. Birkaç misafir geç saatlere kadar kalıp kâğıt oynadılar. Lin'in sabırla ders çalıştırdığı iki de çocuk vardı. Onları Beijing yada Şanghay'daki kolejlerden birine göndermeye niyetleniyordu.

Ertesi sabah kalktığında, başı akşamdan kalmış gibi ağrıyordu. Dili ve dişleri sanki ağzına büyük geliyor gibiydi. Akşam rüyasında gördüğü sahnelerden sersemlemişti. Şimdiye kadar çocuk sahibi olmak hiç de bayıldığı bir şey değildi. Neden iki çocuğu daha olduğunu ve onların eğitimiyle ilgilendiğini görmüştü? İskambil kâğıtları yasaklanmıştı ve bugünlerde hiçbir yerde bulunmuyordu. Nasıl kâğıt oy-nayabilmişlerdi? Daha da garip olan hiçbir zaman cerrah olmak istememesiydi. O halde nasıl oluyor da, o kadınla rüyasında bir hastayı ameliyat etmeye hazırlanıyorlardı? Yıllar önce üç yıldızlı bir general olmayı düşlemiş, ama bu isteğinden kimseye bahsetmemişti. Orduya katılmak için liseden ayrıldığında, kitap meraklısı, yaşlı bir adam olan dil öğretmeni, Lin'e verdiği deftere şöyle yazmıştı: "Bir gün binlerce birliğin kumandam olarak geri dönebilirsin!" Daha ;| sonra kötü bir şans eseri, pek çok hırslı gencin

iyi mevkilere ulaşmak için uygun olmadığını düşünerek uzak durmaya çalıştığı tıp alanına yönelmişti.

Öğleyin, çalıştıkları serviste Manna'yla karşılaştığında, kendini biraz tuhaf hissetse de, onu her zamanki gibi selamlamayı başarabildi. Önceki gece aralarında hiçbir şey olmamış gibi, mide kanserinden ölmek üzere olan bir hastanın durumu hakkında konuştular. Her zaman hissettiği sıkılganlıktan sıyrılarak, bir kadınla bu kadar doğal konuşabildiğine şaşırılmıştı.

Pencereden, yan yana dikilmiş servi ağaçları-

s, tü

tavşan görünüyor-

vereceği cevap, yine o tatlı,

PerVaz'M

""= kendis,

Saat kaçta?" "İki olur mu?" "Tabii, orada olacağı

un

Ç^'umartesi öğleden sonra marketin önünde buluştu C? lar ve kampus içinde yürümeye başladılar. Lin önce, özellikle başkalarının arasındayken, kendini rahatsız hissetti. İnsanların yanlarından geçtikten sonra, dönüp onlara bakacaklarını biliyordu. Fakat daha sonra, Manna'nın kaygısız tavırları onun da rahatlamasını sağladı.

Merkez Parti Komitesi'ndeki, Liu Shaoqi, Deng Xiaoping ve diğer kapitalist sokak serserilerinin, Beijing'de Kızıl Muhafızlar tarafından püskürtülmesini konuştular. Başkan Mao'nun çevresini bu kadar çok saatli bombanın saracağını kim düşünebilirdi ki? Ayrıca, çeşitli kaynaklardan duydukları büyük şehirlerdeki kavgalardan söz ettiler. Manna, Lin'e Changchun'da isyan eden iki farklı devrimci grubun, tank ve lokomotiflere yerleştirilen roketlerle birbirlerine kırdırıldığını anlattı. Siping'deki tren istasyonunun top ateşi yüzünden hizmete kapatıldığını duymuştu.

Yemekhanenin arkasındaki patlıcan ve şalgam tarlalarının arasında gezinirken, son günlerde hastanede olan gelişmelerden konuşmaya başladılar. Bir sene önce yapılan Kültür Devrimi'nden sonra hastane çalışanları, Mao Tse-tung'un asıl öğretisini tekrarlayarak, birbirlerini Parti'nin yolundan sapmakla suçlayan ve devamlı kavga eden iki gruba ayrılmıştı. Her ne kadar Manna Kızıl Birlik grubuna sempati duyuyorsa da, ne Lin ne de Manna, bu grupların hiçbirine katılmamışlardı.

"Sakın onlara katılma," dedi Lin.

Manna şaşırılmıştı. "Neden?" diye sordu.

"Çünkü onların hiçbirisi Mao Tse-tung'un öğretisini anlamıyor. Zamanlarını sadece birbirleriyle kavga etmek için harcıyorlar. O kadar çok insan kumandayı ele geçirmeye çalışıyor ki! Biz onlardan biri olmamalıyız."

"Fakat Kültür Devrimi'nin bir parçası olmak istemiyor musun?"

"Aktif bir devrimci olmak için mutlaka dövüşmek gerekmez, değil mi?"

Manna onun samimi sözlerinden etkilenmişe benziyordu ve Kızıl Birlik grubuna girmemeye ikna oldu. Aslında Lin söylediklerine kendisi de şaşırılmıştı. Başka şartlar altında, başını belaya sokabilecek böyle bir tavsiyede bulunamazdı, fakat karşısındaki Manna olunca, ağzından bu sözlerin çıkmasına engel olamamıştı.

Geri dönerlerken, Manna yüzünde utangaç bir ifadeyle Lin'e döndü. "Sana kafamı karıştıran bir şeyi sorabilir miyim?"

"Elbette, benim bileceğimi düşündüğün her şeyi sorabilirsin."

"Melek nedir?"

Lin bu soru karşısında şaşırmıştı. "Şey, emin değilim.

Sanırım melek Tanrı'nın verdiği görevleri yapan biridir. Bu bir Hristiyan fikri, batıl inanç."

"Bir meleğin neye benzediğini biliyor musun?"

"Bir keresinde resmini görmüştüm. Üç çift kanadı olan tombul, tatlı bir bebeğe benziyordu."

"Anlıyorum."

"Niçin sordun?"

Manna gözlerini kaldırıp bir süre Lin'e baktı, sonra cevap verdi, "Bir keresinde yaşlı bir adam bana bir meleğe benzediğimi söylemişti."

"Gerçekten mi? Bunu niçin söylemişti?"

"Hiçbir fikrim yok. Sekiz yaşındaydım. Kore Savaşı'n-daki bazı kahramanlar için, okulumuzdan bir grup kız sanat merkezinde dans gösterisi yapmıştı. Hepimiz ördek kıyafetleri giymiş, beyaz şapkalar takıp, belimize tüyler yapıştırmıştık. Dans bittikten sonra, tuvalete gitmek için sahneyi terk ederken, sahnenin yanındaki girişte yaşlı bir adamla yaşlı bir kadına çarptım. İkisinin de ihtiyarlıktan ayakta duracak halleri yoktu. Ufacık tefecik yaşlı adam girişte beni durdurdu ve haç çıkartarak kutsadı. "Bir meleğe benziyor-sun çocuğum," dedi. Kötü bir şey söylemek istemediğini bilsem de, her nedense kalbim hızlı hızlı çarpmaya başlamıştı. O anda birkaç polis gelip yaşlı çifti sürüklemeye başladı. Onlar hâlâ, "İsa'ya inanın! Tanrı'ya inanın!" diye ba-ğırıyorlardı. Tuvalete bile gitmeden hemen elbiselerimi değiştirmeye koştum. Polisle uğraşmaktan korkuyordum. Sonra meleğin ne demek olduğunu bulmaya çalıştım. Bazı sözlüklere baktım, fakat o sözcüğe rastlamadım. Başkalarına sormaya da cesaret edemedim. Bunu anlattığım tek insan sensin. Şimdi yaşlı adamın ne demek istediğini anlamaya başladım, ama ben tombul bir çocuk değildim ki! Niçin benimle öyle konuştu?" Son cümleyi kendi kendine söylüyor gibiydi.

"Herhalde çok mutlu ve masum görünüyordun."

"Hayır, çocukluğumda hiçbir zaman mutlu olmadım. Annesi babası olan çocuklara gıpta ederdim. Hatta bazılarını kıskanırdım bile. Lin, bu arada şu melek davasından kimseye bahsetme, tamam mı?"

"Tabii ki, bahsetmem."

Lin dikkatle Manna'nın yüzünü inceledi. Gözlerindeki masum ifadeden bu melek hikâyesinin doğru olduğunu anladı.

Ertesi pazar ve ondan sonraki pazar yine buluşup yürüyüşe çıktılar. Bir ay içinde akşamüstleri sık sık, neredeyse haftada iki yada üç kez bir araya gelir oldular. Lin, Man- — na'ya gittikçe daha çok bağlanıyordu. Bir keresinde, Manna bir hastaya bakması için başka bir askeri hastaneye gönderildiğinde görüşememişlerdi. Lin kendini o kadar huzursuz hissetti ki, o akşam iki saat odasında bir aşağı bir yukarı dolanıp durdu. Bir kadını özlediği için ilk kez bu kadar acı çekiyordu.

Ağustos ayından sonra, Lin ile Manna artık randevulaş-mıyorlardı. Yemekhanede aynı masada yemek yiyor, ellerinde termoslarla, sıcak su odasına birlikte gidiyorlardı. Toplantılarda ve politika derslerinde yan yana oturuyorlar, birlikte tenis ve badminton oynuyorlardı. Akşamları hava uygun olduğunda, hastane bahçesinde yürüyorlar, bazen gevezelik ediyor, bazen de tartışıyorlardı. Lin artık, aralarında mahrem bir yakınlaşma olmadığı, hatta o günden sonra ele-le bile tutuşmadıkları için, nişanlı bir çift gibi fazla yakın mı davranıyorlar, diye endişelenmiyordu. Kendine durmadan evli bir adam olduğunu hatırlatıp duruyordu.

Ne o, ne de Manna hiçbir politik gruba katılmadılar, fakat görevleri gereği bazı politik aktivitelerde yer aldılar. Lin, Başkan Mao'nun yazdığı, "Dr. Norman Be'thune'un Anısı-

m

na" ve "Yaşlı Adam Dağları Yerinden Oynattı" isimli denemeler hakkında konferans bile verdi. Yaptığı konuşmalar o kadar beğenildi ki, bazıları okumak için tuttuğu notları ödünç aldılar. Hem Lin, hem de Manna Parti'ye üyeydiler ve temiz bir aile geçmişleri vardı. Hastanedeki devrimciler hiçbir zaman onları muhalif hareketlerin içinde olmakla suçlamamışlardı.

Yine de insanlar, aralarında bir aşk ilişkisi olduğuna dair dedikodu yapmaya başladılar. Hastane yetkilileri konuyla ilgilenmişler, fakat Lin ile Manna'nın herhangi bir kuralı çiğnediğini gösteren bir delil bulamamışlardı. Ne birlikte kampusun dışına çıkmışlar, ne de âşıklar gibi birbirlerine dokunarak veya anlamlı bakışlarla bakarak, aşırı bir samimiyet içerisine girmişlerdi. Yine de, ilişkileri hiçbir zaman kuşkuya yer bırakmayacak kadar iş ilişkisinin ötesindeydi. Karşı cinsten olan iş arkadaşları asla birbirleriyle bu kadar zaman geçirmezlerdi. Nişanlı olanlar bile her gün buluşmazlardı. Fakat Lin ile Manna birbirlerinden adeta ayrılmaz olmuşlardı.

Ran Su, hastanenin Politika Bölümü'nün müdür yardımcısıyken Vekil Zhang bu konuyu görüşmek üzere ziyaretine geldi. Kitapları sevdiğinden ve sık sık romanlar hakkında konuştuklarından Ran Su'nun Lin ile arası iyiydi.

Kışın bir öğleden sonra konuşmak için Lin'i ofisine çağırdı. "Dostum, evliliğinin ailen tarafından ayarlandığını ve büyük ihtimalle karını sevmediğini biliyorum. Fakat normal olsun olmasın, Manna Wu ile olan ilişkin geleceğim etkilemeden seni uyarmak istiyorum. Aslında başını derde sokuyorsun."

Lin cevap vermedi. O da daha önce bunu düşünmüştü, ancak Manna'yla ilgisini kesip kesemeyeceğinden emin değildi. Manna onun ilk kız arkadaşıydı. Daha önce hiçbir

kadın için böyle hisler duymamıştı. Manna ile fiziksel anlamda sevgili olmasalar da, ruhsal olarak tam bir uyum içinde olduklarına inanıyordu. Son günlerde, her fırsat bulduğunda onunla buluşmaktan kendini alamamıştı.

Ran Su, Lin'e bakarak parmaklarıyla koyu renk saçlarını düzeltti. Çekik gözlerinin altında birkaç kırışık göze çarpıyordu. Lin'e gülümseyerek "Haydi

Lin, ben bir dost olarak sana güveniyorum. Bana ne düşündüğünü söyle," dedi.

Lin, "İlişkimizi normal boyutlarda tutacağım. Manna Lu ve ben sadece iş arkadaşı olarak kalacağız," diye cevap verdi zorlanarak.

"O halde boşanmadığın ve Manna Wu'yla evlenmediğin sürece, anormal bir ilişkiye girmeyeceğinize söz ver." 'Anormal' derken, 'seks,' ilişkisini kastediyordu.

Lin yarım dakika kadar sessiz kaldı. Sonra başını kaldırıp mırıldandı, "Söz veriyorum."

"Biliyorsun Lin. Bunu yapmak zorundayım. Eğer kuralları çiğnersen seni koruyamam. Şimdi söz verdiğine göre, amirlerime gidip seninle Manna Wu arasında sıra dışı bir şey olmadığını söyleyebilirim. Sakın sözünden dönme, yoksa benim başımı da belaya sokarsın."

"Anlıyorum." Lin'in yüreği buz gibi olmuştu. Üç ay önce Manna'yla buluşmayı kabul ettiğine ne kadar pişmandı. İşi bu kadar ilerletmişken hem onu incitmeden, hem de kendisini ümitsizliğe kaptırmadan bu ilişkiden nasıl sıyrılacaktı? Evli barklı bir adamdı, genç bir kadınla bu çeşit bir yakınlık kurmamalıydı.

Ran Su ona bir tane Peony sigarası uzattı ve Çeliğe Su Verildi isimli kitabını iki hafta içinde geri vereceğini söyledi. Günlerin yoğunluğundan okumaya fırsat bulamamıştı. "Ruslar'ın niçin bu kadar kalın kitaplar yazdıklarını anlayamıyorum. Herhalde çok zamanları var. Paragraflar dolu-su tasvir bulunan ilk bölümleri çoğu zaman atlıyorum. Kitabın akışı çok yavaş," dedi. Aslında, evvelki yıl Lin'e ceza yemek istemiyorsa, hiç zaman geçirmeden kütüphanesini kapatmasını söyleyen de bu küçük adamdı.

Lin, ertesi akşam spor alanında, Ran Su ile yaptığı konuşmayı anlatınca, Manna'nın suratı asıldı ve gözlerini yere indirdi. Dirseği hâlâ aralarındaki atlama tahtasının üzerindeydi. Hemen yakınlarında paralel sırtlar, bir yatay sırt ve uzun atlamada kullanılan iki tane kum havuzu vardı.

Kısa bir sessizlikten sonra, elini kaldırıp alıngan bir tavırla sordu, "Benim hakkımdaki gerçek duyguların nedir?"

Lin sorulan soru karşısında sersemlemişti. "Ne demek istiyorsun?"

"Senin için ben neyim? Bir gün nişanlanabilecek miyiz?" Manna bunları söylerken, gözlerinin içine bakıyordu.

Lin hiç bozuntuya vermedi. "Eğer yapabilseydim, sana evlenme teklif ederdim. Bunu ne zamandır düşünüyorum zaten."

Manna, Lin'in sözlerini duyunca gözyaşlarına boğuldu. Sanki karnı ağrıyormuş gibi, ellerini iki yanına bastırıyordu. Lin huzuru kaçmış olarak çevresine bakındı. Sadece birkaç çocuğun alacakaranlıkta "Casusu Yakala" oyunu oynadığını görebildi. Güneydeki uzun fabrika bacalarından ağır ağır dumanlar yükseliyordu. Neyseki iş arkadaşlarından hiçbiri görünürde yoktu.

"Bu kadar üzülme, Manna, seni seviyorum, fakat birlikte olamayız, özür dilerim," diye mırıldandı mendilini uzatırken.

"Bu senin hatan değil. Of, neden Cennet'teki Tanrı bana bu kadar cimri davranmış? Yirmi sekiz yaşında oldum bile." Lin onu süzdü, ama bir şey söylemedi. Evli olsalardı ne kadar mutlu bir adam olabileceğini düşündü.

Birkaç gün sonra Manna da Su'nün odasına çağrıldı ve ondan da aynı sözünü vermesi istendi.

Aralık ayının sonunda, Lin ilk kez olarak, örnek memur seçilmemişti. Bazı insanlar onun yaşam biçimi hakkında şikâyetle bulunmuştu. Bir memur, bir defasında hamamda çıplakken ulusal marşı duyunca hazır ol durumuna geçmediğini ileri sürdü. Bir bölüm şefi, saçını bu kadar uzatmaması ve tam ortadan ayırması gerektiğini söyledi. Şimdiki saç şekli ona, filmlerdeki gibi, adi bir entelektüel havası veriyordu. Neden saçlarını diğerleri gibi kısa kestirmiyordu? Onu bu kadar özel kılan neydi? Üniversite diploması mı? . Hastaneye ondan sonra gelen üç üniversite mezunu da, ka- ?* falarını saçlarına takmazlar mıydı bu şartlar altında? Nasıl olacaktı da saçları sıfıra vurulduğunda sesleri çıkmayacaktı?

Lin hiç gecikmeden, oda arkadaşı Ming Chen'den saçlarını kısacık kesmesini istedi. Manna, pek biçimsiz olan yeni halini görünce şaşkına döndü. "Ördekle kaz arası bir şey olmuşsun," dedi. Lin hiç önemi olmadığını, kış olduğu için, nasılsa başına hep kürklü şapkasını takacağını söyledi.

Lin politika derslerinde, sanki özeleştiri yapması gerekiyormuş gibi, insanların ondan hep içindeki gizli kalmış düşünceleri anlatmasını beklediklerini hissediyordu. Çok mutsuzdu ve aylar boyunca içindeki sıkıntı dağılmadı.

yıldan daha uzun bir süre Manna, Shuyu'nun t_sıl biri olduğunu görmek istedi, ama Lin bu konuda ona hiç şans tanımadı. Ne zaman Manna karısının fotoğrafını göstermesini istese, yanında olmadığını söylüyordu. Manna bunun doğru olmadığından emindi. Bir keresinde, başka bir doktorla paylaştığı muayenehanenin camlarını silmeye yardım ederken, masasının çekmecelerini aradı, ama hiçbir fotoğrafa rastlamadı. Oda arkadaşları ona durmadan Lin'in karısı hakkında sorular soruyorlardı. Manna onlara cevap verememekten sıkıntı duyuyordu. Lin'in kendini iki arada bir derede hissettiği ve Manna'nın daha dikkatli olması gerektiği konusunda onu uyarmakta haklıydılar.

Hastanede düzenlenen ve Manna'nın masa tenisi dalında üçüncü olduğu yıllık spor karşılaşmaları, 1968 yılı sonbaharının başlarında yapılmıştı. Genç kız ödül olarak beyaz

havluya sarılmış parfümlü bir sabun kazanmıştı. Öğleden sonra Lin'in yatakhane odasındaiken, onu daha da mutlu etmek isteyen Lin, bir dilek tutmasını istedi.

Manna, "Benim tek dileğim Shuyu'nun o muhteşem yüzünü görebilmek," dedi heyecanla parlayan gözlerini kocaman açarak.

Oda arkadaşları orada olmadığı için Lin, Kelimeler Ormanı adındaki sözlüğü indirip deri kabının içinden bir fotoğraf çıkartarak ona verdi. Yeni çekilmiş, siyah-beyaz, on santime on beş santim boyutlarında bir fotoğraftı.

Manna bakınca kıkır kıkır gülmekten kendini alamadı. Fotoğrafta Shuyu ve Lin birlikteydiler. Küçük kızları parmaklıklı parkında arka ayakları üzerine

kalkmış bir köpek gibi, dizlerinin üzerinde duruyordu. Ellerini uzatmış, annesinin oturduğu sıraya ulaşmaya çalışıyordu. Shuyu kameraya Hua'dan daha yakındı. Kuru, zayıf bir yüzü, dalga dalga kırıışıklarla dolu bir alnı vardı. Yana doğru yayılmış sarkık ağzı, sanki her an ağlayacakmış gibi görünmesine sebep oluyordu. Yarı kapalı olan sağ gözünün yanındaki kırıışıklıklar balık kuyruğu gibi bir araya toplanmıştı. Daha da şaşırtıcı olanı yaşlı bir kadın gibi giyinmiş olmasıydı. Kapkara, demirden bir fıçı gibi görünen, kısa elbisesi, düşük omuz-larıyla kısa gövdesini sarmıştı; kalçaları dardı ve bacaklarının üst tarafına tozluk gibi dar bir kumaş sarmıştı; siyah ayakkabılar içindeki ayakları bir çift fare gibi görünüyordu. Shuyu'nun ayaklarının dibinde huysuzlanmış bir kaz kanat çırpıyordu. Arka planda tekneler, çatısı sazlarla örtülmüş kerpiç evler ve evlerin üzerine yarım bir taç gibi eğilmiş karaağaçlar vardı.

"Aman Tanrım! Ne kadar küçük ayaklan var!" diye bağırdı Manna. O konuşmaya devam ederken Lin yerinden kalkmıştı. "Bu senin annen değil mi?" Kız iki büklüm olmuş, kahkahalar atıyordu.

Lin'in gözlük camlarının arkasındaki gözlerinde şimşekler çakıyordu. Hiçbir şey söylemeden şapkasını aldı ve dışarı çıktı.

"Hey Lin, geri gel. Seni incitmek istemedim."

Manna arkasından koştuysa da, Lin başını çevirip bakmadı. Hastanenin arka kapısına yönelmişti.

Kampus duvarının ardında uzanan meyve bahçesindeki dört yıl önce yerel komün üyeleri tarafından dikilmiş olan ağaçları artık meyve vermeye başlamıştı. Sıra sıra elma ve armut ağaçları tepeyi olduğu gibi kaplamıştı. Telaşla arka kapıdan çıkan Lin, meyvelüğün içinde gözden kayboldu.

Bu, Manna'nın onu böylesine öfkeli gördüğü ilk ve son andı. Ertesi gün Lin normale döndü. Hatta tekrar özür dilediğinde, Manna'ya olanları unutmasını söyledi.

Fotoğraf Manna için bir teselli kaynağı olmuştu. Böylece Lin ile karısının uygun bir evlilik yapmadıklarına ve eninde sonunda onun Shuyu'yu terk edeceğine inanmıştı. Artık ileride onunla evlenebilme ümidi vardı.

Oda arkadaşlarının soru bombardımanına rağmen, Manna onlara Shuyu hakkında hiçbir şey anlatmadı. Hâlâ o köylü kadını tanımadığını ileri sürüyordu. Fakat bir ay sonra, heyecanını daha fazla kendine saklayamadı ve artık çok iyi arkadaş olduğu Haiyan Nu'ya, birlikte çalıştıkları bir sırada fotoğraftan bahsetti.

Her ikisi de öğleden sonra saat yedide başlayıp sabah üçe kadar süren ikinci vardiyada çalışıyorlardı. Gece koğuştaki hastalar uyurken, iki hemşirenin ara sıra ilaç vermek, bazı hastaların ateşine bakmak dışında başka işleri olmadığından, konuşmaya fırsat bulabiliyorlardı. Haiyan, düzgün dişleriyle devamlı gülümseyen, çevresinden genç erkekler eksik olmayan, neşeli ve hoş bir kadındı. Harbin'de doğmasına rağmen, Muji'de yetişmişti. Babasının babası

tanınmış bir kapitalistti. Ancak yaşlı adam, komümlst hükümete, Kor Savaşı'nda Amerika'ya karşı kullanılan bir MIG-15 alması için yüklü miktarda para bağışladığı için, ailesinin geçmişi yüzünden hiç sıkıntı çekmemişti. Dedesinin yaptığı bağış yağ fabrikasının iflas etmesine sebep olmuştu, ama açık fikirli bir orta sınıf aile olarak değerlendirildikleri için,

ondan sonra gelenler politik gelişmeler sırasında bir zarar görmemişlerdi. Torunu Haiyan orduya bile katılmıştı. Onda, büyük bir olasılıkla Kuzeydoğulular'ın bazılarında hâlâ görülen, sınır bölgesinde yaşamının verdiği ve Manna'nın hayran olduğu bir çeşit yabanilik vardı. Bazen Manna, Haiyan'm parlak, yumuşak tüylü bir leopara benzediğini düşünüyordu.

"Senin yerinde olsaydım Lin ile yatardım," dedi Haiyan bir gece. Elindeki tığla yünden bir şal örüyordu.

"Neee? Kızım, sen delirmişsin!" dedi Manna. Elindeki cımbızla, yarım saattir elektrikli ocakta kaynattığı paslanmaz çelik kabın içinden, sterilize edilmiş enjektörlerle iğneleri çıkarıyordu.

Haiyan elindeki krem rengi şalı örmeye devam ediyordu. Başını kaldırmadan konuşmayı sürdürdü, "Hayır, deli değilim. Onunla ilişkini ilerletmenin bir yolunu bulmalısın, öyle değil mi?"

"Öyle de, sanırım bu onu ürkütüp kaçırabilir."

İkisi de gülüştüler. Manna hapşırdı. Odanın havası nemlenmiş, masanın yanındaki çöp kutusunun metal kapağı üzerinde su damlacıkları oluşmuştu. Haiyan tığ işini kucağına bıraktı, "Dinle ablacığım, bunu bir kez yaparsan seni asla bırakamaz. Seni gerçekten seviyorsa ve yürekli bir erkekse, sen nereye gidersen peşinden gelir. Eğer değilse, zaten senin istediğin gibi bir adam değildir, haksız mıyım?"

"Küçük bir kız gibi konuşuyorsun. Hiçbir aşk o kadar romantik değildir."

"Lütfen böyle söyleme. Aşk hakkında ne biliyorsun ki?"

"Pekâlâ, sen her şeyi bilirsin."

"Tabii ki bilirim."

"Söyle bana bugüne kadar kaç adam tanıdın?" dedi Man-na ona göz kırparak. Haiyan'ın hâlâ bakire olup olmadığından emin değildi. Haiyan'ın hastanenin müdür yardımcısı Chiu ile yattığına dair söylentiler vardı. Şimdiye kadar işten atılmadığına göre, bu doğru olmalıydı. O, Manna gibi hemşirelik okulu mezunu değildi.

"Bin tane," diye takıldı Haiyan. "Ne kadar çok olursa o kadar iyi, sen ne dersin?"

"Doğru," dedi Manna ciddi bir tavırla.

Tekrar gülüştüler. Haiyan portakal rengi iple bağladığı örgülü saçını arkaya savurdu. Ayak parmağıyla, kırmızı yer döşemesinde tempo tutmaya devam etti.

Manna, Lin ile yatmayı hiç düşünmemişti. Ordudan kovulma korkusu, böyle bir şeyi aklına getirmesini engellemişti. Geri dönebileceği bir evi bile yoktu. Üstelik işten atılır da uzak bir yere sürütürse, onun kendisini sevmeye devam edip etmeyeceğini de bilmiyordu. Lin kendisini sevmek isterse bile, doğduğu köye geri gönderileceği ve ayrı kalacakları için, aşk pek mümkün olamazdı. Yine de Haiyan'ın önerisi bir olasılığı gözler önüne sermişti. Manna neredeyse yirmi dokuz yaşındaydı. Neden yaşlı bir kız kurusu olarak kalacaktı ki? Bir kere birlikte olsalar, belki de Lin karısından boşanmak için uğraşabilirdi. Şöyle yada böyle, hiçbir şey yapmadan oturup beklemek olmazdı. Yoksa bu ne olduğu belirsiz ilişkinin sonu gelmeyecekti. Bir süredir hastanedeki insanlar ona Lin'in nişanlısıymış gibi davranmaya başlamışlardı. Yakında genç subaylar onunla birkaç dakikadan

fazla konuşmaktan kaçınacaklardı. Değiştirmeye kararlı olduğu bu duruma içerliyordu.

Böylece harekete geçmeye karar verdi. Ertesi gece, hastalara ilaçlarını dağıttıktan sonra; Haiyan'a, "Senden bir iyilik isteyebilir miyim?" diye sordu.

Sesindeki ciddi ton arkadaşını şaşırtmıştı. "Tabii ki, düşündüğün neyse yapabilirim," dedi Haiyan.

"Şehirde sakın bir yer biliyor musun?"

"Sakın bir yer demekle ne kasdediyorsun?" Haiyan'ın iri gözleri parlamaya başlamıştı.

"Yani şey yapabileceğimiz..."

"Oh evet, anlıyorum. Onunla iyi vakit geçirebileceğin bir yer, değil mi?"

Manna yüzü kızararak başını salladı.

"Güzel, demek sonunda dediğime geldin. Söyle bakalım, fikrini bu kadar çabuk değiştiren ne oldu? Çok kötü bir kızsın, biliyor musun? Devrimci bir subayı, iyi bir adamı baştan çıkarmayı planlıyorsun, değil mi?"

"Haydi artık, kurtar beni şu sorulardan."

"Yoldaş Manna Wu, ne yaptığının farkında değil misin? Beyninde ciddi bir sorun mu var?" Bir yandan da işaret parmağını Manna'ya uzatmış, başparmağını kaldırmış tabancanın tetiğine basarmış gibi yapıyordu.

"Lütfen, sadece yardım et bana!"

"Pekâlâ, sana bir yer bulacağım," dedi Haiyan kıkırdayarak.

Bütün şehirlerde, otel ve misafirhaneler, konuk kabul etmeden önce resmi bir yazı istiyorlardı. Evli olmayan bir çiftin oralarda kalabilmesi olanaksızdı. Manna'nın, görünüşe göre pek çok bağlantısı olan Haiyan'dan yardım istemekten başka çaresi yoktu. Kızın kardeşlerinden ikisi Muji'de yaşıyordu. O yüzden Manna'ya bu kadar kolaylıkla söz verebilmişti.

Perşembe günü öğle yemeğinde, Haiyan Manna'nın ya-

|Z

nına oturup anlamlı bir şekilde başını salladı. Diğerleri masadan kalktıktan sonra, Manna'ya üzerinde adres yazılı olan bir kâğıt ve pirinç bir anahtar uzattı. "Kız kardeşim hafta sonu kocasının ailesini ziyarete gidiyor. Cumartesi günü evi kullanabilirsin," dedi.

"Teşekkür ederim," diye fısıldadı Manna.

Haiyan göz kırptı. "Bana neler olduğunu anlatmayı unutmayacaksın, tamam mı?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Biliyorsun işte." Haiyan bir kez daha göz kırptı.

"Haydi oradan, sanki kendin bilmiyorsun..."

Haiyan kıkırdayarak omzuna vurdu. "Her erkek değişiktir," dedi dürüstçe.

Manna bu adımı atmaya karar verdiğiinden beri, içini daha önce hiç hissetmediği bir heyecan kaplamıştı. Gözlen sık sık uzaklara dalıyor, kendi kendine daha fazla gülümsü-yordu. Geceleyin sık sık, sanki Lin'in kollarındaymış gibi diliyle devamlı dudaklarını yalıyor, göğüslerini öne doğru şişirip, hayaller kuruyordu. Birkaç gün içinde, adeta şehvetli denebilecek bir kadına dönüşmesi kendisini bile şaşırtıyordu. Uykusunda yorganı iterse oda arkadaşlarının çıplak bacaklarını görmesinden korktuğu halde, üzerinde pijamaları ve tişörtü olmadan yatmaktan hoşlanmaya

başlamıştı. Lin ile unutulmaz bir gün geçireceği düşüncesi kendisini çok daha canlı hissetmesini sağlıyor, kalbini coşkuyla dolduruyordu.

Ertesi gün öğleden sonra birlikte yürürlerken, Manna ona yaptığı planı anlattı, hatta bir şişe şarap ve bir kilo közde pişmiş sosis alacağını bile söyledi. Kendisini o kadar kaptırmıştı ki, Lin'in gözlerindeki dehşeti göremedi.

"Lin, bu bulunmaz bir fırsat. Hiç kendimize ait bir yerimiz olmadı," dedi.

Lin'in kolları çatıldı ve sessizce yürürken yerdeki çakıl taşlarını tekmelemeye devam etti.

Batan güneş, hastanenin tuğla duvarının üzerinde yarısı kesilmiş kocaman bir pasta gibi görünüyordu. Mavi çizgili pijamalar içindeki birkaç hasta, spor sahasında bir grup çocukla futbol oynuyordu. Kurumuş yapraklar hafif bir hışırtı çıkararak sağa sola savruluyor, bir yarasa sürüsü ötüşerek, akşam ayazında, telaş içinde ordan oraya uçuyordu.

Lin'in, yaptığı hazırlığı değerlendirmeye pek hevesli olmadığını gören Manna, "Sadece seninle biraz yalnız kalıp başbaşa olalım istedim. Hepsi bu," dedi ters bir sesle.

Lin hâlâ bir şey söylememişti. Biraz kızarmış olmasına rağmen, gözlerinde mesafeli bir bakış vardı. Manna daha fazla dayanamadı. "Benim için bu kadar ileri gitmenin kolay olduğunu mu sanıyorsun? Her şeyimi kaybetme riskini göze aldım, anlıyor musun?"

"Risk doğru kelime," dedi Lin düşünceli bir sesle. "Göze alınamayacak kadar büyük bir risk. Bunu yapmamalıyız." "Neden?"

"Ran Su'ya kuralları çiğnemeyeceğimize dair söz vermedik mi? Bu onun başını da derde sokar. Ben evli bir adamım, eğer sırrımız ortaya çıkarsa, suçlu muamelesi görürüz, bunu hiç düşünmüyor musun?" "Aldırmıyorum."

"Kendini kaybetme Manna. Şöyle düşün: Bir anlık zevk bütün hayatımızı mahvedebilir."

Manna cevap vermedi. Lin devam etti, "Üstelik biliyorsun ki Haiyan Niu'nun ağız gevşektir. Şimdi kimseye söylemese bile, bir gün evlenince ne olacak? Bundan mutlaka kocasına bahsedecektir. Sonra bizi suçlayacaklar. Biliyorsun çatırdamayan duvar olmaz. Bunu yaparsak eninde sonunda insanların kulağına gider."

"Kimseye söylemeyeceğine söz verdi." "Ona tam olarak güveniyor musun?" Manna, "Şey, bunu söyleyemem," dedi başını iki yana sallayarak. İçinde bir şeyler harekete geçmiş, gözleri yaşla dolmuştu, ama yine de kendini kontrol edebildi. "Bunu ne yapacağız?" Güneşin son ışıklarında parlayan anahtarı salladı.

"Onu hafta sonundan önce Haiyan'a geri ver. Orayı kullanmadığımızı göstermemiz büyük önem taşıyor."

Söyledikleri Manna'yı utandırmıştı. Duygularına yenik düştüğü için içinden kendini suçladı. Kafasında bir sürü kuşku belirmişti. Lin onunla birlikte olmayı neden reddetmişti? Kafasında başka bir kadın olabilir miydi? Bu çok zordu. Pingping Ma bir sene önce ordudan ayrılmıştı ve Lin ona neredeyse afacan bir çocuk muamelesi yapmıştı... Lin ile o kız sadece kitap arkadaşlarıydılar.

Bugünlerde ona yakın olan kimdi? Manna'dan başka hiç kimse. Yine de bir kadınla görüşüyor olabilirdi. Hayır, hep birlikteydiler böyle bir şeyin

Manna'nın gözünden kaçması olanaksızdı. O halde niçin onu hiç arzulamıyormuş gibi davranıyordu?

Manna, artık Lin'in gözüne farklı bir kadın gibi görünüyor olmaktan korktu.

Yosun tutmuş kiremitleri yüzünden yeşil bir tepeyi andıran Sağlık Merkezi'nin yanından geçtiler. İçeride iki ışık yandı. Saat yedide, kısa bir süre önce Merkez Komisyonu' nün dağıttığı, bütün devrimci isyanlara karşı, güçle değil sözle savaşılmaz! isteyen bir belgeyi inceleme toplantısı yapılacaktı. Manna akşam mesaisine hazırlanırken, Lin toplantıya katılmak zorundaydı.

Haiyan, Manna'nın anahtarı ona geri vermesine şaşır-mıştı. Manna ona, Ran Su'ya verdikleri sözü tutmaları ve kuralları çiğnememeleri gerektiğini söyledi.

"Hımm..." dedi Haiyan. "Lin'in bu kadar sadık bir yoldaş olduğunu bilmiyordum. Gerçekten iyi adammış. Bir keresinde birinin ona "örnek keşiş" diye isim taktığına şaşmamalı."

"Dediğim gibi, cesur bir adam değil."

"Ama seni sevmiyor mu? Belki de yatakta iyi değildir."

"Saçmalama, karısından bebek yaptı. Hem de çok sağlıklı."

Haiyan, yan gözle Manna'ya bakıp kollarım kavuşturdu. "Doğruyu söylemek gerekirse Manna, belki de seni bir riske atılacak kadar çok sevmiyordur. Onun aşkını istediğinden emin misin?"

Manna cevap vermedi. Lin'in kendisiyle yatmak istememesinin sebebini hâlâ anlayabilmiş değildi. İleri sürdüğü gerekçeden çok daha fazlası olduğunu hissediyordu. Pek çok erkek sevdikleri kadınlar için ne kurallar çiğnemişti. Bazıları cezalandırılırsalar bile asla pişman olmazlardı. Lin nasıl oluyor da başkalarından bu kadar farklı davranabiliyordu? Kendisini gerçekten sevmiş miydi? Niçin bu kadar duygusuzdu? Reddetmesinin sebebi kendisi ile karışık bir işe girmeye gönüllü olmadığı anlamına mı geliyordu?

Haiyan'ın sözleri yavaş yavaş içine oturuyordu.

ŞJL

in sakın görünmesine rağmen, Manna'nın bu ce-davranışından rahatsız olmuştu. O gece yatağına yattıktan sonra konuşmalarının tüm ayrıntılarını gözden geçirdi ve ona anahtarları geri götürmesini söylemekte haklı olduğuna karar verdi. Manna'nın arzusuna karşı çıkmasaydı, vahim bir sonuçla karşılaşabilirlerdi. Ran Su'ya söz verdiğiinden beri, kendine durmadan ona fazla tutulmaması gerektiğini hatırlatmış, Manna'ya olan sevgisini bastırmaya çalışmıştı. Kafasında ilişkilerinin tam olarak gelişip bir evlilikle sonuçlanabileceğine dair net bir düşünce oluşmamıştı. Zaten bunun için öncelikle karısından boşanması gerekiyordu. Fazla acele etmese daha iyi olurdu.

Dışarıda, saçaklardan akan yağmur damlaları ding-ding diye hafif bir ses çıkarıyordu. Lin gözlerini sıkıca kapayarak uyumaya çalıştı. Fakat kafasında soru soran bir ses yükseldi: Matina 'yla sevişmeyi gerçekten istemiyor musun?

Bu soru onu şaşırtmıştı, ama cevabını verdi. Şimdi değil. Seks söz konusu bile olamaz. Bu ikimizi de mahveder.

Gerçekten de onunla yatmak istemiyor musun? diye ısrar etti ses. Hayır, doğruyu söylüyorum, istemiyorum. Onu seviyorum ve ona bağılıyım, fakat bunun seksle bir ilgisi yok. Bizim aşkımız vücutlarımız üzerine kurulu değil.

Gerçekten mi? Onu arzulamadığını mı söylemek istiyorsun?

Arzumu kontrol edebilirim. Hayatımın bu döneminde ona sadece dostça davranabilirim.

Bu bir yalan. Niçin sadece arkadaşın olan biriyle her gün yürüyüşe çıkıp sohbet ediyorsun? Onunla senin aranda çoktan özel bir bağ oluştu bile, öyle değil mi?

Tamam, doğru, fakat o bağın mutlaka seksle ilgisi olması gerekmez. Birbirimizi seviyoruz. Bu kadarı yeterli.

Ne? Biraz fazla akıllı ve mantıklısın.

Ben bir doktor ve subayım. Mesleğim mantıklı bir insan olmamı gerektiriyor.

Onun teklifini reddederek, onu kırmış olabileceğini hiç düşünmüyor musun?

Emin değilim. Eğer kırdıysam bile bu kaçınılmazdı. Onu bilerek incitmedim. Beni affedebilir, değil mi? Bunu yapmamamız gerektiğini söylediğimde onu da düşündüğümü anlayamaz mı?

Ses kesildi ve kısa bir süre sonra uyku vücudunu sardı. Ruhu, büyüdüğü yerlere benzeyen uzak kırlara sürüklendi ve haftalarca canını sıkacak müthiş bir rüya görmeye başladı. Güzel bir yaz günü, kocaman bir buğday tarlasının kenarında yürüyordu. Güneş tam kıvamında ısıtıyor ve ılık bir rüzgâr esiyordu. Omzunda bir olta, ısıklı çalarak gidiyordu. "Lin, Lin, buraya gel," dedi şeker gibi tatlı bir ses. Dönünce tarlada kafası kırmızı bir tülle örtülü, fakat göğüsleri çıplak

ve kavun gibi kocaman, genç bir kadın olduğunu gördü. Çevresinde buğday başakları hışırdıyordu. Hiç tereddüt etmeden elindeki oltayı fırlattı ve kadına doğru yöneldi. Üstü buğday dolu bir başak beline değdi ve hoş bir koku çıkarttı. Kadına doğru yaklaşırken, kısa otlar ve kuru pirinç saplarıyla kaplı açık bir alana ulaştı. Kadının üzerinde artık tül de yoktu, fakat yüzü ipek gibi, uzun saçlarının ardına gizlenmişti. Tümüyle çıplak, otların üzerine uzanmış, dizlerini birbirinden ayırmış, parmağıyla gelmesini işaret ediyordu. Lin, onun karnını biraz tombul buldu, fakat kollarıyla bacakları o kadar genç ve diri görünüyordu ki, Lin kalbinin yerinden fırlayacağını sandı. Kadının kasıklarında şeftali tüyü gibi yumuşak, ince tüyler vardı. Lin derin bir iç geçirerek şortunu ve kazağını çıkarıp yere fırlattı.

Birlikte otların üzerinde yuvarlanmaya başladılar. Lin onun üzerinde kıvranırken, kadın da onun sırtını, kaburgalarını ve kalçalarını okşuyordu; Lin'i sıkıca göğsüne bastırmıştı. Gövdesi sanki bir müziğe uyum sağlıyormuş gibi ritmik bir hareketle sallanıyordu. Boğazından hırıltılar yükseliyor, kendinden geçmiş gibi çıkan sesi Lin'e öyle bir güç veriyordu ki, vücudunda dolaşan kanın cayır cayır yandığını hissediyordu. Bir ördek sürüsü vaklayarak üzerlerinden uçtu. Onların vahşi çığlıkları, okyanusa düşmüş yüzme bilmeyen bir adamın can simidine sarılması gibi, kadına sımsıkı sarılan Lin'in kollarındaki tüyleri ürpertti.

Lin, uzun bir süre, yorgunluktan bitkin bir hale gelene kadar seviştikten sonra kadının yanına uzandı. Bir yandan da elleriyle kadının o elledikçe üç kat büyüyen titrek kalçalarını okşuyordu. Bir süre sonra, kadın üzerinden yuvarlandı, gövdesini kaldırıp dirseğine dayandı, kolunu Lin'in boynuna dolayarak, "Biraz daha, bir kez daha yapalım," diye inlemeye başladı.

Lin otların arasına gömülen giysilerini almak için uzandı ve başının arkası yatağının demir başucuna çarpınca uyandı. Sırılsıklam olmuştu. O tür rüyalarından birini gördüğünü anladı. İlk kez yaşadığı bu deneyim, onu çok tahrik etmişti. Kimdi o kadın? diye düşündü. Beline kadar inen uzun saçları, düzgün bir vücudu vardı; taze fıstık gibi kokuyordu. Dirseğinin altında, düğme büyüklüğünde bir doğum lekesi görmüştü. Bildiği bütün kadınları aklından geçirdi, fakat rü-yasındaki kadını hiçbirine benzetemedi. Yüzünü bir kez olsun görebilseydi!

Odanın öbür tarafında Ming Chen'in gırtlığını yırtarca-sına horladığı duyuluyordu. Lin gürültü çıkarmadan kalktı, yapış yapış olmuş külotunu değiştirmek için yastık kılıfının içinden temiz çamaşır çıkarttı. Yıllardır erkeklerin bu tür rüyalar gördüklerini duyar, nasıl bir şey olduğunu merak ederdi. Kadınlar için deli olan diğer erkeklerin tersine, hayatında bir kez bile âşık olmadığından, evlenmeden önce erkekliğinden bile şüphe etmişti. Ancak kızı doğduktan sonra normal bir erkek olduğuna inanabilmmişti. Yine de, böyle bir rüya ne anlama geliyordu? Neden kendisi hiç böyle bir şey yaşamamıştı? Acaba vücudunda yolunda gitmeyen bir şeyler mi vardı? Erkeklikleri ve gördükleri haşın rüyalarla övünen arkadaşlarını ne zaman dinlese, bu sorular beynini kurcalayıp dururdu. Artık onun da bu konuda tecrübesi olmuştu ve hâlâ rüyanın etkisiyle tir tir titrediğini hissediyordu. Yine de duygularında hâlâ bir saflık vardı. Kalbinin derinliklerinde, buğday tarlasındaki kadının tanıdığı biri olmasını diliyordu.

Çalar saatinin sesini duyunca beş buçukta kalktı, aceleyle giyindi, yorganını toplayıp üzerine yastığını yerleştirdi. Sonra beyaz çarşafın üzerindeki sarımsı lekeyi gördü. Sabah egzersizleri için hemen çıkmak zorunda olduğundan, çarşafı yıkayacak zamanı yoktu. Halkın Kurtuluş Ordusu

isimli resimli derginin yeni sayısıyla lekenin üzerini örttü ve Ming Chen ile birlikte şafak sökerken dışarı fırladı.

Üç kilometrelik koşu bugün ona daha yorucu gelmiş, yol boyunca oflayıp puflanmış ve ter içinde kalmıştı. Uyuşturucu bir ilaç almış gibi, hafifçe başı dönüyordu.

Lin yatakhaneye döndüğünde, bir gece önce nöbetçi olduğu için sabah koşuya çıkmayan Jin Tian, onu suratında alaycı bir sırıtmayla karşıladı. "Hey Lin, dün gece hoş bir rüya görmüşsün anlaşılan, değil mi?" Çekik gözlerini kırıyor, bir yandan da sanki güzel bir koku duymuş gibi, küt burnunu buruşturarak havayı kokluyordu.

Ensesine kadar kızaran Lin, hemen yatağına koşup çarşafı çekti ve yarıya kadar suyla dolu olan leğenin içine bastırdı.

"Haydi ama, bu kadar bozulma. Bu çok normal bir şey," dedi Jin Tian kıkırdarak.

Ming Chen de lafa karışmadan duramadı. "Tabii ki doğal. Benim başıma her hafta geliyor. O kadar salgı insanın içinde birikince, tabii ki bir şekilde

dışarı atılacak." Sonra Lin'e döndü. "Sanki virüs yada başka bir şey varmış gibi çarşafını yıkamana gerek yok. Bak, ben çarşafımdaki lekeleri hiç dert etmiyorum."

"Ben de," dedi Jin Tian.

Lin o anda onların kendisini yalnız bırakmalarını çok isterdi, fakat Jin Tian yüzünde yılışık bir ifadeyle devam etti, "Şey, ben rüyanda kimi gördüğünü tahmin edebiliyorum."

"Kız kardeşinle yaptım," diye tersledi Lin.

"Oh, tabii. Hiç sorun değil. Manna Wu gibi bir kardeşim olsaydı, ona vahşi bir ata biner gibi, istediğin kadar binmene izin verirdim, tabii yalnızca rüyalarında."

Oda arkadaşları bir kahkaha kopardılar. Lin bir şey söylemeden, yatağının kenarındaki dolaptan bir kalıp sabun

çıkarttı, leğen, alıp odadan dışarı çıktı. Gördüğü rüya yüzünden aklı hâlâ kancıktı. Gerçek hayatta tanımadığı bir kadın a, bir buğday tarlasında hayvanlar gibi çiftleşmeyi hayal bile edemezdi. Midesinin bulandığını hissetti.

Lin'in masasında ortası yarıya kadar yırtılmış bir •'kâğıt duruyordu.

Ağabeyinden, "Babam öldü. Hemen gel," mesajını getiren bir telgraftı bu.

Babasının ömrü boyunca tarlalarda çalıştığını, fakat yine de her sene bir öncekinden daha fakir olduğunu düşününce, Lin'in gözleri yaşla doldu. Başparmağı ve işaret parmağıyla gözlerinin iç kenarlarını ovaladı. Bir evine dönebilse ve cenazeye katılabilseydi! Amirlerine hemen yola çıkıp çıkamayacağını sorduğunda, 1969 yılının ilkbaharından beri hastanede seferberlik ilan edildiği için, isteği reddedildi. Kışın Amur ve Wusuli nehirlerinin olduğu bölgedeki Rus ve Çin birlikleri arasında anlaşmazlık çıkmıştı. Her ne kadar nehirlerdeki buzlar artık Rus tank ve malzemelerini taşıyamı-yorsa da, Çin birlikleri Mayıs ayına kadar seferberlik durumunu gevşetmeyecekti.

Lin, Goose köyünden on dört kilometre uzakta oturan

ağabeyi Ren Kong'a iki yüz yuan gönderdi ve babaları için güzel bir cenaze töreni yapmasını rica etti. Yaşlı adam ölmeden önce çiftlik evinin Lin'e verilmesini vasiyet etmişti; karısıyla kendisine özenle bakan Shuyu'ya minnettardı.

Aylar boyunca Lin'in morali düzelmedi. Hemen hemen hiç konuşmayan, bütün boş zamanlarında çoğu zaman kitap okuyan biri olup çıktı.

Akşamları Manna'yla yürüyüşe çıktıklarında, sık sık uzaklara dalıp gidiyordu. Manna ona sıkıntısının babasının cenazesine gidememekten mi kaynaklandığını sordu. Lin, belki, diye cevap verdi. Aslında aklında başka düşünceler vardı. Şimdi hem annesi, hem de babası öldüğüne göre, karısına olan ihtiyacı değişmişti. Artık Shuyu sadece kızlarına bakıyordu. Aslında, evlendiklerinden beri rahat yüzü görmeyen Shuyu için üzülmüyordu. Fakat onu hiç sevmemişti ve hayatının geri kalanını onunla geçirmeye hevesli değildi. Aşk üzerine kurulmuş bir evlilik ve başkalarının yanında kendisini utandırmayacak bir eş istiyordu (Manna'nın iyi bir seçim olacağı düşüncesindeydi). Yine de, suçluluk duygusu ve Shuyu'ya duyduğu merhamet onu yiyip bitiriyordu.

Bu arada Manna da, Lin'in karısından boşanmayı ciddi anlamda düşünüp düşünmediğini anlamak için ağzını arıyordu. Konu ne zaman açılrsa, Lin her seferinde cevap vermeden geçiştirmeye çalışıyordu.

Haziran ayının başlarında bir gece, Şehir İdaresi'nin Askeri Servisi'nde görev yapan bir bölüm şefi kalp krizinden öldü. Kırklı yaşlarının ortalarında dinç bir adamdı. Gece yarısı kalbinde bir yanma hissetmiş ve bir ilaç almıştı, fakat rahatsızlığı geçmemişti. Karısına hastaneye gidip doktora görüneceğini söylemişti. Yağmur yağmak üzere olduğundan, yanına bir şemsiye ve fener almıştı. Hastaneye vara-madan kalp krizi geçirip yere düşmüş, yuvarlandığı hen-

dekten çıkıp yola tırmanamamıştı. Seher vakti insanlar onu bulduğunda ölmüştü. Alt dudağını ısırması, yüzüne çamur ve otlar yapışmıştı. Geride dul bir kadın ve üç küçük çocuk bırakmıştı. Ölümü, onu daha önceden tanıyan Manna'yı derinden etkilemişti.

Ertesi akşam, spor alanının saçağı altında yürürlerken Lin'e baktı. "Hayat o kadar güvenilmez ki. Bugün yaşıyoruz, yarın belki de öleceğiz. Her gün insan gibi yaşayabilmek için, bu kadar didinip çabalamamızın anlamı ne?"

"Bu kadar ümitsiz olma. Hep böyle düşünürsek yaşayamayız."

Manna durup bir huş ağacının gövdesine dayandı. Sağ eliyle sol bileğini tutmuş, bir aşağı bir yukarı doğru büküyor, donuk gözlerle Lin'i süzüyordu. Tekrar konuştuğunda sesi boğuk çıktı. "Buna daha fazla dayanamayacağım Lin. Nefessiz kaldığımı hissediyorum. Neden bir şeyler yapmıyorsun?"

Lin, "Sen neden bahsediyorsun?" dedi. Şaşırması görünüyordu.

"Bu şekilde devam edemeyiz. Kimim ben? Nişanlın mı, yoksa cariye mi? Bu durumu değiştirmek için bir şeyler yapmalısın."

"Ne yapabilirim ki?"

"Shuyu'ya boşanma konusunu aç." Dudaklarını büzmüş, erkeğin gözlerinin içine bakıyordu.

Lin başını çevirdi. "Acele edemem. İyi bir yol bulmalıyım. Böyle bir şeyi yapmak o kadar da kolay değil."

"Neden zor olsun? Ona boşanmak istediğini söyle ve ne tepki vereceğine bak."

"Hayır, anlamıyorsun."

"Neyi anlamıyorum?"

"Onu eskimiş bir çift pabı^rj|t|>ifewr:k;«p«», fırlataıftam.

İyi bir neden göstermek zorundayım, yoksa herkes beni suçlar ve asla boşanamam."

"Onu sevmemenden daha iyi bir neden olabilir mi?"

Lin, "Hayır, hayır," dedi hızlı hızlı soluyarak.

"Bak Lin, artık karar verme zamanı geldi. Bu şekilde beklemekten bıktım usandım. Senin için ben neyim? Metresin bile değilim." Konuşması hıçkırıklarla bölündü, arkasını dönüp gitmeye yeltendi.

"Beni dinle Manna. Biraz bekle lütfen!"

"Yeterince dinledim."

"Biraz mantıklı olmaya çalış!"

Manna, "Mantıklı olmak beni hasta ediyor. Eğer bir şeyler yapmazsan aramızdaki her şey biter," diye bağırdı. Sonra avcuyla ağzını kapayarak

hızla Lin'in yanından uzaklaştı. Başını öne eğmişti; bacakları titrerken, vücudunun sarsıldığı fark ediliyordu. Saçlarına huş ağacından bir kabuk takıldı. Kurumuş bir ot öbeğinin yanından geçip çitin öbür tarafına döndü.

Lin içi burkularak, onun laboratuvar binasının köşesinde gözden kaybolmasını izledi. Başının üzerinde birkaç küçük sinek uçuşuyordu. Bir çift saksağan, benekli kuyruklarını savurarak çirkin sesler çıkararak ötüştüler. Uzaklarda, bir jet filosu gümüş rengi kırlangıçlar gibi gökyüzünde süzülüyordu.

O günden sonra aralarında duygusal bir çekişme başladı. Lin yalnızlığa alışkındı, o yüzden Manna'nın peşinden koşmadı. Kafasını dinlemek istiyordu. Yine de ne zaman onunla karşılaşsa bakmaktan kendini alamıyordu. Manna herhalde bunun farkındaydı ki, onunla yüz yüze gelmemeye çalışıyordu. Özellikle diğer erkeklerin yanında, eskisinden çok daha fazla gülüyor ve başını dimdik tutuyordu. Parlak renk-

H bluzlar ve yeni aldığı deri ayakkabıları giyiyordu. Diğer hemşireler gibi, en pahalı yağsız krem olan Lily Lotion'ı kullanıyordu. Akşamları hamamın önünde diğerleriyle badminton oynuyordu. Sanki birdenbire yeniden genç bir kız olmuş, hayat ve enerji dolmuştu.

Lin onun bu kadar dikbaşı olabileceğini hiç düşünmemişti. Kendini berbat hissediyor, sanki göğsünü kurşunla doldurmuşlar gibi çoğu kez zorlukla nefes alıyordu.

Manna'nın kendisini gerçekten sevmiş olup olmadığını merak ediyor, ne yapacağını bilemiyordu. Arkadaşları Manna ile arasında neler olduğunu sorduklarında, "Onu bekletmek istemedim. Kendi kararlarını verebilmeli. Ben evli bir adamım," diyordu.

"Siz ikiniz ayrıldınız mı?"

"Sanırım öyle."

Lin, sakın görünmesine rağmen, ateşi varmış gibi hissediyordu. Kitap okurken bile aklı başka yerlerdeydi. Geceleri uyku uyuyamıyor, hayatını ve tanıdığı kadınları düşünerek hayıflanıyordu. Bazıları Manna'dan çok daha güzel ve narindi, fakat hepsi de gözünde canlandıramayacağı kadar uzakta kalmıştı. Dönüp dolaşıyor aklı yine Manna'ya takılıyordu. Onun için o kadar çok üzülüyordu ki! Manna sadece aralarında oluşacak bir başlangıç yada son için bekleyip durmuştu. Ama Lin'in hayatı öylesine bir akıntıya kapılmış sürükleniyordu ki, bir türlü kendini kurtarıp bir yerden tekrar başlayamıyordu. Aşk ona iyi gelmemişti. Aşkın düşüncesi bile, bir ruh hastalığı gibi içini keder ve isteksizlikle dolduruyordu. Keşke Manna'yı hiç tanımasaydı; keşke tekrar sakın, halinden memnun olduğu günlere geri dönebil-seydi.

Gün boyunca her zamankinden fazla çalışıyordu. Hatta, kendisini oyalamak için ofisindeki tıbbi kayıtları tekrar dü-

zenleme isme bile girişti. Böylece belki gece yattığında bir şey düşünecek hali kalmazdı. Ne kadar çok oyalanırsa o kadar çok kendi kendine yettiğini hisseder, kontrolünü kaybetmezdi. Bir kadına gereksinimi yoktu.

İsal Bayram günü gelmişti. Hastane, çalışanları n yemek veriyordu. Kısa boylu, göbekli bir adam olan Vekil Zhang, ziyafet başlamadan önce yemekhanede bir konuşma yaptı. O sabah mutfakta aşçılara yardım eden hemşirelere teşekkür etti ve bu yıldönümünün Çin halkı ve devrimi için

önemi hakkında kısa bir konuşma yaptı. Sonra silahın her zaman Parti'nin elinde olduğu prensibinden bahsetti. Ardından elini şöyle bir sallayarak, "Afiyet olsun," dedi.

Köşeye gidip liderlere ayrılmış olan, limitsiz şarap ve yemek servisinin yapıldığı masaya yerleşti.

İnsanlar şerefe kadeh tokuşturup, yemek çubuklarına davrandılar. Bir anda salon kahkaha, konuşma ve tabak çanak sesleriyle doldu. Sekiz çeşit yemek sunuluyordu. Füme dil balığı, tatlılı ekşili kaburga, bambu filizli domuz sote, çırpılmış yumurta vardı. Her masaya iki şişe kırmızı şarap, bir şişe buğday likörü ve koca bir tas bira konmuştu.

Lin ile Manna aynı masaya oturmamışlardı, fakat Lin'in onu görüp duyabileceği kadar yakındılar. Lin, pek çok kişi gibi iştahını akşamki ziyafete saklamak için Öğle yemeği yememiş olmasına rağmen, masadaki ne varsa silip süpüren adamların aksine, kendisini tok hissediyordu. Kafasını çevirince Manna'nın sağ kolunu arkasındaki pencere kenarına dayadığını ve sol elinde yeşil emaye bir kupa tuttuğunu gördü.

Manna, yanında oturan Lin'in oda arkadaşı Jin Tian'a yüksek sesle, "Şarap kutsaldır," diyerek kıkırdadı. Kolunu pencere kenarından kaldırıp parmak uçlarıyla burnuna dokundu.

Sözleri Lin'in yanağının seğirmesine sebep oldu. Masasında oturan orta yaşlı bir kadın doktor, "Köfte alsana, Lin. Çok lezzetli," dedi kibarca.

Lin, yemek çubuklarını uyurgezer gibi uzatıp bir köfte aldı. Domuz etiyle yapılan köftenin tadı ona ot gibi geldi. Biranın yavan tadından da hoşlanmamıştı, fakat yine de kalın mavi çizgili beyaz kupasından biraz bira içti. Diğerleri gibi et ve balıkla yapılan yemeklere saldırmak yerine, bol bol, şeker ve sirkeyle tatlandırılmış turp salatasından yiyor, arada sırada hafifçe geçiriyordu.

Öbür masada oturan Manna neşeli kahkahalar savuruyordu. Yanakları allık sürülmüş gibi kıpkırmızı olmuştu. Genç kız kadehini kaldırıp diğerleriyle tokuşturdu ve başını arkaya atıp kalan bütün şarabı bir dikişte bitirdi.

"İyi içiyorsun doğrusu!" diye iltifat yağdırdı Jin Tian ince bir sesle, sonra boşalan kupasını ağzına kadar birayla doldurdu.

"Dur," diye bağırdı Manna neşeyle. "Taşırmak mı istiyorsun?" Sonra tekrar güldü.

"Neden olmasın?" dedi Jin Tian. Kupa silme bira dolmuştu.

Başının üzerindeki tüm gücüyle çalışan kocaman vantilatöre rağmen, Lin hâlâ terliyordu. Daha fazla yiyebileceğini sanmıyordu, o yüzden tabağındaki pirinci bitirip kalktı ve ofisinin ışıklarını açık unuttuğunu bahane ederek kapıya yöneldi. Tam Manna'nın masasının yanından geçerken her nedense konuşmak isteyerek durdu, "Manna, çok fazla içme. Sağlığın için iyi değil," dedi.

"Sana ait bir şeyi mi içiyorum?" dedi Manna yüzünde aptalca bir gülümsemeyle, sonra taşan kupasını kaldırıp koca bir yudum aldı. Masadaki insanlar durup onlara baktılar.

Lin bir şey söylemeden hızla dışarı çıktı. Elinde sıkıca tuttuğu şapkası buruş buruş olmuştu. Ona ilgi gösterdiği için ne kadar da pişmandı. İçindeki ses konuşmaya başlamıştı. Aptal, ders almasını hiç bilmez misin

sen? Niye onu unutamıyorsun? Bırak geberene kadar içsin. Onu yalnız bırak. Bırak alkol içini kavurup dursun! Ona da bu yakışır.

Hastanenin önündeki meydan sakindi. Ana girişte, süngüsü kalkık tüfeğini namlusundan kavramış olarak duran nöbetçiden başka kimse yoktu. Lin doğruca barakaların arkasındaki meyve bahçesine gitti. Elma ve armutlar daha yeni toplanmıştı, fakat yine de ağaçların üzerinde birkaç meyve kalmıştı. Biri alacalı, diğer ikisi kızıl üç midilli bayırda ot-luyordu. Meyve bahçesinin derinliklerinde, genç bir adam Kaplan Dağı 'nı Kurnazlıkla Ele Geçirmek isimli devrim operasından bir arya söylüyordu. "Bugünlerde düşman mevzilerinde keşif yapıyorum / Gitgide sonuca ulaşıyorum..." Uçarken V şeklinde sıralanmış bir yaban kazı sürüsü tepenin üstünden geçti, boyunlarını öne uzatıp çığlıklar atarak güneye doğru kanat çırpıldılar. Uzaklaşırlarken kanatlarının çıkarttığı hafif hışırtı duyuluyordu.

Lin iri bir kaya parçasının üzerine oturarak bir sigara yaktı. Hastane hemen önündeydi. Batan güneşte Sağlık Merke-zi'nin birkaç penceresine titrek bir ışık vurmuştu. Tepeden

bakınca kampus, tuğla duvar boyunca sık dikilmiş kavak ağaçlarının çevrelediği geniş bir fabrikaya benziyordu. Doğudaki birkaç kırmızı çatı kurumla örtülmüş, renkleri siyaha dönüşmüştü. Derinden, şehirdeki trafiğin uğultusu geliyordu. Lin'in kalbi kırılmıştı. Biraz önce olanları düşünürken gözü daldı. Neden bilinçli olarak Lin'i gülünç duruma düşürmüştü? Kendisinden o kadar çok mu nefret ediyordu? Onun sağlığını önemsemesini takdir etmesi gerekmez miydi? Kadınların içinden ne geçtiğini anlamak çok zordu. O kadar çok insanın içinde küçük düşürülmek ne büyük bir utançtı!

Sen bunu hak ettin, diye düşündü. Koca ve baba olarak sorumlulukların var; böyle bir gönül işine hiç karışmamalıydın. Sefalet ve aşağılanmaya davetiye çıkarıyorsun ve böyle bir azabı hak ediyorsun. Ne diye şu kadından yakarı kurtaramıyorsun? Niçin bir ahtapot gibi seni çekip, kalbini çıkartmasına izin veriyorsun? O kadar adi bir adamsın ki, o senden uzak durdukça sen onu daha da çekici buluyorsun. Bu kadar delilik yeter! Onu bir an önce kalbinden söküp atmalısın, yoksa bir kurt gibi içini kemirip durmaya devam edecek.

Bir yandan düşünüp bir yandan sigarasını içerken, Manna elma ağaçlarının birinin ardından çıkıp koşar adımlarla Lin'e doğru geldi. Yüzü al al olmuş, nefesi sıklaşmıştı. Lin şaşkın bir halde, nasıl karşılayacağını bilemeden Manna'nın yanına gitti.

Lin ne yapacağına karar veremedi, Manna hüngür hüngür ağlayarak, Lin'i sımsıkı kucakladı. Lin'in göğsüne dayanan yüzü alev alevdi.

"Artık daha fazla dayanamayacağım!" diye inledi. "Yapamıyorum. Böyle olmasını istememiştım."

"Ağlama, lütfen ağlama."

Genç kız Lin'e öyle sıkı sarılmıştı ki, kolları gerilmek-ten titriyordu. "Çok kötüyüm, o kadar kötüyüm ki!" diye geveledi. Saçları zencefil ve soğan kokuyordu; ne de olsa bütün gün mutfakta çalışmıştı.

"Manna, bu kadar büyütme gerek yok. Görüyorsun, ben alınmadım. Çoktan unuttum bile." Duvarların dışında buluşarak kuralları çiğnedikleri aklına gelince, birilerinin göreceği korkusuyla çevresine bakındı.

Manna, gözyaşlarıyla pırıl pırıl parlayan gözlerini yukarı kaldırdı. Sonra başını eğip isterik bir kahkaha attı. "Ben yaşlı bir kızım, biliyor musun? Otuz yaşında bir bakireyim."

"Böyle konuşma."

"O yüzden bu kadar huysuzum galiba."

"Çok içtin."

"Hayır, sadece iki bardak içtim."

"Bu senin kaldırabileceğinden çok fazla."

"Her neyse, benim hâlâ bakire olduğumu bilmek istemiyor musun? Hiçbir erkeğin bana dokunmadığını..."

"Manna, sen aklını kaçırmışsın. Bu şekilde..."

"Haydi ama, yaşlı bir kızın çiçek açmasını sağlayamaz mısın? Bana bunu yapmak istemiyor musun?" Lin'den uzaklaşıp tekrar bir kahkaha attı, sonra kahkahası öksürüğe, ardından da hıçkırıklara dönüştü.

Lin, "Haydi gidelim sevgilim," diyerek kolunu Manna'ın kolunun altından geçirdi.

"Bana bunu yapamaz mısın?" diye bağırdı Manna.

"Yapma..."

"Sen erkek değil misin? Bir tavşan gibi korkaksın. Haydi, yap şunu bana!..."

"Pekâlâ, her şey benim suçum. Ben bir halta yaramam. Haydi dönelim artık."

Manna'nın karşı koymasına ve hıçkırıklara boğulmasına rağmen, Lin sol eliyle Manna'nın kolunu tutup, sağ kolunu koltuğunun altından geçirerek onu tepeden aşağıya indir-

meyi başardı. Manna yol boyunca hıçkırıklar arasında yalvarmaya devam ediyordu. "Yap şunu bana, yap artık. Sana bir bebek vermek istiyorum."

Lin, Manna'yı yatakhaneye ön kapıdan sokmaya cesaret edemeyince, onu sıra sıra dikilmiş narin görünümlü kavak ağaçlarının arasından geçirip arka kapıya sürükledi. Ağaçların arasından çıkınca kendilerini iştten henüz çıkmış, yemekhanenin yolunu tutmuş bir hemşire grubunun içinde buldular. Genç kadınlar daha onlara selam veremedi Lin hemen, "Manna biraz fazla içti," dedi. Telaşla Manna'yı çekestiriyordu. Hemşireler uzaklaşırken kafalarını çevirip çevirip onlara baktılar.

Manna bir hafta boyunca hastanede konu oldu. Adı belleklere kazınmıştı: İlk kez bir bayram yemeğinde bir kadın sarhoş oluyordu. Söylediklerine göre pek çok erkekten daha fazla içmişti.

Lin kendisini çok sarsan bu olaydan sonra, ciddi olarak boşanmayı düşünmeye başladı ve bir sonraki yaz konuyu Shuyu'ya açmaya karar verdi.

'e akşamüstü geleceğini söyledikten sonra, Shu-omzunda bir çapa, başında hasır şapkası ailelerine ait tarlaya gitmek üzere dışarı çıktı. Köyün beş yüz metre batısındaki iki dönümlük, kare şeklindeki tarlada mısır, kulkas, şeker pancarı ve balkabağı yetiştiriyordu. Tarlanın toprağı bereketliydi, aldıkları ürün de Hua ile kendisinin tüke-tebileceğinden fazlaydı. Ürünün kalanını Shuyu'mm kardeşi Bensheng, onun için Wujia'da veya yakın bir şehir olan Altı Yıldız'da satıyordu. Shuyu, hem çocukla hem de evle ilgilenmek zorunda olduğu için, tugaya ait tarlaların haşatında çok

seyrek çalışıyordu. Lin'in her ay gönderdiği para da geçinmelerine yetiyordu.

Lin saçağın altında, kucağında oturan Hua'ya resimli bir öykü okuyordu. Küçük kız eline bir yeşil soğan almış, durmadan sallayarak ılık gibi ötmesine neden oluyordu. Dışarıdan koyun melemesine benzer düdük sesleri geldi. Evin

önünde, çocuklarla kümes hayvanları içine düşmesin diye çevresi tuğlayla örülmüş, derin bir kuyu vardı. Shuyu'nun ayakları bağlı olduğu için, omzuna koyduğu bir sopanın iki ucuna iki kova asarak su taşıyamıyordu. O yüzden Lin dört yıl önce avluda bu kuyuyu açtırmıştı. Kuyunun sağ tarafındaki taş döşeli patika ön kapıya kadar uzanıyordu. Domuz ağılının yanında beyaz bir horoz pisliği eşeliyor ve go-go-go sesleri çıkararak tavuk sürüsünü çağırıyordu. Tavukların en küçüğü kırık ayağını sürükleyerek horoza doğru yürüdü. Hava sıcak ve rüzgârsızdı; kurumuş gübreden pis bir koku yükseliyordu.

Lin farkına varmadan Hua ağzını açtı ve çatlamış dudaklarıyla tişörtünün önünü yakalayıp çekiştirmeye başladı.

Lin bakışlarını indirip şaşkınlıkla kızına baktı. "Baba. Ben acıktım," dedi küçük kız. Topraklanmış avcuyla göğsüne dokunuyor, sol tarafını okşuyordu.

Lin kızını şaşırtan bir kahkaha koparttı. Hua gözünü kırpmadan babasına bakıyordu. "Hua, erkekler bebekleri annenin yaptığı gibi besleyemezler. Benim memem yok, bak," dedi. Tişörtünü kaldırıp dümdüz göğsünü gösterdi. Sağ göğsünün altında üzüm tanesine benzeyen bir ben vardı. Hua kara gözlerini faltaşı gibi açmış, akli karışmış bir halde ona bakıyordu. "Biraz kurabiye ister misin?" diye sordu.

"Hı-hı."

Lin kitabını kenara koydu, kızını havaya kaldırıp omzuna oturttu. Baba kız köydeki markete gidip kurabiye satın aldılar.

Akşam yemeğinde Lin karısına, Hua'nın nasıl memesini emmek istediğini anlatınca, Shuyu gülümsedi. "Aptal kız."

"Neredeyse dört yaşına geldi," dedi Lin. "Onu şimdiye kadar çoktan memeden kesmeliydin. Değil mi?"

"Anne sütü bebeklerin sağlığı için çok faydalıdır, biliyorsun." Lin'in tabağını alıp, et suyla yapılmış kabak çorbası doldurdu. "Biraz daha iç," dedi.

"Ben burada yokken, Hua sık sık benden bahsediyor mu?"

"Evet, tabii ki. Bazen 'Babamı özledim,' diyor. Seni o kadar iyi tanımıyor, ama herhalde kan çekiyor."

Lin kızına döndü. "Gerçekten beni özlüyor musun?"

"Hı-hı."

"Bana beni nasıl özlediğini gösterir misin?"

Küçük kız cevap verirken iki elini de karnına bastırdı. "Buramdan özlüyorum."

f|r Lin önce güldü, sonra gözleri yaşlarla doldu. Kızını kaldırıp kucağına oturttu. Uzanabilmesi için kızının kâsesini yakına çekti ve o yemeğine devam etmeden önce sıcacık yanağına, şap diye bir öpücük kondurdu, sonra da bir parça saman kağıdıyla Hua'nın burnunu temizledi.

Geceleri Shuyu ile ayrı odalarda yatsalar da, Lin evde olmaktan, özellikle de kızıyla oynamaktan hoşlanıyordu. Çoğu taze malzemeye yapılan lezzetli ev yemekleri hoşuna gidiyordu. Shuyu'nun kendisi şekersiz yediği halde, Lin'e biraz esmer şeker koyması için ısrar ettiği, birkaç cins tahıl, sebze ve etle pişirilen çorba o kadar lezzetli ve yumuşaktı ki, her yemekte hiç tokluk hissi duymadan üç kâse içebilirdi. Arpacık soğan ve pırasayla birlikte pişirilen yumurtayı yedikten sonra geçirdiğinde, saatler sonra bile yemeğin güzel kokusunu duyabiliyordu. Dövülmüş sarmısak ve susam yağıyla pişirilen bezelye ona rahatlık ve özgürlük duygusu veriyordu; çünkü hastanedeyken nefesi sarmısak kokacak diye böyle bir yemeği yemeye cesaret edemezdi. Üstelik ailesiyle birlikte olmak çok dinlendiriciydi. Çalar saat olmadığı gibi, sabah egzersizleri için saat beş buçukta kalkmak zorunda da değildi. Siyah horozlan sabah olduğunu haber verdiğinde uyanıyor, sonra tekrar uykuya dalıyordu.

Sabah uykusu Lin'in en sevdiği şeydi. Eve geleli dört gün olmuştu bile. Keşke bir ay daha kalabilseydi!

O akşam kayınbiraderi Bensheng gelip biraz borç para verip veremeyeceğini sordu. Yirmili yaşlarının ortalarında, bir deri bir kemik bir adam olan kayınbiraderi daha yeni evlenmişti. Düğün sekiz yüz yuana mal olmuştu ve bu onu ağır bir borcun altına sokmuştu. Kafasında yığınla düşünce varmış gibi tuğla sedirin kenarına oturmuş, art arda sigara içiyordu. İçine göçük gözlerini sinirle kırıştırıyor, bıyığı dudağının üzerinde ince bir kuyruk gibi uzanıyordu; ikide bir oflayıp pufluyordu.

İki erkek konuşurlarken, Shuyu bir parça kenevir ipi ve küçük bir bizle kumaş terlik dikiyordu. Hiçbir şey söylemese de dik dik kardeşine bakıyordu.

"Niçin paraya bu kadar çok ihtiyacın var?" diye sordu Lin Bensheng'e. Kızı sırtına binmiş, kollarım da boynuna dolamıştı.

"Pazar yerinde sorun çıktı ve cezaya çarptırıldım." Bensheng'in burnunun altındaki iki ince duman bir türlü dağılmıyordu.

"Ne oldu?"

"Kötü şans."

"Ne kadar kötü?"

"Haydi ama enişte, bu kadar çok soru sorma. Paran varsa bana yardım et."

Onun ne kadar endişeli olduğunu görünce Lin, Hua'yı yere bırakıp kalktı ve içeriki odadan cüzdanını almaya gitti. Karısının kardeşine, "Oh olsun sana!" dediğini duydu.

Elinde beş tane on yuanlık banknotla içeriye girip kayınbiraderine uzattı. "Sana sadece elli yuan verebilirim."

"Teşekkürler, teşekkürler." Bensheng bakma gereği bile duymadan, parayı pantolonunun cebine sokuşturdu. "Bunu sana geri vereceğim Shuyu, tamam mı?"

Lin, "Harika," dedi. Sonra bir kez daha düşündü. "Şuna ne dersin? Para sende kalsın, ama sonbaharda zamanın olduğunda çatının onarımına yardım et."

"İş iştir. Tamam yaparım."

"Taze buğday saplarını kullanmaya dikkat et."

"Tabii ki ederim."

Bensheng mavi şapkasını çarpık bir şekilde kafasına yerleştirip dışarı çıktı. Bir yandan da, "Küçük Sığırtaç Evlendi" isimli halk şarkısını ıslıkla çalıyordu. Lin bu ayarlamadan memnun kalmıştı. O günlerde hep damın nasıl aktarılacağı düşünüyordu. Her ne kadar kayınbiraderi güvenilmez bir adam olsa da, işi gerektiği gibi yapacağından emindi. Bensheng mahsul tugayının muhasebecisi olalı fazla zaman geçmemişti; kolaylıkla taze buğday sapı bulabilirdi.

Kayınbiraderi gözden kaybolduktan sonra, Lin, Shuyu' ya onun neden cezalandırıldığını sordu. Shuyu başını sallayarak gülümsedi. "Bunu kendisi istedi."

"Ne için?"

"Domuzların poposunu dikti."

"Bu da ne demek? Tam olarak ne oldu?"

Shuyu kenevir ipini bizin demir tutacağına sardı ve ipi çekerek ilmeği sıkıştırdı. Sonra Lin'e hikâyeyi anlatmaya başladı. "Geçen hafta Bensheng domuz yavrularının hepsini satmak için Wujia'ya gitti. Gitmeden önce de dördünün arkalarını keten iplikle dikti. Tartıldıkları zaman daha ağır çekmelerini istiyordu. Onları pazar yerinde sergilediğinde insanlar en ağır çeken dördünü satın almak istediler. Aslında arkalan dikili olan hayvanlar hiç de şişman değillerdi. Daha ağır çekiyorlardı, çünkü kakalarını yapamamaktan neredeyse çatlayacaklardı. Bensheng tam müşteriden parayı alacaktı ki, adam düşündü, 'Peki ama bu mendeburlar neden bu kadar temiz?' Öteki yavruların hepsi arkalarında pislik bırakıyorlardı.

Yakından bakınca hayvanların arkaları-

nın dikili olduğunu gördü. Bağırmaya başladı, 'Bakın, bu besili hayvanların hepsinin arkaları dikilmiş!'

Lin, tuğla sedire yatmış, katılarak gülüyordu. Birden Hua karnının üzerine atlayıp, hayali bir kırbaça at sürüyormuş gibi yapmaya başladı. "Deh, deh"

"Vav, vav!" diye bağırdı Lin.

Küçük kız, Lin onu belinden yakalayıp havaya kaldırın-caya kadar hayali atını sürmeye devam etti. Babası onu hop-lattıkça havada tekmeler savuruyor, çığlık çığlığa bağıırıyordu.

Lin oturup karısına sordu, "Sonra ne oldu?"

"Onu apar topar subayların karşısına çıkardılar. Subay-lar domuz yavrularına el koyup onu doksan yuan cezaya çarptırdılar. Parayı peşin ödemesi gerekiyordu, yoksa eve dönmesine izin vermeyeceklerdi. Neyse ki İkinci Eşek balıklarıyla tavuklarını sattığı için oradaydı. Bensheng'e borç verdi, ama onun da bu hafta o paraya ihtiyacı var. İkinci Eşek dört odalı bir ev yaptırıyor ve zeminle elektrik kabloları için paraya ihtiyacı var."

"Gerçekten de büyük iyilik yapmış," dedi Lin. İkisi de güldüler. Shuyu dudaklarını yalayıp işine devam etti.

Bu ailenin ender zamanlarından biriydi. Karı koca çok az konuşurlar, evlerinde insandan çok tavuk sesleri duyulurdu. Hua bile çoğunlukla sessizdi.

Bir sonraki gün öğleden sonra, Lin mutfakta ocağı körüklerken soya fasulyesi saplarının arasında ufak, üstü yazılı bir kâğıda rastladı. Kâğıdın üzerinde kurşun kalemle karalanmış yazılar ve çizimler gördü. Kare ve

kutu şekilleri, bir kutu ve değişik ölçülerde şişeler, bir daire, bir kavanoz ve bir de bıçak şekli vardı. 'Bunlar da ne demek?' diye meraklandı.

Shuyu dışarıdaydı. Avluda çamaşır yıkarken, elindeki tahta sopayla taşın yüzeyine vurdukça ritmik bir ses çıkarı-

yordu. Hua üstü başı çamur içinde, gagasını uzatarak demir bir kovadan su içmeye çalışan bir kazla oyun oynuyordu. Arada sırada suyun içinde ellerini yıkıyor ve kaza "Şooo," diye bağılıyordu. Fakat bu bağırmlar kazı korkutmaya yetmiyor, tekrar geri gelmesine engel olmuyordu.

Lin akşam yemeğinden sonra karısına kâğıt parçasını gösterip ne olduğunu sordu. Shuyu dudaklarını emerek mırıldandı, "Bir liste."

"Ne listesi?"

"Bir şeyler işte."

"Nasıl şeyler?"

"Bakkaliye malzemesi."

Sonra listedekileri Lin'e anlatmaya başladı. Küçük şişe sirke demekti, büyük şişe soya sosu, kavanoz pişirme yağı, yıldız tuz, kare sabun, yuvarlak gazoz, çuval mısır unu, bıçak domuz, kutu kibrit, ampul elektrik anlamına geliyordu.

Kavanozun arkasındaki "50" pişirme yağına elli fen harcayacağını anlatıyordu. Bu da her ay bir kilodan az demekti. Bıçağın arkasında "l" yazıyordu. Bu da büyük olasılıkla bir yuanlık et demekti ki, aşağı yukarı iki kilo ederdi. Lin eve geldiğinden beri hep balık ve et yediğı için çok şaşırmişti. "Shuyu, sana gönderdiğim para yetiyor mu?" diye sordu.

"Evet."

"Daha fazla vermemi ister misin?"

Shuyu, "Hayır," dedikten sonra ayağı kalkıp, arkadaki duvara dayalı meşe ağacından konsola doğru yürüdü. Konsolun üstünde duran şeftali şeklindeki porselen kavanozun kapağı kaldırıp içinden bir demet para çıkarttı ve yerine döndü.

"Belki buna ihtiyacın olur," dedi parayı ona uzatarak.

"Bunu da nereden buldun?"

"Biriktirdim."

"Ne kadar biriktirdin?"

"Geçen yıl yüz yuan biriktirdim, fakat Baba öldüğünde çoğunu harcadım."

"Burada ne kadar para var?"

"Otuz."

"Sende kalsın, tamam mı? O senin Shuyu."

"İhtiyacın yok mu?"

"Sakla onu. O senin paran."

Lin'in göğsünde bir şeyler harekete geçmiş, nefesi sık-laşmıştı. Tuğla sedirin tahta kenarına yaklaşıp, ayağına çamurdan tabanları ağırlaştırmış süet ayakkabılarını geçirdi. Ayakkabılarının bağlarını bağladı ve alacakaranlıkta bir yürüyüş yapmak üzere kendini dışarı attı.

Ertesi gün öğleden sonra Lin, bir sonraki günün sabahında anne babasının mezarını ziyaret edeceğini söyledi. Sözleri Shuyu'yu telaşa vermişti. Seke seke köyün marketine gitti ve bir kilo domuz pirzolası aldı, sonra İkinci Eşek'in evine koşup havuzundan sazan balığı aldı. Akşam yemeğı için ekmek yapmaya zamanı olmadığı için, on tane mısır haşladı. Shuyu'nün

yemek pişirmeye de zamanı kalmamış gibi görünmesine rağmen, akşam olduğunda Lin'in tabağının yanında, küçük bir kapta domuz yahnisi vardı. Lin kabı masanın ortasına doğru itti, ama Shuyu yemeğe hiç dokunmadı. Hua ise, "Ben şişko et istiyorum," diye bağırarak dudaklarını şapırdattı, şapırdattı, iştahla yahni yiyordu. Annesi kızına ters ters baktı, ama Lin gülümsedi ve onun tabağına birkaç parça et daha koydu.

Lin ertesi sabah geç kalktı. Kazanın tahta kapağının üzerinde bambudan yapılmış bir sepet duruyordu. Kapağını açınca içinde dört çeşit yemek gördü: Kızarmış sazan balığı, domuz pirzolası, yumurtalı domates ve ayıklanıp haşlanarak şekerle tatlandırılmış kulkas. Yemeklerden sonuncusu annesinin en çok sevdiği yemektir. Evyenin yanındaki

doğrama tahtasının üzerinde bir tomar da para ve Çin'de mezarlarda yakılan bühurlu kamışlardan vardı. Shuyu, Hua ile birlikte domuzlara ot kesmeye gitmişti. Lin hâlâ sıcak olan bambu sepete dokundu.

Çabucak iki kâse darı çorbası içti ve yürüyerek, yaklaşık on dakikalık mesafede olan, köyün güneyindeki vadide, çam korusunun yanındaki mezarlığa gitmek için yola çıktı. Önceki yıllarda verimli topraklardan tasarruf etmek için ölülerin çoğu yakılırdı. Lin'in ağabeyi Ren Kong, köyün ileri gelenlerine bir ziyafet sözü vermiş ve babalarının tepede yatan anneleriyle buluşabilmesi için izin koparmıştı. **» Güneş tam tepedeydi ve Lin çam korusuna ulaştığında

soluk soluğaydı. Pantolonunun paçalarına dulavrat otu tohumları yapışmış, ayakkabıları çamur içinde kalmıştı. Sivrisinekler aç kalmış gibi vızıldayıp duruyor, beyaz göğüslü birkaç kırlangıç ok gibi aşağıya, yukarıya, öne, arkaya uçuşarak onları yakalamaya çalışıyordu. Annesiyle babasının mezarları iyi korunmuş, üzerleri taze toprakla örtülmüştü. Arkalarındaki sarı-yeşil pelinotu ve kızıl sazlar güneş ışığında pırlı pırlı parlıyorlardı.

Görünüşe göre birisi kısa bir süre önce burayı temizlemişti. İki mezarın başucuna dayanmış olan, kalın birer demet yabani zambak hâlâ çiğden ıslaktı, ama küçük sarı çiçekleri uzun süre önce sararmıştı. Lin, çiçekleri toplayıp oraya bırakanın Shuyu olduğunu biliyordu; çünkü ağabeyi, kendisini şişelere o kadar kaptırmıştı ki, büyük bir olasılıkla böyle bir şeyi düşünemezdi bile. Mezar taşlarından birinin üzerinde babasının adı olan Mingzhi Kong yazıyordu, diğer taşta ise sadece "Kong'un Karısı" yazılmıştı. Annesinin hiçbir zaman kendisine ait bir adı olmamıştı. Lin sepeti açıp yiyecekleri mezarların önüne yerleştirdi. Bühurlu çubukları yakıp tek tek yemeklerin önüne dikti ve sonra da her biri avucunun içi kadar olan, tam ortalarına kare şeklin-

de birer delik açılmış kâğıt bozuklukları çevreye yaydı. "Anne ve Baba, bu paraları alın ve Shuyu'nün sizin için yaptığı yemeklerin tadını çıkarın. Huzur içinde rahat yatın," diye mırıldandı.

Doğudan patlayan bir silahın sesi geldi. Bir çift bataklık kuşu havalanıp kalın sesleriyle bağırarak güneydeki göle doğru uçuştu. Acı acı havlayan bir köpek belirdi. Birisi bataklıkta sülün ve keklik avlıyordu.

Lin köylülerin yaptığı gibi parayı yakmadı. Akli başka yerdeydi. Öbür dünyaya para göndermenin doğru yolunu uygulamayı ihmal etmişti. Manna'yı düşünüyordu. Buraya gelir gelmez Shuyu'dan boşanmak için bir

şeyler yapacağına söz vermişti ve eve geleli yedi gün olmuştu bile. Geriye dönmesine sadece üç gün kalmıştı, ama Lin hâlâ o konu hakkında tek kelime edememişti. Ne zaman kelimeler dilinin ucuna gelse, boğazına takılıp kalıyordu. Boşanma fikrinin ortaya atılmasının görüldüğünden daha zor olduğunu düşünüyordu. Bu köy yerinde, Lin karısını sevmediği için boşanmak istediğini söylese, kimse bunu mantıklı bulmazdı. Onun gerçek bir kusurunu öne sürmeliydi, ancak Lin bir türlü böyle bir kusur bulamıyordu. Burada yaşayan insanlar Shuyu'nun bağlı ayaklarına gülmezlerdi, kendisi de köydeyken karısından utanmıyordu.

Mezar ziyaretinden döndüğünde, bütün gün başındaki belayı düşündü. Köylünün biri ona Shuyu'nun nasıl bir eş olduğunu sorsa, mükemmel olduğunu kabul edeceğini biliyordu. Büyük bir olasılıkla uzun bir süre birlikte yaşama imkânı bulabilselerdi onu sevebilir, birbirini daha önceden tanımadan evlenen ve daha sonra mükemmel karı koca olan diğer çiftler gibi, mutlu bir hayat sürebilirlerdi. Bunun yanı sıra, Shuyu ile birbirlerini tanıyabilecek kadar uzun bir süre birlikte yaşamaları nasıl mümkün olabilirdi? Lin ordudan

ayrılıp evde oturmadıkça, ki bu kesinlikle söz konusu olamazdı, olacak şey değildi bu.

En ideal çözüm iki karısının birden olmasıydı: Manna şehirdeki, Shuyu da köydeki karısı olurdu. Ancak çokeşlilik yasaktı ve böyle bir şeyi aklından bile geçiremezdi. Bu tür fanteziler düşünmeye son verdi. Her nedense, Manna' ya rastlamasaydı hayatı nasıl olurdu diye hayal etmekten kendini alamıyordu. Keşke şu çıkmazı daha önceden görebilme olanağı olabilseydi; keşke kendini şu işten hemen kur-tarabilseydi!

Evden ayrılmadan iki gün önce, karısı eline bir yastık alıp Lin'in odasına geldi. Lin çoktan yatağa girmişti ve Shu-yu'yu başını eğmiş, iki büklüm bir halde karşısında görünce şaşırılmıştı. Shuyu yatağın kenarına oturup ona baktı. "Bu gece seninle kalabilir miyim?" diye sordu sıkılğan bir sesle.

Lin ne diyeceğini bilemedi. Onun bu kadar gözü kara davranabileceğini hiç düşünmemişti.

"Ben utanmaz bir kadın değilim. Hua doğduktan sonra benim senin yatağını paylaşmamı hiç istemedin. Bundan şikâyetçi olmazdım, ama sana bir oğul vermek istiyorum. Hua yakında büyüyecek ve bana yardım edebilir. Bir oğlun olsun istemez misin?"

Lin bir süre cevap vermedi. Sonra, "Hayır," dedi. "Bir oğlumun olmasına ihtiyacım yok. Hua bana yetiyor. Ağabeyimin üç tane oğlu var. Bırakalım isimimizi onlar devam ettirsin. Zaten bence bu geri kafalıktan başka bir şey de-
ğil."

"Yaşlılık günlerini düşünmüyor musun? Yaşlandığımızda, yerimizden kalkıp tarlaya gidemediğimizde, bize yardım edecek bir oğula ihtiyacımız var. Sen hep uzaktasın, bu eve bir erkek lazım."

"Daha yaşlanmadık. Üstelik Hua büyüdüğünde bize yardım edebilir. Sen endişelenme."

"Kızlara güvenilmez. Evlendikten sonra bir başkasının ailesine ait olurlar."

Lin, eğer karşısındaki Manna olsaydı, ona sarılıp öpücüklere boğacağını ve onu "Küçük Hazine" ya da "Şeker Topum" diye seveceğinin farkına

vararak daha fazla konuşmadı. Fakat şimdi, çok önceleri sadece karanlıkta birlikte olduğu Shuyu ile ne yapabileceğini bilmiyordu. Şu anda ona yakınlık göstermek sahtekârhkmış gibi geliyordu.

Shuyu kalkıp uzaklaştı, sanki omuzları daha da çökmüştü. Lin, onun arkasından acıyarak baktı. Kapının yanındaki mangalda yanan kâfuru, sivrisineklerin içeri girmesine en-gel oluyordu. Odaya keskin bir ot kokusu yayılmıştı.

Shuyu'nun sözleri, Lin'in o yokken karısının yalnız olduğunu fark etmesine yol açtı. Onun da duygu ve düşünceleri olduğunu hiç aklına getirmemişti. Daha da endişe verici olan, Shuyu'nun, hayatlarının geri kalanını beraber geçireceklerinden hiç şüphe etmiyor olmasıydı. Ne kadar da basit bir yapısı vardı!

Farkına vardığı şeyler Lin' i strese sokmuştu ve ilk bo-sanma girişimi başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

durmadan, 'Niçin beni görmek istemiyor?' ^diye soruyordu kendi kendine.

Shuyu'nun, Lin'in boşanma teklifine nasıl cevap verdiğini öğrenmek için sabırsızlanıyordu. Lin köyden geleli bir hafta olduğu halde, akşamları hep çok işi olduğunu söyleyerek, onunla yürüyüşe çıkmamıştı. Manna bir şeylerin ters gittiğini hissetmişti. Bu konuyu Haiyan ile de konuşmuş, arkadaşı ona Lin ile yüzleşmesini, gerekirse bir ültimatom vermesini tavsiye etmişti. "Hiçbir çekirdek bastırmadan yağ vermez. Ona biraz baskı yapmalısın," demişti.

Salı günü yemekten sonra, Manna, Lin'e bakmak için genç adamın ofisine gitti. Odada sadece bir masa lambası yanıyordu, içerisi sinema salonu kadar loştu. Manna, onun hiç de meşgul olmadığını görünce şaşırdı. Lin bir sandalyeye oturmuş, ayaklarını masaya uzatmış, ağzı aralanmış uyukluyordu. Kucağında ağır bir kitap vardı. Manna öksürünce

hemen toparlandı ve kitabı masanın üzerine koydu. Sonra ayağa kalkıp odanın öbür tarafına giderek bütün ışıkları yaktı. Böylece koridordan geçen biri, ikisinin ofiste alışıla-gelmedik bir şeyler yaptığını düşünmeyecekti.

Lin yorgun görünüyor, acı çeken biri gibi esniyordu. Man-na'nın kan beynine çıktı ve yüzüne sert bir ifade oturdu. Başlığından tanıdığı, Mareşal Georgi Zhukov'un İkinci Dünya Savaşı ile ilgili anılarını anlatan Hatıra ve Düşünceler adındaki kitabı göstererek sitem etti, "Demek ki meşgul olmanın sebebi general olabilmek için askeri stratejileri ça-hşmanmış. Aman ne hırslı adam!"

Lin suratını buruşturdu, görünüşe göre kendini pek rahat hissetmiyordu. "Haydi, bu kadar kabalaşma."

Her ikisi de oturduktan sonra, Manna açık açık sordu, "Bugünlerde beni niçin atlatıyorsun?"

Lin, "Ben... ben, ne söylemeliyim bilmem ki?" diyerek Manna'mn yüzüne baktı. "Geri döndüğümünden beri seni atlattığım doğru, çünkü olanları sana nasıl anlatacağımı bilemiyordum. Uzun uzun düşündükten sonra, şimdi her şey daha net görünüyor."

Manna onun sesindeki sükûnetten hayrete düşmüş ve evliliğini sona erdirmek için iyi bir plan yaptığı kanaatine varmıştı. Fakat bu yaz karısından boşanmasının neden mümkün olmadığını; henüz çok küçük olan kızını terk edemeyeceğini; onun nasıl boynuna asılarak baba dediğini;

nasıl konuyu Shuyu'ya her açmak istediğinde cesaretini kaybettiğini; yerel mahkemeye boşanma kararı aldatabilecek sağlam bir sebep bulamadığını; bu meseleyi köydeki insanların şe-hirdekilerden nasıl farklı göreceğini; kendisinden daha iyi bir adama layık olan Manna için nasıl üzüldüğünü anlatınca genç kız dehşete düştü. Kısacası, erkek çok ümitsiz bir durumdaydı ve yapabileceği bir şey yoktu.

Lin konuşmasını bitirdiğinde Manna sordu, "Ne yapacağız o zaman? Bu şekilde devam mı edeceğiz?" Her nedense sesinde en ufak bir duygu yoktu.

"Ayrılmamızın daha doğru olacağını düşünüyorum. Birbirimizi ne kadar çok seversek sevelim, bizim için hiç ümit yok. Daha fazla zarar görmeden bu işe bir son vermek en iyisi. Hemen şimdi yollarımızı ayıralım ve arkadaş kalalım." Sanki kalbi yanıyormuş gibi kollarını göğsünde kavuşturmuştu.

Sözleri Manna'yı çılgına çevirdi, genç kız yanaklarından süzülen yaşlara engel olamıyordu. "Peki ben ne olacağım o zaman? Senin için böyle söylemek... bu kadar mantıklı olmak kolay tabii. Ayrıldıktan sonra ben başka birini nasıl bulacağım? Bütün hastanenin bana senin ikinci karın gibi davrandığını bilmiyor musun? Buradaki bütün erkeklerin benden evli bir kadımmışım gibi sakındıklarını görmüyor musun? Sen beni böyle başından atarsan ben hangi yüzle insanların arasına karışacağım?"

"Lütfen biraz sakin ol. Dur da düşünelim..."

"Hayır, ben daha fazla düşünmek istemiyorum! Senin bütün yaptığın düşünmek, düşünmek, düşünmek." Manna kalkıp kapıya doğru koşarken iki eliyle de kulaklarını tıkamıştı. Yeşil kapı onun arkasından hızla kapandı.

Genç kızın söylediği sözler Lin'i üzmüştü, ama az da olsa hoşuna gitmişti. Önerisini bir kez daha gözden geçirmeliydi. Manna'nın kendisine bu kadar çok bağlandığını hiç düşünmemişti. Şimdi Manna koca arama ihtiyacı duymadan, hayatının geri kalanını bir kız kurusu olarak geçirmek istemedikçe, ki bu da uygunsuz ve anormal olurdu, birlikte olmaları kaçınılmazdı. Herkes evlenmeliydi; hatta evde kalmışlar ve sakatlar bile bu kuralın dışında tutulamazdı. İnsanoğlunun üremek ve çocuk yetiştirmekten daha kutsal bir görevi var mıydı? •' Keşke Manna, herkesin kendisine diğer bekâr kadınlar

gibi davranacağı başka bir hastanede çalışabilseydi! Ama şu anda öyle bir hemşire bolluğu vardı ki, böyle bir şey söz konusu bile olamazdı. Geçmiş yıllarda binlerce genç kadın terhis edilmişti, gelecek yıllarda işsiz kalacak daha bir sürü hemşire vardı. Siviller ordudan ayrılan kadınlara, özel hayatlarında sorunları olan kötü kadınlar olarak bakarlardı. Pek çok erkek onlardan "kullanılmış ordu malzemesi" olarak söz ederdi.

Lin bir hafta sonra, yaptığı önerinin uygulanmasının olanaksız olduğunu kabul ederek, Manna'yla buluştu. İlişkilerini sadece kendi açısından değerlendirdiği için özür diledi. Manna ile ailesi arasında kaldığı halde, ileride Shuyu'dan boşanmaya çalışacağına söz verdi. Fakat zamana ihtiyacı vardı, acele edemezdi. Manna sabırla onu beklemeyi kabul etti.

Ertesi yaz yıllık iznini almadan önce, Lin Manna'ya bu kez Shuyu ile boşanma konusunu konuşacağına söz verdi. Kararlı olduğunu göstermek için de Politika Departmam'n-dan aldığı, Ran Su tarafından gizlice yazılmış

belgeyi gösterdi. Mektuptan kimseye bahsetmemesini de sıkı sıkı tembih etti.

O yokken Manna ümitli ve neşeliydi. İş arkadaşları sık sık neden bu kadar çok güldüğünü soruyorlardı. Manna onlara gerçeği söyleyemezdi; o yüzden işi şakaya vuruyordu, "Mutlu olmak suç mu?" Gece uyuyamadığı zaman nasıl bir düşün yapacaklarını düşünüyordu. Ne kadar para harcayacaklardı? Vakum tüplü bir radyo yüz yirmi yuandan fazla mı tutardı? Ne biçim gecelikler almalıydı? Ne tür bir tuvalet masası ve şifoniyer hem kullanışlı, hem de bütçelerine uygun olurdu? Lin'e Uçan Martı dedikleri bir bisiklet almalıydı; ayrıca ayakkabılara ve şimdilerde moda olan deri

ceketlere de bakmalıydı. Eğer mümkün olursa, şu dönen kapıdan çıkıp, başını bir aşağı bir yukarı oynatarak yem yiyormuş gibi yapan civcivli bir de duvar saati edinebilirlerdi. Evlenirlerse, üç odalı, nezih bir apartman dairesine geçebilirler diye ümit ediyordu. O zaman böyle bir saati asabilecekleri bir oturma odaları olabilirdi. Bir gün anne olabilmeyi ve çocuklarla dolu bir evde yaşamayı nasıl da istiyordu.

Bir öğleden sonra hastanenin marketinde satılık saten yorgan yüzleri gördü. Gerçekten muhteşem görünüyordular, hepsinin üzerine semavi yaratık figürleri işlenmişti. Ki-4M minde ağzındaki ateş topuyla bir ejderha, kiminde ise kocaman bir inci tanesine sarılmış anka kuşu resmedilmişti. Her yorgan yüzünün sol köşesine parlak ipliklerle şöyle yazılmıştı: "Unutulmaz Bir Gece." Manna kendisini tutamadı ve bir çift yorgan yüzü satın aldı. Neredeyse kırk yuan ödemişti, bu da aylığının yarısından fazlaydı. Yine de yaptığı alışverişten memnun kalmıştı. Tezgâhtar kadınlardan birisi sordu, "Kim evleniyor?"

"Harbin'deki bir arkadaşım," diye cevap verdi Manna. Yanakları al al olmuştu. Şeffaf kâğıda sarılı paketi koltuğunun altına sıkıştırarak dükkânı aceleyle terk etti.

Günlerce odada ne zaman yalnız kalsa, safran rengi yorgan yüzlerini bavulundan çıkarıyor, yatağının üzerine yayıyor ve ejderhayla anka kuşunu inceliyordu. Artık daha sık rüya görüyordu. Rüyalarının çoğu, çeşit çeşit bitkiler ve su hayvanlarıyla süslü, renkli ve coşkuluydu. Ayçiçekleri, karpuzlar, kurbağalar, lotus çiçekleri, dev gibi pisi balıklar görüyordu. Bütün bunlar Lin'in yolculuğunun iyi geçtiğinin işaretleri olmalıydı. Bazı zamanlar çok çocukça davrandığını düşünerek kendini suçluyordu, fakat kendini tutamıyordu. Kalbi ümit doluydu, gözleri pırıl pırıldı.

Lin köyden döndüğünde kederli görünüyordu. Manna'ya

bu kez karısıyla boşanma konusunda konuştuğunu, fakat Shuyu reddettiği için değil, ama kardeşi Bensheng deliye dönüp boşandığı takdirde intikamını almakla tehdit ettiği için, daha ileriye gidemediğini anlattı. Üstelik Bensheng bütün köyü aleyhine çevirmiş, Lin'in şehirde bir odalık tuttuğu ve zina yaptığı söylentisini yaymıştı. Lin öfkeden çılgına dönerek elindeki resmi öneri yazısını göstermiş, fakat kayınbiraderi şehre gideceğini, ordu komutanlarıyla bizzat konuşacağını ve adamlarını niçin karılarını terk etme konusunda cesaretlendirdiklerini soracağını söylemişti.

Bu Lin'i korkutmuştu. Bensheng hastaneye geldiği takdirde, Ran Su'nun bu işe karıştığı ortaya çıkardı. Böyle bir şey hiç şüphesiz bir skandala yol açacağından, kayınbiraderini yatıştırmak için boşanma konusunda baskı yapmaktan vazgeçmişti.

Manna, kalbi kırılmış olsa bile, Lin'in anlattıklarından şüpheliydi. Onun yalancı olduğunu söylemek istemiyordu; ne de olsa Manna'ya hiç yalan söylememişti; ama konuşmasında doğruluk payı varsa bile, biraz da abartı olduğu kesindi. Bu arada Lin, onun daha önce hiç düşünmediği ve boşanma işini eşelemenin doğru olmayacağına inanmasını sağlayan başka bir olasılığı daha gündeme getirdi.

"Bu senenin sonunda bir rütbe ayarlaması yapılacağını herkes biliyor. Eğer Besheng gelip de burada olay yaratırsa, ne senin ne de benim terfi edemeyeceğimiz kesin. Komutanlara sadece bir mektup yazması bile şansımızı yok etmeye yeter. Hiç düşünmüyor musun bunları?" dedi Lin.

Manna cevap vermedi, yüzü bembeyaz olmuştu. Gerçekten de Komutan Zhang sene sonunda personelin çoğunun terfi edeceğini söylediğinden beri, herkes hevesle yapılacak ayarlardan bahseder olmuştu. Bu herkes için değerli bir fırsattı. Aşağı yukarı on seneden beri hastanede böyle bir terfi söz konusu olmamıştı. İnsanların rütbeleri ve ma-

aşları, yükselen enflasyona rağmen dondurulmuştu. Lin bu potansiyel tehlikeden bahsederek, Manna'yı kararının doğruluğuna inandırmış oldu. Genç kadın Bensheng'i şu anda tahrik etmenin bir anlamı olmadığını kabul etti, Lin de boşanmanın bir yolunu bulacağına söz verdi.

1970 yılının Aralık ayında hem Lin, hem de Manna terfi ettiler, her ikisinin maaşında da ayda dokuz yuanlık bir artış oldu. Bu çok daha pahalıya mal olsa da, terfi etmek ikisinin de hoşuna gitmişti.

1972 yılının ilkbaharında Lin Kong, Wujia'da büyümüş ve Lin ile aynı okula gitmiş olan kuzeni Liang Meng'den bir mektup aldı. Liang Meng şu anda, Muji'ye seksen mil uzaklıktaki, kömür madenleriyle tanınan He-gang şehrinde oturuyordu. Düzenli olarak görüşmedikleri için, mektubu Lin'i şaşırtmıştı.

Lin'den ordu hastanesinden kendisine bir kız arkadaş bulmasını rica ediyordu; çünkü ya bir doktor yada bir hemşireyle evlenmek istiyordu. Karısı iki yıl önce ölmüş, ardında üç tane çocuk bırakmıştı. Uzun bir matemden sonra hayatına devam etmek için kendini hazır hissediyordu. Üstelik ailesinin, yuvalarını toparlayabilecek bir kadına ihtiyacı vardı. Aylardır Hegang'da bir kız arkadaş aramış, fakat başarılı olamamıştı. Ya bulduğu kadınlar onun ailesinin bu kadar geniş olmasından hoşlanmamışlar, yada kendisi kadınları bayağı ve kaba bulmuştu. Liang Meng eğitilmiş bir adamdı.

Liang Meng'in mektubu, Lin ile Manna'ya bulundukları zor durumdan kurtulmaları için bir ümit ışığı yakmıştı. Bir önceki yaz Lin yine köye gitmiş ve boşanma konusunu açmıştı. Shuyu'nun kabul ettiğini görünce çok şaşırmıştı. Ancak Wujia'ya gittiklerinde, Shuyu yargıcın karşısında gözyaşlarına hâkim olamamış ve fikrini değiştirmişti. Sonuçta dava düşmüş, Lin yargıç tarafından aşağılanıp sert bir dille azarlanmış, hatta "utanmaz bir adam" olmakla suçlanmıştı. Hastaneye döndüğünde Manna'ya mahkemenin red kararını söylediğinde, genç kadın hayal

kırıklığına uğramış ve Lin'in yeterince çaba göstermediğini düşünüyormuş gibi davranmıştı. Yakın gelecekte boşanma konusunda çaba harcamaya devam edeceğine dair söz vermesini istediye de, Lin ona kesin bir tarih veremeyeceğini, yapabileceği tek şeyin bir sonraki yaz elinden gelen çabayı göstermek olacağını söylemişti.

Lin kendini yorgun hissediyordu ve eskisi gibi, zamanı oldukça roman ve dergi okuduğu sakin günlere geri dönmüştü. Gözlerindeki miyop ilerlemiş, kendisini daha kibar gösteren o daha kalın camlı gözlükleri takmak zorunda kalmıştı. Onun aksine Manna huysuz bir kadın olup çıkmış, herkesle sık sık kavga eder olmuştu. Aralarına yeni hemşireler katıldığında başhemşire olarak onlara emirler yağdırıyor, hatta onları, bir hastabakıcının yapması gereken, çarşaf değiştirmek; hastalara yemek yedirmek; yerleri paspaslamak; lazımlıkları temizlemek gibi işleri yapmaya zorluyordu. Eğer bir subay karısı ona anlamlı gözlerle bakmaya kalkarsa, sanki her an dalaşmaya hazırmış gibi meydan okuyor ve karşısındakinin bakışlarına karşılık veriyordu. Akşamları beraber yürüyüşe çıktıklarında, Lin bir arkadaşı yada meslektaşıyla konuşmak için duracak olsa, uzaklaşıp sanki hiç tanışmıyorlarmış gibi, onları uzaktan seyrederek bekliyordu. İnsanlar arkasından "tipik evde kalmış kız" diye konuşuyorlardı. Lin, Manna'daki değişiklikleri fark ediyor, fakat ona nasıl yardım edebileceğini bilemiyordu. Yapabileceği tek şey, gelecek yaz boşanma işini bir sonuca bağlama-sıydı ki, bundan asla emin olamıyordu.

Şimdi kuzeninden gelen bu mektup, Manna'ya bir erkek arkadaş bulabilmenin uygun bir yolunu göstermişti. Lin daha önce hastanede çalışanların tersine, diğer şehir ve kasabalarda yaşayan sivillerin, Manna'ya nişanlısı gözüyle bak-mayabileceklerini hiç düşünmemişti. O halde genç kız, ordunun dışında, başka bir yerlerde niçin kendine bir erkek aramamıştı? Her ne olursa olsun böyle köşesine çekilip Lin'i beklememeliydi. Karısından boşanıp boşanamayacağını ancak Tanrı bilirdi. İçinde bu boşanma işinin beş yada altı sene sürüklenebileceğine dair bir his vardı. Belki de hiç gerçekleşmeyebilirdi.

Gerçekten onu bırakabilecek misin? Bu soru kalbinin hafifçe sızlamasına sebep oldu. Manna için artık o eski romantik duygulan hissetmiyor olmasına rağmen, ona hâlâ çok bağlıydı ve küçük bir olasılık da olsa, bir gün evlenebileceklerini düşünüyordu. Manna onun kadınıydı, şimdiye değin hiç kimseye karşı hissetmediği derin duygular hissetmişti Manna için.

Onu terk edebilecek miydi? Eğer kuzeniyle evlenirse ilerde karşılaştıklarında ne hissedecekti? Manna'yla kendisi tanıştırdığı için kuzeninden nefret etmeyecek miydi? Manna'yi kaybederse, onun kadar iyi bir kadını bir daha nerede bulacaktı?

Lin, bütün bu sorularla günler boyu işkence çekti. Sonunda aklını başına toplayıp kuzeninden Manna'ya bahsetmeye karar verdi. Bunun onun için iyi bir fırsat olduğuna inanıyordu. Aralarındaki bu durağan ilişki devam ettiği süre-

ce, hem kendisinin, hem de onun kariyeri etkilenecek, belki de her şeylerini kaybedeceklerdi. Uzun bir zamandır ikisi de pek çok insanın gözünde, gayri meşru ilişki yaşayan aşağılık kişiler durumuna düşmüşlerdi. Karanlık ruhların ömür boyu tepelerinde dolaşmasına izin vermeleri,

fazlasıyla yıpratıcı olacaktı. En iyisi, onlara felaketten başka bir şey getirmeyecek olan bu bağı, bir an evvel kesip atmaktı.

"Bak," dedi Manna'ya hastane koşuşlarının arka tarafında gezinirlerken. "Seni üzmem istemiyorum, fakat bir erkek arkadaş bulabilmenin iyi bir yolu var."

Manna'nın suratı asıldı. "Bir daha sakın böyle konuşma. Benden sıkıldığını biliyorum." ,••• "Hırçınlaşma. Bu kez şaka etmiyorum."

"Geçen sefer yaptığın gibi mi?"

"Haydi ama, senin için neler hissettiğimi biliyorsun, ama evlenmemiz mümkün değil."

"Yani? Ben bekleyebilirim."

: "Ne kadar uzun bir süre beklemen gerekeceğini biletiliyoruz."

, "Umurumda değil."

"Lütfen beni dinle!"

Manna durup onun yüzüne baktı. Çevrelerinde birkaç tatarcık uçuşuyordu. Güneşin son ışıkları, rüzgârda kimi hışırdayan, kimi tereddütle duraklayan kalın kavak yaprakları üzerine düşmüş, onlara parlaklık kazandırmıştı. Önünde erkekli kıslı bir grup çocuk, kulübesinin demir kafesi ardında havlayıp sağa sola sıçrayan köpeğin, dışarı çıkmaya çabalamasını izliyordu. Lin devam etti, "Kuzenlerimden biri kısa süre önce bir mektup yazdı. Benden kendisine hastanemizde çalışan bir kız bulmamı istiyor. Onunla git demiyorum. Bu sadece bana, bizi kimsenin tanımadığı başka bir şehirde birilerini bulabileceğin fikrini verdi. İlle de bir subayla birlikte olmak zorunda değilsin." Nefes alabilmek için biraz duraksadı.

Konuştığında Manna'nın dudaklarında alaycı bir gülümseme vardı. "Ben bunu yüzlerce kere düşündüm. O kadar kolay değil," dedi.

"Nasıl yani?" Söyledikleri Lin'i şaşırtmıştı. Demek beni başından atmak istiyordu, diye düşündü.

"Başka bir şehirde yaşayan biriyle evlensem bile, istifa etmeden nasıl onunla birlikte olabilirim? Etmezsem, bu sefer de ayrı yaşamak zorunda kalırız. Böyle bir şeyi asla istemem."

"Adam Muji'ye taşınamaz mı?"

"Herhalde taşınabilir, peki ya biz? Benimle her gün burada karşılaştığında hiç rahatsızlık hissetmeyecek misin? İlişkimiz hakkında söylenen sözler adamın kulağına gitmeyecek mi? O zaman benim evliliğime ne olacak? Kendimi çok ümitsiz hissediyorum."

Manna'nın anlatış şekli Lin'i şaşırtmıştı, durumun bu kadar karışık olduğunu hiç düşünmemişti. Uzun bir sessizlikten sonra ona döndü. "Bu kadar çok endişelenme. Benim duygularımı da hesaba katma. Kendin için en doğru olan neyse onu yap."

"Yani ne yapayım?"

"Kendine başka bir şehirde yaşayan bir adam bul." "Nerede?"

"Neresi olursa. Örneğin kuzenim Liang Meng uygun biri. Bir an evvel bakınmaya başla. Adını adım git ve moralini daha baştan bozma. Bir yere ulaşmanın her zaman bir yolu vardır."

"Peki, bana kuzeninden bahset." Başını kaldırdığında, dudakları yaramaz bir gülümsemeyle kıvrılmıştı.

Lin, kuzeni Liang Meng'i anlatmaya başladı. Ortaokul öğretmenliği yaptığını, otuz sekiz yaşında, 1.60 boyunda, sağlıklı, akıllı, üç çocuk sahibi bir dul olsa da güvenilir bir adam olduğunu anlattı.

Lin, pantolonunun cebinden kuzeninin mektubunu çıkartıp ona uzattı. "Bunu okuyup söyledikleri hakkında düşün. Karar vermek için acele etme. Eğer tanışmak istersen memnuniyetle yardımcı olurum." Sonra zarfı işaret ederek ekledi, "El yazısı güzel, değil mi?"

"Evet, okumuş biri olduğu belli."

"Yeterince düşündüğünde bana ne yapmak istediğini Söyle, tamam mı?"

"Tabii ki söylerim."

Bir hafta sonra Manna, Liang Meng'in ailesinin ne kadar geniş olduğuyla ilgilenmediğini, çünkü çocukları sevdiğini, ancak asıl öğrenmek istediği şeyin adamın neye benzediği olduğunu söyledi. Lin yardım etmeye hazırdı, fakat yine de fazla ümit bağlamaması, belki de Liang Meng'i uygun bulmayacağı konusunda onu uyardı.

Hiç gecikmeden kuzenine yazıp, Manna'yı dürüst, iyi kalpli, hiç evlenmemiş, hiçbir aile bağı olmayan, mükemmel bir eş adayı olarak tanıttı. Ayrıca yüksek ahlaklı, çalışkan ve mütevazı olduğunu da ekledi. Tek kelimeyle insanın karşısına binde bir çıkabilecek biriydi.

İki hafta sonra Liang Meng'in mektubu geldi. Haziran ayında Hegang'da okulların tatile gireceğini, bir tahta oymacılığı kursuna katılmak için Muji'ye geleceğini, o arada Manna'yla tanışmaktan mutlu olacağım söyledi. Lin'e bu

kadar içtenlikle araboluculuk yaptığı ,cm teşekkür etti ve sarf ettiği sözlerin bile aklının başından gitmesine yettiğini anlattı.

Böylece Lin, Haziran'da görüşecekleri zamana kadar işleri olurluna bıraktı.

Meng planlandığı gibi Muji'ye geldi. Santral 'i arayıp kuzeninin geldiğini bildirdi. Lin ağır ağır yürüyerek öndeki giriş kapısına gidip misafirini karşıladı. On saniyeyi aşkın bir süre el sıkıştıktan sonra, nizamiyedeki askeri selamladılar ve dönüp hastaneye girdiler. "Yolculuğun iyi geçti mi?" diye sordu Lin kuzenine. "Evet. Fakat tren o kadar kalabalıktı ki, oturacak yer bulamadım."

"Şehirde kalabileceğin bir yer var mı?" "Evet, Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde kalıyorum." Yürürken devamlı birbirlerine bakıyorlardı. Liang Meng'in gülümsemesi, Lin'e yirmi beş yıl önce Songhua Nehri'nde yaşadıkları macerayı hatırlatmıştı. Lin kuzeninin çok iyi bir yüzücü olduğunu, sırt üstü yüzerken uyuk-layabilecek kadar rahat ettiğini, kendisinin ise ana kanala

girmeye bile cesaret edemediğini, ancak sığ sularda köpekleme ilerleyebildiğim anımsadı. Hayat rüya gibi gelip geçmiş, yirmi beş yıl göz açıp kapayıncaya kadar bitivermişti. Kuzenine baktığında, sadece tipik orta yaşlı bir adam görüyordu.

"Ağabey, burası muhteşem bir yer," dedi Liang Meng samimiyetle. "Her yer son derece temiz ve düzenli."

Lin onun yaptığı yoruma şaşırılmıştı. Sonra düşündü ki, bir kömür madeniyle karşılaştırıldığında söyledikleri doğrudu.

Kuzenini yatakhaneye götürdü. Oda arkadaşı Jin Tian'ı, nişanlısıyla birlikte gaz ocağında morina balığı kızartırken bulmayı hiç beklemiyordu. Saat

neredeyse üç olmuştu, o yüzden Liang Meng'i doğruca Manna'ya götürdü. Bugünlerde onun ikinci vardiyada çalıştığını, sabahlan uyuduğunu ve o sıralar artık uyanmış olacağını biliyordu. Yorgun görünen kuzeni için üzgündü, ama ne yazık ki, Liang Meng'e biraz dinlenebileceği, sakın bir yer bulamamıştı. Bir başka uygunsuz durum daha vardı. Eğer hastanede karşılaşırlarsa, Lin onlara refakat etmek zorunda kalacaktı, yoksa Manna'nın yabancı bir erkekle baş başa kalması, insanlar tarafından kolayca başka türlü algılanabilirdi.

Manna'yı odasında buldular. Oda arkadaşlarından biri hâlâ uyuduğu için, üçü birlikte, konuşabilecekleri bir yer bulabilmek için dışarı çıktılar. Lin marketin önünde, toprak rengi bir gölgelikle korunan meşrubat standından üç tane gazoz aldı.

Medikal binaya varmadan önce, asmaların altında boş bir granit masa buldular. Oturup ellerindeki Kaplan Bahar gazozlarını içtiler. Gazozdaki kâfuru yoğundu, çıkan hava kabarcıkları bir an azalır gibi olduktan sonra tekrar yükselip sıçramaya başlıyordu. Tombul bir tırtıl kendi salyasından ürettiği ipek ağa tutunmuş, üzüm yapraklarının arasın-

dan sızan güneş ışığında kendini yukarı çekiyordu. Önlerinden sarkık ceplerinde ya rulo yapılmış bir gazete, yada steteskop taşıyan beyaz önlüklü doktorlar gelip geçiyordu. İki hemşire torpile benzeyen oksijen tüplerini itiyor, kıkırdayıp şakalaşırlarken, bir yandan da Manna'yı süzüyorlardı.

Liang Meng sinirli bir şekilde tahta oymacılığı kursundan çıkacağını ve iki gün içinde evine döneceğini söyledi. Kızı havale geçirmişti ve şu anda hastanedeydi. Neyse ki tehlikeyi atlatmıştı. Akşam telefon edip kızının durumu hakkında bilgi alacaktı. Manna onun buraya sadece kendisini görmek için geldiğini anladı.

Manna, onun gerçekten mektubunda yazdığı gibi 1.60 boylarında olup olmadığını merak etti. Bir deri bir kemikti ve olduğundan çok daha yaşlı görünüyordu. Sıra dışı bir görünüşü vardı. Saçının ayırım yeri neredeyse kafasının ortalarına kadar gerilemiş, parlayan alnı ampul gibi ortaya çıkmıştı. Fakat gür ve kalın kaşları içine göçmüş gözlerinin kapaklarına kadar iniyordu. Kanca burnunun altındaki öne çıkık ağzının alt dudağı, üst dudağının neredeyse tamamını görünmez kılıyordu. Konuştuğunda, sanki boynu ağrıyor-muş gibi, kafasını sağa eğiyordu.

"Bunlar ne çeşit üzüm?" Liang Meng yerinden kalkıp, kafasının üzerindeki salkımdan yeşil bir üzüm koparttı.

"Hiçbir fikrim yok," dedi Lin soğuk bir sesle.

Verdiği kısa ve öz cevap Manna'yı şaşırtmıştı. Birlikte odasına geldiklerinde, Lin mutluydu, şimdi neden böyle suratım asıyordu ki? "Ben de bilmiyorum," dedi kendisi de bu önemli misafire.

Liang Meng üzümü ağzına atıp çiğnemeye başladı. "Öf! Güzel değil, çok ekşi." Çekirdekleriyle zarını yere tükürdü. "Bizim oralarda çok üzüm vardır."

Manna, "Gerçekten mi?" dedi. "Güzel midir?" Lin'in kaşlarını çattığını fark etmesine rağmen devam etti. "Ne tür üzüm?"

"Genellikle yapıncak ve keçi memesi türleri. Bu seneki mahsul verimliydi. Asmalar neredeyse yerlere değiyordu, kaldırmak için sırık bağlamak zorunda kaldım. İşin gerçeği ilkbaharda ölü hayvanları kütüklerin köklerine gömmüştük. Ah görecektiniz! Mahsulün iki misli olmasını bu sağladı."

"Ne tür hayvanlar gömmüştünüz?" diye sordu Manna.

"Şey, birkaç tavuk ve ördek, bir de kuduz köpek. Komşumuzun köpeğiydi. Köpek okula giden bir kızı ısırdı, polis de onu vurdu. Neyse," Lin'e döndü, "ağabey, sana bir pro- — fesyonel olarak fikrini sormak istiyorum. Sence kuduz bir köpeğin gübresiyle yetişen üzümlerden yemek güvenli midir?"

"Profesyonel bir fikrim yok," dedi Lin ters bir sesle. Sonra kendini toparlayıp devam etti, "Ne biçim soru bu? Sağduyuma dayanarak bunun sorun yaratmayacağım söyleyebilirim."

Manna, Liang Meng'in üzümler konusunda anlattıklarından etkilenmişti. Kesinlikle bir aile erkeğiydi; entelektüel biri olmasına rağmen kümes hayvanları bile yetiştirmişti. Belki de onun hakkında daha fazla şey öğrenmeliydi.

Hastane daha fazla sohbet için uygun bir yer olmadığından, Lin ertesi gün kuzeni ile Manna'nın buluşup, şehirde bir yerlerde baş başa konuşmalarını önerdi. Zafer Parkı'nda buluşmak üzere randevulaştılar. Belki Songhua Nehri daha hoş bir yerdi, fakat orada göl kenarında dolaşan o kadar çok insan vardı ki, rahat konuşamayabilirlerdi.

Zafer Parkı şehrin güney uçundaydı. 1946 yılında, İkinci

Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru, Mançurya'da Japon birliklerine karşı savaştan Rus askerlerinin anısına yapılmıştı. Parkın ön girişinde bir sütunun karşısında tam teçhizatlı bir Rus askerinin heykeli vardı. Kültür Devrimi'nin başlarında Kızıl Muhafızlar tarafından koparıldığı için kaskı, makineli tüfeğinin namlusu ve fişek haznesi eksikti. O sıralar heykelin etrafına bir iskele kurulmuş, tadilat yapılıyordu. Anıtın önünde, yerde hâlâ okunabilen bir slogan vardı: "Kahrolsun Rus Şovenizmi!" Sözcükler kazınıp harfler çıkarılmıştı, fakat gri zeminde bıraktığı kara izler hâlâ seçilebiliyor-du.

Manna saat onda geldi. Parkın içindeki Zafer Gölü, üzerine eğilen söğüt ağaçlarının etkisiyle yeşile çalan bir renk almıştı. Üniversite öğrencisine benzeyen genç adamlar, baş tarafında kırmızı boyayla, "Sen Çok Yaşa Başkan-" yazan küçük bir sandalda kahkahalar atarak kürek çekiyorlardı. "Mao" yazısı sudan silinmişti. Birkaç beyaz ördek ve yabani kaz yüzerek bankın yanına kadar geldiler. Manna taş bir köprü üzerindeki parmaklıklara dayandı ve önündeki suda yüzen, çoğu yiyecek bir şeyler arayan sazan balıklarını seyretti. Üstündeki sarı poplin gömlekle ordu üniformasının eteği hatlarını ortaya çıkarmış, daha genç görünmesini sağlamıştı. Uzun bir yol yürüdüğü için biraz terlemiş, o yüzden de köprü'nün üçte birini örten söğüt ağaçlarının gölgesinden ayrılmamıştı. Birden çıkan rüzgâr, birkaç şeker kâğıdını havalandırdı ve kahverengi, plastik bir torba kiraz ağaçlarının tomurcuklarına çarpmaya başladı. Manna ilk aşkı Mai Dong ile aynı yerde buluşmasını hatırladı. Zaman nasıl da geçmişti. Park şimdi çok değişmiş, neredeyse tanınmaz olmuştu. Eskiden gürültülü, kalabalık, yüzlerce hayvanın demir kafeslerde ve derin çukurlarda zapt edildiği bir hayvanat

bahçesiydi. Karşı kıyıda sıra sıra dizilmiş ağaçların ardında bir sürü yeni bina yükseliyordu.

Mai Dong'un aynı köprüde, patlamış pirinçle yaban ördeklerini beslediğini hatırlayınca, göğsünde bir şeylerin sıkıştığını hissetti. Acaba şimdi nerede? diye merak etti. Ne kadar da kalpsiz bir adamdı. Acaba kuzenini gerçekten sevmiş miydi? Geçimini nasıl sağlıyor? Hâlâ Şanghay 'da mı yaşıyor? Beni sık sık düşünüyor mu?

Düşünceleri, arkasından gelen erkek sesiyle kesildi. "Hey, Yoldaş Manna Wu." Liang Meng gelmişti. Kolunun altında manila kenevirinden yapılmış geniş bir zarf, ona el sallıyordu.

Manna da el salladı, fakat ona doğru gitmedi. ';

Yanma geldiğinde Liang gülümseyerek elini sıktı.

"Kızınız nasıl?" diye sordu Manna.

"İyileşiyor. Dün öğleden sonra eve döndü. Baldızım şimdi onunla beraber. Doktor bir daha tekrarlamayacağını söyledi."

"İşte bu iyi haber. En büyük çocuğunuz o mu?"

"Hayır en küçükleri. İki de ağabeyi var. Biri on bir, diğeri dokuz yaşında. Kızım yedi yaşında."

Parkın içlerine doğru yöneldiler. Köprüden çıkmadan önce Liang Meng boğazını temizleyip suya tükürdü. Altmış santim büyüklüğünde, kırmızı bir sazan balığı hemen fırlayıp suya düşen balgamı yutuverdi. Manna hemen Lin'in asla böyle bir şey yapmayacağını kafasına not ediverdi. Göl kenarında dolaşmaya başladılar.

Liang Meng, Lin'den hakkında çok şey duyduğunu ve başhemşire olarak çalışmasından çok etkilendiğini anlattı. Sonra lafı daha fazla döndürüp dolandırmadan kendine getirdi. 1965 yılında Harbin Öğretmen Okulu'ndan mezun olmuş ve güzel sanatlar konusunda uzmanlaşmıştı. Mezun

olduğu yıl çok anlamlıydı, çünkü eğitimi Kültür Devrimi'yle bölünmemişti. Ne yazık ki karısı iki yıl önce ölmüştü; birbirlerini çok sevdikleri için insanlar onları "muhabbet kuşları" diye çağırırlardı. Gerçekten de eşiyle kavga dövüş olmaksızın, huzur ve sevgi dolu yıllar geçirmişlerdi. Çocukları duyarlı ve disiplinliydi. Oğlanlar okulda örnek öğrenciydiler. Orta yaşa yaklaşmış olmasına rağmen, Hegang'ın havası kömür tozuyla ağırlaştığı zamanlarda bazen grip olması dışında, sağlıklı bir adamdı. Ayda yetmiş iki yuan kazanıyordu. Borcu harcı olmadığı için ailece idare edebiliyorlardı.

Manna kendisine de aldığı ücreti ve rütbesini sormasından korktu. Sorsaydı ilişkileri burada sona ererdi, çünkü maddiyata önem veren insanlardan nefret ederdi. Neyse ki, Liang o tür sorulardan kaçınma nezaketini gösterdi ve sözü öğretmenlik konusuna getirdi.

Karşı kıyıya ulaştıklarında sol taraflarında, kısmen kavak ağaçlarının ardında kalmış, büyük bir binanın kubbesi belirdi. Burası şehrin Çocuk Sarayı'ydı. Akdikenlerden oluşan çitlerle bölünen alana bir sıra Varşova, Volga ve Kızıl Bayrak marka araba park edilmişti. Org eşliğinde şarkı söyleyen çocukların sesleri duyuluyordu.

Manna ile Liang Meng göle bakan uzun bir sıraya oturdular. Sıranın mavi boyası yer yer dökülmüş, arkasındaki tahtanın üzeri de pul pul olmuştu. Sol taraflarında yerde duran bir fişekliğin içi karla dolmuştu. Liang Meng elindeki zarfı kucağına koyup içinden birkaç küçük çizim çıkarttı. "Bunları

ben yaptım. Umarım hoşuna gider," diyerek ona uzattı. Manna, Liang Meng'in parmaklarının kısa ve kalın olduğunu fark etti.

Çizimlere şöyle bir göz gezdirdi. Hepsi de Vietkong'un Amerikan istilacılarını geri püskürttüğü bir savaşla ilgiliydi. İçlerinden birinde, biri zenci diğeri beyaz iki düşman, geçirildikleri bambu kazıklardan, "Yardım edin!" diye ba-ğırıyorlardı. Manna çizimlerle ilgilenmiyordu. Oraya yaptıklarını değil, adamın kendisini görmeye gelmişti. O yüzden resimleri geri uzattı ve tatlı bir sesle, "Güzel resimler," dedi.

"Bir çocuk kitabı için. Beğendiniz mi?"

"Evet. Kitap ne zaman basılıyor?"

Liang kaşlarını çatıp homurdandı, "Bu sene çıkması gerekiyordu, fakat basımevi beklemek istiyor."

"Nasıl yani?"

"Piyasada bu tür kitaplardan çok var. Bana Birleşik Dev-, letler'in artık asıl düşmanımız olmadığını söylediler. O yüz-, den bu kitabı şimdi basmak istemiyorlar."

"Peki ne basıyorlar?"

"Konfüçyus'u eleştiren ne olursa."

"O zaman neden onların istedikleri türde bir şeyler çizmiyorsunuz?"

"Rüzgârın nereden eseceği hiç belli olmuyor. Şimdi yeni bir projeye başlarsam, ben bitirene kadar büyük bir olasılıkla modası geçmiş olur."

"Üzgünüm." Gerçekten de Manna adamın haline acımişti.

Liang Meng çizimleri tekrar zarfa yerleştirdi. "Önemli değil. Bunları yapmanın bir kayıp olduğunu düşünmüyorum. Fakat Tanrı üzerlerinde ne kadar uğraştığımı biliyor."

"Gerçekten uğraşmış olduğunuzu söyleyebilirim." Bir an sustular ve Manna gölün karşı kıyısına baktı. Güneydoğudaki heybetli dağın görüntüsünden etkilenmişti. Güneş bulutların arasından çıkıp kayalıklara vurunca, yamaçlar birdenbire pırıl pırıl parlamıştı. Liang Meng'e döndü, "Aman Allahım, şu dağa bakın!"

"Geçekten güzel," dedi Liang.

Uzakta, giderken çuf çuf sesleri ve kara dumanlar çıkaran lokomotiflerin geçtiği tren istasyonunun ötesinde, uzun, engebeli, çivit rengi, heybetli bir dağ yükseliyordu. Yamaçlarındaki kayalıkların sivri uzantıları, dağı saran puslu havayı delip geçiyordu. Bir patika bayırda kıvrılarak yükseliyor ve bulutların arsında kayboluyordu. Birkaç kuş kayalığın ortalarında neredeyse hareketsiz denebilecek kadar yavaş uçuyordu. Yolun kenarında hava hücumu sırasında meydana gelen çukur, ağzında biriken sarımsı toprağın sayesinde kolaylıkla seçilebiliyor, bayır boyunca devasa bir üçgen oluşturuyordu. Güneşten yansıyan ışığın renkli çizgileri dağın batı tarafındaki çam korusuna vurmuştu. Birdenbire dağın yamacından bir toz bulutu yükseldi; kuşlar uçuşarak havada dört bir yana dağıldılar. Birkaç saniye sonra bir patlama sesi duyuldu. Anlaşılan insanlar taş ocağında çalışma yapıyorlardı.

"Dağın bu kadar etkileyici göründüğünü hiç bilmiyordum," dedi Manna.

"Evet, çok güzel görünüyor."

"Hastaneden ancak zorlukla seçilebiliyor."

"Ya hava kirliliğindendir, yada görüşü engelleyen bir sürü bina vardır sanırım."

"Hayır, sadece bu'sebeplerden değil. Sadece dağın orada olduğunu ve bu kadar muhteşem görüldüğünü unutuyorsunuz. Aklınız yapılacak işlerle ve insanlarla öylesine meşgul ki!"

Liang Meng yerinde doğrulup yüksek sesle bir şiir okumaya başladığında, Manna düşünceli görünüyordu. "Dağlar ve nehirler o kadar coşkulu ki /Pek çok kahramana kendileri uğruna savaşma şevki veriyor. " Okuduğu dizeler Başkan Mao'nun "Kar" isimli şiirindendi.

Manna kıkırdayınca Liang şaşkınlıkla ona döndü. "Bu kadar komik olan nedir?" diye sordu.

Manna, "Hiçbir şey," diye yanıtladı. İnce, beyaz keten mendilini çıkartıp yüzünde biriken teri sildi.

Yanlarından, ellerindeki demir çubukla, aslında bisiklet tekerleği jantı olan, çelik çembere vurarak koşan iki oğlan çocuğu geçti. Keskin metalin sesi Manna'nın sinirlerine dokundu.

Manna artık kalkıp gitmek zorunda olduğunu, gece vardiyasından önce biraz uyuması gerektiğini söyledi. Liang Meng de ayağa kalktı ve geldikleri yolu birlikte geri döndüler.

Köprüden geçerken Manna parkın giriş kapısı önünde bekleyen otobüsü fark etti ve Liang Meng'e onu tekrar görmekten memnun olacağım bile söylemeden, hızla yanından ayrıldı. Kalabalığın arasından hızla geçip büyük adımlarla otobüse doğru gitti. Liang Meng arkasından biraz yürüdükten sonra taş sıraya çıkıp, onun diğer yolcular arsında kaybolmasını izledi. Otobüsün motoru tekleyerek uzaklaşırken de arkalarından el salladı. Vücudunun üst kısmı, gelip geçen yayaların kafaları arasında heykel gibi duruyordu. Boynu öyle uzamıştı ki, Manna gülmek için avcuyla ağzını kapattı.

Kuzenin yaptığı çizimlerden ve Başkan Mao'nun yazdığı şiiri okuduğundan bahsedince, Lin başını salladı. "Ne kitap kurdu ama! Fakat Manna, güvenilir bir adam olduğunu düşünmüyor musun?"

"Bilmiyorum. O kadar anlaşılmaz bir adam ki!"

"Bak, şimdi karar vermek zorunda değilsin. Onun hakkında düşün. Eğer tekrar görüşmek istersen haberim olsun."

"Tekrar görüşmek mi? Hayatta olmaz."

Bir hafta sonra Lin kuzeninden, içinde iki kilo kurutulmuş mantar olan bir paket ve bir mektup aldı. Liang Meng, Manna'yla ilgilendiğini ve onun çok "olgun ve yapmacıksız" görüldüğünü söylemişti. Bir sonraki görüşmelerinde işleri yoluna koyabileceklerini umuyordu. Lin yemek pişir-mediği için, mantarları mafsal iltihabını akupunkturla iyileştiren, devamlı saçlarını kesen ve daha yeni Personel Dairesi başkanı olan Ming Chen'e verdi.

Manna'ya Liang Meng'in mektubunu gösterirken, "Görüyorsun ki iyi niyetli. Onun mektubuna cevap yazmalısın," dedi.

"Ne demeliyim?"

"Ona sadece ne düşündüğünü söyle."

"Lin, her ne kadar karakter sahibi bir adam olsa da, onun yanında kendimi kuş beyinli gibi hissettim."

"Peki ama neden?"

"Ona karşı hiçbir yakınlık duyamadım. Ne diye parkta buluşup da kendimi sıkıntıya soktum sanki?"

Lin, "Bunu duyduğuma üzıldüm," dedi, ama göğsüne kendisini de şaşırtan bir sevinç dalgasının yayıldığını hissetti. Başını uzaklara çevirdi.

Manna devam etti, "Aşk konusunda kalbimin sesini dinlemeliyim. Bırak insanları, kuşlar bile bazen aynı kafese konduklarında birbirlerinin eşi olamayabilirler. O yüzden bir daha sakın bana başka bir erkekten bahsetme."

"Tamam." Lin rahatlayarak iç geçirdi. "O halde benim daha iyi bir adam olduğumu mu düşünüyorsun?" diye sordu şakayla karışık.

"Keşke seni bu kadar çok sevmeseydim!" dedi Manna. Ağzının sol köşesinde beliren iki üç kıvrım, içindeki üzüntüyü açığa vuruyordu.

Ertesi hafta Manna, Liang Meng'e mektup yazıp, o günlerde kendini iyi hissetmediğini ve onu, ciddi bir kalp ro-sonra Lm

si yaz Lin ile Shuyu boşanma davalarının görüldüğü mahkemeye tekrar gittiler. Wujia'ya gitmek için yola çıkmadan bir gün önce, Lin onunla konuşmuş ve hem ona, hem de kızına boşandıktan sonra da bakacağına söz vermişti, Shuyu da böylece boşanmayı kabul etmişti. Lin ona tek istedi şeyin şehirde bir evi olması olduğunu söylemişti.

Yargıç gelmeden önce mahkeme odasında bir saat beklediler. Yargıç, henüz o göreve yeni getirilmiş uzun boylu bir polis amiriydi. O kadar şişkoydu ki, ensesi görünmüyordu. Kırmızı deri koltuğuna oturur oturmaz tavşan dişlerini şöyle bir yaladı, sonra da sanki tabancayla nişan alıyormuş gibi, bir gözü açık diğeri kapalı, karşısındaki çifti süzdü. Yağlı, toparlak suratı Lin'e Goose Köyü'nün batısındaki Kutsal At Türbesi'nde bulunan yerel bir tanrının toprak heykelini hatırlattı. Sol eliyle burnunun altındaki .bir sivilceyi

koparıırken sağ işaret parmağını da Lin'e uzattı, "Şimdi davayı sun bakalım."

Lin hafifçe kekeleyerek anlatmaya başladı: "Saygıdeğer Yargıç, ben... ben bugün buraya beni karımdan boşamanız için yalvarmaya geldim. Altı yıldır birbirimizden ayrı yaşıyoruz ve artık birbirimizi sevmiyoruz. Evlilik kanunumuza göre her yurttaşın karısını, yada kocasını seçme özgürlüğü var..."

"Affedersiniz," diye sözünü kesti yargıç. "Size kanunun her evli erkeğe boşanma özgürlüğü tanımadığını hatırlatabilir miyim? Şimdi devam edin."

Lin bozulmuştu. Yüzünün cayır cayır yandığını hissederek bir süre sessiz kaldı. Sonra kaldığı yerden devam etti, "Bunu anlıyorum Yoldaş Yargıç, fakat karım boşanmaya çoktan razı oldu bile. Aramızda bir anlaşma yaptık ve buna göre ben, onun ve çocuğumun tüm maddi gereksinimlerini karşılayacağım. İnanın bana. Ben sorumluluk sahibi bir adamım."

O konuşurken Shuyu buruşuk bir kâğıtla ağzını kapattı. Sanki korkunç bir baş ağrısı çekiyormuş gibi gözlerini de kapatmıştı.

Lin konuşmasını bitirdikten sonra yargıç ona döndü. "Yoldaş Shuyu Liu, size birkaç sorum olacak. Şimdi bana onlara cevap vermeden önce iyice düşüneceğinize söz verin."

"Söz veriyorum," dedi Shuyu.

"Kocanızın boşanmak istemesinin gerçek sebebi nedir?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Acaba başka birileri mi karıştı bu işin içine?"

"Bu ne demek anlayamadım."

Yargıcın arkasında oturmuş not alan genç kâtip, yuvarlak gözlerini kırıp başını salladı. Yargıç devam etti, "Şunu demek istiyorum: Görüştüğün başka bir kadın mı var?"

"Sanırım orduda çevresinde pek çok kadın vardır. Biliyorsunuz, kocam yakışıklı bir adam."

Kâtip kıkır kıkır güldü, yargıç ise heyecansız bir sesle konuşuyordu.

"Cevap verin, kocanızın başka bir kadınla ilişkisi olup olmadığını biliyor musunuz?"

"Emin değilim. Şehirde bir ailesi olmasını istediğini söylüyor."

"Başka bir kadınla kuracağı bir aile mi?"

"Herhalde öyledir."

"Size son bir sorum daha var. Onun için hâlâ bazı duygular besliyor musunuz?"

Shuyu, "Ah evet, elbette," diye inledi, sonra da sanki son soru yüreğini parçalamış gibi hüngür hüngür ağlamaya başladı.

"Onu hâlâ seviyor musunuz?"

"Evet." Gözyaşları ve hıçkırıklar içinde başını salladı. Daha fazla konuşamayacak kadar duygularına kapılmıştı.

Yargıç kocasına döndü. "Pekâlâ, Subay Lin Kong, mahkemeye şehirde bir metresinizin olup olmadığını itiraf etmelisiniz."

"Bir metresim yok Yoldaş Yargıç," dedi Lin titreyen bir sesle. Yargıcın Manna'yı da bu davaya sürüklemeye çalıştığını anlamıştı.

"Bir metresiniz olmasa bile gayri meşru bir aşk ilişkiniz vardır mutlaka."

"Böyle bir ilişkim hiç olmadı."

"O halde Muji'de kiminle yeni bir aile kurmayı düşünüyorsunuz? Başka bir erkekle mi?"

"Ah hayır! Bir arkadaşımla."

"İsmi nedir?"

"Bu davada ondan bahsetmek uygun kaçır mı, Yoldaş Yargıç?"

"Tabii ki uygun kaçır. Boşanma isteğiniz konusunda nasıl tavır alacağımıza karar vermeden önce, soruşturmak ve onunla olan ilişkinizin boyutunu öğrenmek zorundayız."

"Onun bununla hiçbir ilgisi yok. İlişkimiz sadece iş ar-kadaşlığıyla sınırlı."

"O halde niçin onun adını ve çalıştığı bölümü söylemek için bu kadar isteksizsiniz? Utanç mı duydunuz, yoksa bir şeylerin üzerini örtmeye mi çalışıyorsunuz?"

"Ben... ben..." Lin'in yüzünde boncuk boncuk ter birikmişti.

Yargıç sarı bir kitapçığı kıvrıp, masanın üzerinde uçuşan eşek arısına vurdu. Iskalayınca arı ok gibi fırlayarak uzaklaştı. Hâlâ Lin'in cevabını bekliyordu, fakat Lin, Man-na'nın adını açıklamasının ne gibi sonuçlar doğuracağından emin olmadığı için, sessizliğini koruyordu. Yargıca şöyle bir göz attı. Adamın kalın göz kapakları yarıya kadar kapanmıştı;

neredeyse uyuklayacakmış gibi görünüyordu. Belirsizlik Lin'in bir şey söylemesini engelliyordu.

Neredeyse iki dakika kadar öylece bekledikten sonra, yargıç boğazını temizleyip konuşmaya devam etti. "Pekâlâ, eğer yaranız olmasaydı gocunmazdınız. Bize bu kadının ismini, çalıştığı yeri, medeni halini, yaşını söylemedikçe bu davada daha fazla ilerlememiz mümkün değil. Evinize gidin ve konuşmaya karar verdiğinizde gelin. Bu süre içinde de karınıza, arkadaşınıza ve yoldaşınıza davrandığınız gibi iyi davranın. Mahkeme bu durumu inceleyecektir." Bir gözünü kısarak gülümsedi.

Lin tartışmanın yararsız olduğunu biliyordu, "Tamam, tekrar geleceğiz," dedi çekingen bir sesle.

Sanki transa geçmiş gibi ayağa kalkıp Shuyu ile birlikte kapıya yöneldi. Sağ bacağı uyuştugu için hafifçe topallıyordu.

Karı koca mahkeme salonundayken, Bensheng ile Goose Köyü'nden bir düzine adam, ellerindeki kazma, değnek, çapa ve uzun saplı baltaları sallayarak dışarıda bekliyorlar ve yargıcın Lin'in boşanmasına izin vermesi halinde, bir kargaşa çıkaracakları tehdidini savuruyorlardı. Sokakta, çılgına dönmüş köylülerin zina yapan kocayı döveceğine inanan, büyük bir kalabalık toplanmıştı. Hiç kimse böyle bir sahneyi kaçırmak istemiyordu. Yargıç ilçedeki Askeri İda-re'yi arayınca, hemen mahkeme dışındaki düzeni korumak üzere bir müfreze asker gönderildi.

"Acaba önemli bir subay mı? Yine de kanundan daha önemli olmamalı," dedi orta yaşlı bir kadın diğerlerine.

"Bir imparator bile karısını boşama özgürlüğüne sahip değildir," dedi dişsiz bir kocakarı.

"Erkekler hep aynı, hepsi hayvan."

Gözlüklü yaşlı bir adam hemen karşılık verdi, "Kadınların boşanmasına da izin verilmemeli, yoksa her yerde kargaşa çıkar. Konfüçyus'un dediği gibi, dünya düzeninin temeli

ailedir."

f.<<

"Kalpsiz hayvan!"

:

"O kadıncağıza bunu yapmaya hiç hakkı yok."

"Ordu böylelerini geri göndermeli ki, toprağı eşeleyerek para kazanmak neymiş görsünler."

"Doktor olduğunu duydum."

"Kalpsiz olduğuna şaşmamalı. Doktorların kasaplardan farkı yoktur."

Bazılarının korktuğunun tersine, yargıç Lin'in isteğini geri çevirdiği için, istenen sonuç alınmış oldu. Karı kocanın mahkemeden çıktığını gören seyircilerden bazıları, çiftin aslında birbirlerine yakışmadıklarını fısıldaştılar. Erkek kötülükle, ahlaksızlıkla ilgisi olmayan, kibar bir adama beziyordu. Halbuki karısı o kadar zayıftı ki, bu haliyle, pişiril-se eti bir tabağı bile doldurmayacak sıska bir tavuk gibiydi.

Birbirlerinden bu kadar farklı olunca, aralarında anlaşmazlıklar çıkması son derece doğaldı. Fakat bu da boşanmak için geçerli bir neden değildi. Evli bir çiftin arada sırada kavga etmesi, hatta yumruklaşması son derece normaldi. İyi bir evlilikte kedi köpek gibi didişildiği zamanlar olurdu. Olaysız bir evlilik ise felaketle sonuçlanırdı. Kısaca, karı ve koca arasındaki farklılıklar evlilikte dengeyi sağlardı.

Evli çift gittikten sonra, askerler de mahkeme binasının çevresinden çekildiler. Fakat kalabalığın tamamen dağılması yarım saat aldı. Yerler frigo kâğıtları ve çubukları, şişe kapakları, salatalık kabukları ve karpuz çekirdekleriyle leş gibi olmuştu.

Kalabalığı oluşturan o kadar insanın gözlerinin kendisine dikildiğini görünce, Lin'in yüzü bembeyaz olmuştu. Shu-yu ile birlikte telaşla mahkeme binasını terk edip otobüs durağına yöneldiler. Yol boyunca Lin tek kelime konuşmadı. O gece eve gidince odasına girip kapıyı sürgüledi. Tek başına oturup düşüncelere dalarak sigarasını tüttürdü. Köylüler ona fiziksel bir zarar vermediği için şanslıydı. Sadece iki kadın, o mahkeme salonundan çıkarken yere tükürmüş ve yumruklarını sallamışlardı. Eğer boşanma davasını kazanmış olsaydı, herhalde başına kötü bir şey gelmeden eve dönmesi mümkün olmazdı. Belki de bu sene karısından boşanmak için daha fazla uğraşmamalıydı. Görünüşe göre, kayınbiraderi onunla hesaplaşmaya hazırlanmıştı ve kendisinin de onun avcuna düştüğü söylenebilirdi.

Ertesi gün öğle yemeğinden sonra, Shuyu elinde ilçe gazetesinin bir kopyasıyla içeri girdi. O zamanlar İlçe 'nin Sezgisî isimli gazetesinin çoğu elle yazılıp teksir edilerek çoğaltılıyordu. "Bu şimdi geldi," dedi gazeteyi Lin'e uzatarak.

"Nereden buldun onu?" diye sordu Lin gazeteyi almadan.

"Bensheng verdi. Opera binasının önünde bir yığın varmış."

Gazeteyi sehpanın üzerine bıraktı. Tuğla sedirde Hua uyuyor, soluk verdikçe kalın dudakları kabarıyordu. Shuyu sarı bir havlu örtü alıp çocuğun üzerine attı, sonra da kazanın içindeki bulaşıkları yıkamak üzere dışarı çıktı.

Lin gazeteye şöyle bir göz gezdirdi. Üçüncü sayfada boşanma girişimi hakkında küçük bir haber vardı. Şöyle di-1 yordu:

Dün İlçe Mahkemesi bir boşanma davasını geri çevirdi.

Muji'de, 18. dereceden, askeri doktor olarak görev yapan Lin Kong, karısı Shuyu Liu ile birbirlerini artık sevmediklerini ileri sürerek boşanma talebinde bulundu. Fakat Shuyu Liu onun için hâlâ derin duygular beslediği konusunda ısrar etti. Kadının tarafını tutan yüzlerce kişi, mahkeme binasının önünde toplanarak kocasının duygularındaki değişikliği eleştirdiler ve yetkililerin kadını korumasını istediler. Tecrübeli yargıç Yoldaş Jianping Zhou, Lin Kong 'u azarlayarak, ona bir devrim subayı ve fakir bir çiftçinin } oğlu olduğunu hatırlatıp şöyle dedi: "Nereden geldiğini unutarak sömürücü sınıfı taklit etmeye kalkıştın. Mahkeme sana, felaket çukuruna düşüp kurtulamayacak hale gelmeden önce uyanmanı tavsiye ediyor. " Herkes çiftin mahkeme kapısından çıkarken hâlâ evli olduğunu öğrenince rahatladı. Bazıları da alkışladılar.

Lin Kong yazıyı okuyunca korkunç bir hayal kırıklığı hissetti. Bunun basılmasının arkasında kayınbiraderinin olabileceğinden şüphelendi. "Ahlak Savaşçısı" diye imza atarak, kendi adını kullanmayan yazar, Bensheng'in arkadaşı olmalıydı. Lin, Shuyu ile birlikte mahkeme salonundan çıkarken kimsenin alkışlamadığını hatırladı. Bu yazı mutlaka kendisini utandırmak ve bir daha karısını boşamaya kalkmasını engellemek için yazılmıştı.

Şu Bensheng'den nasıl da nefret ediyordu! Gidene kadar bir daha onunla hiç konuşmamaya karar verdi.

&

Ertesi öğleden sonra, avludan, "Merhaba, evde kimse yok mu?" diye bağırın kalın bir ses duyuldu.

Shuyu kimin geldiğini anlamak için dışarı çıktı. Sol yanağında yara izi olan, uzun boylu adamı görünce havalara sıçradı. "Gel içeri ağabey."

Adam testere tezgâhının üzerine, her biri aşağı yukarı iki buçuk santim kalınlığında ve otuz santim boyunda bir bağ şeker kamışı koydu. "Bunlar Hua için, bizim tarladan," dedi.

"Onları buraya kadar taşımasaydın keşke," dedi Shuyu. Yine de şeker kamışlarını gördüğüne memnun olmuştu.

"Lin evde mi?"

"Evet."

Misafir, Lin'in ağabeyi Ren Kong'du. Piring düğmeli mavi bir ceket ve lastik tabanlı ayakkabılar giymişti. Lin'in mahkeme macerasını duymuş ve Shuyu ile arasında arabuluculuk yapmaya gelmişti. Shuyu, Kong ailesi için o kadar çok şey yapmıştı ki, onu kendi kız kardeşi kadar severdi. Hem birkaç ay önce, Lin'den çocuklarının karmlarındaki kurtlardan kurtulmaları için Kule Şekeri getirmesini istemişti. Oğullarının üçü de aylardır solgun görünüyordu. Bu-

yük bir olasılıkla bağırsaklarında kurt vardı. Son olarak küçük oğlu her öğleden sonra karın ağrısı çekmeye başlamış ve lazımlığında kalın ipe benzer kurtlar bulmuşlardı. Kule Şekeri, küçük koni şeklinde, kenarında spiral oluklar olan şekerli bir haptı. Kırsal kesimde yaşayan çocukların hoşuna gider ve tedavi amacıyla yedirilirdi.

Hastanede bağırsak kurtlarına karşı pek çok ilaç vardı, fakat Kule Şekeri bulunmuyordu. Lin de eczacılardan reçetesiz ilaç isteyemeyecek kadar utangaçtı. Kişisel amaçla ilaç alınmasını herkese yasaklayan düzenlemelere karşın, pek çok insan eczaneden ihtiyacı olanı alabilirdi. O yüzden de eczacıların üçünün de hastanede bir sürü dostu vardı ve tatillerde hep iyi hediyeler alırlardı. Lin büyük mağazaların birinden Kule Şekeri almaya karar verdi. Fakat ayrılmadan önce "Kızıl ve Uzman" konulu bir yazıyı tamamlamakla o kadar meşguldü ki, Ren'e yazdığı mektupta, gelirken Kule Şekeri getireceğine söz verdiğini tamamen unutmuştu. Şimdi ağabeyini karşısında görünce aklına verdiği söz geldi. Nasıl çıkacaktı işin içinden? 'Ne gibi bir bahane bulsam?' diye hayıflandı.

Shuyu mutfakta yemek pişirirken, iki kardeş çaylarını içip gevezelik ettiler. Hua, annesinin yanında, kazanın dibindeki körükleri çekiyordu. Lin, karısının çocuğa bağırdığını duydu, "Çalışırken onu çekip durma, kız!" "Çekmiyorum. Sadece olduğu yerde tutuyorum," dedi Hua.

, "Sana o değneği yerine koy dedim." (- "Hayır, burada durmasını istiyorum." « "Bana ver onu."

; Lin mutfaktaki karısına seslendi, "Bırak Hua'yı, ne yapmak istiyorsa yapsın, olur mu?" Anne kızın arasındaki didişme bir anda sona erdi. ı Lin, birlikte büyümedikleri için Ren'e karşı içinde bir

bağlılık duyamamıştı. Büyüme yaşlarında Lin çoğu zaman okulda oluyor, Ren ise tarlaya çalışmaya gidiyordu. Yine de, kendisi okula giderken çalışan, ailesinin ayarladığı, kendisini eğitim görme imkânından mahrum bırakan evliliğinden hiç şikâyet etmeyen, ağabeyine minnettardı. Ren ilkokulu bile bitirememişti. Lin, ağabeyinin yirmi yıl önce inşatta kayayla ezilen yüzündeki yaraya bakınca, kendini kötü hissetti. O yara yüzünden Ren, tek kızlarının dışarıya gelin gitmesini kabul etmeyen kayınpederi ve kayıvalidesiyle aynı çatı altında yaşamak şartıyla evlenebilmişti. O yüzden daha sonra anne ve babasına Lin'in karısı bakmak zorunda kalmıştı. Ren şimdi neredeyse kırk beş yaşına gelmişti, fakat altmış yaşında gibi görünüyordu. Daha şimdiden öndeki üç dişini kaybetmiş, dudakları içe göçmüştü.

"Kardeşim, Shuyu'yla mahkemeye gitmeden önce benimle konuşmalıydın," dedi Ren. Çayından bir yudum alıp, fincanım tuğla sedirin tahta kenarlığına bırakırken.

"Bu benim özel meselem," diye terslendi Lin.

"Fakat Shuyu'yu sana ailemiz seçti. Onların isteklerine saygı göstermen gerekmez mi?"

"Onların istekleri yüzünden hayatım altüst oldu."

"Peki ama neden?" Ren, bronz kâsedeki ateş kırmızısına dönüşmüş, hafifçe cızırdayan tütünden alıp, piposuna tıktırdı. Lin'in kendisine ikram ettiği sigaraları, çok hafif olduğunu söyleyerek hep geri çevirirdi. Lin'in cevap vermeye pek gönüllü olmadığını görünce devam etti, "Erkek dediğin vicdan sahibi olmalı. Shuyu'nun neden sana layık olmadığım anlamıyorum. Ailemiz için her şeyini feda etti. Onu..."

"Söylediğim gibi bu benim özel meselem."

"Öyle yada böyle. Boşanmanız ailemizde herkesi etkileyecektir. Bizim köydeki çocuklar yeğenlerine seslenip, 'Senin amcan iki karılı,' veya 'Amcan kadın düşkünü,' diye

alay etmeye başladılar bile. Boşanmanın sadece senin konun olduğunu nasıl söylersin?"

Lin bu soru karşısında şoka girdi, insanlar ne kadar gülünç, diye düşündü. Düşünceleri ne kadar da abartılı olabiliyor! Benim evliliğimin yeğenlerimle ne ilgisi olabilir? Oğlanlar niçin ondan utanacaklardı ki?

Mutfaktaki körüğün sesi durdu. Karısının Hua ile konuşmasını duydu, "Git de dayına söyle."

Shuyu'nun kızlarını neden Bensheng'e gönderdiğini merak etti. O düşünürken, cam boncuk dizilmiş iplerden yapılan kapı perdesi açıldı ve elindeki bir tabak kızarmış domuzla, karısı içeri girdi. "Yemek zamanı," derken Ren'e gü-lümsüyordu.

Lin iki tane şarap kabı çıkarttı. Ağabeyi içkiyi severdi ve komünde alkole dayamlılığıyla ün yapmıştı. Bir keresinde bazı resmi misafirlere eşlik etmesi için seçilmiş, köye madalya dağıtmak için gelen ilçe baş yargıcını sarhoş etmiş, adam en sonunda masanın altında sızıp kalmıştı. "Ne içersin?" diye sordu Lin iki çeşit içkileri olduğunu bilmesine rağmen.

"Hiçbir şey. Bugün içki kaldıracak halim yok."

"Biraz içersen kendine gelirsin," dedi Shuyu. "O kadar uzun yoldan geldiğine göre yorgun olmalısın."

Lin, bir şişe Beyaz Alev denilen şeker kamışı likörü açtı ve ağabeyine tam, kendisine yarım kadeh likör doldurdu. O sırada Shuyu da masaya üç yemek tabağı yerleştirdi. Soğanlı yumurta, sote edilmiş bezelye ve tuzla karıştırılarak kızartılmış yer fıstığı vardı.

Yemeklerini yerlerken, Hua bağırarak eve döndü, "Dayım geliyor."

Kayınbiraderi içeri girince, Lin'in kaşları çatıldı. Bensheng'in sol elinde saman kağıdıyla sarılmış bir paket vardı.

Ren'e sırtarak elini uzatırken, "Hoş geldin ağabey, tam da zamanında geldin," dedi teklifsiz bir ses tonuyla.

El sıkıştıktan sonra, Bensheng dönüp mutfaktaki kardeşine seslendi, "Shuyu bana bir tabak getir."

Lin, Bensheng'in Ren ile bu kadar samimi olmasına şaşırmıştı. 'Acaba ağabeyimin ziyaretini o mu ayarladı?' diye düşündü.

Shuyu içeriye gelip elindeki boş tabağı masaya bıraktı. Kardeşi elindeki paketi açınca, "Aaaa, bunlar da ne böyle?" dedi.

"Kocaman solucanlar," dedi Hua.

"Bir çeşit böcek mi bunlar?" diye sordu Ren tabakta duran, her biri sekiz santim uzunluğundaki kırmızı yaratıkları işaret ederken.

"Karides," dedi Bensheng gururla. "Karidesten bahsedildiğini daha önce hiç duymadınız mı?"

"Duydum, ama hiç görmemiştim," dedi Ren.

"Ben de ilk kez görüyorum," diye itiraf etti Bensheng. "Onları bu sabah ilçeden aldım. Satılık olduğunu görünce düşündüm 'Canına yanayım,' dedim. Erkek dediğin yeni şeyleri denemeli ki gözü açık gitmesin.' O yüzden dört kilo aldım. Tabii biraz pahalı, kilosı üç buçuk yuan. Bana Güney'den getirtildiğini ve sadece yabancıların yiyebildiği ithal bir mal olduğunu söylediler."

Lin onların cahilliği karşısında şaşırıp kalmıştı. Sonra Wu-jia'daki markette hiç karides görmediğini hatırladı. Halbuki Wujia nehir üzerindeydi. Acaba Songhua'da hiç karides yok muydu? Herhalde yoktu.

Lin düşünürken ağabeyi sordu, "Hâlâ canlı mı bunlar?"

Bu soru Lin'e de, Bensheng'e de çok komik geldi. Lin kahkaha atmamak için kendini zor tuttu, fakat yine de çenesine hâkim olamadı, "Evet, canlı."

Ren bir tanesini eline aldı. "Canlı da olsa, ölü de olsa

yine de yiyeceğim. Hua biliyorsun, ben masa hariç, dörtten fazla ayağı olan her şeyi yerim." Karidesi ağzına atıp şapır-data şapırdata çiğnemeye başladı. "Ah, dilimi ısırdı!" Yüzünü buruşturup ağzını eliyle kapattı.

"Amca ağzın mı kanıyor?" diye sordu Hua safça. "Görebilir miyim?"

Lin gülmekten katılıyordu. "Hua, amcan onların pişmiş olduklarını biliyordu. Sadece komiklik yapmak istedi."

"Yine de karides yemenin doğru yolunun bu olduğunu sanmıyorum. Öyle değil mi Lin?" dedi Bensheng.

Bütün gözler, genzinden boğuk bir ses çıkartarak hâlâ gülen Lin'e döndü. Lin cevap vermek için durdu, "Evet, haklısın. Önce kabuğu, kıskaçları ve kafası çıkartılmalı. İşte böyle, ellerinizi kullanın." Karidesi kabuğundan ayırdıktan sonra, sırtındaki koyu renk damarı çıkarttı ve ağzına attı.

"Mmm... güzelmiş, çok taze."

Hua hariç, diğerleri de onu taklit edip iştahla karidesleri yediler. Küçük kız kırmızı yaratıklardan hâlâ korkuyor gibi görünüyor, ellemeyi reddediyordu.

Lin kabuklarını çıkardığı bir karidesi kızının tabağına koyduğunda, Hua itiraz etmeyi sürdürüyordu. Bensheng kadehinden bir yudum Beyaz Alev içip "Hua denemelisin. Çok lezzetli," dedi.

"İstemiyorum."

"Hiç ipekböceği pupası yemedin mi?"

"Yedim."

"Bu ondan on kat daha lezzetli. Haydi, bir dene."

Küçük kız, karidesin kuyruğundan çekine çekine bir ısırık aldı. "Lezzetli, değil mi?" diye sordu Bensheng.

Hua başını salladı ve yemeye devam etti. Büyükler ona bakıp gülüşüyorlardı. "Bu kız sadece dayısını dinliyor," dedi annesi.

Hua karidesini bitirdikten sonra, Bensheng tabağına bir tane daha koydu, fakat ne kadar ısrar etseler de, kızın daha fazla yiyecek hali kalmamıştı. Babası onun tabağındaki karidesi alıp kendisi yedi.

Ren Kong saat sekizden önce gitmek zorundaydı, çünkü eve kadar dokuz mil yürümesi gerekiyordu. Bensheng de tugay liderlerine yıllık ürün bakiyesinin hesabını vereceği için daha fazla kalamazdı. Yemekten sonra, Lin cebinden on yuanlık bir kâğıt para çıkartıp Ren'in eline tutuşturdu.

"Ağabey, bizim hastanede hiç Kule Şekeri yoktu, o yüzden gelirken getiremedim. O yüzden lütfen komündeki dükkândan yeğenlerime şeker alırken bu parayı kullan."

"Bana para vermek zorunda değilsin. Sadece belki beda-vaya alabiliriz diye düşünmüştüm."

"Sen yine de al bunu."

Ren parayı üst cebine koydu. İki adam çay bile içmeden kalktılar. Evden çıkarlarken Ren kollarını havaya kaldırdı, "Oh, sonunda karides yiyebildim." Shuyu'nun karısına götürmesi için verdiği kulkas kökü dolu torbayı, o uzun yolda çok ağırlık yapacağını söyleyerek istemedi. Shuyu da ısrar etmedi.

Kapının önünde yolları ayrıldı. Bensheng ters yönde ilerlerken, Lin, Ren ile birlikte köyün çıkışına kadar yürüdü. Lin'in morali düzelmişti, senelerden beri hiç bu kadar gülmediği düşünülecek olursa, mutlu olduğu bile söylenebilirdi. İçtiği likör yüzünden leş gibi kokan ve mavi ceketini sol kolunun üzerine asan Ren'e karşı içinde bir şefkat duymaya başlamıştı. Uzun ve sert adımlarla yürüyordu.

"Ağabey," dedi Lin, "sana bir şey sorabilir miyim?"

"Tabii ki." Ren biraz mola verip ona doğru döndü.

"Senin gelmeni Bensheng mi istedi?"

"Hayır, ben kendi isteğimle geldim. Bensheng ile ben bir şekilde arkadaş oluverdik, fakat pek temasımız yok. Doğrusunu söylemek gerekirse, pek mükemmel biri olduğu soy-

lenemez, fakat Shuyu ile Hua'ya çok iyi davranıyor. Ondan bu yüzden hoşlanıyorum."

"Bunu biliyorum ağabey. Yolun açık olsun. Karına ve çocuklarına selamlarımı söyle."

"Söylerim. Kendine iyi bak Lin. Geçen senekinden daha zayıf görünüyorsun."

Ren, hâlâ birkaç sığırın otladığı yokuşu tırmanırken, Lin de bir karaağacın altında durup ağabeyinin uzaklaşmasını seyretti. Aklına tekrar karidesli akşam yemeği gelmişti. Bensheng'le konuşmamaya karar verdiğini hatırladı, her nasılsa verdiği kararı tamamen unutmuştu. Şimdi tekrar eski aile ilişkilerine geri dönmüşlerdi. Keşke surat asmayı bece-rebilseydi. Keşke bu düzenbaz adamlar bütün ilişkisini ke-sebilseydi.

Gökte parlayan hilâl, altından yapılmış bir orağı andırıyordu. Ren'in beyaz gömleği tepenin üzerinde gitgide kü-çülüyordu. Üç dakika sonra karanlıkta tamamen kayboldu.

İn bir hafta sonra orduya geri döndüğünde, artık astanenin Politika Departmanı müdürü olan Ran Su onunla konuşmak istediğini söyledi. Lin, ilçe mahkemesinin, hastanenin Parti Komitesi'ne kendisi hakkında rapor verdiğini düşünerek korktu. İşte şimdi başı derde girmişti.

Öğle yemeğinden sonra, Müdür Su ile Lin kampustan çıkarak, hastanenin üç yüz metre kadar güneydoğusunda kalan ortaokula doğru yürüdüler. Ran Su'nun yayvan ayakları, ufak tefek vücuduyla tam bir tezat oluşturunuyordu. Birinin topuğu delik olan, siyah, keten ayakkabılar giymişti. Delik, büyük bir olasılıkla kısa bir süre önce, oğulları ilkokula burada başlasın diye, Su'nün yanına gelen karısı tarafından, sıkı bir dikişle yamanmıştı.

"Boşanma işi nasıl gidiyor?" diye sordu Lin'e.

"Mahkeme kabul etmedi."

"Niçin?"

"Kayınbiraderim ve adamları mahkeme binasının dışında olay çıkardılar."

Ran Su tekrar konuşmadan önce, çatlayan alt dudağını diliyle ıslattı.

"Ümidini yitirme... bu da geçer."

Sessizce yürümeye devam ettiler. Lin, Ran Su'nun boşanma konusunu daha fazla eşelememesine şaşırılmıştı. Anlaşılan müdürün kafasında başka şeyler vardı.

Bir akasya ağacının gölgesine oturdular. Parlayan güneşin altında, gri okul binası uzaktan beyaz gibi görünüyordu. Pencerelelerin çoğu açıktı ve kurşun mavisi damın üzerinde bir düzine bayrak dalgalanıyordu. Lin'in sağ tarafında, bir grup öğrenci futbol sahasının kenarındaki otları yoluyordu. Bazısı kasket takmıştı, ama çoğunun başı açıktı; dizlerinin üzerine çökmüşlerdi. Otlayan bir koyun sürüsüne benziyorlardı ve hareketleri neredeyse fark edilemeyecek kadar yavaştı. "Ne kadar aptalca," dedi Müdür Su, "Ne diye boş yere bu otlarla uğraşıyorlar ki? Sonbaharda burası çamur içinde kalır."

Lin gülümseyerek ona bir sigara uzattı.

Ran Su sigarasını yakıp sordu, "Lin, İl Askeri Amirli-ği'nde görevli Vekil Wei'yi tanıyor musun?"

"Bahsedildiğini duydum."

"Çok bilgili bir adam, etkileyici bir konuşmacıdır ve kelimeleri hatırlama konusunda dikkat çekici bir hafızası vardır."

"Ne olmuş ona?"

"İki ay önce karısından boşandı ve şimdi de kendine bir nişanlı arıyor."

Lin gözlerini dikip ona baktı. Ran Su devam etti, "Sana bir şey söylemek istiyorum, fakat öfkeye kapılmamalıydın."

"Tamam, kapılmam."

"Vekil Wei, hastanenin kendisine uygun bir kadın önermesini istedi. Sanırım bir hemşire, yada bir doktorla evlenmek istiyor. Böylece karısı sağlığıyla ilgilenebilir. Wei elli yaşlarında ve buradaki kızların çoğu onun için çok genç. O yüzden Parti Komitesi Manna Wu'yu aday olarak düşündü. Evde kalmış kızların arasında en çekici olanı o." Lin'in yüzündeki ifadeyi incelemek için biraz durakladı, ama Lin pek farklı görünmüyordu. "Henüz son kararımızı vermedik," diye devam etti. "Eğer bu işe karşıysan, bir dahaki toplantıda senin lehine bir şeyler söyleyebilirim."

Lin uzun bir süre sessiz kaldı. Gözlerini, küçük bir eğrelti otunun üzerinde kanat çırpıp kırmızı bir kelebeğe dikmişti. Onun hemen yanında, bir metre ötedeki yuvalarına, kurumuş, koca bir ağustos böceğini taşımaya çalışan bir karınca ordusu vardı. Lin yabancı buğdaydan bir yaprak koparıp beyaz dişlerinin arasına sıkıştırdı.

"Haydi ama Lin, bana ne düşündüğünü söyle," dedi Ran Su.

"Manna bunu biliyor mu?"

"Evet. Sen yokken onunla konuştuk. Bize düşüneceğini söyledi."

"Size hâlâ bir cevap vermedi mi?"

"Hayır."

Lin buğday yaprağını yere tükürdü. "Belki bu onun için iyi olur. Eğer Vekil Wei onunla evlenmek isterse benim için bir sakıncası yok."

Müdür Su ona hayretle baktı. "Sen iyi kalpli bir adamsın Lin. Pek az erkek sevdiği kadından bu şekilde vazgeçer. Başlarına böyle bir şey gelse deliye döner."

Lin boğazını temizledi. "Daha her şeyi söylemedim. Eğer Vekil Wei onunla gerçekten evlenmek istiyorsa iki şartım var."

"Nedir onlar?"

"Birincisi onun rütbesini iki derece yükseltecek, ikincisi de yakın bir gelecekte üniversiteye göndermeye söz vere- i çek."

Ran Su şaşkınlıkla ona baktı, sonra da bir kahkaha kopardı. Lin onun bu şekilde tepki göstermesinin sebebini anlayamamıştı. "Niçin gülüyorsunuz?" diye sordu. "Benim deli olduğumu mu düşünüyorsunuz?"

"O kadar ciddisin ki kardeşim! Onu gerçekten sevdiğini anlayabiliyorum." Ran Su burnunu baş ve işaret parmaklarıyla tutup yere sümkürdü. "Fakat sen kimsin ki?" diye devam etti. "Onun ne nişanlısı, ne de kocası olduğunu unutuyorsun. Aslında bizden herhangi birinin Vekil Wei'ye ne yapması gerektiğini söylemesi yakışık almaz. Hatta Parti Komitesi bile bunu yapamaz."

Lin hiçbir şey söylemeden kaşlarını çatı. Ran Su devam etti, "Fakat şartlar konusunda endişelenme. Eğer Manna Wu ile evlenirse, zaten onu terfi ettirip, imkânlarının gelişmesini sağlayacaktır. Ben sana onun gitmesine izin verip vermeyeceğini soruyorum."

Uzun bir sessizlikten sonra Lin, kendi kendine konuşur gibi mırıldandı, "Ben evli bir adamım ve onu engelleyemem. Bu konuda karar vermek ona düşer."

"Lin, çok anlayışlısın."

Üstlerini silkeleyerek ayağa kalktılar. Lin yanlışlıkla sarı bir mantarın üzerine oturmuştu. Pantolonunun arkasındaki ıslaklığı elledikten sonra dönüp Ran Su'ya sordu, "Leke büyük mü?"

"Yumurta kadar."

"Hay Allah! Çok belli oluyor mu?"

"O kadar değil. Eğer önde olsaydı, o zaman harita gibi iz bırakırdı. Böylece kızlara daha çekici görünebilirdin," dedi Ran Su gülerek.

"Manna bu lekeyi çıkarabilecek mi bakalım," diye mırıldandı Lin.

Pek çok nişanlı kız gibi, Manna da evvelki seneden beri Lin'in çamaşırlarını yıkamayı üstlenmişti.

Birlikte tekrar kampusa döndüler. Müdür Su, Lin'den, konuştuklarını Manna'ya anlatmamasını istedi. Genç kızın özel hayatına burnunu soktuğunu düşünmesini istemiyordu. Lin tek kelime bile etmeyeceğine söz verdi. ,,,.,.

Manna, Lin'e Vekil Wei konusunu üç gün sonra açtı. İkisi de bunun Manna için kaçırılmayacak bir fırsat olduğunu düşünüyorlardı. Adam ildeki üst düzey subaylardan biriydi ve Manna ile ilişkisinin yolunda gitmesi halinde, onu Har-bin'e bile gönderebilirdi. Bu da Manna için parlak bir gelecek demektir. Vekil Wei büyük bir olasılıkla onu ya doktor yetiştiren yoğunlaştırılmış bir programa yollayacaktı, yada üniversiteye gönderip diploma almasını sağlayacaktı.

Manna'yı kaybetme düşüncesi Lin'in içini burkuyordu. Gücü ve rütbesi sayesinde istediği kadını seçebilen Vekil'e de kızgındı. Bir erkek olarak en az o piç kurusu kadar akıllı, belki daha da yakışıklıydı. Niçin Manna kendisinin olamıyordu? Vekil'in yaşadığı kadın bolluğunun aksine, onun çevresinde sadece tek bir kadın vardı. Özdeyiş ne kadar da doğrudu: Tok açın halinden anlamıyordu. Lin, bu fırsata balıklama atladığını düşündüğü Manna'nın davranışından da hoşnut değildi. İçinden, "Gör işte, akıllı fikri güç kazanmakta. Beni başından atmak için sabırsızlanıyor, " diye geçirmişti.

Lin aynı zamanda, bu yeni gelişme sayesinde her yaz boşanmaya uğraşmak zorunda kalmayacağını düşünerek teselli buluyordu. Böylece köydeki muhabbet yuvasını karmakarışık etmesine gerek kalmayacaktı. Eğer Shuyu'yu bir

75P

kez daha boşanmaya kalkarsa, kayınbiraderi kim bilir başına daha ne çoraplar örecekti. Olaylar bu şekilde geliştiği sürece, Bensheng er yada geç hastaneye gelip Lin'in foyasını ortaya çıkaracaktı. Birkaç gün önce Manna'ya l yargıcın isteğini iletmış, o da ilerde mahkemeye adının l verilmesi gerekip gerekmediği konusunda kararsız kalmıştı.

Lin'in morali o kadar bozuktu ki, her fırsat bulduğunda Manna'yla yarı şaka yarı ciddi dalga geçiyordu. Bir gece masa tenisi oynadıktan sonra, odada kimsenin olmadığını j60 fark ettiğinde, "Şu büyük subayın karısı

olduktan sonra, seninle her hafta masa tenisi oynayan bu gariban doktoru unutmazsın artık. Gerçekten bunu yaparsan çok makbule geçer," dedi.

Manna kaşlarını çatarak, "Allah aşkına, yeter artık!" diye terslendi.

"Sadece şaka yaptım."

"İşlerin bu şekilde gelişmesi hoşuma gidiyormuş gibi davranıyorsun. Sanki kendimi satılığa çıkarmışım gibi hissediyorum."

"Söylediklerimi ciddiye alma. Ben..."

"Bundan nefret ediyorum! Sonunda benden kurtulduğun için o kadar mutlusun ki!"

Manna'nın gözleri kıvılcımlar saçıyordu. Çifte Mutluluk marka raketini yeşil çuvaldan yapılmış kılıfına yerleştirip fermuarım çekti. Tek kelime daha etmeden odadan dışarı çıktı.

Lin'in nutku tutulmuştu. Bir an oda fırıl fırıl dönüyor-muş gibi hissederek gözlerini kapattı. Söyledikleri için pişmanlık duyduğu halde onun arkasından gitmedi. Daha sonra yıkayacağı kasketiyle yüzündeki teri sildi. Gömleğini ve

diğer raketi aldıktan sonra ışıkları söndürdü ve tek başına yatakhaneye döndü.

Daha sonra Manna'ya bir daha bu tür şakalar yapmayacağına dair söz verdi.

Wei' in, küçük bir kalenin hangi ülkeye ait oldu-u konusunda Ruslar'la görüşme yapmak üzere sınıra giderken, Muji'de bir gece kalacağı söylenmişti. Kale, 1930'larda Japon Guandong ordusu tarafından inşa edilmişti ve Çin ile Sovyetler arasındaki sınırın ortasında kalmıştı. Şimdi her iki ülke de kale üzerinde hak iddia ediyordu. İki ülkenin askerleri kalede birbirlerine girince ufak sınır çekişmeleri yaşanmış, neyse ki ateş açılmamıştı. Onun yerine sopalar, çelik çubuklar, değnekler kullanılmış, ne Ruslar, ne de Çinliler ilk ateşi açanın kendileri olmasını istememişlerdi. Ateşkes antlaşmasını bozmakla suçlanmak istemiyorlardı. Vekil Wei hastaneye, sınıra gitmeden önce, Manna Wu ile salı akşamı Muji'deki askeri otelde buluşmaktan memnun olacağını bildirdi.

O gün pazartesi olduğu için, hastane yetkilileri Manna Wu'ya, en kısa zamanda hazır olmasını söylediler.

Genç kıza ertesi gün izni verildi. Üniforma giyeceği için öyle uzun uzun hazırlanması gerekmiyordu. Sadece hamamda sıcak bir banyo yapacak ve bütün öğleden sonrayı, uyumaya çalışarak yatakta geçirecekti. Manna, hastanenin tüm çalışanlarına her sene uyguladığı, uluslararası emekçi devrimleri tarihi sınavına girecekmiş gibi heyecanlıydı. Yine de, Mai Dong ve Lin Kong ile birlikteyken hissettiği gibi, ne kalp atışları hızlanıyor, ne de göğsü sıkışıyordu.

Dinlenmek için çaba sarf etse de aklından geçen düşünceler rahatını kaçıırıyordu. Bisiklete binmeyi bilmiyordu, otobüs seferleri kesildiğinde akşam vakti şehre nasıl inecekti? Tabii yürüyebilirdi, ama bu da en az bir saatini alırdı ve otele vardığında ter içinde kalmış olurdu. Cesaretini toplayıp amirlerinden kendisini oraya götürebilecek bir araba isteyebilseydi keşke! Geçen yaz Lin kendisine bisiklete binmeyi teklif ettiğinde dinlemediğine pişman olmuştu.

Yemekten sonra ayağına rugan sandaletlerini geçirdi. Üniformasının altına giyebileceği bir tek bu ayakkabılar vardı ve onlar da ne daha şık görünmesini sağladılar, ne de onu olduğundan daha uzun boylu gösterdiler. Küçük bir kızken hep incecik, yumuşacık, çiçekli bir bluz giymeyi hayal ettiğini hatırladı. Böylece kelebek şeklinde bir periye benzeye-bilecek ve ne zaman "Uç," dese bulutlara kadar kadar yükselebilecekti. Bulunduğu yaşta o şekilde giyinmesinin uygun kaçmayacağını bilmesine rağmen, hâlâ kalbinin bir yerlerinde renkli giysilere karşı bir özlem vardı.

Spor ayakkabılarıyla yola çıkıp çantasında götüreceği sandaletleri buluştuklarında giymenin iyi bir fikir olup olmayacağını düşündü. Tam dişlerini fırçalarken, önünde kocaman sis lambaları olan bir jip geldi. Amirleri gereken ayarlamaları »yapmışlar, fakat ona söylememişlerdi.

Jip ön kapıdan çıkıp şehre yöneldi. Askeri otel, eskiden fahişeler mahallesi olarak bilinen Glory Sokağı'nın batı-

smdaydı. Sokaktaki siyah tuğla bina, elli yıl önce bir Japon geneleviydi. Sahibi, o sıralar Çin yuaniyla birlikte tedavülde olan Rus rublesini asla kabul etmez ve fahişelerin çoğu Japon olduklarını söyleyen Koreliler olmasına rağmen, Çinli müşterilerden iki kat ücret alırdı. Yoğun bir saat olduğu için, sokak bisikletlilerle doluydu. Yol ağzındaki güçlü kuvvetli polis, trafiği idare etmek için elindeki çizgili sopayı sallıyor ve megafondan sürücülere bağırıp duruyordu. Havada koyun rostosu ve haşlanmış şalgam kokusu vardı.

Jip Manna'yı otelin girişinde indirip gözden kayboldu. Bir an hastaneye nasıl döneceği konusunda endişelendiyse de, sonra yürüyerek gidebileceğini düşünerek rahatladı. Ayağındaki sandaletlerden yana pek rahat olmasa da, karanlık sokaklardan korkusu yoktu. Danışmadaki asker, Vekil'in onu ikinci kattaki süitte beklediğini söyledi. Manna teşekkür edip merdivenlere yöneldi, tuhaf bir şekilde sakindi.

Kapıyı bir emir eri açtı ve onu oturma odasına götürdü. Manna'ya bir fincan yasemin çayı doldurduktan sonra, "Vekil Wei bir dakika sonra burada olacak," diyerek sessizce uzaklaştı.

Manna emir erinin genç yüzünü görünce şaşkına dönmüştü. Henüz bıyıkları bile çıkmadığına göre on altı yaşından fazla olamazdı.

Bir kanepeye oturup bacak bacak üstüne attı ve beyaz boyalı duvardaki Başkan Mao'nun portesine baktı. Otuz yaşlarında, uzun boylu bir adamdı. Üzerinde mavi pamuklu bir elbise, kolunun altında da bir şemsiye vardı. Kömür made-nindeki işçileri seferber etmek için zar zor bir dağ yolunu tırmanmaya çalışıyordu. Çevresine bakınca, odanın modern bir otelin oturma odasından çok daha küçük olduğunu fark etti. Sonra bir ses duyup döndü. İçeriye uzun boylu,

gülümseyerek kendisine doğru yürürken başıyla kendisini selamlayan bir adam girdi.

"Siz Yoldaş Manna Wu olmalısınız," dedi elini uzatırken.

Manna ayağa kalktı. "Evet." El sıkıştılar. VekiPin avucu ipek eldiven takmışçasına yumuşaktı.

"Ben Guohong Wei'yim. Sizi gördüğüm için çok mutluyum. Oturun lütfen,"

Vekil'in doğal tavırları Manna'nın rahatlamasını sağlamıştı. Oturduktan sonra Wei ona işi ve şehir hakkında bir sũrũ soru sordu. Nedense ailesi ve doğduğu şehir hakkında hiçbir şeyi merak etmiyor gibiydi. Genç kadın dosyasını okuduğunu ve yetim olarak bũyũdũđũnũ õđrenmiř olabileceğini anladı. Vekil, yũzũnden hiç eksilmeyen gũlũmseme ve beyaz gũmleđiyle, bir subaydan çok bir profesõre benziyordu. Saçlarının yarısı kırılaşmıştı, yuvarlak ve sarkık yũzũ, dayanıklı ve kuvvetli gibi gũrũnen iri vũcuduyla tam bir tezat oluşturuyordu. Manna adamın gũzlerinden birinin õtekinden daha bũyũk olduğunu fark etti. Vekil ona nazik, dev bir kediye hatırlatmıştı.

Manna, kendisi soru sormaya cesaret edemese de, kendisine sorulanları bir çırpıda cevaplandırmak zorundaydı. Burnu havalardaymış gibi gũrũnmeyen bu sevimli adamın yanında rahatsızlık duymamıştı. Asıl şaşırtıcı olan, adamın Manna'yı can kulağıyla dinleyip arada sırada başını sallamaıydı. Genç kadın daha õnce bu kadar iyi dinleyen bir erkeğe hiç rastlamamıştı. Karısıyla niçin boşandıklarını merak etmekten kendini alamadı. Dũřũnceli ve saygılı bir kocaya benziyordu.

Vekil cebinden altın kaplama bir sigara tabakası ııkartıp sordu, "İçebilir miyim?"

Manna şaşırmıştı. Daha õnce hiçbir erkek ona karşı bu denli nazik olmamıştı. "Tabii. Tũtũn kokusunu severim."

Ona doğruyu sũylemiřti. Aslında kendisi de sıkıntılı olduğunda bir iki sigara işerdi. Yatağının yanındaki dolapta, bir senede ancak tũketebildiđi sigara paketi hiç eksik olmazdı.

"Sigara işiyor musunuz?" diye sordu Vekil.

"Pek sayılmaz."

"Bu işiyorsunuz anlamına mı geliyor?"

"Hayır... evet," dedi ne cevap vereceğini bilemeden. "Sadece bazen içiyorum." Manna onun ne marka sigara kullandığını merak etti. Havaya mentollũ, tatlı bir koku yayılmıştı.

"Anlıyorum, sadece sıkıldığınızda mı işiyorsunuz?"

"Evet, yılda birkaç kere."

"Hastanede eğlenmek işin neler yapıyorsunuz?"

"Dergi okuyorum, bazen film izlemeye gidiyorum."

"Kitap okumayı seviyor musunuz?"

"Bazen okuyorum."

"En son ne okudunuz?" Sigarasının ucunu kũl tablasına bastırarak sũndũrdũ. Eli geniş ve pembeydi, damarları belirgindi.

Bu soru Manna'yı hazırlıksız yakalamıştı. Bir an nasıl cevap vereceğini bilemedi, řũnkũ son yıllarda hiçbir kitabı baştan sona okuduğu olmamıştı. Sonra uzun sũre õnce Lin'in kũtũphanesinden alıp okuduğu kitapları hatırladı. "çok meşgul olduğum işin şu sıralar pek okuyamıyorum. Fakat eskiden daha çok roman okurdum."

"Õrneđin?"

"Rag Craq, Ve Durgun Akardı Don, Anna Karenina, Mũfreze..." Biraz durakladı. Bu isimleri ağzından kaşırdığına pişman oldu. Sağlıksız ve zararlı Rus kitapları şu sıralar pek popũler değildi.

"Güzel, bunlar harika kitaplar." Adamın sesindeki coşkunun yanı sıra gözleri de parlamıştı. "Zevk sahibi olduğunuz belli. Keşke daha çok insan o muhteşem Rus romanla-

rını okusaydı! Gençken onları nasıl da bir çırpıda okuyup bitiriverirdim!" Manna yapılan iltifattan hoşlanmıştı, fakat daha fazla konuşamayacak kadar utangaçtı.

"Gelin size şu sıralar ne okuduğumu göstereyim." Dönüp, deri çantasından sarı bir kitap çıkardı. "Çimen Yaprakları 'nı hiç duymuş muydunuz?" Üzerinde başındaki şapka yan yatmış, ayakta duran, zayıf, yabancı bir adamın resmi olan kapağı göstermek için kitabı kaldırdı. Adam kolunu göğsüne dayamıştı ama kolunun eli hemen hemen hiç gözükmüyordu. Diğer eli ise pantolonunun cebindeydi. Adam sanki ellerini saklamaya çalışmıştı.

"Hayır, hiç duymadım. Kim yazmış?"

"Walt Whitman, Amerikalı bir şair. Gerçekten dikkate değer bir şiir kitabı. Şiirler o kadar güçlü ve başarılı ki, içinde her çeşit konuya rastlamak mümkün. Sanki bambaşka bir evren yaratmışlar. Bu kitabı tam dört kez okudum."

Manna onun hayat dolu yüzüne şaşkınlıkla baktı.

Vekil duyduğu heves yüzünden biraz fazla ileri gittiğini fark ederek ekledi, "Tabii Amerika'da kapitalizmin geliştiği son yüzyıl sırasında yazılmış. Aslında şiirlerdeki iyimserlik o zamanki güveni ve ilerlemeyi anlatıyor. Bugünlerde hiçbir Amerikalı şair bu şekilde yazamaz. Hepsi çürümüş; kapitalist toplum içinde dejenere olmuşlar. Artık aralarından böyle bir yükselen ruhun çıkması mümkün değil."

Manna, adamın savunduğu görüşü pek anlamasa da, onun kültüründen ve konuşma sanatındaki ustalığından çok etkilenmişti. "Şehir Kütüphanesi'ne gidip bir kopyasını bulmaya çalışacağım," dedi.

"Orada yoktur sanırım. Ben bunu yirmi yıl önce çevirmenin kendisinden almıştım. Nankai Üniversitesi'nde öğrenciyken, öğretmenimdi."

"İngilizce eğitimi mi aldınız?"

"Hayır. Felsefe bölümünden mezun oldum. Çin edebiyatı dalında da ön lisans yaptım. Öğretmenim İngilizce'yi çok iyi bilirdi, çünkü eğitimini bir misyoner okulunda almıştı. Çok bilge bir adamdı, fakat 1957'de zatürreeden öldü. Belki de erken olması onun için iyi oldu. Problemlili aile geçmişiyse, siyasi hareketlerin hedefi olmaktan kurtulabilmesi çok zordu." Vekil'in yüzü ciddileşmişti, sanki bir şeyleri hatırlamak istemiş gibi başını önüne eğmişti.

"Yani ender bulunan bir kitap mı?" dedi Manna bir süre sonra.

"Tam olarak değil." Vekilin yüzüne yine neşeli bir ifade gelmişti. "Bazı üniversite kütüphanelerinde bir kopyasını bulabilirsiniz herhalde, fakat ellili yılların başlarından beri basılmıyor."

"Anlıyorum."

"Şuna ne dersiniz? Size kitabı bir aylığına ödünç vereyim. Okuduktan sonra bana nasıl bulduğunuzu anlatırsınız. Almak ister miydiniz?"

"Tabii, bu kitabı okumak beni mutlu edecek."

Manna kitabı ondan aldı, ama şiirleri anlayıp anlayamayacağından ve Vekil'in bu kadar hayran olduğu bir eser hakkında iyi bir yorum yapıp

yapamayacağından emin olmadığı için, içini bir endişe kemirmeye başlamıştı. Kendisini aptal durumuna düşürebilirdi.

Kitabı çantasına koyarken, emir eri içeri girdi. "Araba hazır efendim."

"Bizimle sinemaya gelmek ister misiniz, Yoldaş Manna Wu?" diye sordu Vekil.

Manna bir süre tereddüt ettikten sonra, "Evet, eğer görmediğim bir filmse gelmekten mutluluk duyarım," dedi.

"Çiçek Kız'ı seyrettiniz mi?"

"Hayır."

"Ben de seyretmedim. Kuzey Kore yapımı. Haydi bizimle gelin. Güzel bir film olduğunu duydum."

Hep birlikte dışarı çıktılar. Otelin girişinde, krem rengi bir Volga'nın yanında genç bir subay onları bekliyordu. Vekil Wei, subayı Manna ile tanıştırdı. "Bu Yoldaş Geng Yang, Üçüncü Sınır Bölüğü'nden."

"Tanıştığımıza memnun oldum. Ben Manna Wu," dedi Manna elini uzatarak.

El sıkışırlarken Manna bağırmamak için kendini zor tuttu. Subayın eli o kadar güçlüydü ki, bir an parmaklarını mengeneyle sıkışmış gibi hissetmişti. Görünüşe göre subay canının yandığını fark etmemişti. Sert yüzlü, fazla uzun boylu olmasa da iri yapılı bir adamdı. Vücudu dimdikti ve ceketinin altında koyu kırmızı bir kemer göze çarpıyordu. Belinde, eski Rus modellerinden daha ufak olan 1959 yapımı bir tabanca asılıydı. Tabancaya yedi tane kurşun yerleştirilmişti.

Emir eri de dahil, herkes arabaya bindi. Film, bir buçuk kilometre uzaklıktaki İşçi Kültür Sarayı'nda gösterilecekti.

Salon neredeyse tamamen doluydu. Koltuklarına giderken, Manna iş arkadaşlarından pek çoğunun seyirciler arasında olduğunu ve dönüp ona baktıklarını fark etti. Haiyan oradaydı ve arkasını dönmüş biriyle konuşuyordu. Manna' yi görünce ayağa kalkıp onlara katılmasını işaret etti. Manna da el sallayıp başıyla gelemeyeceğini işaret etti. Biraz kızarmıştı.

Daha koltuklarına ulaşmadan mavi Mao takımı giymiş, şişman bir subay belirdi ve iki elini birden uzatarak gürler gibi bir sesle, "Nasılsın Koca Wei? Seni nasıl da özledim!" dedi.

Vekil Wei şaşkınlıkla ona baktı, sonra gülümsedi, "İyiyim. Sen nasılsın Koca Zhao?" dedi eğlenerek. ; ;

"İyiyim, iyiyim," dedi adam

"Lütfen bize katıl."

İki adam on dördüncü sıraya doğru yürürlerken hâlâ ele-leydiler; balık avlarken bacağını kıran şehrin parti sekreterinin durumunu konuşuyorlardı. Manna, Muji'nin belediye başkan yardımcısı olan bu subayı tanımıştı.

Hepsi koltuklarına yerleştiler. Manna'nın sağına Vekil ve belediye başkan yardımcısı, soluna da emir eri ile Geng Yang oturdu. Birkaç dakika sonra ışıklar söndü ve film başladı. Vekil Wei yarısı içilmiş sigarasını seramik zemine atıp söndürdü.

Film, fakir bir Koreli ailenin acıklı hikâyesini anlatıyordu. Tuhaftı, ama filmin hemen hemen hiç konusu yoktu. Küçük bir kız taze kestane yemek

için sabırsızlanıyor ve büyük bir ağacın altına gidiyordu. Köyün en zengin toprak sahibinin çocukları olan iki oğlan, topladıkları kestaneleri, aşağıdaki paçavralar içindeki çocuklara atıyorlardı. Kardeşlerden biri fakir kızı hedef alıyor ve attığı dikenli kestane kızın gözüne çarpıyordu. Daha sonra kızın ablası kör kızı ve ailesini geçindirebilmek için sokaklarda çiçek satmaya başlıyordu. Filmin başından sonuna kadar kız kardeşler devamlı ağladılar. Onların gözyaşları seyircileri son derece etkilemişti. Kızlar ağladıkça, seyircilerin pek çoğu da gözyaşlarına boğuldu.

Manna çevresinde hıçkıran, burnunu çeken insanların seslerini duyuyordu. Ağlamaları öylesine bulaşıcıydı ki, kısa sürede hemen hemen herkesin gözleri yaşlarla doldu. Manna gözyaşlarına engel olamıyordu, ama silmek için elini de kaldırmadı ve yanaklarına akmasına izin verdi. Sağında Vekil Wei elindeki mendille durmadan gözlerini kurularken, belediye başkan yardımcısı başını eğmiş hıçkırıyor ve derin derin nefes alıyordu. Vekil Wei, Manna'nın elini sıkıp fısıldadı, "Çok üzgünüm."

"Güzel bir film," dedi Manna hevesle.

Sonra solunda oturan Geng Yang'ın en ufak bir tepki bile göstermediğini fark etti. Diğerlerinin aksine odun gibi oturuyor, hiç ses çıkarmıyordu. Hiç üzülmedi mi? diye merak etti Manna. Arada sırada göz ucuyla onun taş gibi suratına bakıyordu. Ancak mesafeli ve dalgın görünüyordu. Sanki Manna'nın onu izlediğinin farkındaymış gibi içini çekti, ama fakat bu da kederden çok sabırsızlıktan kaynaklanmış gibiydi.

Sonunda film bitti ve ışıklar yandı. İnsanların çoğunun gözleri kıpkırmızı olmuştu, fakat kimse utanmışa benzemiyordu. Bazıları hâlâ yüzlerini siliyor, kirli mendilleriyle yada gazete kâğıtlarıyla burunlarını temizliyorlardı. "Yoldaş Manna Wu," dedi Vekil perişan bir sesle, "Bu kadar acıklı olduğunu bilmiyordum. Yoksa sizi davet etmezdim."

"Fim güzeldi, beni çok etkiledi."

"Bir süre Koca Zhao ile kalmak zorundayım. Sizi hastaneye Geng Yang'ın götürmesinin bir sakıncası var mı?"

"Hayır, tabii ki yok."

"Lütfen bana yazıp, Çimen Yaprakları hakkında ne düşündüğünüzü söyleyin. Bunu yapar mısınız?"

"Evet. Yazarım."

Vekil Wei, Manna'nın elini sıkıp "Hoşça kalın," dedi. Geng Yang'a kendi arabasını almasını söyledikten sonra, belediye başkan yardımcısının yanına dönmek üzere uzaklaştı.

Volga binanın önünde onları bekliyordu. Arabaya bindiler ve kuzeye hastane yönüne doğru yola çıktılar. Gecenin sessizliği içinde Manna arabanın ne kadar az ses yaptığını fark etti. Yer yer çınar yapraklarıyla kaplanmış asfalt yolda ilerlerken sadece hafif bir sürtünme sesi duyuluyordu. Şo-

förün kendisi de filmi izleyip çok etkilendiği için, iki yolcusuyla konuşmaya başladı. "Ne kadar acıklı bir film!" dedi.

Manna da sohbete katıldı, fakat ön koltukta oturan Geng Yang'ın ağzından tek bir sözcük çıkmıyordu. Manna onun neden bu kadar soğuk olduğunu

merak ediyordu. "Geng Yang, siz film hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Fena değildi." ; "Yani hiç etkilenmediniz mi?"

"Pek sayılmaz."

"Neden peki? Salonda herkes ağlıyordu. Siz niçin o kadar sakindiniz?"

, "Ben ağlamam. Bundan çok daha acıklı şeyler gördüm." , Şoför onun verdiği cevaptan rahatsız olmuş gibiydi. "Bize gördüklerinizi anlatsanıza."

"Oh, pek çok şey."

"Ne gibi?"

"Örneğin geçen sonbahar büyük bir sera yapmak için temel açtık.

Duvarlarını örmek için briketleri dizerken heyelan oldu ve on iki adamımız toprağa gömüldü. Bir saniyeden daha bir sürede, burnumun dibinde, hepsi toprağa batıp gözden kayboldu. Onları dışarı çıkarttığımızda dokuzu havasızlıktan ölmüştü. Sonra çeşitli yörelerden aileleri benim taburuma geldiler. Nasıl yana yakıla ağladıklarını görmeliydiniz. Onları dinlerken yüreğim parçalandı. Fakat adamlarım arasında disiplini sağlamak için soğukkanlı davranmak zorundaydım. Korkunç sahneler yaratmalarına, bana çeşitli isimler takmalarına rağmen, ailelerin bütün yersiz isteklerini tek tek geri çevirdim. Eğer sınırdan bulunsaydınız, ölümlere ve yaralanmalara alışırdınız. Kazalarda o kadar çok insan ölüyor ki, tek bir insanın hayatının hiçbir değeri yok. Tatbikatlar sırasında her zaman kayıp verilir."

O konuşurken araba durağa gelmişti. Geng Yang da ara-

badan indi, ama Manna onun elini sıkmak yerine el sallamakla yetindi.

Dönüp yatakhaneye doğru yürümeye başladı, ama Geng Yang'ın uzun süre arkasından baktığını hissetti. Sonra araba kapısının kapandığını sesini duydu ve Volvo sessizce uzaklaştı. Geng Yang'ı bir anlamda ilginç bulmuştu. Erkeksi ve başkalarına benzemeyen bir hali vardı.

m masasında oturmuş, kendi kendine bugün onu

meliyim diyordu. Bütün bir sabah, yanında hasta yoksa, akli hep Manna'ın Vekil Wei ile buluşmasına gitmişti. Yüksek rütbeli subayların özel hayatlarıyla ilgili o kadar korkunç hikâyeler işitmişti ki, Manna'nın bir kurban olmasından korkuyordu. Bir kere şu Kara Kuvvetleri Kumandanı Pengfan Hong vardı, adam yatakta o kadar vahşiydi ki, hiçbir normal kadın dayanamadığı için, her üç dört senede bir karısını değiştiriyordu. Karılarının hepsi evlendikten bir yıl sonra hastalanıyor ve kısa süre sonra da böbrek yetmezliğinden ölüyordu. Parti ona her seferinde yeni bir eş buluyordu. Birçok kadının ölümünden sonra, iri yarı bir Rus kadınıyla evlenmeye ikna olmuştu. Sadece o kadın yedi sene boyunca sağlıklı kalabilmişti. Lin korkuyordu, çünkü Vekil Wei'in de iri bir erkek olduğunu söylüyorlardı.

Ran Su'dan, Vekil Wei'in Manna'yla buluşmasının sabahında hastaneyi aradığını ve genç kadını şahsen tanımaktan hoşnut olduğunu, temas halinde olmayı sürdürerek, ilişkilerinin nereye varacağına bakacağını söylediğini öğrendi. Müdür Su'dan ayrıca Vekil'in karısını evlilikle ilgili bir sorun yüzünden değil, Beijing'deki Politik Büro'nun bir üyesini eleştiren bir kitapçık yazdığı ve devrim karşıtı olduğu için boşadığını öğrendi. Kadını şimdi Tsithisar'da uzak bir çiftlikte ıslah etmeye çalışıyorlardı. Neyse ki

sadece tek bir çocukları, bir kızları vardı. O da yetişkindi; Changchun Film Stüdyosu'nda çalışan acemi bir aktristi.

Öğle yemeğinden sonra Lin, Manna'yı görmeye gitti. Manna'dan Vekil Wei'in bir savaşçıdan çok bir bilim adamına benzediğini duyunca rahatladı. Yatakhanein koridorunda ayakta durmuş arkalarını pencerenin pervazına dayamışlardı. Manna'nın neşeli bir hali vardı. "Bana neredeyse ailemden biriymiş gibi davrandı. Çok kültürlü bir adam," dedi Lin'e.

"İşte bu iyi. O kadar endişeleniyordum ki!"

"Niçin endişeleniyordun?"

"Senden yararlanmaya kalkışacağından korkuyordum."

Birden, Lin'in arkasında bir at sineği sinek telinden dışarı çıkmak için boşuna çabalayarak vızıldamaya başladı.

"Birazdan geleceğim." Manna arkasına dönüp yatak odasına girdi.

Az sonra elinde plastik bir sineklik ve bir kitapla geri döndü. İki kez vurup at sineğini öldürdü. Metal sinek teli sallanırken hafif bir ses çıkarıyordu. Manna sarı sinekliği pencere kenarına bıraktı. "Lin, Çimen Yapraklarım okudun mu?" diye sordu.

"Hayır. Roman mı?"

"Hayır, bir şiir kitabı."

"Adını hiç duymadım. Niçin soruyorsun?"

125

Manna ona kitabı gösterdi. "Vekil Wei benim bunu okumamı ve ne anladığımı rapor etmemi istiyor. Bunu nasıl yapacağımı gerçekten bilmiyorum. Bu sabah birkaç sayfasını okudum, fakat şiirler bana bir anlam ifade etmedi."

"Rapor işini ciddiye almalısın."

"Bana bu konuda yardımcı olabilir misin?"

"Şey...."

"Lütfen!"

Lin bakmayı kabul ederek kitabı aldı. O akşam şöyle bir göz gezdirdi. Ondan sonra da üç gecesini şiirler üzerinde çalışarak geçirdi. Okumaktan çok hoşlanmış, fakat pek anlayamamıştı.

O sıralar içinde bir rahatlık hissetmeye başlamıştı. Kafasındaki huzurdan dolayı adeta sersemlemişti. Artık niçin Vekil Wei'ye karşı öfke duymadığını, niçin kadınlarını ellerinde tutabilmek için her şeyi yapan âşık erkekler gibi davranmadığını merak ediyordu. İki yıl önce bir topçu alayında işlenen cinayeti hatırladı. Bir asker hem kendini, hem de müfreze komutanını el bombasıyla havaya uçurmuştu. Her ikisi de, komüne ait bir yayın istasyonunda spikerlik yapan kızın peşinde koşuyorlardı. Cinayetten sonra insanlar isyan etmekten başka çaresi olmayan askerin yerine, müfreze komutanını suçlamışlardı. Subayın, askerin şiddet eyleminde bulunacağını tahmin etmesi gerektiğini söylemişlerdi. Manna kendisinden kitap konusunda yardım isteyince neden hiçbir kızgınlık hissetmemişti? Nasıl bu kadar geniş yürekli ve yumuşak olabiliyordu? Tamam, karısından tekrar boşanmaya kalkışmaya korkuyordu. Yine de, normalde Manna'nın gitmesine bu kadar kolay razı olmaması gerekmez miydi?

Bu sorulara ve şüphelere cevabı, kültürlü, mantıklı ve nazik biri olarak, şehvet ve bencilliğin hükmettiği diğer erkeklerden farklı olduğu şeklindeydi.

Çimen Yapraklarını bir kez daha okudu, ama yine de hakkında bir şeyler yazabilecek kadar iyi anlamamıştı. Ona kalırsa kitap tam bir felaketti. İçinde cinsellikle ilgili, müstehcen denilebilecek yada insanın canlılığını öven pek çok cesur dize vardı. Üstelik şairin kendisini övmesi, ayıplanacak kadar megalomanlık sınırına dayanmıştı. Fakat herhalde bir bütün olarak düşünüldüğünde sağlıklı bir kitaptı; yoksa Vekil okuması için Manna'ya bunu vermezdi.

Başka bir gün, şiirleri pek çok açıdan ele alıp seks ve kendini övme bölümlerini görmezden gelerek, çimen sembolü, işçi sınıfını öven şiirler, özellikle de "Mesleklerin Şarkısı" üzerinde yoğunlaşmaya karar verdi. Kendi düşüncesine göre, Manna'nın raporu fazla uzun ve geniş değil de ana noktaları ele alan, bir tarzda yazılmalıydı.

Böylece gece raporu yazmaya koyuldu. İşçi sınıfı hakkında olan bölüm zor değildi, çünkü izlenmesi gereken yol belliydi. Sadece o gayretli ve yürekli insanların şiirlerde yaptıklarının bir listesini çıkardı; işçi ve çiftçilerin her yerde, aşağı yukarı aynı durumda olduklarını vurguladı. İster Amerikalı, ister Avrupalı, ister Çinli olsun, hepsi de çalışmayı severler ve kendilerine ait "kutsal ve güçlü" dünyalarında yaşarlardı. Fakat çimen sembolünü açıklamak, çok konuşulan bir konu olmadığı için daha zordu. Bu konuda kendi düşüncelerini ve cümlelerini kullanmak zorundaydı. Çimen sembolü ile ilgili olan pasajları üç kez yazdı ve sonunda vardığı sonuç kendisini de memnun etti. Çimen sembolü, sonsuzluğu ve hayatın bereketini kutlayarak dünya ve cenneti bir araya getirmişti; yin ve yang, maddeyle ruhu, aynı zamanda hayatı ve ölümü de. Kısacası çimen gelişmeyi gösteren emekçi ruhunu temsil ediyordu.

Manna'ya üzerine notlar aldığı beş sayfayı verirken, kendinden de bir şeyler katmasını söyledi. Aynı zamanda bunları en güzel elyazısıyla, dikkatlice, iyi bir kâğıda yazmasını da tembihlemek istedi, fakat bir kez daha düşününce ken-

dini tuttu. Ne de olsa Manna küçük bir kız değildi ve bu raporun taşıdığı önemi çok iyi biliyordu.

Manna hiç gecikmeden raporu kelimesi kelimesine kopya etti. Altı sayfa süren mektubu, kitapla birlikte Vekil We-i'ye postaladı.

Ondan sonra da uzun bekleyiş başladı.

Manna ile Lin, Vekil 'in mektuba hemen cevap vereceğini tahmin ediyorlardı, fakat üç hafta geçmesine rağmen hiçbir haber çıkmadı. İkisi de tedirgindi.

O sırada, Manna kendisine farklı davranılmaya başlandığını hissetti. Hastanedeki amirleri ona karşı daha saygılıydılar. Her an, sanki "Şanslı kız," der gibi bakan bir hemşirenin gözlerini üzerinde hissediyordu. Manna bir keresinde genç bir kadının arkasından, "Bu kadının ne özelliği var ki?" diye fısıldadığını duymuştu. Subay eşlerine gelince, içlerinden biri şöyle bir soru sormuştu, "Harbin'e ne zaman gidiyorsun?" "Bize düğün şekeri yollamayı unutma," diye hatırlatmıştı bir diğeri. Bazıları da Vekil için, "Ne

şanslıymış ihtiyar," diyorlardı. Pek azı ise, "Zavallı Lin," demekten kendilerini alamıyordu.

Bu gibi durumlarda Manna ne diyeceğini bilemiyor, susmakla yetiniyordu. Vekil'in ne kadar ciddi olduğunu bilemediği için, bu tür sözler sinirlerini bozuyordu. Üstelik ona evlenme teklif etse bile, aşka ve kalp bağlılığına dayanmadığı için, bu evlilik hiçbir zaman ideal bir evlilik sayılmazdı. Lin'e her zaman söylediği gibi Vekil Wei'yi bir âşık gibi değil, daha çok bir amca, bir dayı gibi görüyordu. Büyük bir olasılıkla ona bir bebek verebilmek için de çok yaşlıydı. Bazen Lin'e Muji'den ayrılmadan önce bebeğine baba olup olamayacağını sormak istiyor, fakat böyle bir düşünceyi ona açıklamaktan utanıyordu. Üstelik böyle bir isteği geri çevi-receğinden de emindi. Bu kendisi için de çok tehlikeli olabilirdi. Eğer Vekil Wei yola çıkmadan önce hamile olduğu-

nu anlarsa, kendisini hastaneye geri gönderebilir, yada sürdürebilirdi.

Kitap hakkındaki raporu yolladıktan bir hafta sonra, Manna bisiklete binmeyi öğrenmeye karar verdi. İlerde Harbin'de yaşayacaksa bu kaçınılmazdı. Ne Lin'in, ne de kendisinin bir bisikleti vardı. Neyse ki, Lin'in oda arkadaşı Jin Tian, yaz boyunca aile planlamasıyla ilgili bir program sebebiyle ülkeyi dolaşıyordu ve onun yatak odasında, kullanılmadan duran bir bisikleti vardı. Bir zarar vermedikleri sürece o bisikleti kullanabilirlerdi. Bir sorunları daha vardı? Bisiklete binme çalışmalarını kampus dışında yapamazlardı. Fakat hastanenin içinde, diğer iş arkadaşlarının gözleri üzerindeyken ve Lin düşmesin diye bisikleti dengede tutmaya çalışırken, Manna bisiklete binmekten utanıyordu. Yetişkin insanların arasında pek az kişi bisiklete binmeyi bilmezdi. Manna'ya gelince, yetim büyüdüğü için hiçbir zaman öğrenmeye fırsat bulamamıştı.

Lin ile birlikte, gece olup ortalık tenhalaştığında spor sahasında çalışmaya karar vermişlerdi. Manna titrek titrek pedal çevirirken, Lin de devamlı "Önüne bak, tekerleği aklından çıkar," deyip duruyordu.

"Yapamıyorum," diye bağıırıyordu Manna.

"Tekerlek senin gözlerinin gittiği yere gider. Uzaklarda bir yere bakmaya çalış."

"Böyle mi?"

"Evet, oluyor."

Manna çabuk öğreniyordu. İki saat içinde zigzag çizmeye bile başlamıştı. Fakat bir türlü kendi başına inip binmeyi başaramıyordu. Lin devamlı onun peşinden koşuşturmak zorunda kalıyordu. Ne zaman inmek istese, bisikleti Lin durdurmak zorundaydı. Bir başka sorun da bisikleti kaçınmaya çalıştığı cisimlerin üzerine sürmesiydi. Bir keresinde bir futbol kalesine, bir başka sefer de taklit el bombalarıyla dolu

tahta bir kutuya çarpmıştı. Tekerleğin dönmesini sağlayan zincir pek çok kez çıkmış, Lin kaç kez yuvasına yerleştirmek için uğraşmıştı.

Manna kan ter içinde kalmasına rağmen çok eğleniyordu. O kadar mutluydu ki, gecenin sonunda bisikleti yatakhaneye kadar kendisi kullanmak istedi.

Çoktan karanlık bastığı için, Lin ona dikkatli olmasını söyledikten sonra gitmesine izin verdi. O tozlu yolda bisikletini sürerken, Lin de arkasından bazen koşarak, bazen hızlı hızlı yürüyerek takip etti. Hava sisliydi ve yanık

odun kokusu duyuluyordu. Pervane ve sivrisinekler, sokak lamba-larının çevresinde adeta oğul vermişlerdi. Manna başını çevirip Lin'e bağırdı, "Artık bisiklet kullanabiliyorum."

Manna tam sağa dönmeye yeltendiğinde, önüne sol eliyle göğsüne bastırıldığı bir leğen taşıyan, koyu renk sivil giysiler içinde bir kadın çıktı. Manna mümkün olduğunca bisikleti onun geldiği yönün tersine çevirmeye çalıştı, fakat bisiklet inatla kadının üzerine gitmeye devam etti. Manna dönmeye uğraşsa da, gidon sanki kendi istediğini yapmaya devam ediyordu. Bir anda ön tekerlek arkadan kadının bacaklarının arasına girdi. Manna frenlerin ikisine de sıkıca basınca bisiklet keskin bir gıcirtıyla öne doğru fırladı. Yaya kadın biraz sendeleyip cantın üzerine çöktü. Manna frenleri bıraktı. "Anacığım!" diye bağırarak kadın, tek tekerlek üzerinde gösteri yapan bir akrobat gibi, ön tekerleğin üzerinde oturmuş vaziyette iki üç saniye sürüklendi. İçinde çamaşır bohçasıyla bir kalıp sabun olan leğeni hâlâ elinden bırakmamıştı.

Sonunda bisiklet düştü.

"Bir yerin acıdı mı Teyze?" diye sordu Manna, kendisi de düştüğü yerden doğrulmaya çalışırken.

Kadın ayağa kalkarken, "Hey Allahım, ne diye gelip kasten popoma vurdun?" diye homurdanıyordu.

"Özür dilerim. Benim niyetim...."

Manna, kadının Müdür Su'nun karısı olduğunu fark edince birden paniğe kapıldı. Ne diyeceğini bilemiyordu.

O sırada Lin soluk soluğa söylenerek yanlarına geldi, "Yaptığım şeye bakar mısın? Ben sana öyle gitmemeni soy..." Kadının kim olduğunu fark edince bir an durakladı.

Sonra Bayan Su'ya döndü, "Son derece üzgünüm. Yaralandınız mı?"

"İyiyim," dedi kadın hâlâ poposunu ovuşturarak. "Doğrusu iyi hesaplamış bayım, beni tam bacaklarımın arasından yakaladı."

Manna kendini tutmak için çok çabaladığı halde, kahka- — halarına engel olamadı. Bayan Su ile Lin bir an şaşkınlığa kapıldılar, sonra onlar da kahkahayı patlattılar. Yanlarından sürücüsü yüksek sesle ılık çalan bir bisiklet geçti ve zili hâlâ çalarken karanlıkta kayboldu. "Budala," dedi Lin ağzının içinden.

Sonra Bayan Su başında şapkasının olmadığını fark etti. Hamamdan yeni çıktığı için saçları hâlâ ıslaktı. Lin birkaç adım arkaya gidip şapkayı yerden aldı. Kırsal kesimde yaygın olan, siyah kadifeden yapılmış, sıradan bir şapkaydı. Kadın kafasına şapkayı geçirince, siyah saçları tamamen gözden kaybolduğu için, yine o eski, renksiz Bayan Su oldu. Lin şaşkına dönerek onun ordu ayakkabıları giymiş, geniş ve erkeksi ayaklarına baktı.

Manna ile Lin, genç kız başka birine çarpmadığı için kendilerini şanslı sayarak, Müdür Su'nun dairesine kadar kadına eşlik ettiler. Bayan Su, hamamdakilerin yedi yaşındaki oğlunun kendisiyle birlikte, kadınlar kısmında yıkanmasına izin vermediğinden şikâyet ederek, komşularından çocuğa bakmalarını istediğini anlattı. "Ne saçma bir kural. O daha bir çocuk," diye mırıldandı.

Ertesi akşam daha dikkatli davranmalarına rağmen, Man-

na bu sefer de bir salkımsöğüde çarptı. Bir dal çenesini sıyrıp mor bir iz bıraktı. Zedelenme o kadar göze çarpıyordu ki, ertesi gün herkes neler olduğunu öğrendi. Manna yine de aldırmadı, şehirdeki sokaklarda rahatça bisiklete binebilecek güveni kazanana kadar çalışmak için sabırsızlanıyordu. Fakat hastanedeki amirleri yarayı fark edince dikkat kesildiler. Manna Wu artık Vekil Wei'in sevgilisiydi. Onun başına kötü bir şey geldiği takdirde, tepedekilerden bir olan Wei onları sorumlu tutabilirdi. Böylece, daha kötü bir yaralanma olmaması için, Manna Wu ile Lin'e bisiklete binme çalışmalarını sona erdirmeye konusunda kesin emir verdiler.

Sonunda Vekil Wei'in ofisinden, hastane yöneticilerinin kulağına bazı haberler ulaştı. Hayal kırıklığına uğrasalar da vekilin Manna'yla olan ilişkisine devam etmeme kararı aldığını öğrenmişlerdi. Yardımcısı telefonda liderlerinin onun edebiyat kültüründen etkilendiğini, fakat elyazısmadan memnun kalmadığını söylemişti. Vekil Wei yirmi yıldır eserleri yayımlanan bir yazardı ve o sıralarda el yazması bir kitap hazırlıyordu. Bu nedenle kendisine sekreterlik yapabilecek birine ihtiyacı vardı.

Aslında Ran Su'nun sonradan duyduklarına göre gerçek bambaşkaydı. Vekil Wei aynı anda pek çok kızla randevu-laşmış ve sonunda Harbin Üniversitesi'nde dünya tarihi okutmanlığı yapan genç bir kızla evlenmeye karar vermişti.

Lin, Manna'ya yazarken dikkatli olmasını hatırlatmadığına pişman olsa da, pek üzülmemişti. Bir bakıma, Manna ona kaldığı için sevindiği bile söylenebilirdi.

Birden Manna hastanede yine gündem konusu oldu. Yüksek rütbeli o subay tarafından, el yazısının çirkinliği yüzünden reddedildiği söylentisi yayılmıştı. İnsanlar onun hakkında çeşitli şekillerde konuşmaya başladılar. Böyle ender bir fırsatı dikkatsiz davranarak nasıl yok edebilmişti? Kafese giren kuşu nasıl kaçırabilmişti? İşin gerçeği, yaşlı bir

bakire bir erkeği elinde tutamazdı. Manna'yı otele götüren j ipin şoförü bile, "O kadar benzini boşuna yaktık," diyordu.

Manna Vekili, sevmediği halde, mahcup olmuştu. Çevresinde dedikodu yapan bunca kişiden daha kötü ne olabilirdi? Bunca kişi sanki şanssızlığıyla alay ederek, onun küçük düşmesini ve acı çekmesini ister gibiydi. O kadar incinmişti ki, Lin'e, bir daha onu başka bir adam bulması için ikna etmeye çalışmamasını söyledi. "Bir daha kendimi böyle utanç verici bir duruma düşürmeyeceğim!" dedi gözyaşları içinde.

Artık ne olursa olsun, Lin'i beklemeye kararlıydı. Büyük bir olasılıkla beklemekten vazgeçmek için zaten geç kalmıştı. Böylece aşkı daha da alevlenmiş ve yoğunlaşmış olarak Lin'e döndü.

-In ertesi yaz köydeki evine gitmedi. Tüberküloza c=*o2yakalanmıştı; hastanede, karantinada kalması gerekiyordu. Her öğleden sonra, aşağı yukarı saat ikide yüzünü pembe lekeler basıyor ve ateşi çıkıyordu. Eli ayağı tutmuyor; gün boyu titriyordu. Öksürdüğünde bazen kanla karışık balgam çıkarıyordu. Geceleri iç çamaşırları terden sırlıslık oluyordu. Neredeyse on kilo kaybettiği için Adem elması dışarı fırlamış, elmacık kemikleri belirginleşmişti.

Shuyu'nun okuma yazması olmadığı için, kayınbiraderi Bensheng'e yazıp hastanede çok işi olduğu için o yaz eve gelemeyeceğini bildirdi. Karısının endişeleneceğinden çekinerek doğruyu söylememiştir.

Enfeksiyon Hastalıkları Bölümü, uzun servi ağaçlarının oluşturduğu ağaçtan duvarın arkasında, hastanenin kuzeydoğu köşesindeydi. İki tuğla binadan oluşuyordu; birinde daha çok tüberküloz hastalığı olanlar, diğerinde de hepatit

hastaları kalıyordu. İki binanın arasında, koca bir bacası olan tuğla bir ev vardı. Orası da mutfaktı. Karantina altındaki hastaların yemeği, normal koğuştaki kalanlardan çok daha iyiydi.

Manna Lin'i görmeye daha çok akşamları geliyordu. Lin doktor olduğu için, tüberküloz binasından sorumlu hemşireler, onun dışarı çıkmasına engel olmuyorlardı. Lin ile Manna spor sahasının çevresinde; hastaneyi çevreleyen tuğla duvar boyunca yürüyorlardı. Bazen hint domuzu ağılının, çelik tellerle çevrili köpek kulübesinin, değirmenin, derin bir kuyudan pompalanan suyla geceleri sulanan sebze bahçesinin etrafında dolaşıyorlardı. Lin o yaz eve gidip boşanma işiyle ilgilenemediğinden dolayı için için üzülse de, hastalandığından beri Manna ona karşı çok daha düşünceli davranır olmuştu. Artık Lin ile daha fazla zaman geçiriyordu. Bu arada hastane yöneticileri, Lin ile Manna'nın akşamları birlikte yürüyüş yapmalarını görmezden geliyorlardı. Kuralları bozmadıkları, yani hastane sınırları içinde kaldıkları ve sevişemedikleri sürece amirleri onları rahat bırakacaktı.

Eylül ayının başında Lin ile aynı odayı paylaşan hasta taburcu oldu ve yerine yenisi geldi. Lin, oraya başka bir hastaneden getirilen bu hastadan çok hoşlanmıştı. Orta boylu, halterci tipinde, sınır bölgesinde görev yapmış bir subaydı yeni gelen hasta. Hemşireler arasında yapılan dedikodulara göre, tabur kumandanlığı gibi düşük bir rütbeye sahip olmasına rağmen, bu adam Kaplan General ismiyle tanınıyordu. Bir keresinde birliklerini on bir kilometre boyunca tam teçhizatlı koşturduğu, sonuçta adamlarının bir düzinesinin susuzluktan bayıldığı ve hastaneye kaldırıldığı söyleniyordu. Birkaç yıl boyunca bölgede süngü takma ve makineli tüfek nişancılığı dallarında birinciliği elinde tutmuştu. Sonra tüberküloza yakalanmış ve sağ ciğerinde, Lin

ile aynı odaya düşene kadar neredeyse iyileşmiş olan, fıstık içi büyüklüğünde bir delik açılmıştı. "Buraya neden düştüğümü Tanrı bilir. Tam bir enkaz gibi, kimsenin işine yaramayan biri oldum çıktım," demişti Lin'e, daha geldiği ilk gün. Yakında ordudan terhis edileceğini de anlatmıştı.

Ertesi akşam, Lin yeni koğuştan arkadaşından Manna'ya bahsetti. "Adı ne?" diye sordu Manna. ;vv "Geng Yang."

"Gerçekten mi? Sanırım onu tanıyorum."

Manna bir önceki yıl, Vekil Wei'ye sınıra kadar eşlik etmek üzere geldiğinde, onunla nasıl karşılaştığından bahsetti. "Hatırladığıma göre sağlıklı ve at gibi güçlüydü. Nasıl olmuş da buralara düşmüş?"

"Tüberkülozu varmış, fakat şimdi durumu fena değil." "Belki de gidip ona bir merhaba demeliyim." "Tabii, neden olmasın?"

Manna daha sonra bunu söylediğine pişman oldu. Vekil Wei tarafından nasıl aşağılandığını hatırlayarak kalbinde bir acı hissetmişti.

Lin de, "Gelip onu görmelisin," diye ısrar etti.

Hava daha da kararmıştı; o yüzden binaya geri döndüler. Haftalardır yağmur yağmadığı için yer çok tozluysa. Uzakta toplanan kapkara bulutlar, şehrin üzerini kaplamıştı. Arada sırada yağmur bulutlarının arasında parlak bir ışık zigzag çiziyordu. Manna ile Lin binaya yaklaşırlarken, güneyden bir gök gürültüsü duyuldu, sonra da kavak yapraklarıyla çatıların üzerine düşen yağmur damlalarının sesi duyulmaya başladı. Güneş ışığının hâlâ aydınlatdığı kuzeybatıda, Song-hua Nehri'ne doğru akan bir su yolu oluşmuştu. Lin'in ciğerlerini zorlamamak için, koşmadan, binanın ön girişine doğru adımlarını sıklaştırdılar.

Lin'in, tek pencere, soluk mavi duvarlı odası üçüncü kattaydı. İki yatak ve bir çift küçük dolap, neredeyse odanın tamamını dolduruyordu. Lin ile Manna içeri girdiğinde, Geng Yang elma soyuyordu. Onları görünce şaşırarak ayağa kalktı. "Ah, Manna Wu, sizi tekrar gördüğüm için o kadar mutlu oldum ki!"

Elmayı ve çakıyı kenara koydu; ellerini bir havluya silip Manna'ya uzattı. Manna onun elini hafifçe sıkarak yetindi.

Manna, "Ne kadar zamandır buradasınız?" diye sordu oturduktan sonra.

"Hemen hemen iki haftadır."

"Sahi mi? Niçin hiç birbirimize rastlamadık?"

"Bilemem. Yine de dünya küçük, öyle değil mi?" Gülerek elmasını soymaya devam etti. Bir önceki seneye göre daha zayıf görünüyordu, fakat yine de güçlü kuvvetliydi. Kalın bir bıyık bırakmış, bu da onun Moğollar'a benzemesine neden olmuştu. Manna onun becerikli ellerine baktı ve onların elma soymak için yaratılmadığını hissetti.

"İsmini daha yeni söyledim Manna'ya, o da seni tanıdığını söyleyince birlikte gelmeye karar verdik," dedi Lin.

Geng Yang sorgulayan bir gülümsemeyle önce Manna'ya, sonra da Lin'e baktı. Lin devam etti, "Ah, sana Man-na'nın kız arkadaşım olduğunu söylemeyi unuttum."

"Şanslı adamsın," dedi Geng Yang, sonra tekrar Manna'ya baktı. Gözlerindeki şüphe dolu bakış, sanki, "Gerçekten mi? Peki Vekil Wei ne oluyor o zaman?" diye sorar gibiydi.

Manna onun bakışlarındaki ifadeyi anlamıştı, fakat hiç bozuntuya vermeden sordu, "Nasılsınız?"

"Ben iyiyim. Neredeyse iyileştim sayılır." Çakıyı soyulmuş elmaya batırıp Manna'ya uzattı. "Lütfen bunu alın."

Manna, "Daha yeni yemek yedim," dedi. Onun tüberküloz olduğunu hatırladığı için biraz tereddüt etmişti. "Paylaşabilir miyiz? Ben hepsini yiyemem."

"Tamam." Elmayı ikiye bölüp, bir yarısını Lin'e, diğerini Manna'ya verdi.

Dışarıda korkunç bir rüzgâr vardı ve yağmur yağıyordu, bir süre sonra da dolu yağmaya başladı. Küçük beyaz taneler pencerenin pervazından sıçrayıp cama çarpıyordu. Geng Yang, "Vay canına, bu ne biçim hava? Nadiren yağmur yağıyor. Yağdığı zaman da, sanki cennetteki bütün

tuvaletlerin dibi çıkmış gibi, orada ne kadar kaka ve çiş varsa tepemize akıyor."

Manna, koğuş arkadaşının kullandığı sözcüklere şaşırmış görünen Lin'e baktı. İçinden gülmek geldi, ama kendine hâkim olabildi.

Sonra, Geng Yang fırtınalarla sağnak yağmurların yazın nadiren görüldüğü Rus sınırında, havanın nasıl olduğunu anlatmaya başladı. Yağmur yağdığı zaman günlerce devam eder, her yer çamur olur, su birikintileri oluşurdu. En az bir hafta barakalarına hiçbir araç ulaşamaz, sebze olarak günlerce tuzlanmış soya fasulyesi yemek zorunda kalırlardı. Yağmur mevsimi kısa sürer, ekimin başında kar başlardı. Bunlarla karşılaştırılınca kısa süren sonbahar mevsimi en iyisiydi. Sonbaharın kuru havasında mantar, fındık, ahlat ve üzüm toplayabiliyorlardı. Domuzlar da kıştan önce daha besili oluyordu.

Manna elmasım bitirdikten sonra, gece vardiyası için Sağlık Merkezi'ndeki koğuşa geçmek zorunda kaldı. Lin'in trenç-kotunu giyip bardaktan boşanır gibi yağın yağmurun altına çıktı.

Lin çok fazla kahramanlık romanı okuduğu için, iki koğuş arkadaşı sık sık masal kahramanlarından, şövalyelerden, kılıç ustalarından, güzellerden ve kungfu ustalarından söz edebiliyorlardı. Bazen Geng Yang binada çalışan hemşireler hakkında, "Şu evli bir kadın gibi yürüyor; bu narin görünüşlü; ötekisi güzel ama o kadar erkeksi bir suratı var ki sevimli değil; şu uzun boylunun poposu çok büyük, ondan iyi karı olmaz, olsa olsa hoşça vakit geçirilir," gibi yorumlarda bulunuyordu. Böyle durumlarda, kadınlar hakkında nasıl konuşacağım bilemediği için, Lin çok az şey söyleyebiliyordu. Koğuş arkadaşının, kadınların çekiciliği hakkında nasıl olup da kadar çok şey bildiğine de şaşıyordu.

Önceleri Geng Yang, Manna'nın Lin'in nişanlısı olduğunu zannetti. "Kız arkadaş" sözcüğü çeşitli şekillerde anlaşılabilirdi; daha sonra Lin'in köyde bir karısı olduğunu öğrendi. "Dostum, senin başın dertte," dedi ona. "Bir at iki arabayı birden nasıl çekebilir?"

Lin'in cevap veremeyecek kadar utangaç olduğunu görünce ekledi, "Sen çok şanslı bir adamsın. Söyle bana, hangisi daha iyi?" Bir yandan da Lin'e göz kırpıyordu.

Lin, karısı veya Manna hakkında konuşmak istemediği halde, Geng Yang sorularla bastırıyordu. Bir sabah artık üstüne gelinmesinden sıkıldı, "Burnunu her şeye sokmaktan vazgeç artık. Doğruyu söylemek gerekirse biz Manna'yla hiç yatmadık. Sadece arkadaşız," dedi.

"Ne yani, o hâlâ bakire mi?" İri gözlerini kısmış, Lin'e bakıyordu. "Hey Tanrım! Sen ümitsiz bir vakasın."

"Evet, kadınlar söz konusu olduğunda ümitsizim gerçekten. "Söyle bana, hâlâ bakire mi?"

"Evet öyle, oldu mu?"

"Doktor Kong, nasıl bu kadar emin olabiliyorsun. Kontrol mü ettin?"

"Yeter artık. Bu şekilde konuşma."

"Tamam. Sana inanıyorum. Sıkı bir kıcı olduğuna şüphe yok."

Onun bu yola gelmez konuşma şeklinden sıkılmış olsa da, Lin'in, bu başkalarından çok farklı, aldırışsız ve patavatsız adama bir şekilde kanı kaynamıştı. Üstelik Geng Yang hep aklından geçeni söylüyor gibiydi.

Birbirlerini daha iyi tanımaya başladıktan sonra, Lin ona başındaki belayı, yani karısından boşanmaya çabaladığı halde bir türlü başaramadığını anlattı. Kararlı, tam bir eylem adamı ve gerçekten iyi bir danışman olduğuna inandığı Geng Yang'dan bir tavsiye almaya çok hevesliydi.

Bir öğleden sonra, iki saatlik bir uyuklamanın ardından Lin, Geng Yang'a, karısına nasıl boşanmalarını teklif ettiğini, onun da nasıl önce kabul edip sonra mahkemede fikrini değiştirerek, kendisini hâlâ sevdiğini söylediğini ve bu durumun kaç kez tekrarlandığını anlattı.

"Peki, ne istiyor biliyor musun?" diye sordu Geng Yang.

"Hiçbir şey."

"Olur dedikten sonra neden fikrini değiştiriyor?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Mutlaka bir sebebi olmalı."

"Sanırım bu işte kayınbiraderimin parmağı var. Zaten sorun yaratmaktan başka işe yaramaz." Lin mahkeme binasının dışındaki sahneyi anlatamayacak kadar utanmıştı.

"O halde, bir dahaki sefere onu bu işin dışında tutmalısın."

"Nasıl yapacağım böyle bir şeyi?"

"Mutlaka bir yolu olmalı." Geng Yang bardak olarak kullandığı bal kavanozunu kaldırıp çayından bir yudum aldı.

Lin devam etti, "Bilirsin işte, köylülerin gözünde karım mükemmel bir kadın. Ona böyle korkunç bir şey yapmamam gerekiyor."

"Biliyorum." Geng Yang kıkır kıkır gülüyordu.

"Bu kadar komik olan nedir?"

"Köy yerlerinde pek boşanma görülmez. Ben memleketimde sadece tek bir boşanma olayı duydum. Onda da, adam karısını ilkokulun öğretmeniyle yatakta basmıştı. Koca, hem adamı hem de kadını komün yönetimine götürdü. Oradaki asker, öğretmenin bacağını kırıp, üç ay hapis cezasına çarptırdı. Koca da karısını boşadı. Eğer itibarını kaybetmek istemiyorsan boşanmak için uğraşmamalısın."

"Fakat artık bu işe kalkıştım bir kere."

"Dürüst olmak gerekirse, ben senin yerinde olsam ailemi terk etmeyi hiç düşünmezdim. Manna'yı buradaki kadınımla tutardım. Bir erkeğin her zaman daha fazla ihtiyaçları vardır, biliyorsun." Anlamli anlamli sırttı.

"Yani onu metresim olarak mı tutmalıyım diyorsun.?"

"Güzel, çabuk öğreniyorsun."

"Bunu ona yapamam. Hem Manna çok incinir, hem de bu kanunsuz bir davranış olur."

Geng Yang düşünceli düşünceli gülümsedi. Yüzünden Lin'i hor gören bir ifade gelip geçti, fakat Lin bunu fark etmedi. Dışarıdaki koridorda hademe yerleri siliyordu. Paspas ritmik bir sesle döşemeye çarpıyordu.

"Lüzumsuz sözlerim yüzünden lütfen beni affet," dedi Geng Yang. "Biz asker adamız. Önceden verilmiş bir karar hakkında düşünüp konuşmamalıyız. Karını boşamaya karar verdiysen, ne yapıp edip bunu gerçekleştirmelisin, iyi olacaksın da ne olacak? Herkese birden iyi davranmak olanaksız, değil mi? Yoksa, felaket kaçınılmaz olurdu. Kimi inciteceğini seçmen gerekiyor."

"Yapamam."

"Doğrusunu istersen Lin, boşanmanın o kadar da zor olduğunu zannetmiyorum. Bu işi zor hale getiren sensin."

Lin ona şöyle bir baktı. "Ne yapacağımı gerçekten bilmiyorum."

"Sen fazla kararsız davranmışsın ve kendini sefil etmişsin. Senelerce bir sürü adam idare ettim. Senin nasıl bir tip olduğunu biliyorum. Sen hep başkalarının senin kötü bir insan olduğunu düşüneceğinden korkuyorsun. İyi kalpli bir insan olmaya çalışıyorsun. Fakat kalp dediğin nedir ki? Bir 7P2 köpeğin bile yiyebileceği bir et parçası. Senin problemin karakterinden kaynaklanıyor. Önce kendini değiştirmelisin. 'Karakter kader demektir,' diyen kimdi? "

"Beethoven mı?"

"Evet. O kadar çok şey biliyorsun. Fakat kararlı hareket edemiyorsun." Gözlerini kapatıp başka bir alıntıya geçti. "Materyalist düşünürler, dış sebeplerin ancak değişimin şartı olduğuna, oysa iç sebeplerin değişimin temeli olduğuna inanırlar. " Bunu kim söyledi?"

"Başkan Mao'nun Çelişkiler Üzerine isimli kitabı."

"Görüyorsun ki her şeyi biliyorsun, fakat hiçbir şey seni sertleştirmiyor. Gerçekten değişmek istersen, değişmek için gerekli şartları yaratabilirsin."

"Benim durumum o kadar basit değil ki!"

"Başkan Mao aynı zamanda şunu da söyledi, 'Eğer armudun tadını anlamak istiyorsanız, onu yiyerek değiştirmelisiniz. ' Güven bana dostum ve Manna'yla yat. Onun yatakta iyi olduğunu düşünürsen boşanmak için daha kararlı olursun."

"Hayır, bu çılgınlık!"

Bu konuşma Lin'in bir çözüm bulmasına yardım etmediyse de, şans eseri Geng Yang, Manna'ya, Lin'in hâlâ karısından boşanmaya çalıştığını doğruladı. Bir akşam üçü birlikte, yol kenarlarında köylerden gelen seyyar satıcıların meyve ve yiyecek sattığı hastane girişinde, taş sıraya oturmuş kavun yiyorlardı. Geng Yang, Lin karısından boşandıktan sonra yapacakları düğüne katılamayacağı için, müstakbel gelin ve damadın ikramlarını şimdiden yapmaları gerektiğini söyleyerek, kavun için para ödememişti.

"Gelecek sene karının mahkemede 'evet' diyeceğini biliyorum. Bunun için endişelenme. Evliliğini bitirmen için çıkış yolu bulmana yardım edeceğim. Şimdi cömert bir damat ol," dedi Lin'e.

Lin'in hâlâ boşanmak için bir yol aramasının tesadüfen bu şekilde dile getirilmesi, hem Lin'in hem de Man-na'nın hoşuna gitmişti. Lin bir önceki yıl yerel gazetede çıkan boşanma girişimiyle ilgili haberi gösterdiğinde, Manna'nın kalbi kırılmış, tekrar deneyeceğine söz vermesine rağmen, Lin'in çabalamaktan vazgeçip geçmeyeceğinden emin olamamıştı. Üç ay düşündükten sonra, eğer gerekliyse yargıca isminin verilmesine karar vermişti. Lin onun kararlılığından ve cesaretinden çok etkilenmiş, elinden gelen her şeyi yapacağını söylemişti. Yine de, Man-na bazen Lin'in işlerini yaptırmak için ve etrafında bir kadın bulunsun diye, kendisini kullandığını düşünmekten kendini alamıyordu. Sonra da hafızasını yokluyor ve onun iyi bir adam olduğunu, kendisini asla bilerek üzmeyeceğini hatırlıyordu. Şimdi

koğuş arkadaşından öğüt istediğine o kadar memnun olmuştu ki, meyve satıcısından yarım kilo çilek aldı.

Halinden memnun bir tavırla, çilek dolu kesekâğıdını taş sıranın üzerine bırakırken, "Yemene bak," dedi Geng Yang'a.

Adam Manflâ'ya SÜitâirak baktı. "Senin ikramın mı?"
"Evet."

in sağlık durumu hızla iyiye doğru gidiyordu. Yüzü normal soluk rengine dönmüştü. İki aylık tedaviden sonra sol ciğerinin üst lobundaki leke küçülmüş, badem kadar kalmıştı. Doktorlar yakında onun da sertleşeceğini tahmin ediyorlardı. İyileşmesini çok yeni icat edilen ve hastanedeki bazı tüberküloz hastalarının tedavisinde kullanılmış olan, Baibu isimli bitkisel bir ilaca borçluydu. Çoğu hastaya streptomycin daha iyi gelmişti, ama bazıları bitkisel ilaca mucizevi bir şekilde tepki göstermişti. Lin'in en çok şaşırdığı şey ise, her ne kadar iki kalçası da acı veren şişliklerle dolup biraz topallamasına yol açıyorsa da, yapılan iğnelerin balık yağı ve vitaminlerle birlikte mafsalları romatizmasını da iyileştirmesi olmuştu.

Kasım ayının sonlarına doğru, tam olarak eski gücüne kavuştuğunda, Lin'in Shenyang'da, subaylar için düzenlenen Marx'in Artık Değerler Teorisi 'ni inceleyecek olan bir programa katılması istendi. Kitaba karşı ilgi duyduğundan

m

değil, ama okuduğu okul da o şehirde olduğundan Lin gitmek için sabırsızlanıyordu. Hatırladığı yerleri tekrar ziyaret etmek hoşuna gidecekti.

Geng Yang resmi olarak ordudaki görevinden alınmıştı, ama hâlâ tüberkülozunun iyileştiğinden emin olmak zorunda olan hastanenin kendisini salıvermesini bekliyordu. Eve dönmesi an meselesiydi; o yüzden, Manna ile Lin, Shen-yang'a gitmeden birkaç gün önce, Geng Yang'ı bir restorana götürmeye karar verdiler. Ran Su'dan şehre inmek için izin istediklerinde, hastane dışındayken üçü beraber olmak şartıyla gidebilecekleri söylendi.

Şehre inmek için otobüse bindiler. Günlerden pazar olduğu için sokaklar kalabalıktı. Seyyar satıcılar bağıyor, her yerden yağlı bir duman yükseliyordu. Dört Deniz Bahçesi'ne geldiklerinde neredeyse öğle olmuştu. Restorana girdiklerinde pis beton merdivenden yukarı çıktılar ve müşterilerin aşağıdakilerden daha az ve gürültüsüz olduğu ikinci katta, sekizgen bir masa buldular. Geng Yang kürk şapkasını çıkartıp demir sandalyenin kenarına astı. Manna ile Lin de kendi şapkalarını astılar. Oturduklarında kırmızı önlüklü, orta yaşlı bir kadın garson gelip siparişlerini aldı. Biraz soğuk yemek alacaklardı: Domuz başı, mantar turşusu, minik patlıcanlar ve tuzlanmış ördek yumurtası. Giriş yemeği olarak da domuz etiyle doldurulmuş hamur topları, kurutulmuş karides, lahana ve arpacık soğan istediler. Manna'nın öğütlerine rağmen, Geng Yang listeye bir de kara bira ekledi.

Önce koca bir kupada, köpüğü inerken fışır fışır ses çıkaran bira geldi. Geng Yang kupayı havaya kaldırıp, gülümseyerek, "Şerefe," dedi. Lin ile Manna da, içinde sadece sıcak su olan daha küçük kupalarını kaldırdılar.

"Artık ciğerlerine ihtiyacın yok herhalde," dedi Manna misafire, Geng ağzına aldığı birayı yutarken.

Geng Yang kare şeklindeki dişlerini göstererek sırttı. "Benim ciğerlerim zaten çürük." Tabağına bol bol acı biber sosu döktü, Lin ile Manna da hamur toplarını beklerken, kendi tabaklarına biraz hardal koydular. Dışarıda, fare pisliği gibi gözüken kurumla kaplı pencerenin kenarına, dört tane serçe konmuştu. Sokaktan arabalar geçtikçe kuşlar cıvıldaşıp duruyorlardı. Birinin gözü kördü ve gözünün kenarında pıhtılaşan kan kurumuştı. Hafifçe kar yağıyordu. Birkaç kar tanesi, pencerenin ardındaki, çarpık görünen bir çift elektrik hattının ötesinde havada dönüp duruyordu. Gökyüzü kararmış, donuk bir ışık yansıtıyordu. Pencerenin arkasından bir erkek sesi duyuldu. "Taze ^^ turna balığı, nehirden daha bu sabah çıktı." Ardından da bir kadın bağırdı, "Kızarmış lokma, tatlı... sıcacık... tanesi on beş fen."

Soğuk yemeklerle hamur topları birlikte geldi; bir süre yemeklerden tüten buhardan tabaklarını seçemediler. Lin fazla beklemek zorunda kalmadıkları için memnundu. Geng Yang domuz kulağından bir parça alıp ağzına attı. Çiğnerken, "Çok lezzetli!" diyordu.

Lin ile Manna yemek çubuklarıyla tabaklarına biraz hamur topu aldılar. Göz göze geldiklerinde, Lin genç kızın da kendisiyle aynı şeyi düşündüğünü anladı. İlk kez birlikte bir restorana geliyorlardı. Lin o an içinde bir sıkıntı hissetti, fakat yalnız olmadıkları hatırlayarak kendini tutmaya çalıştı. Aynı anda Manna, sanki erkeklerin ikisine de bakmaya cesaret edemiyormuş gibi, gözlerini masaya dikmişti. Lin neşeli davranmaya çalışarak, Geng'e gönlünce yemesini söyledi. Aslında buna da pek gerek yoktu, Geng Yang kendi başının çaresine bakıyordu.

Yemeğin ortasında, misafir düğün şaraplarından içemeyecek olmasının çok kötü olduğunu söyledi. "Düğün" lafı-

nı duyunca canları sıkılan Lin ile Manna'nın sesi soluğu/ kesildi.

:?

\ "Haydi ama," dedi Geng Yang, "bu kadar üzgün durmayın. Hâlâ yaşıyoruz ve keyfimize bakmalıyız."

"Ne yapabileceğimi bir bilebilseydim!" Lin dilimlenmiş domuz başının yanına garnitür olarak konmuş olan sarmı-sak yaprağı çiğnerken, bir yandan da parmak uçlarıyla alnına masaj yapıyordu.

"Seneye tekrar dene," dedi Geng Yang. "Manna gibi güzel bir kadına sahip olsaydım bir şeyler yapardım. Gülümse Lin, ne kadar şanslı olduğunu hatırla da haline şükret."

"Neye şükredecektim?" ""• "Sahip olduğun her şeye."

Lin başını sallarken, Manna'nın gözleri iki erkeğin yüzleri arasında gidip geliyordu.

Bir süre sonra Manna, Geng Yang'a sordu, "Bize bir tavsiyede bulunabilir misin?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse boşanma fikrinden pek hoşlanmıyorum. Ama ille de karı koca olarak birlikte yaşamak istiyorsanız, çaba harcamanız gerekir."

"Bunu biz de biliyoruz, fakat boşanmayı nasıl başaracağım?" diye sordu Lin çubuğuyla hamur topunu ikiye bölerken.

"Bir yolu olmalı. Bir kazın demir gibi boynu olsa da, bıçağı batıracak bir noktası vardır."

"Şşşt," dedi Manna, "övünmeyi kes de, bize elle tutulur bir şeyler söyle."

"Ben sizin gibi değilim. Fakat biraz parayla bu işi halle-'debileceğinizden eminim. Shuyu'ya, iki bin yuan para vereceğini söyle."

"Hayır, hayır, anlamıyorsun," dedi Lin. "O para istemi-;yör. Shuyu sade bir kadındır." , .; .; , v,îi >

"Buna inanmıyorum. Parayı doğru kişiye harcarsan işe yarayacağından eminim. Parayla şeytanı bile satın alıp ona buğday öğüttürüp kendine yemek pişirebilirsin."

Ne Lin, ne de Manna onun bu iddiası karşısında söyleyebilecek bir şey bulamadılar.

Geng Yang devam etti, "Haydi ama, bana zombi yada onun gibi bir şeymişim gibi bakmayın. Söylediğimin doğru olduğunu size ispat edebilirim." Elindeki yemek çubuklarını Lin'in göğsüne doğrulttu. "Örneğin üç yıl önce, benim birliğimdeki alay komutanı, Beijing'de çalışan gazeteci genç bir kadına sahip olmuş. Onu barakasinda alıkoymuş ve birlikte bir hafta geçirmek istemiş. Sonra iş arkadaşları Shen-yang'daki kumanda merkezine bir telgraf çekince, subaya kadım hemen bırakması için emir gelmiş. Başka şansı olmadığı için bırakmış tabii. Bu olayın üzerine hepimiz onun ya rütbesinin alınacağını, yada ihraç edileceğini düşündük. Onu ciddi bir şekilde eleştiren bir rapor düzenlendiği için, hepimiz onun gidici olduğundan emindik. Bülteni hatırlıyor musun?"

"Evet, hatırlıyorum," dedi Lin. "Peki sonra ne oldu?"

"Geçen yıl bizim birliğe personel şefi olarak atandı."

"Böyle bir şey nasıl olabildi?" diye sordular Lin ve Manna aynı anda.

"Şey, duyduğuma göre iki çift altın bilezik için bin beş yüz yuan harcamış ve memleketinin elişi ürünleri diye, bir çiftini bizim birliğin kumandanına, bir çiftini de vekile vermiş. Herkes bunun palavra olduğunu biliyordu, ama adam faydasını gördü işte. Terfi etti. Gördüğün gibi parayla talihini bile satın alabilirsin. Eğer param olsaydı bir şeyler yapar, bu şekilde ordudan uzaklaştırılmazdım. Artık askerleri sınıra götürebilecek kadar iyi değilim, ama karargâhlarda bazı kişilerden çok daha faydalı olabilirdim. Sen ne dersin?"

"Evet, elbette." dedi Lin. Bir kaşık yardımıyla, küçük patlıcan turşusunun içindeki dövülmüş sarmısağı çıkardı. İkiye kesip yarısını ağzına attı.

Lin ile Manna misafirlerinin tavsiyesine nasıl cevap vereceklerini bilemeden, sessizce yemeklerini yiyorlardı.

Sonra Lin, Geng Yang'a sordu, "Sen gitmeden önce yapabileceğimiz bir şey var mı?"

Böylece, Geng Yang'm eşyalarının, nasıl ucuz bir şekilde demiryoluyla gönderildiğini konuşmaya başladılar. Kısa bir süre önce bir sokak satıcısından, kalın çam tahtaları almıştı. Memleketi Anhui'de ahşap işleri hem çok kötü, hem de pahalıydı. Ayrıca on beş kilo ıhlamur balıyla, eve gidince birkaç palto yaptırmak için altı tane de kuzu postu almıştı.

O gece Lin, Geng Yang'm önerisini düşündü. Bu fikri Lin'e gitgide daha mantıklı geliyordu. Shuyu para kabul etmezdi, fakat satın alınabilecek başkaları, özellikle de kayınbiraderi vardı. Karısının kardeşinin sözünü

dinleyeceğinden şüphesi yoktu. Eğer Bensheng Shuyu'ya boşanmasını söylerse, karısının buna uyacağından emindi. O zaman da bir sonraki yaz dava düşmezdi. Lin artık bu işi çözüme ulaştıracak anahtarın Bensheng'de olduğuna inanmıştı.

Bir kez daha düşününce kayınbiraderi hakkında kararsız kaldı. Parayı cebine indirip yardım etmekten kaçınabilirdi de. Böyle bir adama önerilen rüşvet tehlikeli bir yatırım sayılabilirdi. İki bin yuan büyük bir rakamdı. Bir buçuk senede kazandığı paradan daha fazlaydı. Bensheng, bu kadar para için anasını babasını bile satabilecek kadar açgözlü bir adam olsa bile, Lin'in yapmayı düşündüğü şey fazla riskliydi.

Lin düşündükçe kararsızlığı daha da arttı. Ertesi akşam Sağlık Merkezi'ne koğuşa gitti ve Manna'yı yalnız yakaladı. Genç kız onun geldiğini görünce, bir önceki vardiyanın

hemşirelerinin verdiği raporu okumayı bıraktı ve Lin'e bir sandalye çekti.

Lin ona aklından geçenleri anlattı. Manna sakın bir sesle Lin'i şaşırtan bir soru sordu, "Paran var mı?"

"Hayır, bankada sadece altı yüz yuanım var. Senin hiç birikmiş paran yok mu?"

"Var biraz."

Lin öğrenmek için can attığı halde, Manna ona miktarı söylemedi. Lin devam etti, "Eğer bunu yapmaya kararlıy-sak, belki bir yerlerden borç bulabiliriz. Sen ne diyorsun?"

"Eğer paran yoksa aklından bile geçirme," dedi Manna biraz bekledikten sonra. Kaşlarını çatmış, dudakları geril-. misti. Görünüşe göre bu konuyu o da düşünmüştü. Lin onun kesin cevabı karşısında ne diyeceğini bilemedi.

Para vermeye karar verirlerse, Manna'nın ödenecek miktarı paylaşmaya niyetli olmadığını anlamıştı. Bunun farkına vardığı anda paniğe kapıldı. Bu kadar çok parayı kendi başına biriktirebileceğini hiç düşünmemişti. Bu durumda borç alıp, geri ödemeleri kendisinin yapması da beklenemezdi.

"Ne yapmalıyız o halde? Sadece bekleyecek miyiz?" diye sordu.

"Bilmiyorum," dedi Manna ümitsizce. "Bensheng'e para vermenin, köpeği köfteyle dövmeye benzeyeceğinden korkuyorum. Hiçbir işe yaramayacak. Fakat ben senin bu kadar parayı biriktirdiğini düşünüyordum."

"Hayır, sadece altı yüz yuanım var."

"Paran olsaydı, o zaman ne yapacağımızı düşünürdük."

"O halde denemeyecek miyiz?"

"Hayır." Manna arkasını dönüp günlük raporu okumaya devam etti.

Odaya sessizlik çökmüştü. Lin utanmıştı, çünkü geleneklere göre erkek, gelini eve getirirken çıkacak her türlü mas-

rafı karşılamakla yükümlüydü. Manna'nın yardımını istemek çok mantıksızdı. Onunla bu konuyu hiç konuşmasaydı çok daha iyi olurdu.

sabahi, Manna hastane tiyatrosunun önündeki otobüs durağında Geng Yang ile karşılaştı. O günlerde Geng Yang bavullarını toplamak, eşyalarını tren istasyonuna göndermek, arkadaşları ve şehirdeki tanıdıklarıyla vedalaşmakla meşguldü. Manna'ya, "Bende hâlâ Lin'in birkaç kitabı var, gelip onları alır mısın?" dedi.

"Odaya ne zaman döneceksin?"

"Bu akşam herhangi bir zaman gelebilirsin. Yarın öğleden sonra gideceğim."

Manna, artık sabah vardiyasında çalıştığı için, saat sekiz civarında geleceğini söyledi. Geng Yang sırtıttı. Gözlerinde Manna'yı biraz tedirgin eden bir pırıltı vardı. Genç kadın dönüp uzaklaşırken, onun arkadan kendisini seyrettiğinden emindi. Ne kadar da ağgözlü bakışları var, diye düşündü.

Geng Yang'm bakışlarından sık sık rahatsız olsa da, bir şekilde ondan hoşlanıyordu. Birçok bakımdan çok erkek-

siydi. Güçlü, dürüst, korkusuz ve hatta kaba olduğu söylenebilirdi. Manna, Lin'in de birazcık ona benzemesini isterdi; yada iki erkeğin huylarından bazılarının değişme olanağı olsaydı, her ikisinin de karakterleri dengelenmiş olurdu. Lin fazla nazik, iyi huylu ve çalışkandı, fakat erkeksi coşkudan biraz yoksundu.

Lin bir hafta önce Shenyang'a gittiğinden beri, Manna içinin huzurla dolduğunu hissediyordu. Onu fazla özleme-diğini fark etmişti. En azından birkaç hafta onun çamaşırlarını yıkamadan ve devamlı onu düşünmeden yalnız olabilmek biraz hoşuna gitmişti. Fakat ne zaman bir iş arkadaşıyla kavga etse, yada bir şeyler ters gitse, konuşabilmek için Lin'in orada olmasını istiyordu. Bu duygu bir aile kurup çocuk sahibi olmanın yanı sıra, evliliğin, akıllarından geçirdikleri fakat toplum içinde söylemeye cesaret edemedikleri şeyleri, güven içinde birbirlerine anlatabilme fırsatı sağladığını fark etmesine yol açmıştı.

Şimdi daha fazla zamanı olduğu için, 1972 yılında Richard Nixon'm Çin ziyaretinden sonra moda olan İngilizce' yi öğrenmek için hastanenin gece okuluna kayıt yaptırdı. Kısa bir süre önce bir hemşirenin asistan doktorluğa terfi edebilmesi için, yabancı bir dil sınavından geçmesi gerektiğini duymuştu. 1960'lardan önce tıp alanında kabul edilen tek yabancı dil Latince'ydi, fakat artık İngilizce ve Japonca da ihtiyacı karşılayabiliyordu. Sonuç olarak kırktan fazla hemşire gece sınıflarına kayıt yaptırmıştı. O sıralar İngilizce sözlük bulmak kolay değildi. Haiyan şehirdeki bir tanıdığı sayesinde Manna'nın bir cep sözlüğü edinmesine yardımcı olmuştu. Haiyan bir önceki yaz evlenmiş ve başhemşireliğe terfi etmişti. Hamile olduğu için gece okuluna katı-lamıyordu. Kurs birkaç gün içinde, Aralık ayının 8'inde başlayacaktı.

Akşam olunca, Manna yatak odasındaki yanmış ampulü değiştirdikten sonra, Lin'in kitaplarını almak üzere Enfeksiyon Hastalıkları Bölümü'ne gitti. Hava o kadar soğuktı ki, nefesinin havada donduğunu görebiliyordu. Tostoparlak, gümüş rengi ay, dalgalar gibi gelip geçen bulutların görünmesini kolaylaştırıyordu. Ay ışığı dalların arasından süzülüyor, karla kaplı toprağın üzerinde dağılarak alaca bir renk oluşmasına yol açıyordu. Karanlıkta uçan birkaç kuşun fos-forluymuş gibi parlayan kanatlarının çıkardığı hışırtı duyuldu. Manna'nın önünde, rüzgârın savurduğu kar taneleri, havada döne döne yere düşüyordu. Rüzgâr bebek gibi ağlarken, genç kadının ayağının altında ezilen karın çıkardığı kü-türtü duyuluyordu.

Manna deri kapı perdesini kaldırarak binaya girdi. İçerisi ıssız denebilecek kadar sakindi. Merdivenleri çıkarken, o binada görevli hemşirelere gıpta

etmekten kendini alamadı. Görünüşe göre daha az hastaları ve daha az işleri vardı.

Geng Yang sırtında gri pijamalarıyla kapıyı açıp, onu içeri aldı. Oda leş gibi alkol kokuyordu ve pencerenin altındaki radyatörün su kaçıran vanasından çıkan buhar yüzünden, odaya yayılan rutubet hissediliyordu. Donmuş camlar, gecenin karanlığında morumsu bir renge bürünmüştü. Manna dönüp Geng'e baktı; sanki sarhoş olduğunun bilinmesini istemiş gibi kan çanağına dönmüş gözlerini kısarak sırtıyordu. Floresan ışığında yüzü solgun görünüyordu; yanaklarının çukurluğu ve bıyıklarının sivrilği ortaya çıkmıştı. Bir zamanlar Lin'in kullandığı yatağın üzerinde giysiler, pembe, portakal rengi, sarı, safran rengi yastık kılıfları ve kısmen doldurulmuş açık bir bavul duruyordu. Bunlar adamlarının verdiği hediyeler olmalıydı. Komodinin üzerinde iki kalın roman vardı: Geniş Altın Yol ve Kızıl Bayrağın Kronolojisi. Kitapların yanındaki kısa ağızlı içki şişesi yarıya kadar boşalmıştı. Şişenin üzerinde altın rengi bir mısır resmi vardı.

"Yine kendini içki şişelerinde boğmaya mı çalışıyorsun?" diye sordu Manna likörü işaret ederek. Kürk şapkasını çıkartıp kolunun altına sıkıştırdı.

"He he he," diye kıkırdadı Geng Yang. "Otur Manna. İzin verirsen sana sormak istediğim şeyler var." Gidip kapıyı kilitledi.

"Ne gibi?" diye sordu Manna, Lin'in kitaplarını çantasına koyarken.

"Niçin benimle bu kadar ilgilisin?" Geng ellerini Man-na'nın omuzlarına koyup yatağa oturmasını sağlarken, onu süzüyordu. Kızaran Manna başını duvara çevirdi.

"Haydi, bana bak. Bana karşı bir şeyler hissetmiyor musun?"

Genç kız cevap veremeyecek kadar şaşkınlık içindeydi. Kalbi deli gibi çarpıyordu. Geng Yang devam etti. "Söyle bana. Niçin bana çilek aldın?"

Manna şoka girmişti. Bir an gülmek istedi, sonra kendini tuttu.

O cevap vermeyince, Geng sağ eliyle kolunu kavradı. O kadar kuvvetli sıkıyordu ki Manna bağırdı, "Bırak beni!" Şapkası yere düşmüştü, fakat eğilip alacak hali yoktu.

"Dinle beni küçük bakirem. Ben Lin Kong'dan daha iyi bir erkek değil miyim? O kız gibi adama neden bu kadar sadıksın?"

"Kim söyledi bunu sana?" diye bağırdı Manna. "Ahlaksız! Bütün erkekler ahlaksız!"

"Evet, güzel bir kadın söz konusu olduğunda ben ahlaksız bir erkek olurum."

"Geng Yang hem sarhoşsun, hem de aklın başında değil; yoksa böyle konuşmazdın."

"Hayır, yüzüm kızarmış olabilir, ama aklım yerinde. Bana hep ilgi duyduğunu biliyorum. Gözlerinden okudum. Aslında bir kadının ne hissettiğini kokusundan anlarım."

Avcuyla ağzını kapatıp öksürmeye başladı. Nefesi sıcaktı ve ekşi ekşi kokuyordu.

"Lütfen bırak beni gideyim."

"Hayır gidemezsin."

"Sen Lin'in arkadaşıydın. Nişanlısına nasıl bu şekilde davranırsın? 'İyi bir erkek asla arkadaşının eşine hürmetsizlik • etmez,' sözünü de mi bilmiyorsun?"

Geng başını arkaya atıp bir kahkaha patlattı. Manna'nın yüreği ağzına gelmişti. "Bir bakire nasıl eş kabul edilebilir? Lin Kong'un seninle evleneceğini mi sanıyorsun? Sen onun metresi bile değilsin, değil mi? Onda iş yok, bir kadına nasıl davranması gerektiğinden haberi yok."

"Yeter artık. Bırak gideyim." Manna eğilip yerden şapkasını aldı, fakat Geng Yang omzunu yakalayarak yolunu kesti.

"Bekle de bitireyim," diye devam etti. "Bana seninle hiç yatmadığını söyledi. Bunu nasıl yapabiliyor? Hamamda yıkanırken onun pipisini gördüm. O zamandan beri biseksüel olup olmadığını merak ediyorum."

Manna son cümleyi duyduğunda donup kaldı. Elini kurtarıp yatağın başucuna tutundu. Sonra düşündü, bu doğru olamazdı. Lin'in Shuyu'dan bir bebeği vardı ve Adem elması da fırlaktı. Ayrıca, normal olmasaydı, fiziksel muayeneyi geçemezdi. "Benim erkeğime iftira etme!" diye haykırdı. "Bırak gideyim, yoksa bağıracağım."

Daha fazla konuşmasına fırsat kalmadan adamın koca eli boğazına yapıştı. "Kes sesini!" diyerek kafasını sarstı. "Eğer bir daha bağırırsan seni boğarım."

"Canımı yakma. Geng Yang, sen bir devrim subayısın, bu şekilde davranmamalısın. Lütfen..."

"Hayır, artık subaylığım falan kalmadı, kalsa da umurumda değil. Niye umurumda olsun? Buraya kendi isteğin-

le gelmedin mi? Herkes senin ne kadar adi bir kadın olduğunu düşünür."

"Bana gelip kitapları almamı sen söyledin."

"Bunu nasıl kanıtlayacaksın?"

Geng, genç kadını zorla yatağa yatırıp, yüzünü ve boynunu öpüp yalamaya başladı. Manna bir yandan ağlıyor, bir yandan da çırpınıp yalvarıyordu. Bacaklarını kurtarmaya çalıştı, fakat Geng Yang onları kendini bacakları arasına sıkıştırmıştı. Sağ eliyle de Manna'nın iki bileğini birden tutmuştu. Boşta kalan elini bluzunun altına sokup önce sağ göğsünü, sonra da sol göğsünü yakaladı. "Oh, o kadar güzel, o kadar çekici kokuyorsun ki! Fakat göğüslerin biraz küçük biliyor musun?" Burnunu Manna'nın saçları arasına daldırmıştı; alnında biriken ter boncuk boncuk parlıyordu.

Manna onu itmeye çalıştı, fakat Geng Yang vücudu ve bacaklarıyla onu yatağa çivilemişti. Sol eliyle genç kadının kemerini çözüp pantolonunu indirdi.

Manna yalvarıyordu: "Bırak beni!" diye inledi Manna.

"Tatlım, harika bir popon var."

"Geng Yang bu seferlik beni bırak, lütfen! Yarın yine geleceğim. Söz veriyorum. O zaman bana istediğini yaparsın. Lütfen..." Birden boğuluyormuş gibi boğazı tıkanı. Gözleri kararıyor, şakakları atıyordu. Sanki havada kıvılcımlar uçuşuyor, Geng'in başı iki misli büyümüş gibi görünüyordu.

"Hayır. Yalanına inanacağımı mı sanıyorsun?" Manna'yi yüzükoyun çevirip, başparmağını kuvvetle bel kemiğine dayadı. Genç kız hissettiği baskı yüzünden neredeyse kendinden geçti. Vücudunun alt tarafı, felçli gibi, bir şey hissetmez olmuştu. Geng Yang parmaklarını tükürükleyip

genç kadının, poposunu oğuşturmayaya başladı. Manna bacaklarını sıkmaya çalıştı, fakat artık vücudunu hissedemiyordu. Sa-

vaşacak gücü kalmamıştı, kolları çırpınıp dururken hıçkırarak ağlıyordu.

"Şuna bir bak." Geng genç kadının saçlarından yakalayıp başını arkaya çevirdi. Manna bir erkeğin organının bu kadar iri olabileceğini aklından bile geçirmemişti. Geng'in bir eşiğinki gibi kocaman organı karşısında dehşete düştü.

"Aletimin ne kadar büyük olduğunu gör," dedi soluyarak. Merdane kadar, hayır, küçük bir havan kadar."

"Lütfen, yapma. Bunu bana yapma! Ah..."

Adam Manna'nın kafasını tekrar yatağa itti. "Kes sesini! Aletim senin gibi yaşlı bir bakireyi bozmak için yaratıldı." Konuşurken bir yandan da organını Manna'ya bastırıp hayvan gibi içine daldı.

Manna tepeden tırnağa felç olmuş gibiydi. Uyuşuk bir acıyla kasları gerilmişti. Sanki karanlıkta, buzlu su içinde yaşam mücadelesi veriyordu. Beyaz çarşaf gözlerinin altında karardı ve ağzına kan tadı geldi. Göğsünde alevlenen öfkeyle sözcükler adeta boğazından fışkırdı. "Bütün sülalene lanet okuyorum! Kahrolasica, çocuğun olmaz inşallah. Anan baban seneye kalmadan gebersin."

"İstediğini söyle. Annem babam çoktan öldü. İki de oğlum var zaten."

"Sokak köpekleri gibi ölsünler!"

"Oh... ah... ah!" Adam hâlâ sallanmaya devam ederken boşaldı.

"Kahrol inşallah! Oğulların kamyon altında kalsın!"

Geng, Manna'nın başını yatağa bastırdı ve kadının sesi bir anda boğuklaştı. Nefes alabilmek için başını çevirmeye çalışıyordu, fakat adamın eli boynuna kenetlenmişti. Vücu-duysa hâlâ Manna'nın üzerinde gidip gelmeye devam ediyordu. Manna boğuluyordu, leş gibi kokan çarşafyla pamuk yatağın arasından nefes alabilmek için, bütün gücüyle çabalıyordu.

Geng işkenceye son verdiğinde, Manna'nın boğazını tutan pençesini çekti. Adam üzerinden kalkınca Manna öksürmeye başladı. Nefesini toparlamayı başarır başarmaz beddualarını sıralamaya devam etti.

"Sen ne dedin orospu?" Geng, Manna'yı boğazından tutup ayağa kaldırdı.

"Babanın soyunun sonuncusu olacaksın!" dedi Manna gözleri çakmak çakmak, dişleri kenetlenmiş olarak.

"Kes sesini!"

Manna suratına yediği tokatla tekrar yatağa düştü. Elleri titreyerek pantolonunu çekip kemerini bağladı.

Geng Yang uzaklaşıp öteki yatağa sırtüstü uzandı. "Ben istediğimi aldım," dedi kıkırdayarak. "Gidip istediğine anlatabilirsin. Amirlerine söyle beni tutuklattırsınlar, yada Parti'den attırsınlar. Umurumda bile değil. Canları nasıl isterse o şekilde cezalandırabilirler. Fakat bunu yapmadan önce iki kez düşün. Sana kim inanır?" Bir sigara yaktı, sonra likör şişesini alıp bir yudum içti. "Biliyorsun, eğer bakire olmasaydın sana bunu yapmazdım." Şişeyi sallayıp tekrar kıkırdadı.

Manna hiçbir şey söylemeden şapkasını kaptı, kapının kilidini açtı ve dışarı fırladı. Merdivenlere doğru koşarken, ağır botlarının sesi koridorda yankılanıyordu. Sahanlıkta düşecek gibi oldu, fakat kaz başı şeklindeki demir trabzana tutunmayı başardı. Merdivenlerden deli gibi inip siyah kapı

perdesinin dev bir ağız gibi görüldüğü ön girişe ulaştı. Perdeyi itip kendini dışarı attı. Dışarı adımını atar atmaz, her şeyi çift görmeye başladı. Evler ve ağaçlar çevresinde dönüyordu; beyaz yol ayaklarının altında bulut gibiydi; rüzgâr sanki uğuldayarak arkasından kovalıyordu. Yüz metre kadar gittikten sonra kayıp karın içine düştü ve kendinde kalkacak gücü bulamadı. Avcuna doldurduğu karı suratına sürdü ve birazını da ağzına doldurdu. Paslı bir tadı olan buzlu su boğazından kayıp, yemek borusuna ve midesine giderken iğne batırılıyormuş gibi acı verdi, ancak kafasını biraz toparlamasına da yardımcı oldu. Tekrar ayağa kalkarak, sendeleye sendeleye yatakhaneinin yolunu tuttu.

Neyse ki oda arkadaşlarının hiçbirisi yoktu. İkisi sinemaya gitmişti, diğeri de çalışıyordu. Yatağına yatıp ne yapacağım düşünerek yarım saat ağladı. Tecavüze uğradığını amirlerine rapor etmeyi düşünüyordu, ancak bir yandan da bunun akıllıca olup olmayacağına karar veremiyordu. Bana inanırlar mı? diye sordu kendi kendine. Onun odasına kendi isteğimle gittim. Bana kendimi ona sunduğumu söylemezler mi? Geng Yang'm beni zorladığını inkâr edeceği kesin. Benim onu tahrik ettiğimi söyleyecektir. O zaman da kendimi temize çıkarmam mümkün olmaz. Tanığım yok ve masumiyetimi kanıtlayamam. En iyisi bir tecavüz kurbanı olarak kalmak. Ah! ne yapmalıyım? Keşke Lin burada olsaydı! Hayır, sana o dayardım edemez. Lin 'den nasıl da nefret ediyorum! O adama bakire olduğumu söyleyen oydu. O olmasaydı, bunlar başıma gelmeyecekti. O hayvanla ne diye arkadaşlık kurdu ki?

Sonra aklına olası bir hamileliği önlemek için, Geng Yang'm menisini yok etmesi gerektiği geldi. Pantolonunu açtı ve külotunda avucu büyüklüğünde, kırmızı, nemli bir leke gördü. İnceleyince içinde daha meni olması gerektiğini hissetti; yıkanma leğenini yere koyup çömeldi ve kalan meninin akması için beklemeye başladı. O sırada içini çeke çeke ağlamaktan kendini alamıyordu. Kalçaları zorlanmaktan ağrıyor ve titriyordu. Yalnız pantolonu değil bütün oda balık gibi kokuyordu. Bütün giysilerinin o adamın menisiyle ıslanmış olduğu düşüncesi, midesine kramplar girmesine yol açıyordu. Birden öğürmeye başladı ve leğene kusabilmek için poposunu kenara çekti.

Köşede neredeyse yirmi dakikadan fazla çömeldikten sonra, dışarıya bir damla bile meni akmadığını görünce dehşete kapıldı. Yarım dakikadan fazla süren o yakıcı boşalma anını hatırladı. Bu meninin rahime kadar da ulaşabileceği ve orada bir yumurta bulabileceği anlamına mı geliyordu? Hayır, bu kadar çabuk olamazdı, olabilir miydi?

Ayağa kalkıp, temiz pijamalar giydi ve leğeni eline aldı. Omzuna bir havlu atıp biraz su almak için dışarı çıktı. Odasından dışarı çıkar çıkmaz, koridordaki buz gibi hava cereyanı karşısında ürperdi ve o an yüzünün yapış yapış olduğunu hissetti. Sanki suratı şişmiş ve iğneler batıyormuş gibiydi. Bu çenesine yediği tokattan olamazdı. Kısa süre içinde bütün yüzü acımaya başladı. Anlaşılan Geng Yang'ın tükürüğü hâlâ cildini yakmaya devam ediyordu. Banyoda leğenini soğuk suyla doldurdu ve yüzünü havluyla ovuşturarak tekrar tekrar yıkadı. Suyu üç kez değiştirdi, fakat tükürüğün pis kokusunu hâlâ cildinde hissediyordu. Çocukken sarı çizgili

bir tırtılın boynunu soktuğunu hatırladı; şimdi de yüzüyle boynunun her yerinde aynı karıncalanmayı hissediyordu.

Yatak odasına geri döndüğünde giysilerini çıkarttı ve içinde kalan meniden ve balık kokusuna benzeyen o kokudan kurtulabilme ümidiyle yıkanmaya başladı. Koku sanki odanın her yerine sinmiş gibi, yıkandıktan sonra da yok olmadı. Önce külotunu yakmayı düşündü, fakat sonra kanıt olarak gerekli olabileceğine karar verdi; bir bluzayı sarıp, yaptığı bohçayı yatağının altındaki tahta rafa koydu. Meniye gelince, neredeyse otuz kez zıplamasına rağmen, bir damlası bile akmadı. Rahmine girip girmediği, girdiyse ne kadar girdiği hakkında hiçbir fikri yoktu. Bu belirsizlik Manna'yı ürkütüyordu.

O gece, oda arkadaşlarının şüphesini çekmeyi göze alamadı. Başını yorganın altına sokup, tecavüze uğradığını birine anlatması gerekip gerekmediğine karar veremeyerek

sessizce ağladı. Bir çift sıcak, güvenilir kola sığınıp ağlamayı ve her şeyi içine gömmeyi ne kadar da çok istiyordu! Keşke kendine ait bir evi olabilseydi de, kimse duymadan doyasıya ağlayıp ciğerlerinin yettiği kadar bağırabilseydi. Dört kişiyle paylaştığı bu küçük odada, ağlamaktan yorgun düşüp uyuya kalana kadar, sol elini hep boğazında tuttu.

\

si sabah Manna'mn göz kapakları morarmıştı. Ko-?ğuştaki hemşireler yüzünün neden bu kadar solgun olduğunu sordular ve bir günlük izin almasını önerdiler. Manna onlara, bir önceki gün yediği balığa allerjisi olduğunu, fakat şimdi kendisini çok daha iyi hissettiğini söyledi. Böyle bir cevabı akıl edebilme becerisini göstermesine kendisi bile şaşmıştı. Sabah boyunca her telefon çaldığında yerinden fırladı. Kafasının çatlayacak gibi ağırmasına ve Geng Yang'a duyduğu derin nefrete rağmen, ondan bir haber bekliyor, kendisinden özür dileyeceğini ve bu kötü olayın alkollü olmasından kaynaklandığını söyleyeceğini tahmin ediyordu. Sanki her şey daha sona ermemiş gibi geliyordu. Aslında arayıp da kendisinden af dileyseydi bile onu affetmezdi, aksine en kanlı lanetleri okumaya devam ederdi.

Öğlene kadar ondan haber alamayınca Enfeksiyon Hastalıkları Bölümü'nü aradı ve Geng Yang'ın sabah erkenden

taburcu olduğunu odasına yeni bir hasta alındığını ve kendisi için hemşire odasına bir torba içinde kitaplar bıraktığını öğrendi. Duyduklarından sonra Manna'mn gözlerinden sel gibi yaşlar boşandı. Görünüşe göre, Geng Yang ona tecavüz etmeyi önceden planlamıştı. Artık onu yakalatmak için çok geçti. Adam Muji'den çoktan ayrılmıştı ve suçun işlendiği yerdeki deliller de yok olmuştu.

Nasıl davranmalıydı? Ne yapacağını bilmez bir haldeydi.

Öğleden sonra kendini oyalayabilmek için durmadan çalıştı. Ofisindeki bütün masa ve sandalyeleri sildi, hastalara kaynamış su götürdü, siviller tarafından bağışlanan tatil hediyesi -ayakkabı tabanları, tütün keseleri, defterler, konserve meyveler, yün eldivenler, şekerler- torbalarını çıkartıp bir liste hazırladı. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın, hiçbir şeye dikkatini veremiyordu. Geng Yang'ın lanet suratı zaman zaman aklına geliveriyordu. Hiç iştahı olmadığı için akşam yemek yiyemedi.

Haiyan'dan başka arkadaşı yoktu. Duygularını daha fazla zaptedemedi ve ertesi akşam Haiyan'ın hastane kampusunun doğu ucundaki yurt evine gitti. Haiyan'ın kocası Honggan, Propaganda Bölümü'ndeki sosyal faaliyetlerle görevli bir subaydı. Haiyan onunla daha çok, güzel yazıp güzel konuşabildiği için evlenmişti. Zaten daha önceleri de Manna'ya asla bir doktorla evlenmeyeceğini, onların iyi yetişmiş teknisyenden başka bir şey olmadığını söylemişti. Haiyan'ın istediği becerikli bir adamdı.

Haiyan onu gördüğüne memnun olmuştu. "İçeri gel Manna," dedi.

Kocası sofrayı topluyordu. Manna'yı görünce başıyla selam verdi ve radyoyu kapattı. Yüzü çiçek bozuğu, iki altın dişi olan, uzun boylu bir adamdı. Haiyan yaptığı evlilik-

ten memnun olsa da, arkasından konuşacak çok kişi olacaktı; "İnek gübresinin üzerinde gonca açmış," diyeceklerdi.

"Haiyan," diye fısıldadı Manna, "Seninle konuşmalıyım. Çok özel, sadece ikimizin arasında kalacak."

Haiyan onun elinden tutup yatak odasına götürdü. "Ne oldu?" diye sordu iki elini öne doğru çıkmış karnının üzerine yerleştirerek. Beş aylık hamileydi.

"Ben... ben tecavüze uğradım."

"Ne?"

"Geng Yang bana tecavüz etti."

"Nasıl oldu bu?"

"Beni odasına kapattı ve tecavüz etti."

"Yavaş ol bakalım. Şunu açık açık söyle. Odasına kapattı demekle neyi kastediyorsun?"

Manna titrek bir sesle, kendisini nasıl koğuşuna davet ettiğini ve ona neler yaptığını anlattı. Gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Arada sırada diliyle üst dudağına inen yaşları yalıyordu.

Honggan öbür odadan seslendi, "Haiyan, ocağın üzerinde biraz sıcak su bıraktım çay isterseniz kullanabilirsiniz. Ben çıkıyorum."

"Nereye gidiyorsun?"

"Ofisime."

Haiyan, "Tamam, erken gel," dedikten sonra Manna'ya döndü. "Onu Güvenlik Bölümü'ne rapor ettin mi?"

"Hayır. Ne yapacağımı bilmiyorum."

"Geng Yang nerede şimdi?"

"Dün sabah evine döndü. Rapor etmeli miyim?" , "Dur biraz, düşüneyim." Haiyan kaşlarını çatınca burnunun iki yanında kırışıklar oluştu.

Manna elinin tersiyle yanaklarındaki yaşları kurularken, "Kimsenin bana inanmayacağından korkuyorum," dedi. "Manna sanırım artık çok geç olabilir. Geng Yang suçunu itiraf etmedikçe, onunla randevulaşmadığım ispat etmen çok zor olur. Biliyorsun randevulaşıldığı zaman meydana gelen tecavüzün, tecavüz olarak kabul edildiği pek enderdir."

"Ah! Ne yapmalıyım?" Manna hıçkırmaya başlamıştı. "O halde bu benim suçum, değil mi?"

"Hayatım, ben seni suçlamıyorum." Haiyan kolunu onun omzuna attı.

"Haydi ama, sanki suçlu senmişsin gibi davranma. Bu pek çok kadının başına geldi. Doğrusunu istersen birkaç yıl önce ablam da bir arkadaşının

tecavüzüne uğradı ve hiçbir şey yapamadı. Bazı erkekler insan kılığına girmiş hayvandan başka bir şey değil."

"O halde bu konuda çenemi kapalı mı tutmalıyım?"

"Başka ne yapabilirsin ki?"

Bir süre sessiz kaldıktan sonra Manna sordu, "Sence Lin'e söylemeli miyim?"

"Şimdi söylemen doğru olmaz. Fakat ileride bir ara söylemelisin. Seni seviyor, anlayacaktır. Kız kardeşim başına geleni kocasına anlattı. Adam birkaç ay bunu kabullenmekte zorlandı. Biliyorsun, erkeklerin çoğu karısının bakire olmasını ister, ama Lin'in farklı olduğundan eminim. O nazik bir adam ve evli. Üstelik siz ikiniz yıllardır birliktesiniz. Anlayacaktır."

Haiyan'ın tavsiyesi Manna'ya mantıklı geldi. Oradan ayrılmadan önce, arkadaşına tecavüzden kimseye bahsetmemesini tembih etti.

"Tabii, tek kelime bile söylemem," diye söz verdi Haiyan.

Manna daha sonraki günlerde iyice bunalıma girdi. Bazen yanaklarının, Geng Yang'ın iğrenç tükürüğüyle ıslanmış, yapış yapış olduğunu hissediyordu. Geceleri, aralık ortasında adet görebilsin diye dua ediyordu. Ya hamileysen? İşte bu tam bir rezalet olur. O zaman ne yapacaksın? Kürtaj mı? Hayır, bu olanaksız. Senin için bütün belgeleri imzalayacak bir eşin olması gerekir. Yoksa hiçbir hastane böyle bir operasyonu yapmayı kabul etmez. Fakat belgeleri imzalamakla, o erkek bütün sorumluluğu ve cezayı da kabullenmiş sayılır. Böyle bir şeyi kim yapar? Bu durumda Lin bile 218 yardım etmekten kaçınabilir mi?

Lin iki aydan önce dönmeyecekti. Ya hamileyse ne yapacaktı? Bu düşünce yüzünden aklını kaçıracak gibiydi. Hiçbir çıkış yolu yoktu. Böyle bir şey olursa kendim öldürmeye karar verdi. Ofisindeki ecza dolabında, içinde uyuşturucu ilaçlar bulunan bir dizi tumbul, kehribar rengi şişe duruyordu. Her gün, şişelerin her birinden beşer tablet aşırıya başladı.

Gece okulu üç gün önce başlamıştı, fakat Manna'nın kafası kursa katılamayacak kadar dağınıktı. İngilizce sözlüğünü, yine evde kalmış bir kız olan Eczacı Yuying Du'ya sattı. Diğerlerine de çok şiddetli adet ağrıları çektiğini ve akşam dinlenmesi gerektiğini söyledi.

Bir hafta sonra Lin'den bir mektup aldı. Shenyang'da iyi olduğunu söylüyor ve onun nasıl olduğunu soruyordu. Man-na, şimdiden birkaç gün gecikmiş olan adetini bekliyordu; ona hemen cevap yazmadı.

Sonunda aralık ayının 23'ünde, göğüslerinde o alışlagelmiş şişmeyle kasıklarında kramplar hissetmeye başladı. Ertesi akşam da gecikmiş adeti başladı ve bu kez onu çok

korkuttu. O kadar çok kanaması vardı ki, içinde bir damarın patladığını zannetti. O Geng Yang piçi içinde bir zedelenmeye yol açmış olmalıydı.

İn altı hafta sonra, İlkbahar Festivali'nden hemen e geldi. Manna'yı çok yaşlanmış bulup şaşırdı. Genç kadının gözleri derin bir hüznle donuklaşmış ve sanki dudaklarından bütün kan çekilmişti. Çoğunlukla gergin olan cildi gevşek ve kuru görünüyordu, alnında iki derin iz oluşmuştu. Sanki Lin'in söyledikleriyle ilgilenmiyormuş gibi, konuşurken sık sık dalıp gidiyordu. Sesinde daha önce hiç fark edilmeyen acı bir ton vardı. Sanki nefes alırken bile zorluk çekiyor, burun deliklerini şişiriyordu.

Manna ona, sabah bulantıları çeken, perişan her an ağlayacakmış gibi görünen hamile kadınları hatırlatmıştı.

O yokken mutlaka bir şeyler olmuştu. Neydi bu acaba? Bunu ona pek çok kez sordu, fakat Manna Lin'i hiçbir şey olmadığına, kendisini iyi hissettiğine inandırmaya çalıştı. Gizlice bitkisel haplar alıyor, bunların vücudunu güçlendireceğini, rahmini besleyeceğini ve iyileşmesine yardımcı olacağını umuyordu.

İlkbahar Festivali boyunca, yürüyemeyecek kadar yorgun olduğunu ve yalnız kalmak istediğini söyleyerek Lin'i atlattı. Birkaç kez gece yarısı uykusunda çığlıklar atarak, acil bir toplantı yapılacağını düşünüp yataklarından fırlayan oda arkadaşlarını şaşırtmıştı. Artık daha fazla uyuyordu. Tatil döneminde günün on dört saatinden fazlasını yatakta geçirmişti.

Yine de festivalden iki hafta sonra Lin'e gerçeği anlattı. Konuşurken beton bir elektrik direğine yakın, ayakta duruyorlardı. Rüzgâr estikçe başlarının üzerindeki elektrik tellerinden, korkunç bir ısıklık sesi geliyordu. Lin'in suratına perçinlenmiş gibi duran gözleri, Manna'nın anlattıklarını dinledikçe kocaman açılmıştı. Suratı ölü gibi bembeyaz olmuş, çenesi ve dudakları titremeye başlamıştı. Burnunun üstünde boncuk boncuk ter birikmişti.

Manna hikâyesini bitirdikten sonra, Lin dişlerinin arasından, "Hayvan! Ne kadar hayvanmış!" diye hırladı. Suratı buruşmuştu, sol yanağı seğiriyordu.

Manna, 'Hatırlarsan, o senin arkadaşındı,' demek istedi, fakat içinden gelen dürtüye engel oldu.

Lin, şaşılacak derecede sessiz, düşüncelere dalmıştı. Elleri, okuması gereken bir broşürü buruşturup duruyordu.

Manna, "Lin, o odaya gitmemem gerekirdi. Beni bağışlayabilecek misin?" diye sormayı başardı bir süre sonra. Ağırlığını bir bacağından ötekine geçirirken, ayakları donmasın diye konçlu botlarını birbirine sürtüyordu.

Lin kaşlarını çatmış, sanki onun sorusunu hiç duymamış gibi cevap vermemişti. Manna ellerini ceketinin cebine sokuşturup tekrar konuştu, "Lin, bu kadar üzülme. Artık hepsi geçti, ben de kendimi toparlamaya çalışıyorum. Bitkisel ilaçların gerçekten faydası oluyor."

Ters bir rüzgâr yerdeki kömür tozlarını savurdu. Kömür zerrecikleri, uzun bacayla hamam arasındaki kar kaplı boş-

luğa doğru uçuştı. Bir serçe sürüsü, yüzen bir ağ gibi, bir söğüt ağacının yapraksız dallarına doğru sürüklendi. Kazan dairesinin öbür tarafından bir hava tüfeğinin patlama sesi duyuldu ve bir güvercin sürüsü yerdeki karları savurarak havalandı. Bunlar yaşlı kazancının evcil kuşlarıydı.

Lin hâlâ bir şey söylememişti ve daha da düşünceli görünüyordu. Geng Yang'a bakire olduğunu Lin'in söylediği aklına geldikçe, Manna'yı sinir basıyordu. "Ne yani artık bakire olmadığım için benim adi bir kadın olduğumu mu düşünüyorsun?" dedi neredeyse bağırarak. "Haydi, konuş artık! Aklından geçenleri söyle. Bana böyle işkence etme. Ona benim bakire olduğumu söyleyen sensin. Sen de bu işin bir parçasısın."

"Ah, o kadar üzgünüm ki! Senden özür dilerim. Keşke onu daha iyi tanıyabilseydim. Bana kalp denen şeyin bir et parçası olduğunu söylediğinde tedbirlerimi almalıydım." Lin avucunu alına dayayarak tekrar sessizliğe gömüldü.

Manna, onun ne demek istediğini anlıyordu, ama daha fazla konuşmasını bekliyordu, fakat Lin yine sessizliğe gömülmüştü. Onun konuşmaması Manna'nın sinirlerini bozuyordu, çünkü kendisinden şüphelenildiğini hissediyordu. Bunun düşüncesi bile onu ürkütmeye yeterdi. Ya erkeğin sana inanmazsa? diye sordu kendi kendine. Ya senin kötü kadın olduğunu düşünürse? içinden katıla katıla ağlamak geliyordu; çenesi titremeye başlamıştı. Fakat kendini tuttu.

Sonunda Lin, Manna'nın gözlerine yansıyan acıyla küskünlüğü hisseder gibi oldu. "O kadar dehşete düştüm ki, bir an kendimi kaybettim. Şimdi iyi olduğundan emin misin?" dedi.

"Evet." Genç kızın gözlerinden yaşlar boşanmıştı.

Lin onu kollarına alıp rahatlatmak istiyordu, ama otuz metre ötelerinde, ılık çalarak yoldaki karları küreyen yedi, sekiz tane asker vardı. "Tıbbi yardıma ihtiyacın var korka-

ırım. Çok hasta görünüyorsun Manna," demeyi başardı yerinden kıpırdamadan.

"Nereden bulacağım tıbbi yardımı? Kendi başımın çaresine bakmak zorundayım."

"Bir çaresini bulmalıyız. Bırak da biraz düşüneyim. Akşam yürüyüş yapalım mı?"

"Tabii, fakat benim için endişelenme. Artık gerçekten iyiyim."

Lin gözleri ve elleriyle, başkalarının gözü önünde uzun süre kalmamaları gerektiğini işaret etti; dönüp birlikte idare binasına girdiler.

Lin öğleden sonra her boş kaldığında, tecavüzü düşündü. Düşündükçe içindeki öfke daha çok büyüyordu. Geng Yang'ın, onun Manna ile ilişkisini ilerletememesinden faydalandığını anlamıştı. Eğer onunla evlenebilseydi yada nişanlanabilseydi, o şeytan Manna hakkında bu kadar çok şey bilemeyecek, böyle bir suça yeltenemeyecekti. Açıkça belliydi ki, kapıyı kendi davranışlarındaki belirsizlik açmıştı. Manna Lin'in de bu tecavüzün bir parçası olduğunu söylerken haklıydı. Kendinden nasıl da nefret ediyordu! Sevdiği kadını korumaktan aciz, harekete geçemeyecek kadar pasif bir adamdı. Saçını çekiştirirken, "Hanım evladı!" diye küfredti kendine alçak bir sesle.

"Ne dediniz?" diye sordu kendisiyle aynı ofisi paylaşan genç doktor.

"Aa, hiçbir şey."

Lin her nedense, bu olayın henüz kapanmadığını hissediyor, ayrıca Manna'nın sağlık durumundan endişe ediyordu. Genç kadının sadece fiziksel değil, ruhsal durumu da endişe vericiydi. Fakat ne yapabilirdi? Ona bir check-up yapılmasını ayarlamaya cesaret bile edemezdi. Yoksa bu tecavüz olayı ortalığa yayılırdı. Kendisi doktordu, ama yapabileceği tek şey ona biraz antibiyotik vermek olabilirdi. Bir

tecavüz kurbanına ne tür ilaçlar verilmesi gerektiğini bilmiyordu, çünkü tıp fakültesinde okuduğu kitapların hiçbirinde bu konuya değinilmemişti. Bu duruma üzülükçe, Man-na'ya başka bir yardım önermeden, tecavüz olayının üstünün örtülmesine yol açan Haiyan'a duyduğu kırgınlık artıyordu.

Akşam yemeğinden sonra, ofisinde Manna'yla konuştular. Lin, "Bence Ran Su'ya neler olduğunu anlatmalıyız," dedi.

"Ne? Delirdin mi sen? Bunun sırrımı haberlerde okutmaktan farkı yok."

"Korkarım daha geç olmadan amirleri bu olaydan haberdar etmeliyiz, yoksa bizi daha büyük tehlikeler bekliyor."

"Ne demek istiyorsun Lin?"

"Bu olayı öğrenirlerse, en azından ihtiyacın olduğunda, resmi bir tıbbi ve psikolojik yardım alabilirsin."

"Ben gerçekten iyiyim ve tedaviye falan da ihtiyacım yok."

"Lütfen bir kez olsun beni dinle!"

"Hayır, bunu yapamayız. Sana nedenini anlatayım. Eğer insanlar tecavüze uğradığını öğrenirlerse, herkesin gözünde adi bir kadın durumuna düşerim. Başka bir sınıfa dahil olurum. Dul olmaktan bile daha kötü bir duruma düşerim."

Lin içini çekti, fakat hemen de pes etmedi. "Ran Su'ya söylememizi gerektiren bir şey daha var," diye devam etti.

"O neymiş?"

"Sen Haiyan Niu'ya her şeyi anlattın. O güvenilir bir kadın değil. Herhangi bir boşboğazlığa karşı tedbirimizi almalıyız."

"Bana kimseye söylemeyeceğine söz verdi."

"Ona güvenmeye cesaret edemiyorum."

"Neden?"

"Sana tam olarak söyleyemem; sadece içgüdüsel olarak onun sözüne güvenmeye cesaret edemiyorum. Kendini ona fazla teslim etmişsin. Eğer bu bir duyulursa, işte o zaman mahvolursun. İnsanlar seni dilleriyle öldürebilirler. Ran Su' ya her şeyi şimdiden anlatmak çok daha iyi olur."

Manna, yüzünü masanın kenarına dayadığı kollarına gömerek ağlamaya başladı.

"Ağlama sevgilim," dedi Lin yumuşayarak. "Eğer başkalarının bilmesini istemiyorsan ben kimseye söylemem."

"Bunun gizli kalmasını istiyorum."

"Pekâlâ, fakat Haiyan'la konuşup verdiği sözü ona hatırlatmalısın."

"Yarın onunla konuşurum."

Bu görüşmeden sonra, Lin Manna'ya karşı çok daha düşünceli davranmaya başladı. Ona portakal, dondurulmuş armut, şeker batırılmış akdiken, kurutulmuş Japon inciri ve daha pek çok meyve alıyordu. Tıbbi bitkiler satan bir dükkândan, kendisine elli iki yuana patlayan -bu maaşının yüzde kırkıdan fazlası demekti- bir tutam geyik boynuzu aldı. Her ne kadar, vücudunda çok fazla yang oluşmasına yol açacağı için, Manna boynuzu kullanamadıysa da, Lin'in ince davranışı hoşuna gitmişti. Lin'e karşı minnettarlık duyuyordu ve yüreğinde tekrar sıcak duygular hissetmeye başlamıştı. En azından tecavüz olayını geride bırakabileceğini anlamış, iyileşme yolunda ilerlemeye başlamıştı.

<^5ir nisan sabahı Manna, Ran Su ile laboratuar bi tVcxnasmin girişinde karşılaştı. Adam Manna'yı nezaketle selamlamasına rağmen, kalın gözkapaklarının altındaki gözleri, sanki hakkında karar vermeye çalışıyormuş gibi tuhaf bir ifadeyle onu inceledi. Manna dönüp yüzüne bakınca, adam gözlerini kaçırdı. Sonra yine gülümsedi, fakat bunu

yaparken kendini o denli zorlamıştı ki, gülümsemesi dudaklarını kıvrırmaktan öteye geçememişti.

Birden Manna'mn beyninde bir şimşek çaktı ve Ran Su' nün tecavüzden haberi olduğunu anladı. Kalbi sanki mengeneyle sıkılıyormuş gibiydi; yüzünü alev bastı ve sanki dili tutuldu. Tahmininin doğru olduğundan emindi; daha sonra Lin'e de bundan bahsetti. Lin kendisi de tedirgin olmasına rağmen, Manna'ya, yanılmış olabileceğini söyledi ve bu sır hakkında kimseye ağzını açmadığına yemin etti.

Manna'mn tahmini doğrudu. Ertesi gün öğleden sonra, ellerinde birer termos, Lin ile birlikte sıcak su kulübesine giderlerken, karşı yönden Bayan Su'nün geldiğini gördüler. Yanlarından geçerken cılız kadın yere tükürdü ve yüksek sesle, "Adi kadın," dedi. Siyah giysiler içindeydi ve başında mink bir şapka vardı. Gözlerinden biri büyümüştü. Manna ile Lin şoka girmelerine rağmen hiçbir şey duymamış gibi yaptılar. Kadın konuşmalarını işitemeyecek kadar uzaklaştıktan sonra, Manna, Ran Su'ya lanet okumaya başladı. Fakat Lin, kadına tecavüzden bahsedenin Ran Su olmadığından emindi. Bayan Su güvenilmez ve ruhsal dengesi bozuk bir kadın olduğu için, kocası onunla çok seyrek konuşurdu. Bu lafı yayanlar her zaman dedikodu yapmaktan hoşlanan o subay eşleri olmalıydı.

O andan sonra, ufak tefek kadın Manna'yı ne zaman görse ona hep, "adi kadın " veya "erkek oyuncağı" diye bağırdı. Hakaretler Manna'ya sanki kolunu yada bacağını veya yaşamsal önem taşıyan bir organını kaybetmişgibi bir duygu veriyor, kendini köşeye sıkışmış gibi hissediyordu. Sırrını Ha-ıyan'a söylediğine nasıl da pişmandı. O gammazcının iliğinden kemiğinden nefret ediyordu. Keşke iki ay önce Lin'i dinleyip, tecavüz olayını Ran Su'ya rapor etseydi.

Lin de bu sırrın ortaya çıkmasından dolayı derin bir hayal kırıklığı hissediyordu. Bazen o büyücü kadının, başkalarının yanında kendisi için "yeşil şapkalı boynuzlu adam " demesi yüzünden utanç da duyuyordu. Ran Su arkadaşıydı, ama ona karısının, kendisine ve Manna'ya isim takmasına engel olmasını söylemenin bir yolu yoktu. Su ailesi bir önceki yaz tek oğullarını kaybettiklerinden beri, Bayan Su şizofreni hastalığıyla uğraşıyordu. Oğlan bir öğleden sonra arkadaşlarıyla, kırmızı balığı için su sineği yakalamak üzere, nehir kıyısına gitmiş ve Songhua Nehri'nde boğulmuştu. Ran Su'nun her gece cüzdanında kalan bütün parayı karısına verdiği söyleniyordu, yoksa kadın hiç durmadan bü-

222

tün atalarına lanet okuyor veya tabak çanağı kırıyor; çocuk gibi feryat ediyor yada eline demir bir sopa geçirip üzerine yürüyordu. Sonuç olarak, Ran Su kâğıt paralarını hep günlüğünün plastik kabının içine saklamak zorunda kalıyordu. Çünkü o kadar iyi huyluydu ki, aklını oynatmış olan karısını bir akıl hastanesine göndermeyi asla düşünemiyordu. O yüzden de hastanede herkesin saygısını kazanmıştı. İnsanlar kısa bir süre önce aldığı terfiyi hak ettiğini düşünüyorlardı. Artık hastanenin vekil yardımcısıydı.

Manna, doğal olarak, Haiyan'a çok kızmıştı ve artık onunla konuşmak istemiyordu. Dört buçuk kiloluk bir bebek doğurduğunu duyduğu halde,

gidip onu görmedi. Haiyan, lo-husahğı bittiğinde, Manna'ya gidip bu sırrın nasıl ortaya çıktığını anlatmaya çalıştı. Fakat Haiyan ne zaman kendisine yaklaştırmaya çalışsa, Manna uzaklaşıyor ve onun anlatacağı saçma masalları dinlemiyordu. Arkadaşına yaklaşmanın bir yolunu bulamayınca, Haiyan bir öğleden sonra Lin'e gitti ve hikâyesini dinlemesini sağladı.

"Hiçbir zaman Manna'yı zor durumda bırakmak istemedim," dedi Lin'in masasının önündeki sandalyeye oturarak. "Bilirsin, karı koca yatakta her şey hakkında gevezelik edebilir, özellikle de canları sıkıldığı zaman. Olanları Hoggan'a, anlattım, ama kimseye bir şey söylememesini tembihledim. Bana söz verdi, fakat Bahar Festivali akşamı, arkadaşlarıyla içmeye gittiğinde ağzından kaçırmış. Tek tek hepsinin evine gidip, bu olayı ortalığa yaymalarını önlemeye çalıştım, ama ne yazık ki, ok yaydan çıkmıştı bir kere. Lin, Manna'yı incitmeyi hiçbir zaman istemedim. Senelerdir o benim en iyi arkadaşım, onu neden satayım ki? Böyle bir şeyden ne çıkarım olabilir? Of, cehennem azabı yaşıyorum." Kadıncağız her an ağlayacak gibiydi.

"Anlıyorum," dedi Lin kederli bir sesle.

"Kocamın bu salaklıklarından nasıl nefret ettiğimi bir bilsen! Manna'ya yaptığını duyduğumda, süpürge'nin sapıyla kafasını kıracaktım neredeyse. Bana inanmıyorsan git ona sor."

"İnanıyorum, fakat artık çok geç." ' "Ah, Manna'yla aramı nasıl düzeltebilirim?"

"Şu anda bunun bir yolu olduğunu sanmıyorum."

"Ona benim ne kadar üzgün olduğumu söyler misin?"

"Bunu yapabilirim."

Lin Haiyan'dan yayılan sabun kokusuna benzer kokuyu içine çekti. Kadın gittikten sonra, Lin onun ofisine gelme-den hemen önce çocuğun bezlerini yıkayıp yıkamadığını merak etti.

Haiyan'ın açıklamalarını ve özrünü aktardığında, Manna teselli edilmesi zor ve affetmekten uzak bir tutum içindeydi. Böyle olmak için de sebepleri vardı. Tecavüz herkesin kulağına gittikten sonra, hastanedeki insanlar Lin'le ona karı-kocaymışlar gibi davranmaya başlamıştı. Ay sonunda Manna'nın yemek kuponlarıyla maaşları bile, Lin'in ofisine getiriliyordu. Postadan sorumlu asker, ikinci bir defa düşünmeye gerek duymadan, Lin'in mektuplarını Manna'ya verebiliyordu. Bir keresinde memurun biri yanlışlıkla, sadece evli çiftlere gönderilmesi gereken aile planlaması ile ilgili bir broşürden onlara da göndermişti. Bazı yeni hemşireler, Dr. Kong'dan Manna'nın kocasıymış gibi bahsediyorlar, onlara evli olmadıklarını söylediğinde mahcup oluyorlardı. Bütün bunlar Manna'nın acı çekmesine sebep oluyordu, ancak eskisi gibi başkalarıyla dalaşamayacak kadar içine kapanmıştı. Birisinin tecavüze uğradığını yüzüne vurarak onu utandırmasından korkuyordu.

Sanki ikisinin kaderi birlikte çizilmiş gibi, artık Lin'i :ii beklemekten başka şansı olmadığı ortaya çıkmıştı sonunda.

Sonraki yıllarda olaysız ve durağan bir hale gelen uzun süreli ilişkileri, böylece devam etti. Yaz geldikçe, Lin ile Shuyu Wuiju'daki mahkemeye gittiler ve yine karı koca olarak evlerine döndüler. Lin ile Manna yıllarca, ayrılabilmek için konulan on sekiz yıl şartının gözden geçirilmesi yada iptal

edilmesi ümidiyle yaşadılar, fakat kanuna hiç dokunulmadı. Lin, bulunması çok zor olan Seksen Günde Devri-alem isimli kitabın bir kopyasını kendisi için satın aldığı anda, Ran Su Parti Komitesi'ne konulan sürenin biraz azaltılmasını teklif etti. Fakat liderlerin çoğu, yaratacağı etkiden emin olamadıklarından, bu fikre karşı çıktılar. Zaman geçtikçe insanlar kanunun niçin konduğunu unutmuşlar, gerekliliğini kimsenin sorgulamaya cesaret edemediği ilahi bir emir olarak kabullenmişlerdi. Seneler akıp geçtikçe, Lin ile Manna'nın saçlarındaki aklar çoğaldı; vücutları kalınlaştı, kol ve bacakları ağırlaştı ve yüzlerinde kırışıklıklar belirdi. Oysa Shuyu pek değişmemişti. Artık Lin'in teyzesi gibi görünmüyor, en fazla ablası gibi duruyordu.

Bütün bu yıllar boyunca Lin ile Manna'nın iş arkadaşları ya daha yüksek rütbelere terfi etmişler, yada ordudan ayrılmışlardı. Lin ile Manna ise ücret artışları olsa da, hâlâ aynı ofiste aynı işi yapıyorlardı. Ran Su bir terfi daha almış, 1980 yılında Vekil olmuştu. Lin, kuzeni Liang Meng'in, on bir binden fazla telefon numarasını aklında tutmasıyla ülke çapında tanınan, örnek bir santral memuresiyle evlendiğini duymuştu. 1981 yılında Vekil Wei, Dörtler Çetesi ile olan bağlantıları yüzünden atıldığı hapishanede ölmüştü.

Sonunda 1984 yılında Lin, Shuyu'dan hastaneye gelmesini istedi. Bu kez onu Muji'deki Halk Mahkemesi'ne götürecekti. On sekiz yıllık ayrılıktan sonra, rızası olsa da olmasa da, ondan boşanacaktı.

1984'ün Temmuz ayında Bensheng kardeşi Shuyu'y-la birlikte hastaneye geldi, ama işleri yüzünden bir gün kalıp geri dönmek zorunda kaldı. Bir yıl önce komün dağılmış, o da yakınlardaki bir köyde şeker, içki, sigara, soya sosu, sirke, kabak çekirdeği gibi şeyler satan küçük bir bakkal dükkânı açmıştı. O yokken dükkânla Hua ilgileniyordu, ama Bensheng yine de huzursuz oluyor ve uzun süre ayrı kalamıyordu. Hua geçen yaz üniversiteye giriş sınavlarında başarılı olamamıştı. Neyse ki tarlaya gideceğine dayısının yanında çalışabiliyordu.

Hastanedeki hemşireler, doktorlar, subaylar ve onların eşleri yetmişlik bir kadın gibi, bağlanmış ayaklarıyla sendeleyerek yürüyen Shuyu'yu görünce, şaşkınlıktan küçük dillerini yutuyorlardı. Lin başkalarının yanında onunla birlikte olmaktan kaçındığı için, Shuyu hep yalnız yürümek zorunda kalmıştı. Ne zaman Sağlık Merkezi'nin önündeki

alandan geçse, genç hemşireler camlara doluşarak onu seyrediyorlardı. Ayakları bağlı bir kadının genellikle kalın bir kalçası ve iri bir poposu olacağını duymuşlardı, fakat Shu-yu'nun bacakları o kadar inceydi ki, sanki bacaklarının üzerinde hiç kalçası yok gibiydi.

Geldikten birkaç gün sonra, Shuyu'nun sırtının alt tarafında bir ağrı başladı. O kadar canı yanıyordu ki, sandalyede yarım saatten fazla oturamıyordu. Öksürdüğü yada hapşırdığı zaman çok daha fazla ağrısı oluyordu. Lin karısının durumu hakkında Doktor Ning ile konuştu ve karısına gidip doktoru görmesini söyledi. Shuyu ertesi sabah muayeneye gittiğinde, henüz başlangıç safhasında olan siyatik teşhisi kondu. Fizik tedaviye ihtiyacı vardı.

Kısa sürede tedaviye başlandı. Lin'in kısa bir süre sonra ondan boşanacağını bildikleri için, hemşireler Shuyu'ya karşı özel bir ilgi gösteriyorlardı. Diatermik ışıkları yerleştirdikten sonra onunla gevezelik

ediyorlardı. Shuyu, deri kaplı sedire yüzükoyun yatıp yüzlerine bakmadan, hemşirelerin sorularını yanıtlıyordu. Nedense ona taze bademleri hatırlatan, lizol kokusundan hoşlanmıştı. Daha önce hiç böyle temiz, krem rengi duvarları olan, pencerelerinden giren güneşin cam sehpalara ve kırmızı yer döşemesine yansıdığı bir odada bulunmamıştı. Burada zerre kadar toz yoktu. Dışarıdan, ağaçların tepesindeki ağustos böceklerinin sesleri geliyordu. Serçeler bile köydeki gibi kızgın sesler çıkararak ötmüyordu. Nasıl oluyordu da orduda hem insanlar, hem de hayvanlar bu denli yumuşak huylu olabiliyordu?

Başlangıçta pantolonunu indirip, sırtını sıyırmaktan utanmış ve mor ötesi ışınların verdiği ısıyı cildinde hissetmekten biraz ürkmüştü, fakat kısa sürede bunun herhangi bir yanığa yol açmayacağını anlayınca, kendini rahat hissetmeye başladı. Temiz çarşaflarda yatıp sırtının ısıyla yumuşamasından hoşlanmıştı. Mavi camlı bir paravan onu gelip geçenin bakışlarından koruyordu. Çevrede kimse yokken gözlerini kapatıyor ve kendini, şimdilerde sarmısak ve yabani elma hasadının yapıldığı ve turp, lahana, havuç, şalgam gibi kış sebzelerinin ekildiği köyündeymiş gibi hissediyordu. Şehirdeki insanların bu kadar konforlu bir hayat sürmelerine, genç hemşirelerin dışarıda çalışmak zorunda kalmadan yağmur ve rüzgârdan uzak, yaşamalarına şaşırmıştı. Hiçbir zaman işlerini bitirme telaşı içinde değildiler. Buradaki kızların ne harika bir hayatları vardı! Beyaz elbiseleri ve önlükleriyle hepsi çok hoş görünüyordu. İğne yapacakları zaman, önce birkaç saniye arkasını ovuyorlar, sonra iğneyi yavaşça batırıyorlardı. Serçe parmakları hâlâ iğnenin yanından cildini okşarken, acıyıp acımadığını soruyorlardı. Öyle gıdıklanıyordu ki içinden gülmek geliyordu.

Bir keresinde bir hemşire, Lin'in ona zorbalık yapıp yapmadığını sordu. "Hayır, o nazik bir adamdır. Bana her zaman iyi davrandı," dedi Shuyu.

"Size yeterince yiyecek sağlıyor mu?" diye söze girdi bir başka hemşire. Elinde, içinde pembe bir toz bulunan küçük şişeye batırdığı bir şırınga vardı.

Shuyu cevap verdi, "Evet, her zaman sıcacık beyaz ekmekler, şekerli kurabiyeler veya örgü şeklinde çörekler alıyor. Her gün ya et, yada balık yiyorum. Buradaki her günüm tatil günlerine benziyor. Sadece öğleyn çok sıcak oluyor."

Hemşireler birbirlerine baktılar. Birisi kıkırdadı, ötekiler Shuyu'yu deşmeye devam ettiler. "Kendisi ne yiyor peki?" diye sordu elinde şırınga tutan tekrar.

"Bilmiyorum. Beraber yemiyoruz. Hepsini bana getiriyor."

r, "Demek ki ailesinden bir şey esirgemeyen bir adam ha?" >: "Eh, öyle." i Hepsi gülüşmeye başladılar. Shuyu'nun söyledikleri hepsinin tuhafına gitmişti. Lin'in rütbesi bir müfreze kumanda-mnkiyle aynı olsa da, ekmek kuponları ayda altı kiloyu geçmezdi. Nasıl oluyor da, karısını bu kadar iyi yemeklerle besleyebiliyordu? Öteki kuponları nereden alıyordu? Man-na'dan mı? Bu da pek olası görünmüyordu, çünkü Manna açık bir şekilde Shuyu'yla herhangi bir ilişkisi olamayacağını belirtmişti. O halde Lin ne yiyordu? Mısır unu ve süpürge otu mu? Ne kadar anlaşılmasa bir adamdı. Shuyu'mm ziyareti için bir sürü kupon biriktirmiş olmalıydı.

Hâlâ karısı için bazı şeyler hissediyor olmalıydı, yoksa ona bu kadar iyi davranmazdı.

Shuyu hemşirelerden hoşlanmıştı. Yine de ne kadar yalvardılar, ne kadar iltifat sıraladılsa da ayaklarını, ufacık ayakkabılarından çıkarmadı.

Hemşireler ayaklarını görmeye çok hevesliydi.

Bir gün tedaviden sonra, Hangzhou'dan gelmiş, daha önce hiç bağlanmış ayak görmemiş, iri kemikli Hemşire Li, Shuyu'ya ayaklarını gösterirse bir yuan vereceğini söyledi. "Hayır, bunu yapamam," dedi Shuyu.

"Niçin, sadece görmek için bir yuan vereceğim. Ayaklarını bu kadar değerli yapan ne?"

"Biliyorsunuz kızlar, onları sadece erkeğim görebilir."

"Neden?"

"Kural budur."

"Sadece bir kez göster, lütfen," diye yalvardı uzun boylu bir hemşire tatlı bir gülümsemeyle. "Başkalarına söylemeyiz."

"Hayır, bunu yapmayacağım. Biliyorsunuz, ayakkabıları ve çorapları çıkarmanın pantolonunu açmaktan farkı yoktur."

"Niçin?" diye sordu uzun boylu hemşire hayretler içinde.

"Çünkü ayaklarım sadece gelecekteki kocan için bağlar-sın, diğer erkekler için değil. Ayakların erkeğin için daha değerli olsun diye. Bu arada eskiden buna ne ad veriliyordu, biliyor musunuz?" İç tarafı küçük bir tümsek gibi şişmiş olan sol ayağına, pat pat vurdu.

Hepsi, hayır der gibi başlarını salladılar. Shuyu devam etti, "Buna Altın Lotus derler, hazine gibidir."

Hemşireler birbirlerine göz kırparak şaşkınlıkla ona baktılar. Hemşire Ma sordu, "Ayaklarını bağlamak acı vermiyor mu?"

"Tabii ki acıyor. Ben ayaklarımı bağlamaya yedi yaşındayken başladım. Ah nasıl bir azaptı, bilemezsiniz! İki yıl boyunca acıdan her gece ağladım. Yazın ayak parmaklarım şişip iltihap topluyor, etleri çürüyordu; fakat ben bağlarım çözmeye cesaret edemiyordum. Annem böyle bir şey yaptığımı görse beni bambu kamışla döverdi zaten. Ne zaman balık yesem topuklarımdan iltihap akardı. Yani söylenen söz çok doğru, 'Her bir çift lotus ayak, bir kova dolusu gözyaşı dökerek meydana gelir.'"

"O halde onları neden bağladın?" diye sordu kırmızı yanaklı bir kız.

"Annem bunun benim evlenmem için ikinci bir şans olduğunu söyledi. Çünkü yüzüm çirkindi. Biliyorsunuz o zamanlar erkekler lotus ayaklara deli olurlardı. Ayakların ne kadar küçük olursa, onların gözüne o kadar güzel görünürdün."

"Peki ya Doktor Kong? diye sordu Hemşire Li ciddi bir sesle. "O da küçük ayakları mı seviyor?"

Bu soru Shuyu'yu şaşırtmıştı. "Bilmiyorum. Onları bugüne kadar hiç görmedi," diye geveledi.

Kızlar, gözlerinde muzip bir anlam, yüzlerinde aptalca bir sırıtışla birbirlerine baktılar. Biri yüksek sesle hapsirin-ca hepsi kahkahayı patlattı.

Boşanma davası bu kez düşmeyeceğinden, Lin, Shuyu' nün yerleşim durumunu kırsaldan şehirlie çevirmeye çalışıyordu. Ordu böyle bir değişimi, ancak subay on beş yıldan fazla hizmeti etmişse, yada müfreze komutanı olarak yüksek bir rütbe edindiye destekliyordu. Lin yirmi yıldan

fazla hizmet etmiş, özellikleri olan bir eleman olduğu için, bu işten sorumlu olan birim Lin'e destek veriyordu. Lin, Shuyu'nün herhangi bir şehirde kanuni olarak oturabilmesini sağlayacak bir yerleşim kartı almaya çalışıyordu. Bunun yanı sıra, kızı Hua'nın da bu tür bir belgeye ihtiyacı vardı. Kanuna göre, annesine bağlı olduğu için, Shuyu'nun yerleşim durumu değiştiğinde, otomatik olarak o da şehirli olacaktı. Elinde böyle bir kart olursa Hua, Muji'de iş bulma şansına sahip olabilirdi. Üniversiteye gitmediğine göre, genç kız için, kırsal hayattan kurtulmanın tek yolu bu.

Lin, Shuyu'ya bu işin ne kadar gerekli ve zor olduğunu bir türlü anlatamamıştı, ama kadın yine de Lin'in her söylediğini kabul ediyordu. Eğer ona, "Sıcak su almaya gitme, ben getiririm," demişse, termosların birini bile odadan çıkarmıyordu. Ona birkaç hap uzatıp, "Şunları iç, sana iyi gelecek," dediğinde, hiç düşünmeden hepsini yutuyordu. Shuyu için Lin'in her söylediği söz emir yerine geçiyor, kendisine zarar verebilecek bir şey isteyebileceğini aklından bile geçilmiyordu.

Lin, bir sabah ona bir yuan verdi ve hastanenin değirmeni arkasındaki, üç subay eşi tarafından işletilen berberde saçlarını kestirmesini söyledi. O işe gidince, karısı da berberin yolunu tuttu.

Evde, Hua'nın uzun bir tarak ve makasla yaptığına hiç benzemeyen bu saç kesimi, otuz fene mal olacaktı. Dükkândaki tombul kadın ona fiyatı söylediği zaman, Shuyu sanki onu kazıklıyorlarmış gibi, kendisini rahatsız hissetti. Hiç bu kadar müsrifçe para harcamamıştı; otuz fene yarım kalıp

Glossy sabunu alıp en azından bir hafta kullanabilirdi. Yine de müşteri olmayı kabul etti ve deri kaplı sandalyeye oturdu.

Kapının arkasından kömür sobasının üzerindeki geniş çaydanlıkta kaynamak üzere olan suyun sesi geliyordu. Orta yaşlı, saçı küt kesilmiş bir kadın dışarı çıkıp kaynayan suyu indirdi ve sobaya sarı çamurla karıştırılmış antrasit kömüründen üç kürek atıp ateşi besledi. Sonra demir çubukla nemli kömürün ortasını açtı. Odaya geri döndü Shuyu'nun üzerine beyaz bir önlük atıp ensesinde birleştirerek iplerim bağladı.

Elindeki kırmızı tarağı kaldırırken, Shuyu'ya, "Nasıl bir — kesim istersiniz kardeşim?" diye sordu.

"Bilmiyorum."

Diğer taraftaki ayarlı sandalyelerde oturan erkek müşteriler gülüştüler.

"Benimki gibi kısacık bir saça ne dersiniz? Sıcakta terletmiyor," dedi içlerinden birisi. Adamı hastanede herkes tanıyordu. Domuz çobanlığı yapıyordu ve bir keresinde beş yüz elli kilodan daha ağır bir domuzu kaldırabildiği için, çeşitli gazetelerde başarısından bahsedilmişti. Çocuklar onu domuz adam diye çağırıyorlardı.

"Haydi ama," dedi kadın Shuyu'ya, "bu sizin saçınız. Bana ne yapacağımı sizin söylemeniz gerekir."

"Peki, sizinki gibi olmasına ne dersiniz?" Berberin küt kesilmiş saçlarını işaret ediyordu.

Dükkândaki diğer iki kadından genç ve tombul olanı, "Evet harika olur," dedi ahenkli bir sesle.

"Gerçekten benim saçım gibi mi istiyorsunuz?" diye sordu orta yaşlı kadın Shuyu'ya. "Topuzunuz gider ama."

"Gitsin, kesebildiğiniz kadar çok kesin." Saçlarının kısa kesilmesini istiyordu. Böylece ikide birde berbere gelip parasını ziyan etmeyecekti.

Shuyu ses çıkararak dudaklarını emerken, kadın topuzunu çözdü ve düğümlemiş saçlarını tarakla açmaya çalıştı. Tıraşın ilk darbeleri kafa derisine değince biraz canı yanmıştı, fakat kısa sürede alıştı. Berberin nasıl olup da makası bu kadar ritmik hareketlerle, hiç duraklamadan kullandığını merak etmeye başladı. Odanın sağ köşesinde kuyruksuz bir kedi uyukluyor, ara sıra bacaklarını açıp geriniyor, sinek kondukça kulaklarını oynatıyordu. Shuyu kapının yanındaki süpürge otu çorbası dolu kâseyi görünce çok etkilenmişti. Şehir insanları o kadar zengindiler ki, bir kediye bile insan gibi besliyorlardı. Zemini çimento olan bir odada hiç fare barınamazdı ki, niçin bir kedi besliyorlardı acaba?

Kadın, "Lin Kong sana iyi davranıyor mu?" diye sordu, Shuyu'nun saçının arkasını düzeltirken.

"Evet."

"İkiniz aynı odada mı yaşıyorsunuz?"

"Evet."

"Nasıl uyuyorsunuz?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Lin Kong ve sen aynı yatakta mı uyuyorsunuz?" Berber gülümserken daha genç olan diğer iki kadın da makaslarını ellerinden bırakmışlardı.

"Hayır, o kendi yatağında uyuyor, ben kendi yatağımda."

"Seni boşayacağından haberin var mı?"

"Evet."

"Boşanmak istiyor musun?"

"Bilmiyorum."

"Bak şöyle yap; gece uyurken onun yatağına gir."

"Hayır, bunu istemiyorum."

Erkekler de, kadınlar da güldü. Shuyu şaşkın gözlerle onlara baktı. Bu saç kesimi Suhuyu'yu en az on yaş daha genç göstermişti. Yüzü yumurta gibi ortaya çıkmıştı; kaşları iki minik hilâl gibi görünüyordu.

Berber, çaydanlıktan duvarda asılı bronz bir kovaya biraz sıcak su döktü ve içine üç maşrapa soğuk su ekledi. Sonra Shuyu'yu lavabonun önüne oturttu ve kafasını kovaya takılı lastik desteğe dayadı. Shuyu'nun saçlarını sabunlarken "Delilik etme kardeşim. Geceleyin Lin Kong'un yatağına süzül. Eğer bunu yaparsan, bir daha seni boşamaya kalkışamaz," dedi.

"Bunu yapamam."

Hepsi birden tekrar gülüştüler.

"Ah, gözlerim," diye bağırdı Shuyu, "sabun kaçtı."

"Kapa gözlerini. Bir saniye sonra bitecek." Kadın kalan suyu da kafasından aşağı döktü, sonra gözlerini ve yüzünü tertemiz, mis gibi, hâlâ güneşin sıcaklığını taşıyan kuru bir havluyla sildi.

"Gözlerin nasıl şimdi?"

"İyi."

Shuyu berber sandalyesine geri döndü. Kadın, bir yandan saçlarını bir tarafa tararken, bir yandan da nasıl kolaylıkla şekil aldığını övüyordu. Hatta saçlarının arasına hoş kokulu bir parfüm bile serpiştirdi.

Shuyu ona bir yuanlık kâğıt parayı uzattığında ise itiraz etti, "Hayır kardeşim, ilk gelişinde para istemez. Bir dahaki sefere, tamam mı?"

Shuyu teşekkür edip parayı tekrar cebine yerleştirdi. Kadın, tarağı kaldırıp Shuyu'nun kulağı üzerine düşen bir tutam saçı düzeltti, "Biliyor musun, bu saç şekli sana çok yakıştı. Bundan sonra hep böyle kestirmelisin." Yan tarafa dönüp oval aynayı kaldırdı. "Bak, nasıl? Güzel, değil mi?"

Shuyu gülümseyerek başını salladı. Kadına tekrar teşekkür edip sandalyeden kalktı ve topallayarak dükkândan çıktı. Yarım saatten fazla oturduğu için kalçaları ağrıyordu.

Shuyu konuştuklarını duyamayacak kadar uzaklaşınca, dükkândakileri ondan bahsetmeye başladılar. Hepsi de pek fena görünmediği konusunda hemfikirdiler, sadece nasıl giyinmesi ve nasıl makyaj yapması gerektiğini bilmiyordu. Lacivert ceketinin kesimi ancak altmış yaşında bir kadın için uygun olabilirdi. Öndeki bağcıkların olduğu yerde gerçek düğmeler olmalıydı. Eğer tozluk takmasa, pantolonu şalvar gibi görünmez, bağlanmış ayağı bu kadar dikkat çekmezdi. Herhalde taşrada yaşayan kadınların giyim zevki farklıydı. Tuhaf görünüşünün bir başka nedeni de, çok çalışıp kendini güneşte fazla yakmış olmasıydı, belki de. Ellerin üstünde çatlaklar ve esmer yüzünde de birkaç leke vardı.

Yavaş yavaş konu evliliğe kaydı. Lin ondan boşanırsa, kadıncağz nasıl ayakta kalabilecekti? Ne kadar kalpsiz bir adamdı bu. Politika Bölümü'nün, Lin Kong ile Manna Wu arasındaki ilişkiyi engelleyerek, bu kadını koruması gerekmez miydi? Kimsenin başkasının acı çekmesi üzerine mutluluk kuramayacağı yeni bir toplumdu bu. Üstelik, evli bir erkeğin eli kolu bağlanmalıydı ki, aklına geleni yapamasm, yoksa toplum bir kargaşaya sürüklenirdi.

Nedense ertesi gün, Shuyu'nun "Bunu yapamam," cevabı hastane personelinin diline dolandı. Genç hemşireler ne zaman birinin isteğini geri çevirecek olsalar, her kelimenin üzerine basa basa ve "bunu"yu özellikle vurgulayarak, bu cümleyi tekrar ediyorlardı. Arkasından da bir kahkaha kopuyordu.

Hatta karanlığı fırsat bilen bazı meraklı, genç subaylar, Lin'in kısa bir süre önce oda ayırttığı uzun yatakhane binasına bile gitmişlerdi. Kapıda ve pencerede durup, çiftin aynı yatakta yatıp yatmadığını anlamaya çalışmışlardı. Kulaklarını anahtar deliğine veya cama yapıştırmışlardı, fakat oda sanki içinde kimse oturmuyormuş gibi sessizdi. Peş peşe üç gece, Lin'in bir kez öksürmesi dışında bir ses duymamışlardı, ama biri granit merdivenlerde bileğini burkmuş, diğerinin gözüne evin önünde bir dal parçası girmişti. Sonunda pes etmişler ve çiftin içeride olağandışı hiçbir şey yapmadığını kabul etmişlerdi.

Dedikodu hızla yayıldı: "Bu işi yapmıyorlar."

İn ile Shuyu yemek masasında oturuyorlardı. Ön-lerindeki emaye tabakta, çekirdekleri çıkartılıp ikiye bölünmüş bir kavun vardı. Duruşma ertesi gün yapılacağı için bu kez konuşuyorlardı. Beyaz badanalı duvarlardan, odanın daha önceki sahipleri tarafından asılan propaganda posterleri kaldırıldığı için, oda çok daha aydınlık görünüyordu. Floresan lambadan gelen vızıltı Shuyu'nun bir kez daha dikkatini çekti. Başım kaldırıp sivrisinek mi var, diye baktı. Dışarıda, servi ağacının dalları arasından, arada sırada öten sarı

asma kuşunun sesi duyuluyordu. Yol kenarındaki ezilmiş at gübresiyle kaplı çiçek tarhından erken açmış krizantemlerin kokusu, rüzgâr estikçe içeriye doluyordu.

"Shuyu, Hua'nın ileride ne yapacağını hiç düşündün mü?" diye sordu Lin.

"Hayır. Sanırım Bensheng'in dükkânında çalışabilir. Hem ona iyi davranıyor, hem de iyi para ödüyor. Geçen sene Hua'ya kukuletalı bir mont aldı."

"Hayır, hayır, o taşrada kalmamalı. Onun burada bir meslek sahibi olmasını istiyorum. O bizim tek çocuğumuz ve şehirde bize yakın yaşamalı. Sen ne dersin?"

Shuyu hiç cevap vermedi.

Lin devam etti, "Yarın yargıç sana benden ne istediğini sorarsa, ona Hua'ya iş bulmamı istediğini söyle, tamam mı?"

"Niçin benim böyle yapmamı istiyorsun? Ben senden hiçbir zaman bir şey istemedim."

"Bak, ben yirmi yılı aşkın bir süredir hizmet veriyorum. Kanuna göre, ordu çocuğumuzla ilgilenmeli. Güven bana, ona bir iş bulacaklardır. Bu onun tek şansı. Lütfen yargıca bunu istediğini söyle, olur mu?"

"Olur, öyle yaparım."

Lin elindeki kavundan bir lokma ısırdı ve "Ye şundan. Çok tatlı," dedi kavunun öteki yarısını işaret ederek.

Shuyu, Lin yesin diye, kavuna hiç dokunmadı.

Lin Sabah erkenden Shuyu ile kendisi için kahvaltılık almaya gitti. Yemekhanede yüzlerce kişi karnını doyuruyordu. Mutfaktan, kızaran bir şeyleri çevirirken kazana çarpan küreğin neşeli şingirtisi geliyordu. Havada sote edilmiş arpacık soğan ve kereviz kokusu vardı. Manna elinde konserve yemek kutusuyla dışarı çıktı. Lin'e yaklaşıncı gülümsemeye çalıştı, fakat gösterdiği çaba yüzüne yakışmamış, ağzı ve burnu arasında iki kırık oluşmuştu. Gözleri bir sola bir sağa kayıyor ve pırıl pırıl parlıyordu; görünüşe göre ona burada rastlamaktan rahatsızlık duymuştu. Lin onun yüzünden küskün bir tereddüdün gelip geçtiğini gördü. Herhalde günlerdir onu göremediği için böyleydi.

Genç kadın, "Mahkemede fazla konuşma, tamam mı? Ve sakın yargıçla tartışma," dedi alt dudağını ısırarak.

"Biliyorum. Endişelenmene gerek yok. Dün akşam Shu-yu ile konuştum. Bu kez sözünde durmaya söz verdi. Artık bitiyor."

"Umarım öyledir," diye mırıldandı, Manna. "İyi şanslar."

Diğer insanların ortasında gereğinden fazla konuşmaya cesaret edemediği için, yürüyüp uzaklaştı. Bazıları onları keskin bakışlarla süzmeye başlamışlardı bile. Shuyu geldiğinden beri, Manna gözden düşmüştü. Başkalarıyla karşılaşmamaya çalışıyor, mecbur kalmadıkça dışarıya çıkmıyor, yemekhanede yemek bile yemiyordu. Sonuçta yüzündeki kan bile çekilmişti.

Lin dört tane dumanı tüten çörek, yarım kâse piring çorbası ve küçük bir parça peynirli soya keki aldı. Shuyu geldiğinden beri ilk kez birlikte yemek yediler.

Yemeklerini yerlerken, Lin çok tuhaf bir şeyin farkına vardı. O günlerde, Manna'yı sanki tatile çıkmış gibi çok az görebilmişti. İnsanlar haklarında

dedikodu yaparlar da, amirlerini boşanmayı engellemeleri için kandırırlar diye, akşamları birlikte yaptıkları yürüyüşlere son vermişlerdi. Her nasılsa Manna'yla aralarındaki bu geçici ayrılık fazla canını sıkmamıştı. Shuyu'yla aynı odada uyumaktan da rahatsızlık duymuyordu artık. Doğrusunu söylemek gerekirse, Manna için üzülse de onu özlememişti. Aşk böyle midir? diye sordu kendi kendine, insanlar evliliğin aşkı öldürdüğünü boşuna söylemiyor. Evliliğe ne kadar çok yaklaşırsak, ona karşı o kadar az bağlılık hissedeceğim. Bu artık onu sevmediğim anlamına mı geliyor? Delilik etme. O ve sen bunca senedir beklediniz. Şimdi birleşme zamanı. Evet, gerçek âşık her an oturup birbirlerini seyretmezler; sadece aynı yöne bakıp aynı yöne doğru yollarına devam ederler. Kim söylemişti bunu? Yabancı bir rahip olmalı. Ya Manna? O benim Shuyu 'yla aynı odada kalmam hakkında ne düşü-

nüyor? Bundan rahatsızlık duyuyor mu? Herhalde duyuyordun Beni özlüyor mu?

Aklına yine, artık ona çok doğal görünen boşanma davası geldi. Hava dona çektiğinde yere düşen olgun bir meyveye benzettiği bu olay için, artık bir çaba sarf etmesine gerek kalmamıştı. Sanki kontrolü dışında bir gücün ittiği bir araç gibi, boşanma ve yeni bir hayat kurma yolunda ilerliyordu. Belki de insanların kader dedikleri buydu.

Shuyu bulaşıkları daha yeni kaldırmıştı ki, evin önünde bir Beijing jipi durdu. Shuyu üzerine, Lin'in bir hafta önce aldığı ipekli bluzu geçirdi. Çift, onları polis karakolunun yanındaki mahkeme salonuna götürecek olan j ipe bindi. Ön koltukta, hastaneyi temsilen Ming Chen oturuyordu. Ming Chen artık Politika Departmanı'nın Müdürü olmuştu. Omuzları genişlemiş, yüzü toparlaklaşmıştı.

Saat sekiz buçuktu. İki yanına kavak ağacı sıralanmış sokak, işlerine gitmekte veya gece mesaisinden evlerine dönmekte olan bisikletli insanlarla doluydu. Kırmızı kiremitleri çiğle kaplanmış sade binalar, güneşte parlıyordu. Jip bir ilkokulun yanından geçerken, futbol sahasında bağırıp çağırarak birbirlerine attıkları beş altı topun peşinde koşturan oğlan çocukları gördüler. Kızların çoğu ip atlıyor veya ucu tüylü mantar toplarını raketle birbirlerine atıyorlardı. Anlaşılan öğrenciler ilk teneffüse çıkmışlardı. Barış Bulvarı ile Zafer Sokağı'nın köşesinde Doğu Rüzgârı marka bir kamyonunun çarptığı traktör yana devrilmiş, yere kabaklar saçılmıştı. Çevrede toplanan kalabalık kazayı seyrederek gevezelik ediyordu. Kalın bir ağaca çarpan çamurluk yamul-muştu. Bir sürü yaşlı kadın, içlerine gök mavisi kutular yükledikleri el arabalarını iterek, "Sütlü ve çikolatalı frigolar, tanesi on fen," diye bağırıyorlardı. Birkaç blok öteden, gittikçe yaklaşan bir siren sesi duyuluyordu. Lin ile Shuyu'yu

taşıyan jip kalabalığa daldı ve karakol tarafına doğru sola döndü.

Lin, 1910 yıllarında, Danimarkalı misyonerler tarafından kilise olarak inşa edilen mahkeme binasının girişinde, dışarıya çıkan bir çift gördü. Adamın suratı asıktı, kadın ise elinde beyaz bir mendil, büyük bir olasılıkla babası olan yaşlı bir adamın koluna girmiş, hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. Nöbetçi, Müdür Chen'e yargıcın kadının boşanma isteğini geri çevirdiğini anlattı. Kadın kocasını fiziksel şiddet kullanmak ve parasını çalmakla suçluyordu.

Yargıç şikâyetin son kısmı konusunda kadını haksız bulmuştu. Evli bir çift olarak, aynı çatı altında yaşıyorlar, aynı yatakta uyuyorlar, aynı tencereden yiyorlardı; tabii ki banka hesaplarını da paylaşacaklardı. Koca bu yüzden hiçbir şekilde hırsızlıkla suçlanmamalıydı.

Duruşma salonunun ortasında birçok sıra vardı. Ön taraftaki yükseltilmiş bölüme yeşil kadife kaplı, uzun bir masa konmuştu. Masanın tepesine, demir bir telle üzerine kocaman harflerle, Kanunu bir Dağ gibi Korumayı yazılı bir levha asılmıştı. Bu sloganın ardında, ön duvarda ulusal amblem vardı. Bir zamanlar haç işaretinin bulunduğu yerde, şimdi başak tanelerinin kucakladığı beş yıldız duruyordu. Lin pencerelerin şeklinden, kristal avizelerden, masif olmasına rağmen hiçbir sütun desteğine ihtiyacı olmayan, kirişleri ustaca yontulmuş yüksek tavandan çok etkilenmişti. Bütün ışıkları yansaydı ve içeride şu metal ayaklı masa ve sandalyeler olmasaydı, kilisenin nasıl görüneceğini merak etti. Herhalde muhteşem olurdu.

Herkes ön sıraya oturduktan sonra, orta yaşlı, kısıp gözlü, ince bıyıklı bir yargıç kürsüye çıkıp masaya oturdu. Porselen çaydanlıktan kendine bir fincan çay doldurdu. Sağ tara-

finda kırk yaşlarında bir kadın memur, sol tarafında da elinde mürekkepli kalemiyle, genç bir adam olan kâtip oturuyordu. Yargıç elinin tersiyle ağzını kapatıp öksürdü, sonra da kocanın davasını sunmasını istedi.

Lin ayağa kalkıp konuşmasına başladı. "Saygıdeğer Yoldaş Yargıç, bugün buraya mahkemenizin evliliğimi bitirmeme izin vermesini rica etmek için geldim. Karım Shuyu Liu ve ben, evli görünmemize rağmen on sekiz yıl önce ayrıldık. Kızımız doğduğundan beri aramızda sevgi yoktu. Lütfen beni aşağılık, kalpsiz bir adam zannetmeyin. Bu on sekiz yıl boyunca karıma iyi davrandım ve hiçbir kadınla cinsel ilişkiye girmedim." Cinsel kelimesini söylerken kızarmıştı. Devam etti. "Boşanma isteğimi dikkate almanızı ve onaylamanızı rica ediyorum."

Yargıç yazılı dilekçeyi okumuştı, o yüzden Müdür Chen'e dönüp Lin'in iddiasının doğruluk derecesini sordu. Ming Chen, rütbece yargıçtan daha üstün olduğundan ayağa kalkma zahmetine katlanmadı. "Yoldaş Lin Kong'un söyledikleri doğrudur. Ben senelerce onun amiriydim. Pek çok kez örnek subay seçilmişti ve hayat tarzıyla ilgili herhangi ciddi bir sorun yoktur. İyi bir adamdır," dedi güçlü bir sesle.

Lin, Ming Chen'e doğru bir bakış fırlattı. O halde, ciddi olmayan sorun var, diye düşündü. Bu da yaşama tarzıyla ilgili bazı küçük hatalarım olduğunu gösteriyor. Beni on yıldır terfi ettirmemelerine şaşmamalı.

Yargıç müdüre sert bir sesle, "Siz, hastane yöneticileri, bu boşanmayı onaylıyor musunuz?" diye sorduktan sonra fincanını kaldırıp çayını yudumladı.

"Tabii ki boşanmadan yana değiliz, fakat bu çift uzun süredir ayrı yaşıyor. Kurallarımıza göre, on sekiz yıllık ayrılıktan sonra, bir subay karısının onayı olmaksızın evliliğini bitirebilir. Lin Kong 1966 yılından beri karısından ayrı yaşıyor ki, bu da yeterince uzun bir süre sayılır. O yüzden arzusunı geri çevirmek için bir sebep görmüyoruz."

Yargıç, bu kuraldan haberi olduğunu belirtmek için başını salladı, sonra da Shuyu'ya dönüp ne söyleyeceğini sordu.

"Benden boşanabilir," dedi Shuyu heyecansız bir sesle. "Fakat istediğim bir şey..."

"Konuşurken ayağa kalk," diye emretti yargıç. .. ;
Shuyu ayağa kalktı.

"Şimdi söyle, istediğin nedir?"

"Biz... bizim bir kızımız var. Hemen hemen on sekiz yaşında, iri bir kız. Bu kız onun çocuğudur. Kızına şehirde bir iş bulması gerekir."

Müdür Chen öyle bir kahkaha patlattı ki, boynunun derisi gerildi. Yargıç şaşırmişti. Ming Chen anlattı, "Hastanemiz Shuyu Liu'nun ikamet durumunu değiştirmeye çalışıyor. Bu da kızının buraya, onun yanına gelebileceğini gösterir. Kıza uygun bir iş bulması için yardım da edeceğiz. Lin Kong'un çocuğu olduğuna göre, ona da diğer subay çocuklarına davranıldığı gibi davramlacaktır. Sorun yok, biz konuyla ilgileniyoruz."

Daha sonra yargıç, Lin'in kanuna göre Shuyu'ya ayda otuz yuan nafaka ödemesi gerektiğini bildirdi. Lin hemen kabul etti, fakat Shuyu elini salladı.

"Ne söylemek istiyorsun? diye sordu yargıç. "Daha fazla mı istiyorsun?"

"Bu kadar fazla paraya ihtiyacım yok. Yirmi yeter. Gerçekten bu kadar çok paraya ihtiyacım yok."

Kadın memurla, kâtip kıkırdadılar. Mahkeme salonunun arka tarafında duran üç nöbetçi de kahkahalarla gülmeye başladı, fakat yargıcın bakışlarını fark edince hepsi sustu.

Sonra çifte anlaşmazlık konusu olan herhangi bir mal varlıkları olup olmadığı soruldu. İkisi de başlarını iki yana salladılar. Shuyu'nun hiçbir şeyi yoktu; köydeki ev de Lin'e aitti.

Yargıç boşanma belgelerini imzaladı, geniş bir mührü kırmızı mürekkep macunu dolu kutuya daldırdı, belgeleri mü-hürleyip, her ikisine de birer belge verdi. Ayağa kalkıp kulak tırmalayan bir sesle kararı açıkladı, "Siz ikiniz boşanmış olsanız bile, aynı geniş devrim ailesinin mensubu yoldaşırsınız. O yüzden birbirinize saygı, ilgi ve arkadaşlıkla yaklaşmalısınız."

"Öyle yapacağız sayın Yargıç," dedi Lin.

"Güzel. O halde dava bitmiştir."

Önce yargıç, sonra da memur kadın ve kâtip ayağa kalktılar. O sabah görülecek bir boşanma davası daha vardı ve mahkemenin biraz acele etmesi gerekiyordu.

Giriş kapısına doğru ilerlerken, Lin her şeyin bu kadar kolay halledilmesine şaşmadan edemiyordu. Yarını saat içinde, yıllar boyu çekilen üzüntüler ve boşa giden çabalar sona ermişti; hayatında yeni bir sayfa açılmak üzereydi.

Boşanma gerçekleşikten sonra Shuyu köye dönmedi; aynı yatakhanedeki bir başka odaya taşındı. Artık kendi yemeklerini kendi pişirecek ve tek başına yaşayacaktı. İkamet işleriyle ilgilenen yerel polis ve Hua'nın işe yerleştirileceği Parlak Kibrit Fabrikası ile temasa geçmek üzere, Politika Departmanı'ndan genç bir subay görevlendirilmişti.

Lin, kızının kendisine kızgın olduğu için, şehre gelmeyi reddedeceğini zannediyordu. Birkaç yıl önce eve gittiğinde, onunla konuşmaya çalışmış annesiyle boşanmaları konusundaki fikrini almak istemiş, fakat kızı ya domuzları beş-

m

leyeceğini, yada derede çamaşır yıkayacağım söyleyerek babasıyla konuşmaktan kaçınmıştı. Artık daha da büyümüş ve Lin'den daha da uzaklaşmış gibiydi. O yüzden Lin ona bir mektup yazıp, Muji'ye gelmesi için yalvarmaya karar verdi.

Gece masasının başına oturup eline Altın Ejderha marka mürekkepli kalemını aldığı anda, kızına ilk defa mektup yazacağı düşüncesi tüm benliğini kapladı. Ne kadar kötü bir babaydı! Niçin bütün bu yıllar boyunca, Hua'nın kendisinden haber almaktan memnun olabileceğini akıl edememişti? Kızının kendisine bu kadar gücenmesinde şaşacak bir şey yoktu.

Mektuba şunları yazdı:

Sevgili Kızım Hua,

Geçen pazartesi annenle ben şehirdeki mahkemeye giderek her şeyi yumuşaklıkla hallettik ve ordudan sana Mu-ji 'de bir iş bulması için yardımcı olmasını istedik. Amirlerim seni burada Parlak Kibrit Fabrikası 'na yerleştirmeye karar verdiler. Bu annenin mahkemeden tek ricasıydı. O yüzden onun bu isteğine lütfen saygı göster ve bu mektubu aldıktan sonra bize katıl.

Hua, bu ayarlamamanın senin için kesinlikle gerekli olduğunu anlamanı rica ediyorum. Şehirde çok daha iyi bir hayatın olacak. Annen yaşlı ve ben onun köye dönmesini hiç istemiyorum. Lütfen gecikmeden gel. Bana karşı duyguların ne olursa olsun bu kez bana güven. Ben senin babanım ve mutlu bir hayatın olsun istiyorum. Eğer oralarda kalırsan, büyük bir üzüntü ve pişmanlık duyacağım.

Baban, Lin Kong

Sözlerinin onu ikna edebileceğinden emin olmadığı iç bir mektup da Bensheng'e yazıp Hua'yı bunun kaçırılmayacak bir fırsat olduğuna inandırmasını istedi.

Kalemını elinden bırakarak esnedi ve yukarı kaldırdığı ellerini birbirine geçirip gerinerek, parmaklarını çıtırdattı. Bu sakın gece hoşuna gitmişti ve yalnızken zihninin çok daha berrak olduğunu hissetmişti. Pencere camlarının köşesi çiğ taneleriyle donuklaşmıştı. Dışarıdan gelen ağaç yapraklarının hışırtısı dikkatini çekti. Akçaağaçtan yere birkaç yaprak düşmüştü. Kalkıp yüzünü nemli bir havluyla kuruladıktan sonra gidip yattı.

Subayların bazıları düğün şekerlerini ne zaman yiyebileceklerini sordular. Lin bunun birkaç ay içinde gerçekleşebileceğini söyledi. Manna'yla bir süre beklemeleri gerektiği konusunda anlaşmışlardı. Böylece insanların, onların mutlu yuvalarını, eski karısının felaketi üzerine kurduklarını söylemesini önleyebilirlerdi.

İki hafta içinde Shuyu'nun ikamet durumu değişmiş, Hua'nın işiyle ilgili gerekli işlemler tamamlanmıştı. Fakat Lin hâlâ kızından haber alamadığı için, endişelenmeye başlamıştı.

Sonra, korktuğu başına geldi ve ondan, "kalabalık" bir şehirde yaşamakla ilgilenmediğini bildiren bir mektup aldı. Böyle söylüyordu, çünkü emekçi sınıf çiftçi ve işçilerden oluşuyordu ve Hua da "yeni tip bir sosyalist çiftçi" olarak köyde kalmaya karar vermişti. Lin, bu cümlelerin bir gazeteden alıntı olduğuna yemin edebilirdi ve çok kızmıştı, fakat ne yapabileceğini bilmiyordu. Bensheng'den hiç haber alamadığı için, kayınbiraderinin bu işte

olumsuz rol oynadığından şüpheleniyor, Hua'yı elinde tutup kendi yanında çalıştırmak istediğini düşünüyordu. Shuyu bile kızına "geri zekâlı" demekten kendini alamamıştı.

Lin, içinde bulunduğu çıkmazdan bahsedince, Manna ona gidip kızını kendisinin getirmesini önerdi. Bu iyi bir fikir gibi görünüyordu, çünkü düğün parası bulabilmek için köydeki malını da satması gerekiyordu. Böylece sonbaharın başında yıllık iznini alıp, Goose Köyü'nün yolunu tuttu.

n evine geldiğinde, bayırda bir düzine insan top-ex^? lanmıştı. Öğleden sonraki sıcak hafiflediği halde, sinekler hâlâ deli gibi vızıldıyordu. Yerde, sebze bahçesinin çiti kenarında, kanlı bir eşek postu duruyordu. Üzeri yeşil sinek ölüleriyle kaplıydı. Anlaşılan, kurtlar larva dökmesin diye, postun üzerine gereğinden fazla kimyasal madde dökmüşlerdi, o yüzden de posttan hâlâ tatlımsı bir koku yayılıyordu. Havada ayrıca et ve kimyon, dişbudak, manolya sirkesi kokularının karışımından oluşan bir baharat kokusu vardı. Hua, saçını menekşe rengi bir tülbentle örtmüş, geçici olarak yapılmış taş ocağının üzerine koyduğu tencerede bir şeyler karıştırıyordu. Mavi bir el arabasına, üzerine siyah mürekkeple şu sözler yazılmış, dikdörtgen şeklinde bir karton dayanmıştı: "En Güzel Lezzet: Cennetteki Ejderha Eti gibi Dünyadaki Eşek Eti! Yarım kilosu iki buçuk!" Hua, babasını görünce, kaşığı bırakıp ona doğru gitti.

"Döndüğüne çok sevindim Baba!" dedi gülümseyerek. Babasının elindeki kumaş çantayı aldı.

"Ne yapıyorsun? Niçin bu insanlar burada?"

"Bensheng Dayı'nın eşiği öldü. Ona beş-baharatlı eşek eti pişiriyorum. Satın alabilmek için bekliyorlar."

"Bensheng nerede?"

"Bizim evde biriyle konuşuyor. Gel içeri girelim." Dönüp tencerenin üzerine bir kapak kapattı, ama kapakla tencerenin kenarı arasında boşluk bıraktı.

Birlikte eve doğru yürüdüler. Lin, Bensheng'in et satışı için kendi evini kullanmamasının sebebini anlayamamış, gördüğü manzaradan hiç hoşlanmamıştı. Ne ağgözlü bir şeytan, hep başkalarının kesesinden yemeye çalışıyor, diye düşündü. Buraya birkaç gün sonra gelmiş olsaydım, evine dönmüş olacaktı.

Bensheng'in, birkaç gün önce ölenden başka eşiği yoktu. Gece ahırdan kaçmış, çimenliğe girmiş, sonra da bir sebze bahçesine dalmıştı. Hiç su içmeden çok fazla yonca yemişti. Sonuçta o kadar şişmişti ki, ayakta duracak hali kalmamıştı. Ertesi sabah bir oğlan, onu köyün değirmeninin arkasında görmüş ve hemen koşup sahibine haber vermişti. Bensheng yardıma koştuğunda, hayvanın midesi çoktan çatlamış, son nefesini veriyordu. Bensheng çok üzülmüştü; çünkü Altı Yıldız'dan bakkaliye malzemesini taşıyabilmek için eşiğe ihtiyacı vardı. Şimdi zararını karşılayabilmek için yapabileceği tek şey hayvanın etini satmaktı. Köylülerden bazıları çiğ et almak istedilerse de, o daha fazla para kazanabileceğini bildiği için eti sadece pişmiş olarak satacaktı. "Ben çiğ malla ilgilenmiyorum, işi bitirir öyle satarım," demişti onlara.

Lin içeri girdiğinde, Bensheng'in salonda birisiyle konuştuğunu duydu. "Sana eşeğin postunu vereceğim, tamam mı?"

Lin ile Hua durup dinlediler. Başka bir ses yüksek sesle itiraz etti. "Hayır, bu olmaz. Hayvanın bahçemi mahvetti. Derisini falan istemiyorum. Ne yapacağım alıp da? Bit pazarında bile satamam."

"Şilte yapmak için kullanabilirsin, değil mi?"

"Hayır, kim leş gibi kokan bir eşeğin üzerinde uyumak ister ki? Geyik postu olsaydı alırdım."

"Bazı insanlar ölü bir eşeğin yanında durmaya bile layık değil."

"Ben sadece eşekle ilgilenmediğimi söylüyorum."

Lin odaya girdi, fakat adamlar onu fark etmediler. Lin kayınbiraderiyle konuşan adamın komşuları Sun Amca olduğunu fark etti. Bensheng, "Dört kilo pişmiş eşek etine ne dersin?" dedi yaşlı adama.

"Hayır, beş kilo."

"Dört buçuk."

"Canın cehenneme, beş diyorum!"

"Dört ve yediyüz elli gram."

"Beş!"

"Tamam, sana o kadar et ayıracağım Sun Anıca, sadece yaşına saygı duyduğum için."

Hua onların konuşmalarını böldü, "Dayı, babam geldi."

Adamların ikisi de Lin'e döndüler. Yaşlı adam biraz utanmış gibi görünüyordu. Gülümseyince dişsiz ağzı ortaya çıktı. "Benim gitmem gerekiyor. Torunumu gönderip eti aldırtı-rım," dedi Bensheng'e. Ellerini arkasında kavuşturup tembel adımlarla dışarı çıktı. Takkesinin üzerindeki delikten dışarı bir tutam beyaz saç fırlamıştı.

Bensheng de yaşlanmış görünüyordu. Alnı kırış kırış olmuş, ince gözleri bir önceki yıla göre donuklaşmış, sanki günlerce uyumamış gibi hafifçe içine göçmüştü. Lin'in beklenmedik ziyaretinden memnun olmadığı belliydi, fakat kendisini çabuk toparladı. "Shuyu da geldi mi?" diye sordu Lin'e.

"Hayır, ben Hua'yı almak için yalnız geldim." Sözlerine pek tepki vermeyen kızına bir bakış fırlattı.

Bensheng kaşlarını çatı. "Mektubunu aldım ağabey. Sonunda istediğini elde ettiğini anlıyorum. Fakat biz yine de bir aileyiz." dedi kederli bir sesle.

"Ben de aynı şekilde hissediyorum," demeyi başarabildi Lin. Acıma duygusu ona karşı yumuşamasını sağlamıştı.

"Kızkardeşim burada olmadığına göre, bu akşam yemeğe bize geliyorsun, tamam mı?"

"Şey..."

"Lütfen Baba," diye araya girdi Hua. "Bugünlerde ben Dayı'mda kalıyorum. Biz bir aileyiz."

"Peki, gelirim."

Bensheng, Lin'in gelmeyi kabul etmesine memnun olmuştu. Hua'ya babası için leğene su koymasını söyledikten sonra, beş-baharatlı eşek etini satmak için dışarı çıktı.

Lin de Bensheng'in teklifini kabul ettiği için memnundu, çünkü burayı nasıl satışa çıkaracağını bilmiyordu; Bensheng'in tavsiyesine ve yardımına ihtiyacı olabilirdi. Muji' ye bir an evvel dönmek istediği için, bu işin birkaç

gün içinde hallolması gerekiyordu. Üstelik kızının onunla yola çıkmayı isteyip istemeyeceğinden emin değildi. Bensheng ile iyi bir ilişki kurması, en azından Hua'yı ikna etmeye çalışırken işini kolaylaştırabilirdi. Anlaşılan Hua, hiç çocukları olmayan ve ona kendi kızları gibi davranan dayısıyla yengesine oldukça bağlanmıştı. Hua'nın dayısına nasıl gülümsedi-ğini fark edince, onların arasında, kendisinden gün geçtikçe daha çok esirgenen bir yakınlık olduğunu anlayan Lin'in içi burkulmuştu.

O sırada, kafasını hep kurcalayan bir başka düşünce daha : ortaya çıktı ve Hua'nın bir erkek arkadaşı olup olmadığını merak etti. Kızı gün geçtikçe güzel bir kadına dönüşüyordu. Peşine düşen birileri olmalıydı. Bu konu hakkında kafa

yordukça, endişesi de çoğaldı. Bir yolunu bulup ona sormalı ve ne tür bir zorlukla karşı karşıya olduğunu anlamalıydı.

Bensheng, o akşam yemekte İkinci Eşek'in, oğlu Han-dong için Lin'in evini eşyasıyla birlikte satın almak istediğini söyledi. Genç adam bir nişanlı olmadığı halde, gelecek yıl evlenmeyi planlıyordu. Bugünlerde çöpçatanlar sürekli olarak İkinci Eşek'in evine gidip geliyorlardı. Çünkü bütün gün Wujia'da çalışan Handong, ailesinin köyden bir eş bulma isteğini sonunda onaylamıştı. Lin evine müşteri çıktığı duymaktan memnun oldu, ancak Bensheng, İkinci Eşek'in evi dolaştığını ve üç bin yuandan fazla vermeyeceğini söyleyince yüzü karardı. Lin'e göre, evi eşyasıyla birlikte en az dört bin ederdi.

Yemekten sonra Lin, "Hayır, bu fiyata asla satmam," dedi, Bensheng'e. "Güzel. Yarın İkinci Eşek dükkânıma geldiğinde ona bunu söylerim. Bu arada, sen ne kadar isteyeceksin?"

"Dört bin."

"Peşin ödeyeceğini aklından çıkarma. Geçen sonbaharda lahanalardan, bu ilkbaharda da patatesten vurgun vurdu. Balık havuzundan ise oluk gibi para geliyor. Köyümüzde pek az insan, çıkarıp bir anda üç bin yuan sayabilir."

"Verdiği fiyat çok düşük," dedi Lin sert bir sesle.

Lin, İkinci Eşek'i geri çevirmiş olmasına rağmen, daha iyi bir teklif için bekleyecek zamanı olmadığı için, kendisini rahat hissedemiyordu.

Ertesi gün öğleden sonra kızıyla konuştu ve onun bir sevgilisi olduğunu öğrendi. Hua henüz aşkın anlamını bilemeyecek kadar genç olduğundan, Lin bunu duyduğuna pek memnun olmamıştı, fakat yine de kızını suçlamıyordu. Hua Shuyu'nun eşyalarını toplamasına yardım ederken, o da genç adam hakkında soru sormaya devam etti. "Fengjin buraya yakın köylerden birinde mi oturuyor?" dedi.

"Hayır, şimdi donanmada, Jiangsu Bölgesi'nde."

"Onunla nasıl tanıştın?"

"Sınıf arkadaşydık." Hua, neredeyse kulaklarına kadar kızarmış, gözlerini yerden kaldıramadan annesinin pantolonlarından birini katlıyordu.

"Aranızdaki ilişki ne kadar ciddi? Demek istediğim, onu sevecek kadar tanıyor musun?"

Genç kız kendine güvenen bir sesle, "Evet," diye cevap verdi.

Lin aldığı cevaba şaşırılmıştı. On sekiz yaşında birinin, nasıl olup da gerçek duygularını anlayabildiğini merak ediyordu. Aşk bu kadar kolay ve basit

olabilir miydi? Karşılıklı anlayış ve güvenin sağlanması zaman almaz mıydı? Belki de gelip geçici bir şeydi. Onu gerçekten sevmiş olabilir miydi?

"Senin yeni bir işin olacağını biliyor mu?" diye sordu tekrar.

"Evet, ona yazdım. O da benim seninle şehre gitmemi istiyor."

"Seninle bir gün Muji'de buluşabilirsin diye mi?"

"Sanırım öyle," diye başını salladı Hua.

"Bensheng Dayı'nın, bir erkek arkadaşın olduğundan haberi var mı?"

"Evet, fakat bundan pek hoşnut değil."

"Niçin?"

"Onun yerine üniversite mezunu birini bulmamın daha doğru olacağını söylüyor. Artık askerler pek tutulmuyor-muş."

Lin gülümsedi. Kızının erkek arkadaşı konusunda, içinde karışık duygular vardı. Fengjin'in Hua'yı şehire gitmesi için cesaretlendirmesi hoşuna gitmişti. Genç adamın daha iyi bir gelecek için, fırsatları kullanmayı bilen pratik biri olduğu belliydi. Hua köyde kalsaydı, ordudan ayrıldıktan sonra, onun da köye dönmesi gerekecekti. Lin erkek arkadaşının onu kullanmasından korkuyordu, fakat şüpheleri hakkında tek bir söz bile etmedi. Şu anda tek düşündüğü herhangi bir aksilikle karşılaşmadan onu burada uzaklaştırabilmektir.

Pencereden bir kazın bağırıldığını duyunca, bütün bu kümes hayvanlarından, keçiden ve dişi domuzdan birkaç gün içinde kurtulması gerektiğini hatırladı.

"Baba, sence annem bunları giyer mi? Gerçi sahip olduğu tek ipek giyecek bu." Hua kırmızı bir tuniği üzerine tutmuştu.

"Hayır, bu onun için çok geniş. Daha önce hiç giydiğini gördün mü?"

"Hayır, görmedim."

Lin, bir akrabanın, tuniği yirmi yıl önce düğün hediyesi olarak, postayla gönderdiğini hatırladı. Fakat hiçbir zaman Shuyu'nun üzerine olmamıştı. "Bu benim için fazla süslü," dediği halde, değiştirmeye de yeltenmemişti. O yüzden tunik hâlâ yepyeni görünüyordu. "Onu da çantaya koy." Köye gelmeden önce Shuyu, giyemediği ne varsa, hepsini erkek kardeşinin karısına vermesini söylemişti.

O akşam Bensheng Lin'e iyi haberler getirdi. İkinci Eşek fiyatı kabul etmişti. Miktarın yarısını nakit olarak hemen, diğer yarısını da sene sonunda, oğlunun düğününden sonra verecekti. Lin, eve bir kez girildiğinde, yeni sahibinin paranın geri kalanını ödemeyi sonsuza kadar erteleyeceğini, kalan iki bin yuani hiç alamayacağını iyi bildiğinden, yapılan tekliften şüphelenmişti. Üstelik Bensheng İkinci Eşek'in arkadaşıydı ve ondan alacağı parayı kendisine hiç iletmeyle ilgili de. Bu kızkardeşinin öcünü alması için iyi bir yol olabilirdi. Belki de o iki adam maksatlı olarak böyle bir ayarlama yapmışlardı. Hayır, bu şekilde olmazdı. Bir sorunla karşılaşmadan önce harekete geçmeliydi.

Lin, başka bir olasılığa meydan vermeden, toplayabileceği bütün nakiti toparlayıp, arkasında bakiye bırakmamaya kararlıydı.

O akşam, Bensheng ile birlikte bir anlaşmaya varmak için ikinci Eşek'in evine gittiler. Kısa bir pazarlıktan sonra, alıcı üç bin iki yüz yuam hemen, nakit olarak ödemeyi kabul etti. Lin, ikinci Eşek'i yedi sekiz yıldır görmemişti, iri gözlerinin artık eskisi kadar parlamaması dışında, fazla

yaşlanmadığını görünce şaşırdı. Damaklarına kadar çay lekeleriyle kaplı olan dişleri hâlâ sağlamdı; sadece birkaç kırışığı olan, eşeği andıran yüzü pürüzsüz kalmıştı, hatta cildinin güneş yanığı bile açılmıştı. Kendisine nasıl bu kadar iyi bakabilmiş, diye düşündü Lin.

İkinci Eşek, ayağını altına alıp konuşmaya devam etti, "Biz hepimiz komşuyuz. Biraz daha fazla para ödemeye aldırmam." Bira içtiği bardak o kadar yağlıydı ki, sanki fıstık yağı içiyormuş gibi görünüyordu. Lin onun kendisine doldurduğu biraya dokunmadı.

İkinci Eşek bir sözleşme yapmalarına yardım etmesi için, oğlu Handong'u çağırdı. Lin, onun hassas bakışlarını, çelimsiz vücudunu ve kıza benzeyen suratını görünce şaşırmıştı. Handong, yemek masasının üzerine bir mektup kâğıdı ve içinde taze mürekkep bulunan bir hokka koydu. Kiremit sedire çıkıp bağdaş kurdu ve artık çok az insanın kullanabildiği, sansar tüyünden yapılmış küçük bir fırçayla yazmaya başladı. Duruşu, hareketleri ve el yazısı, okumuş biri olduğunu belli ediyordu. Her hali, kaba saba, cahil bir adam olan İkinci Eşek'in oğlu olduğunu yalanlıyor gibiydi. Lin, daha sonra Handong'un müthiş biri olduğunu düşünen Bensheng'den, onun Wujia ortaokulunda öğretmenlik yaptığını, aynı zamanda da üniversitede okuduğunu öğrendi. Aslında babası, komün liderlerine yemekler ve hediyeler vererek,

onun işçi-köylü-asker öğrenci olarak üniversiteye kabul edilmesini sağlamıştı.

Yaptıkları kontrat evin ve eşyaların yanı sıra, bayırdaki kulübeyi, değirmen taşını, domuz ağılını, sebze bahçesini, toplam olarak on bir karaağaç ve iğde ağacını, kuyuyu, kazanı ve abdeshaneyi de kapsıyordu. Lin şöyle bir okuduktan sonra, isminin yanına kendi mührünü bastı. İkinci Eşek de aynısını yaptı. Sonra karısının kestane ayıkladığı içeriki odaya gitti ve elinde, her birinde yüz tane on yuanlık bulunan üç deste parayla geri döndü. Sonra kırmızı sandığın üzerinde duran küçük zarftan kırk tane gıcır gıcır beşlik çekti ve üç bin yuanla birlikte yemek masasının üzerine koydu. "Şunları say lütfen," dedi daha önce bu kadar zengin bir adam görmediği için çok etkilenen Lin'e.

Lin, arada sırada köşesi yırtılmış olanları kenara ayırarak, paraları saymaya başladı. O sırada İkinci Eşek, gözlerini Lin'in beyaz parmaklarından alamayan Bensheng'in bardağını tekrar birayla doldurdu.

Lin yedi tane yırtık on yuan bulmuştu. "Bunları hiçbir dükkân kabul etmez," dedi alıcıya.

"Akıllı adam," diye kıkırdadı İkinci Eşek. Tekrar odaya gidip elinde yedi sağlam onlukla geri döndü.

Alışveriş tamamlanmıştı. Lin, İkinci Eşek'e evin anahtarlarından birini verdi. Sonra Bensheng ile birlikte kasketlerini takıp baba oğulla vedalaştılar ve yıldızsız gecede dışarı çıktılar.

Eve dönerlerken, Lin onluklardan yedisini Bensheng'e uzattı. Bensheng parayı aldı ama, pek mutlu görünmüyordu. Güneyden bir horozun öttüğü duyuldu. "Budala, daha gece yarısı bile olmadı," dedi Bensheng. "Böylesini ya öl-dürmeli, yada pipisini kesmeli. Hem tek bir yumurta bile vermiyor, hem de insanların kafasını karıştırıp gürültü yapıyor."

Lin ertesi sabah köyün postanesine gidip ağabeyini aradı ve ertesi gün öğleden sonra bir at arabasıyla gelip ailesi için ayırdıklarını almasını istedi. Hayvanların hepsini Ren Kong'a vermeye karar vermişti. Hua'ya kararından bahsedince, kızı, Bensheng Dayı'sma tek bir söz bile etmeyeceğine söz verdi. Babasının ona daha önceden yetmiş yuan verdiğini ve bütün çiftlik aletleriyle aileye ait arsayı ona bırakacağını biliyordu.

Anne babasının mezarlarını temizleyip, üzerlerini biraz daha toprakla beslemekten yorgun düşen Lin, o gece dokuz saat uyudu ve ertesi sabah geç kalktı. Omuzları ve dirsekleri hâlâ ağrıyordu. Kahvaltıdan sonra Hua'nın hayvanlar için hazırladığı, doğranmış turp ve ıslatılmış soya fasulyesi kırıntılarının üzerine, iki şişe tatlı patates likörü döktü. Bir çift çubukla alkolü yemeğe karıştırdı. Sonra dişi domuzu, domuz yavrularını, kümes hayvanlarını ve keçiyi bu karışımla besledi. Hayvanların hepsi deliler gibi yemeğe saldırdı. Lin ertesi gün Muji'ye dönmek istiyordu ve işlerin bu kadar düzgün ve pürüzsüz halledilmesinden memnundu.

Ren ile iki büyük oğlu hemen öğleden sonra, bir traktörle geldiler. Hiç gecikmeden işe koyuldular. Tavukları, kazları, ördekleri büyük bir file çuvala doldurdular. Hep birlikte domuzlarla keçinin ayaklarını kalın iplerle bağladılar, sonra da traktörün arkasındaki boş römorkun içine attılar. Hayvanların hiçbirinden, arada sırada duyulan homurtudan başka bir ses çıkmıyordu. Oğlanlar, babalan gibi uzun boylu, kalın kaslı kollara sahip, genç birer erkek olmuştu. Lin pek iyi tanımasa da, onları gördüğüne memnun oldu. Ren gelirken Hua için bir çift kahverengi sandalet getirmişti. Bunlar o sıralar ülkede en pahalı ve en moda ayakkabılardı. Hua hediye için o kadar beğendi ki, hemen kuzenlerinin yanına gidip römorku, kavanozlar, fiçiler, yemek kapları, kâseler, tavalar, iki kutu kitap, hâlâ ortaokula giden en genç ku-

zeni için kullanılmamış bir yığın defterle doldurmalarına yardım etti.

"Hua, çay yapmak için biraz su kaynatabilir misin?" diye sordu babası.

Genç kız "Elbette," diyerek ocağı yakmak için neşeyle mutfığa gitti.

Lin ile Ren de iğde ağacının altında oturup sigaralarını içerek sohbet ettiler. Ren, Lin'in ikram ettiği Amber sigarasını, büyük oğluna verebilmek için kulağının arkasına takmış, piposunu tütürüyordu. Lin bir kez daha yeğenlerinin gücüne duyduğu hayranlıktan bahsetti. Büyük yeğen kamyon şoförü olmak için eğitiliyordu. Oğlan kazançlı bir işe sahip olacağına göre, anlaşılan Ren ileride şarap ve etten yana yokluk çekmeyecekti.

Römork ağzına kadar dolmuştu. Ren ve oğulları, traktörü saat beşten önce komünün Veterinerlik Merkezi'ne geri götürmek zorunda oldukları için çaya kalamadılar. Lin ile Hua'ya hoşçakal dedikten sonra, hepsi araca doluşup kulak tırmalayan bir gürültüyle uzaklaştılar.

Traktör sallana sallana yoldan aşağı inerken, Bensheng içeri girdi. Avlunun neredeyse bomboş kaldığını görünce suratı asıldı. "Hua tekerlekli el arabasını benim için ayırdın mı?"

"Sanırım hâlâ kulübede." Gidip kulübeye baktı, bir dakika sonra da geri döndü, "Vay canına, her şeyi almışlar, küreklerle tırmıkları bile," dedi.

Bensheng Lin'in yanına gitti. "Ağabey, bana en azından dişi domuzu bırakırsın, diye düşünmüştüm."

"Sana aileye ait arsayı bırakacağım."

"Bırak Tanrı aşkına, köy onu geri alır."

"Ben... ben Ren'e at arabasıyla gelmesini söyledim. Böylece sana da bir şeyler bırakabilirdim. Fakat o traktörle geldi. Evde Hua'nın yengesi için bazı giysiler var. Hem şunları

da istemez misin?" Parmağıyla ince dalları, fasulye sırtıklarını ve gübre yığınını işaret etti.

"Allah belanı versin, seni nankör köpek!" Bensheng ayaklarını yere vurarak hışımla dışarı fırladı. Sol bacağı sağ bacağından daha kısa olduğu için, sallana sallana yürüyordu.

Lin ile Hua, Bensheng ile yüz yüze gelmemek için, o akşam yemeklerini evde yemeğe karar verdiler. Lin biraz kurabiyeyle, birinde şeftali diğerinde kızarmış tatlı su balığı olan iki konserve kutusu çıkardı. Baba kız bir kupa sıcak suyla birlikte akşam yemeklerini yediler.

Yemeklerini yerken, Lin Hua'ya aralarının düzelmesi için Bensheng'e yüz yuan daha vermenin nasıl bir fikir olduğunu sordu. Hua bir süre düşündü sonra, "Böyle bir şey yapma. Parayı annem için saklamaksın. Yüz yuan Bensheng Dayı için hiçbir önem taşımıyor. O bazen o kadar parayı bir haftada kazanıyor," dedi.

"Peki, ben de ona daha fazla para vermem o zaman." Lin cevizli kurabiyesinden bir ısırık aldı. "O kadar zenginse bana neden kızdığını anlayamadım."

"Açgözlü. Aklında paradan başka bir şey yok. Dükkânda soya sosuyla sirkeye bile su katıyor."

"Gerçekten mi? Yengen bunu biliyor mu?"

"Hayır, bilmiyor."

Gülümseyerek birbirlerine baktılar. Lin, Hua'nın artık aynı tarafta olduklarını belli eden gülümsemesinden hoşnut kalmıştı. Eve döndüğünden beri moralinin hep düzgün olduğunu ve hiç yalnızlık hissetmediğini fark etti. Belki de bunun nedeni kızının kendisine tekrar yakınlaşmasıydı. Ancak yakında başka bir erkeğe ait olacaktı. Keşke onu sonsuza kadar yanında tutabilseydi, yada en azından on yıl daha küçük olabilseydi. Hayır, dedi kendi kendine, sen hayatın boyunca yalnızdın ve yalnız olarak kalacaksın. Bu kadar duygusal davranma.

Bütün hayvanlar gittiği için ev sessizdi. Pek fazla sinek de kalmamıştı. Köyün bir yerlerinden bir atın kişnediği duyuldu.

Baba kız masayı toplayıp bulaşıkları kaldırdıklarında, karanlık çökmek üzereydi. Ertesi sabah otobüsü kaçırmamak için, gün ışımadan kalkabilsinler diye, o gece erkenden yatmaları gerekiyordu. Yarın uzun ve yorucu bir gün olacaktı. Kışlık giysilerle yorganları koydukları üç büyük bavulu taşımak zorundaydılar. Lin ayaklarını yıkadıktan sonra, sivrisineklerin gelmesine engel olabilmek için bir tane kendi odasına, bir tane de Hua'nın odasına, iki tütsü yaktı.

Lin, kızına iyi geceler diledikten sonra odasına gitti. Bütün çabalarına rağmen gözüne bir türlü uyku girmedi. Üstünde yattığı hasır örtü serindi, fakat hiç de rahat sayılmazdı. Üstelik saat daha sekizdi ve dışarıdaki alacakaranlık henüz geceye dönmemişti. Köyde birisi keman çalıyordu,

ama müziğin ahenksiz sesi rahatsız ediciydi. Lin gözlerini kapatıp hiçbir şey düşünmemeye çalıştı. Yavaş yavaş içi geçer gibi oldu.

Kapının çalınmasıyla uyanıp kafasını çevirdi. Hua omuzlarında beyaz bir çarşafı içeri girdi. "Baba bu gece odanda uyuyabilir miyim? Korkuyorum. O oda çok sessiz. O kadar çok şey gidince, sanki içerisi pek tekin değilmiş gibi geldi."

Lin, onun Shuyu gittiğinden beri, yengesinin odasında uyuduğunu hatırlayınca kabul etti. "Pekâlâ, yatağın öbür ucuna yat. Bu arada, tütsüyü söndürdün mü?"

"Evet." Hua, genişliği kendi odasındakiyle aynı olan tuğla yatağa tırmanıp öteki ucuna yattı. Tek kelime etmeden hemen gözlerini kapattı.

Lin dikkatle onun yüzünü inceledi. Burnu kendisinininki gibi düz, fakat daha inceydi; alnı açık, cildi esmer fakat sağlıklıydı. Soluk alıp verirken dudakları titreşiyordu. Onun güzelliği karşısında Lin'in dili tutulmuştu, ancak herhalde Hua

bunun farkında değildi. Lin, onun kibrit fabrikasında genç ve çekici bir kadın olacağından emindi. Ordudaki o genç adamı neden unutmasmdı? Kolayca daha fazla sevebileceği ve ona daha iyi bakabilecek bir adam bulabilirdi.

Lin düşüncelere dalmışken, Hua gözlerini açtı. "Baba Muji nasıl bir yer?"

"İki parkı, üç büyük mağazası, altı veya yedi tiyatrosu olan büyük bir şehir."

"Arkadaşlarım geceleri Muji'de bir sürü ay olduğunu söylediler. Doğru değil, değil mi?"

"Tabii ki değil. Herhalde neon ışıklarından bahsetmişlerdir."

"Neon ışıkları ne demek? Ay gibi mi görünüyorlar?"

"Tam olarak değil. Renkli, yanarken parlayan ışıklar."

"Ürkütücü olmalı. Annem şehirde tek başına dolaşmaktan korkuyor mu?"

"Sanmıyorum." Emin olmayan bir ses tonuyla cevap verdiği için pişman oldu, fakat Shuyu'mm yalnız dolaşırken nasıl hissettiği hakkında hiçbir fikri yoktu.

"Hua, annen şehirde alışveriş etmek istediğinde onunla birlikte gider misin?"

"Giderim," diye cevap verdi Hua gözleri kapalı. Kısa bir sessizlikten sonra, "Baba," dedi.

"Evet?"

"Evden tek başına ayrıldığında korkmuş muydun? O zamanlar daha ergenlik çağındaymışsın."

"Pek değil."

"Gittikten sonra Wujia'daki arkadaşlarını özlemedin mi?"

"Çok az arkadaşım vardı."

"Ah, benim burada o kadar çok arkadaşım var ki!" Hua'nın sesi düşünceliydi.

Baba kız gözleri kapalı sohbet ederken, gece olmuştu.

Odadaki sandıklarla masa artık seçilemiyordu. Birden avluda birinin bağırdığı duyuldu. "Dışarı çık, adi köpek!" Bu Bensheng'in boğuk sesiydi.

Lin yataktan kalktı, pantolonunu giydi ve dışarı çıktı. Kapıyı açar açmaz burnuna leş gibi, ekşi alkol kokusu geldi. Bensheng'in üzerinde sadece

geniş, beyaz bir şort vardı, vücudunun üstü çıplaktı. "Ağ... ağabey, se... seninle bu akşam hesabımızı kapatmak istiyorum."

"Bu da ne demek oluyor?"

"Be... benimle eve gelmeni istiyorum."

; "Tamam."

Hua da üzerinde pembe pijamalarıyla dışarı çıktı. Dayısı elini sallayarak cırladı. "Sen kalpsiz bir hayvanmışsm, o.., o kadar nankörmüşsün ki!"

"Sen çok mu içtin Bensheng?" dedi Lin. "Dur sana..."

"Hayır, benim kafam yerinde. Burada herşey so... son derece açık." Parmağıyla şakağım gösteriyordu, fakat ayakları birbirine dolaşıyor, titriyordu.

"Dayı, lütfen evine git."

"Sen de nankörmüşsün. Sen be... benim ye... yemeğimi bile yemek istemedin. Yengen sana kuzu etli hamur köftesi yapmıştı, fa... fakat sen yüzünü bile göstermedin."

"Ah, bunu bilmiyordum!" diye feryadı bastı Hua.

"Söyle bana, nasıl oluyor da Handong sana layık olmuyor? Ondan daha iyisini, daha bilgisini nereden bulacaksın?"

"Sana söylemiştim, onu düşünmek istemiyorum Dayı."

"Seni seviyor."

"Sana söyledim, bir kitap kurdu istemiyorum."

Lin, Bensheng'in durumuna üzülmüştü. "Kardeşim, yanlış yaptık, tamam mı? Lütfen..."

"Bana kardeşim deme! Sen kızkardeşimi kaçırdın. Şimdi de Hua'yı elimden alıyorsun. Bana çocuğum yok diye zorbalık yapıyorsun. Sen... sen bana düşmanlık edesin diye doğmuşsun... Elimden aldıklarını geri istiyorum." Yere kapanıp, küçük bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

"Dayı, bu kadar üzülme. Bizi ziyarete gelebilirsin. Ben de seni ve yengemi görmeye geleceğim. Söz veriyorum."

"Benimle böyle tatlı tatlı konuşma. Benim pis ve ağgözlü olduğumu düşündüğünü biliyorum, fakat kalbim altın gibidir, saftır." Yumruğuyla göğsüne vuruyordu.

Tam Lin ona yardım etmek için eğilmişti ki, karanlıkta Bensheng'in iri yapılı karısı görüldü. Üzerinde beyaz bir gömlek ve leylak rengi bol bir pantolon vardı. "Başımın belası!" diye bağırdı kocasına, "Hemen benimle eve geliyorsun!"

.y,<

"Beni rahat bırak," diye homurdandı Bensheng. ;

"Hemen ayağa kalk!"

"Peki, benim küçük nineciğim." Ayaklarının üzerinde durmaya çalıştı, fakat bacakları pelte gibi olmuş, vücudunu taşıyamaz hale gelmişti.

Karısı Lin'e döndü. "Burada sorun çıkarmamasını ve Hua'yı giderayak huzursuz etmemesini söyledim, fakat o zıkkımdan bir maşrapa içtikten sonra savuştu."

"Artık yürüyemez. Bırak-onu eve ben taşıyayım." Lin yere çömeldi, Hua ile yengesi de Bensheng'in kollarından tutup Lin'in sırtına yüklediler.

Kadınlar arkadan takip ederken, Lin Bensheng'i sırtında üç yüz metre ötedeki evine taşıdı. Yürürken uzun gölgeleri yere yansiyordu. Lin nemli ve

serin havada oflaya puflaya ilerlerken, Bensheng nefes alıp verirken ensesine sıcak hava üflüyor, cildinin sızlamasına sebep oluyordu. Ne zaman Bensheng'in ağzından hafif bir inleme, yada yarım yamalak bir küfür çıksa, Lin onun ensesini ısıracağından korku-

yordu. Hua yengesine bir şeyler söyledi, fakat sesi çok az duyuluyordu. Sırtındaki yük gitgide ağırlaştığından, Lin'in kısa zamanda nefesi kesildi.

17J

T r i

ia, Muji'ye geldikten bir hafta sonra Parlak Kib-'rit Fabrikası'ndan çağrıldı. Geceleri annesiyle birlikte hastanede kalıyordu. Köydeki her türlü işten daha hafif olan yeni işini seviyordu. Yaptığı tek şey, kibrit kutularının üzerine bir kâğıt yapıştırmak ve her on kutuyu bir paket haline getirmektir. Hem şimdi daha çok para kazanıyordu; eline ayda yirmi sekiz yuan geçiyordu. İçinden babasına karşı minnet duysa da, bu konuda hiç bir şey söylemedi.

Bir ay sonra, fabrika ona lojmanlardan birinde bir oda ayarladı; böylece bir pazar sabahı annesi onunla birlikte şehirde yaşamak üzere, hastaneden ayrıldı. Lin onlara tabak çanak ve biraz da mobilya aldı. Yeterince odun kömürleri olup olmadığını kontrol etti. Bundan böyle anne kız kendi başlarındaydılar, fakat hayatları diğer işçilerinkinden daha kötü değildi. Hua'nın kazandığı para ve Shuyu'nun aldığı nafaka ay sonuna kadar bol bol yetiyordu.

Shuyu ile Hua yerleştikten sonra, Lin kendi işleriyle ilgilenmeye başladı. Bir Ekim günü, Manna ile şehirdeki evlendirme bürosuna gittiler. Oradaki iki memur kadına küçük birer torba şekerleme verdiler. Yüzü buruş buruş olmuş, hafifçe topallayan yaşlı kadın, onlara hiç oyalanmadan bir evlilik belgesi doldurdu. Bu kırmızı renkte, ortasından katlanmış ve üzerinde altın renginde, kabartma harflerle "Evlilik Belgesi" yazan bir kâğıttı.

Daha sonra düğün hazırlıkları başladı. Onlara, sıkı bir temizliğe ihtiyacı olan bir apartman dairesi verilmişti. Bir hafta boyunca her akşam tavan tahtalarını fırçaladılar, yerleri ve kapıları ovdular, Lin'in Genel İşlemler Bölümü'n-den ödünç aldığı paslı yatağı boyadılar, mutfak eşyalarını yıkayıp yerlerine yerleştirdiler, pencerelerin macunlarını yenilediler ve gazete kağıdıyla camlardaki sinek pisliklerini temizlediler. Banyonun kuzey duvarında bazı çatlaklar vardı; dışarıda rüzgâr estiğinde soğuk hava içeriye giriyor, kulak tırmalayan bir sesle duvar kâğıtlarını yerinden oynatıyordu. Lojistik Departmanı'ndan gönderilen işçiler yarıkları harçla doldurup duvarları beyaza boyadılar.

Tamirat ve temizlik masrafları yanında, Lin büyük miktarda şekerleme, mum, sigara, meyve ve şaraba da para harcamak zorundaydı. O sıralar bu tür lüks malzemeleri bulmak zordu ve bunları alabileceği tek yer karaborsaydı. O yüzden akşamları bisikletle şehre iniyor, ona yardım edebilecek insanları ziyaret ediyor, gece genellikle geç dönüyordu. Bu arada Manna üşütmüştü ve çok öksürüyordu.

Düğün kasımın ilk haftasında, konferans salonunda yapıldı. O akşam hastane personelinin yarısıyla aileleri bir araya geldiler. Amirlerinin çoğu ve eşleri düğüne katılmışlar, fakat boşanma düşüncesinden tiksindiği için, Bayan Su gelmeyecekti. Nedense, aklına ne zaman gelse, Manna'dan

"Doktor Kong'un cariyesi" diye söz etmekten vazgeçmemiştir.

Gazozlar, şişeler dolusu şarap, tabaklar dolusu elma ve donmuş armut, kavrulmuş fındık, ayçiçeği çekirdekleri, çam fıstıkları, sigara ve şekerleme altı sıra halinde yerleştirilmiş, yirmi dört masadaki yerlerini almıştır.

Çocuklar bu kadar güzel şeyi bir arada görünce çılgına dönmüşlerdi. Çoğu Genç İzçiler'di. Boyunlarına kırmızı bayrağın köşesini tem-sil eden, üçgen şeklinde fularlar takmışlardı. Oğlanlardan bazıları bir yandan çevrede koşturup arkadaşlarına bağırı-yorlar, bir yandan da ayçiçeği çekirdeği yiyip kabuklarını yere tükürüyorlar veya azı dişleriyle kavrulmuş fıstıkları çitirdatıyorlardı. Küçük kızlardan bazıları, aralarına yer yer talaş doldurulmuş çift kanatlı pencerelerin altındaki radyatörlerde ellerini ısıtıyordu. Camlardaki buz, floresan ışığında donuk donuk parlıyordu. Üzerlerine deniz kabuğu, dalga, yosun, ada, mercan resimleri çizilmişti. O sabah kar iyice bastırmıştı ve kuzey rüzgârının uğultusu pencere aralıklarından içeri sızıyordu.

Ön duvarda, kırmızı kâğıdın üzerine iri siyah harflerle "Yeni Evlilere Mutluluklar Dileriz!" yazılmıştı. Tavan birbirinin içinden geçirilen renkli kâğıtlarla süslenmişti. İki sıra halinde asılmış balonlar belli belirsiz sallanıyorlardı. İçlerinden bir patlamış, sanki mavi bir bebek çorabı gibi ipte asılı kalmıştı.

Salon dolmaya yüz tuttuğunda, Müdür Ming Chen öne çıkıp ellerini çırpı. "Biraz beni dinleyebilir misiniz lütfen?" diye seslendi. İnsanlar yavaş yavaş seslerini kestiler.

Ming Chen, "Yoldaşlarım ve dostlarım," diye bağırdı gümbür gümbür bir sesle, "bugün burada Yoldaş Lin Kong ve Yoldaş Manna Wu'nun mutlu beraberliklerini kutlamak için toplandık. Bu evliliği resmiyete dönüştürmekten büyük bir şeref duyuyorum. Her gün gördüğünüze göre onların kim

olduklarını biliyorsunuz. O yüzden töreni basit ve kısa kesmeme izin verin. Önce gelinle damadı bir görelim."

Lin ile Manna alkışlarla kalkıp yüzlerini misafirlere döndüler. İkisinin de başında şapka yoktu; göğüslerine kâğıttan kırmızı çiçek ilıştirdiler! yeni üniformalar giymişlerdi. Manna'nın ayaklarında parlak rügan ayakkabılar, Lin'ininde ise ordunun standart süet ve çadır bezinden yapılmış, koca burunlu botları vardı. Manna heyecanlı gibiydi; ellerini nereye koyacağını bilemiyor, kendi koğuşundan birkaç hemşireye devamlı gülümsüyordu. Daha sonra Ming Chen'in ricası üzerine, çift eğilerek seyircilere selam verdi. Bazıları alkışlamaya devam ederken, bazıları ayağa kalkarak sevinç çığlıkları attılar. Hâlâ arkadaki kapıdan içeri giren misafirler vardı. Kadınlardan bazıları gelinin son haftalarda renginin solduğunu fısıldıyor, bazıları da, "Doktor Kong'un suratına bakın. Q kadar sıkıcı bir adam ki, hiç yüzünün güldüğünü göremezsiniz," diyordu.

Müdür Chen tekrar anons etti, "Şimdi gelin ve damat Par-ti'ye ve Başkan Mao'ya bağlılıklarını gösterecekler."

Çift yüzünü, Başkan'm son fotoğraflarından biri ile üzerinde orak ile çekik amblemi bulunan bir çift bayrağın asılı olduğu duvara döndü. Ming Chen şarkı söyler gibi saymaya başladı:

"İlk selam..."

Çift orta parmaklarının ucunu pantolonlarının yanından kaldırmadan, bayrakların ve portrenin önünde eğildi.

"İkinci selam..."

Bu kez ilkinden daha fazla, neredeyse seksen derece bükülerek eğildiler.

"Üçüncü selam..."

Devrime sadakatlerini ifade ettikten sonra, çift yine yüzlerini misafirlere döndüler. Birkaç saniye boyunca Müdür'ün ahenkli sesi salonda ve koridorda çınladı. İnsan-

lar Müdür Chen'in sesinin etkileyciliği karşısında taş kesilmişler, çıt çıkarmıyorlardı. Sonra Müdür, "Şimdi, Lin Kong ve Manna Wu'nun bundan böyle karı koca olduklarını ilan ediyorum. Onları kutlayalım," diye anons etti.

İnsanlar tekrar alkışladı; oğlanlardan bazıları ısıklık çaldı.

Misafirlerin coşkusu dindiğinde, çiftin şarkı söylemesini istediler. Manna bu işte iyiydi, fakat Lin çok az şarkı biliyordu. Söyledikleri, "Taburlarımız güneşe doğru yürüdüler," şarkısı o kadar eskiydi ki, genç subayların bazıları daha önce hiç duymamışlardı. Sesleri kulağa pek hoş gelmiyordu. Damadın sesi çok kısık ve yumuşaktı, gelininki ise so-ğuk aldığı için çatlak çıkıyordu. Bazı hemşireler alayla sırtıtmaktan kendilerini alamadılar. Hatta bir tanesi, "Başım çatlayacak," dedi diğerlerine.

Şarkılarını bitirdiklerinde, genç bir subay yumruğunu kaldırıp "Sallanan elmayı yesinler!" diye bağırdı.

"Evet, haydi onlara sallanan elma yedirelim," diyen sesler yükseldi kalabalıktan. İstedikleri ipe aşağı sallandırılan bir elmaydı, böylece elmayı yerken çiftin öpüşmekten kaçınılması olası değildi.

Müdür Chen elerini çırpıp onları sakinleştirdi. "Bizler devrimci subay ve askerleriz ve ordu bizim doğduğumuz köy değil. O yüzden sallanan elma bulunduğumuz yere uygun kaçmaz. Şimdi eğlenmenize bakın," dedi.

İnsanlar yerlerinden kalkıp etrafta dolaşırlarken, Ming Chen çocukların dikkatini çekebilmek için bir kez daha el çıpttı. "Küçük dostlarım, oğlanlar, kızlar, istediğiniz kadar yiyebilirsiniz, fakat eve götürmek yok, anlaşıldı mı?" diye bağırdı.

"Tamam efendim," diye karşılık verdi küçük bir kız.

Anında bir kahkaha koptu. Aynı anda salonda tekrar bir uğultu yükseldi. Genç bir subay bir fişek patlattı; patlama sesi kızların çığlıklar atmasına sebep oldu. Subay hemen

bir daha bunu tekrarlamaması için uyarıldı. Arkadaki iki kapı barut kokusu dışarı çıksın diye açık bırakıldı.

Yüksek rütbeli subaylar bir bir gelinle damadın yanına giderek kadehlerini tokuşturup tebriklerini sundular. Vekil Ran Su onlara doğru gelirken çok duygulanmış görünüyordu. Elinde diğerleri gibi bir şarap kadehi yoktu. Daha elli bir yaşında olmasına rağmen, seyrelmiş saçları ve gri bıyığıyla yaşlı bir adam gibi görünüyordu. Alnında ve alt kapakları biraz sarkmış olan gözlerinin köşelerinde kırışıklıklar vardı. Lin ile Manna'yı kollarından kavrayarak kenara çekti. "Siz ikiniz, hayatınızın bu fırsatını iyi değerlendirmelisiniz. Birbirinizi sevin ve birbirinize özen gösterin. Hiç-bir zaman aşkınızın acı bir aşk olduğunu unutmayın," dedi hüzünlü bir sesle.

Biraz durduktan sonra, sanki bu sözü aslında kendisi için söylüyormuş gibi, "Acı bir aşk," diye tekrarladı.

Sözleri geline çok dokunmuştu. Ran Su yanlarından ayrıldıktan sonra kendini daha fazla tutamayarak, içini çeke çeke ağlamaya başladı. Lin onun elinden bardağını aldı. Kolunu beline dolayarak, onu bir köşeye götürüp sakinleştirmeye çalıştı, fakat Manna bir türlü teselli bulamıyordu. Dudakları titriyor, gözlerinden sel gibi yaşlar boşanıyordu. Dudaklarını ısıyor, burnunu çekiyor, 300 mumluk ampulün altında devamlı hareket halinde olan mutlu kalabalık gözlerini kamaştırıyordu.

"Bu kadar üzülme sevgilim," dedi Lin.

Manna hâlâ dudaklarını ısıyor, gözlerinden akan yaşlar çenesinden süzülüp pırıl pırıl ayakkabılarının üzerine düşüyordu.

"Haydi tatlım," dedi Lin tekrar, "bu bizim düğünümüz. Lütfen yüzün gülsün." Manna başını kaldırdığında, yüzünde öyle buruk bir ifade vardı ki, Lin ne diyeceğini bilemedi. Elini onun alınına götürdü: nemli ve sıcaktı.

"Bu sana çok mu ağır geldi?" diye sordu.

Manna, evet, der gibi başını salladı.

"Eve gitmek ister misin?"

Manna tekrar başını salladı. Lin arkasına dönünce Hemşire Hsu'nun, biraz ötede birkaç kızla birlikte, kerpetenle sam fıstığı ayıkladığını gördü. Kendisi hemen çıkamayacağı için, ondan gelini eve götürmesini rica etti. Sonra Manna'nın kürk şapkasını ve mantosunu buldu ve onları salondan çıkarttı. Koridora çıktıklarında, giyinmesine yardım edip en kısa zamanda yanına geleceğim söyledi.

Tekrar kalabalığın yanına döndüğünde salonda gürültülü bir müzik başlamıştı. Masaların hepsi duvarlara dayanmıştı ve genç hemşirelerle subaylar dans ediyorlardı. Yirmi yıllık yasaktan sonra, balo dansları tekrar moda olmuştu. Büyük bir hevesle bir sağa bir sola kayarak pistte dönüp duran gençler yorulmak nedir bilmiyorlardı. Daha yaşlı olan subaylarla doktorlar ayakta durmuş, dans edenleri seyrederek sohbet ediyorlardı. Yerdeki armut kabuğuna basarak ayağı kayan bir hemşire düştü. Onun yere kapaklanması herkesi kahkahaya boğdu.

Haiyan ile kocası Honggan, yanına gelerek Lin'i tebrik ettiler. Artık orta yaşlı bir çift olmuşlardı. Honggan sivil giysiler giyip gözlük takınca, yüksek rütbeli subaylara benze-mişti. Haiyan biraz irileşmiş, yüzü yuvarlaklaşmıştı. Boynuna bir fular takmıştı. "Buraya gel Taotao, gel de Kong Amca'yla tanış," diyerek eliyle oğluna işaret etti.

"Hayır, istemiyorum," diye sızlandı sekiz yaşındaki oğlan. Elindeki tahta tüfekte fırlayıp arkadaşlarının arasında kayboldu. Hem anne baba, hem de Lin gülüştüler.

"Manna ile sen erkek çocuk yapmayın," dedi Haiyan damada. "Kız çocuğunu yetiştirmek çok daha kolay. Bu arada gelin nerede?"

"Kendini iyi hissetmeyince eve gitti. Soğuk almış."

Honggan Lin'in omuzuna vurdu, "Dostum burada olduğum için çok mutluyum. Bak, bundan sonra yardıma ihtiyacın olursa haberim olsun," dedi. Sol elindeki boş kadehi çeviriyordu.

Lin, dediklerinin anlamını çözebilmek için onun yassı suratına baktı. Honggan'ın mutlu ve sağlıklı bir adama dönüşmesine ve o köylü

geçmişinin bütün izlerinden kurtulmasına şaşırırmıştı. Cildi neredeyse pürüzsüzdü; sadece alnındaki iki küçük pembe leke, bir zamanlar yüzünün sivilce dolu olduğunu hatırlatıyordu.

"Kibar olmaya çalışma Lin," dedi Haiyan. "Honggan artık güçlü bir adam, bundan faydalanmaya bak. Çalıştığı şirketin on iki tane kamyonu var."

Lin, "Oh teşekkürler," diyebildi zorlanarak. Onları hâlâ arkadaş olarak kabullenemiyordu.

Honggan devam etti, "Eğer eve odun yada kömür götürmen gerekirse, bir telefon et yeter." "Sağ ol."

Konuşacak daha fazla bir şey bulamadılar. Geçen yaz Honggan terhis olmuş ve Muji'deki kereste deposunda başkan yardımcısı olarak göreve başlamıştı. Kocasını gibi, Haiyan da hayatında başarılı bir yol izlemişti. Changchun'da bir buçuk yıl eğitim gördükten sonra ebe olmuştu. Çocukları daha iyi bir okula gidebilsin diye şehre taşınmışlardı. Manna, Haiyan ile yıllar önce barışmasına rağmen, hâlâ ona sır vermiyordu. Lin dört gözle onların yanından gitmesini bekliyordu.

Fakat Honggan'ın gevezeliği üzerindeydi. "Lin, Geng Yang'dan haberin var mı?" diye sordu alçak sesle.

Lin onun sorusu karşısında serseme dönmüştü. Hayır anlamında başını sallarken, düğün gününde o adamdan neden bahsedildiğini merak ediyordu. Tanrıya şükür karısı oralarda değildi.

Hanggon devam etti. "Şey, canını sıkırmak istemem ama, duyduğuma göre zengin, hem de çok zengin olmuş. Biliyorsun, pis köpek her zaman çok şanslıydı."

Lin'in hiçbir şey söylemedi, yüzü kızarmıştı.

Damadin yüzünün alev alev yandığını gören Haiyan, kocasının boynunu çimdikledi, "Ne diye o eşkiyadan bahsettin şimdi geri zekâlı?" diye sordu sinirle. Sonra kulağını yakalayıp kıvırdı,

"Of! Haydi gidelim."

"Lin'den özür dileyeceksin."

"Tamam, tamam, Lin, özür dilerim."

"Üstünde durma Haiyan. Kötü bir niyeti yoktu," dedi Lin tatlı bir gülümsemeyle.

Haiyan, "Aptalın teki, insanın neşesini bozmakta bire bir," diyerek Honggan'm kulağını bıraktı. "Sanki yeterince zararı dokunup, Manna'nın basma bir sürü iş açmamış gibi." Sonra kocasına dönüp sordu, "Ne diye bu düğünü mahvetmeye çalışıyorsun?"

Honggan kirdiği potun farkına varmıştı. "Özür dilerim Lin, kötü bir şey demek istemedim. Bir ay önce "Örnekler" dergisinde Geng Yang ile ilgili bir yazı vardı. Sadece o orospu çocuğunun işlerinin bu kadar yolunda gitmesinin haksızlık olduğunu söylemek istedim."

"Anlıyorum," dedi Lin, Geng Yang'ın ne kadar zengin olduğu hakkında bir fikri olmamasına rağmen. O dergiyi okumuyordu.

"Artık gitmeliyiz," dedi Haiyan kocasına.

"Evet." Honggan damada döndü. "Unutma, sana yardımcı olmaktan mutluluk duyarım. Ne kadar ağır bir iş olursa olsun."

"Bunu hatırlayacağım." Lin çok mu içki içtiler acaba, diye merak etti.

"Hoşça kal." Honggan el salladıktan sonra karısının koluna yapıştı. Birlikte kalabalığa karıştılar.

Artık çoğu, sadece kazak ve gömlekleriyle kalmış dan-seden davetlileri seyrederken, Lin kendisini sisli ve sallantılı bir günde, bir gemi kamarasındaymış gibi hissetti. Bu duygu başını döndürmüştü.

Dans etmeyi bilmiyordu, o yüzden yaşlı subaylar ve eşleriyle oturarak tebrikleri kabul etti ve sorulara cevap verdi. Çocukların çoğu, ceplerini şeker ve meyvelerle doldurmuşlar, balonları da alıp dışarı çıkmışlardı. O yüzden salon daha sessizleşmiş, masaların üstü boş tabak, ceket, şapka ve eldiven yığınlarıyla kaplanmıştı. Lin yorulmuştu ve gelininin evde tek başına ne yaptığını merak etmekten kendini alamıyordu. Şu düğün işinden ne kadar da çok sıkılmıştı!

il

"anna tutkulu bir sevgiliye dönüşmüştü. Onun bu ^coşkusu Lin'i tedirgin ediyordu. Yatakta Man-na'nın umduğu kadar tecrübeli değildi. Çoğu kez, o daha rahatlayamadan yoruluveriyordu. Geceleri musluk sesleri duyulur duyulmaz hemen yatağa giriyorlardı. Yarım saat kadar sevişiyorlar, sabah saat dört buçukta sabah jimnastiğine katılacakları için, daha fazla uyanık kalmaya cesaret edemiyorlardı. Kar yağdığı zamanlarda aynı şekilde erken kalkıp yoldaşlarıyla birlikte yolları temizliyorlardı.

Manna bazen ümitsizliğe kapılıyor, fakat hiçbir zaman öfkelenmiyordu. Bir cumartesi akşamı Lin ile şakalaşırken, "Shuyu ile nasıl bir bebek yapabildiğinize şaşıyorum. Sadece üç dakikada nasıl beceribildiniz?" dedi. Çenesini Lin'in göğsüne dayamıştı, gözleri yarı kapalı ve hülyalıydı.

"O zamanlar gençtim," diye mırıldandı. Lin.

"O zamanlar başka bir pipin mi vardı?" diye kıkırdadı Manna.

"O senin gibi değildi."

"Ne bakımdan?"

"Benim yaşlı bir adam gibi hissetmeme sebep olmuyordu."

Manna, "Haydi ama, sen hâlâ benim genç damadımsın," diyerek Lin'i tekrar dudaklarından öpmeye başladı ve bacağına onun karnının üzerine attı.

"Tatlım, daha fazla zamana ihtiyacım var," dedi Lin.

"Tamam, sen keyfine bak." Lin'in yanına uzandı, fakat eli hâlâ onun baldırlarını okşamaya devam ediyordu. Lin'in tekrar hazır olması biraz zaman aldı. Pazar sabahları erken kalkmak zorunda olmadıkları için, o gece bir saat seviştiler.

Lin düğünden evvel, on yıl önceki tecavüz olayının Man-na'ya sıkıntı vermeye devam edeceğinden, özellikle yatakta sorun çıkacağından korkuyordu; o yüzden kendine, ona karşı nazik olması gerektiğini hatırlatıyordu, fakat karısı en ufak bir rahatsızlık belirtisi göstermemişti. Manna her gün uyumadan önce sevişmek için ısrar ediyordu. Bazen öğle yemeklerinden sonra bile yatağa gidiyorlardı. Lin, ne kadın ama, diye söyleniyordu kendi kendine.

Onu memnun etmek her zaman o kadar kolay değildi, yine de Lin elinden geleni yapmaya çalışıyordu. Her gece yorgunluktan bitap düşünce, bir afrodizyak kullansam nasıl olur acaba diye düşünmeye başladı. Biraz ginseng veya melek otunu veya deniz atını buğday likörünün içine atıp

bekletebilirdi. Sonra o tür içeceklerin kendisini kısa zamanda tüketeceğini düşünerek vazgeçti. Manna'nın biraz sakinleşeceğini ümit ediyor, fakat gün geçtikçe kadın daha tutkulu bir hale geliyordu. Acaba öteki yeni evliler de bizim gibi mi? diye soruyordu kendine.

Manna orgazm olduğunda, "Oh, bırak öleyim. Haydi birlikte bu şekilde ölelim," diye inliyordu. Ara sıra ağlıyor, hatta Lin'in göğüs uçlarını ve omuzlarını ısıırıyordu. Önce-

leri onun bu sözleri ve gözyaşları Lin'in korkmasına sebep olmuş, hatta karısının canını yakmış olabileceğini düşünmüştü, ancak Manna yanıldığını, mutlu, çok mutlu olduğu için yatakta uzun süre bu şekilde kalmayı dilediğini söylüyordu.

Oysa bir kez bir itirafta bulunmuş, "Niçin bu kadar hüzünlü olduğumu bilmiyorum. Keşke yirmi yıl önce evlene-bilseydik," demişti. Bu sözler üzerine, Lin epeyce kafa patlatmış, ama tam olarak ne demek istediğini anlayamamıştı. Acaba daha genç olsaydı, Lin'in erkekliğinin daha güçlü olacağını mı kastetmişti?

— Her sevişmenin ardından, Lin onun bir parça daha değiştiğini gözlemliyordu. Yanaklarındaki pembelikler ona biraz çekicilik kazandırıyorsa da, daha yorgun ve yaşlı görünüyordu. Karnıyla kollarındaki gevşek kaslar, yumuşamış göğüsleri, boğazındaki hafif kırıksıklıklar, artık gençliğin karısının vücudunu terk ettiğini gösteriyordu. Yaşla ilgisi olmayan ve Lin'in asla yetemeyeceği o arzusunun bu vücuttan nasıl çıkabildiğini merak ediyordu. Lin kendisini de yaşlı hissediyordu. Manna'ya bu kadar düşkünlük göstermemesi için yalvarıyordu, fakat o hiç aldırış etmiyordu.

İki ay içinde, Lin'in sırtında uyusuk bir ağrı başladı, sağ tabanında da bir yara oluştu. Aşırı seksin böbreklere zarar verdiğini biliyordu, fakat kendisini bunca yıl beklediği için, her istediğinde onu memnun etmesi gerektiğini hissederek sesini çıkarmadı. Ayağına, yaranın çevresine, sinirleri gevşetsin diye, yüksek dozda B1 vitamini enjekte etti. Bu acısını bir derece hafifletti.

İş arkadaşları Lin'in gittikçe zayıfladığının farkındaydılar. Geçen yazdan bu yana sekiz kilo vermiş, çenesi dışarı fırlamıştı. Çevrede kadın olmadığı zaman, Lin ile dalga geçip duruyorlardı. Propaganda Bölümü'nün başı Shiding Mu, bir öğleden sonra dinlenme salonundayken, "Vay canma, Lin, sadece üç aylık evlisin. Şu haline bak, hayatın kaymış," dedi.

Lin nasıl cevap vereceğini bilemeden içini çekti. Fırçayla geniş bir kâğıda "Hoş Geldiniz" cümlesini yazmaya devam etti. Hastaneyi ziyarete gelecek bir general için poster hazırlıyorlardı. Lin fırçayla yazı yazma konusunda yetenekli azınlıktan olduğu için, Propaganda Bölümü ile çalışması istenmişti.

Shiding Mu onu dürtükleyip devam etti, "Şimdiden yoruldun ha? Bu daha maratonun ilk adımları." O kadar gürültülü ve uzun bir kahkaha attı ki, oda kapısının camı birkaç saniye boyunca titreşti.

"Kes artık!" diye tersledi Lin.

Fakat onu rahat bırakmadılar. Rütbesi küçük bir subay söze karıştı, "Lin, böyle gidersen bir dahaki yaza kadar iskelete döneceksin. Biraz yavaşla."

Başka bir adam Lin'e göz kırptı, "Biliyorsun, şehvet adamın iliğini kemiğini kurutan bir kurda benzer."

Sonra yuvarlak gözlüklü bir memur, kovaya küçük bir süpürge daldırdı ve buğday unundan yapılmış bir hamuru karıştırırken, yüksek sesle eski bir şiirden dizeler okudu:

O kadın için iğne ipliğe döndüm,

Yine de şikâyetçi değilim halimden

Günden güne çuvala dönse de üzerimdeki elbisem. i;

Hepsi yüksek sesle gülüşüler, sonra da kadınlar hakkında konuşmaya devam ettiler. Ünlü bir deyiş vardı: "Kadın otuzunda kurt gibidir, kırkında kaplan." Yaşlı bir bakire aynı anda hem kurt gibi, hem kaplan gibi olmalıydı, demek ki ancak genç bir aslan ona meydan okuyabilirdi. Lin başlangıçta bu işe uygun olmadığını anlamalı ve ona karşı bazı kurallar koymalıydı. Ofis kahkahadan geçilmiyordu. Yaptıkları şakalar sayesinde zaman çabucak akıp geçti, iş de daha zevkli bir hale geldi.

Lin öfkesini göstermese bile, içinde kasırgalar esiyordu. İnsanların bu şekilde konuşmalarına engel olmak için bir şeyler yapması gerektiğini düşündü.

Eve gidince, evlendiklerinde aldığı tek eşya olan gardro-bun boy aynasında kendisine baktı. Gerçekten de gözleri içlerine çökmüştü ve olduğundan daha iri görünüyordu. Yüzü solmuş, şakaklarıyla tepesindeki saçlar iyice kırışmıştı. Ağaran saç telleri ona bir şeylerin sonunda olduğunu hissettiriyordu. Yirmi beş yıl önce tıpta okurken, saçları bir ara beyaz çıkmış, sonra tekrar eski siyah rengine dönmüştü. Şimdiyse gri saçlarının tekrar siyahlaşacağına dair ümit yoktu.

Bir gün öğle yemeğinden sonra, Manna ile yatağa atlayıp seviştikten sonra Lin o kadar yorgun düştü ki, hemen uykuya daldı. Manna işe giderken onu uyandırmadı. Saat üç gibi, hemşirenin biri gelip de deponun anahtarını isteyene kadar uyudu. Hemşire Harbin'den bir teknisyenin soluma cihazını tamir etmeye geldiğini, fakat Lin'in aleti odaya kilitlemiş olduğunu söyledi. Lin o kadar utanmıştı ki! Yüzünü bile yıkamadan, kadınla birlikte Sağlık Merkezi'ne doğru yola koyuldu. Yolda hemşireye hiç durmadan kendinde olmadığını tekrarlayıp durdu.

O akşam karısına, "Tatlım, bu şekilde devam edemeyiz. Artık genç değiliz. İnsanlar bizim hakkımızda bir sürü laf ediyorlar," dedi.

"Bunun kötü olduğunu biliyorum," dedi Manna, "fakat kendime engel olamıyorum. İçimi bir kurt kemirip duruyor. Sanki fazla yaşamayacakmışım ve her saatin kıymetini bil-meliymişim gibi geliyor."

"Çalışabilmek için biraz enerji toplamalıyız."

"Aslında bugünlerde kendimi iyi hissetmiyorum. Bu öğleden sonra tansiyonumu ölçtürdüm. Yüksek çıktı."

"Ne kadar yüksek?"

"9.7 ve 15.2"

"Bu korkunç. Bu kadar çok seks yapmamalıyız."

Manna içini çekerek kabul etti. "Evet, belki de yapmamalıyız."

Bundan böyle sağlıklarım kollama konusunda anlaştılar. O gece ilk kez sakın sakın uyudular.

ülerin küllerim koydukları kutulara benziyor," diye söylendi Lin kendi kendine. Gardıroptaki giysilerin altındaki tahta kutudan bahsediyordu. Kutu Manna'ya aitti ve kapağında bronz bir asma kilit takılıydı. Lin sedir ağacından yapılmış kutunun içinde ne olduğunu merak etmekten kendini alamıyordu. Belki de parasını, banka hesap cüzdanını, yada şimdiye kadar aldığı başarı belgelerini koymuştu. Bu cilalı kutu, her nedense, son zamanlarda aklım fazlasıyla meşgul etmeye başlamıştı.

Bir akşam şakayla karışık sordu, "O kutuda benden ne saklıyorsun?"

"Neden bahsediyorsun?"

"Gardıroptaki tahta kutudan."

"Ah, içinde hiçbir şey yok. Niçin o kadar memfc ediyorsun?" dedi Manna gülümseyerek.

"İçinde ne olduğunu görebilir miyim?"

"Eğer... eğer bana bir şey için söz verirsen."

"Ne sözü?"

"Bana gülmeyeceğine söz ver."

"Elbette gülmem."

"Bundan böyle bana her sırrını söyleyeceğine söz ver."

"Tabii ki, senden hiçbir şey saklamıyorum."

"Peki, o zaman sana göstereceğim."

Manna yataktan kalktı, gardıroba gidip kutuyu aldı. Kilidi çıkartıp kapağı açtı. Kutunun içi gazoz etiketleriyle doluydu. Ufak tefek bazı şeylerin üzerinde krem rengi süngerden bir rulo vardı. Manna ruloyu çıkartıp yatağın üzerine açtı. Hepsi süngere iliştirilmiş en az iki düzine Başkan Mao düğmesi gözler önüne serildi. Çoğu alüminyum, bazıları da porselendi. Bombeli yüzeyleri pırıl pırıl parlıyordu. Düğmelerin birinde, görünüşe göre Tiananmen Meydam'ndaki resmi geçitte, Başkan üzerinde ordu üniformasıyla, halka kasketini sallıyordu. Bir başkasında, elinde hasır bir şapka, doğduğu şehir olan Hunan Bölgesi'ndeki köylülerle konuşurken purosunu tütüttürüyordu.

"Vay, Başkan Mao'yu bu kadar çok sevdiğini hiç bilmiyordum," dedi Lin yüzünde bir gülümsemeye. "Nereden buldun bu kadar çok şeyi?"

"Topladım."

"Başkan Mao'ya olan aşkımdan mı?"

"Bilmiyorum. Muhteşem görünüyorlar, değil mi?"

Lin, Manna'nın sorusu karşısında hayretler içinde kalmıştı. Sonra onun bu düğmeleri bir çeşit hazine gibi sakladığını kavradı. Bir kez daha düşününce, bu ufak tefek süs eşyalarının, çılgın ve kayıp zamanları, devrim uğruna verilmiş canlan hatırlatmak açısından, gerçekten değerli olabileceğini anladı. Bunlar tarihten yadigâr olarak kalacaktı. Fakat Manna için tarihi bir anlam ifade etmiyorlardı. O bunla-

n mücevher gibi, kendisine ait güzel bir şeyleri olabilsin diye toplamıştı.

Lin bunları düşünürken içini yoğun bir mutsuzluk duygusu kapladı. Düşüncelerini onun duygularını incitmeden nasıl ifade edebileceğini bilmediği için, sessiz kalmayı tercih etti.

İçinde, mavi bir kurdeleyle bağlanmış iki düzine kadar mektubun bulunduğu kutuya baktı. "Bunlar nedir?" diye sordu.

"Sadece Mai Dong'dan gelen birkaç eski mektup." Manna başını yere doğru eğerek gözlerini kaçırdı.

"Onları görebilir miyim?"

, "Bu akşam neden bu kadar çok soru soruyorsun?"

"Canını sıkıyorsa bakmam."

"İçlerinde gizli bir şey yok. Eğer istiyorsan okuyabilirsin. Fakat bunu benim önümde yapma." :

"Tamam. Yapmam."

"O halde kutuyu kilitlemiyorum."

"Olur, okuyalım da senin ne kadar romantik bir genç kız olduğunu görelim."

Lin'in içinden mektupları bir an önce gözden geçirmek geliyordu, ama sabırsızlığını belli etmedi. Romanlarda okuduklarından başka hiç aşk mektubu görmemişti; kendisi de hiç yazmamıştı. Şimdi gerçek bir aşk mektubu okuma fırsatı yakalamıştı.

Ertesi gün öğleden sonra, bir saat erken geldi; tahta kutuyu yerinden çıkararak mektupları okumaya başladı. Pek çoğu küf kokuyordu ve çoktan sararmıştı. Bazı kelimeler de rutubet yüzünden okunamayacak kadar silikleşmişti. Mai Dong'un mektuplarının hiçbir olağanüstü yanı yoktu doğrusu. Bazı mektuplar yaptığı günlük işlerin bir raporu gibiydi. Öğle yemeğinde ne yemiş, bir gece önce hangi filmi seyretmiş, hangi arkadaşlarıyla karşılaşmış gibi detaylardan

I

bahsetmişti. Fakat arada sırada sarfettiği içten bir cümle veya söz, genç adamın ümitsizce âşık olduğunu belli ediyordu. Bir yerde şöyle yazmıştı:

"Manna, seni ne zaman düşünsem kalbim deli gibi atmaya başlıyor. Dün gece seni düşünmekten uyuyamadım. Bu sabah korkunç bir baş ağrısıyla kalktım ve hiçbir şey yapamadım." Bir başkasında da şunlar yazılıydı:

"Kalbim çatlayacakmış gibi geliyor. Manna, bu durum böyle devam ederse daha fazla yaşayamam." Bir mektup da şöyle son buluyordu: "Tanrı bizim birleşmemizi kolaylaştırsın!"

Bunları okuyunca Lin'in içinden gülmek gelmişti. Anlaşılan Mai Dong basit, coşkulu, fakat kendini ifade etmeyi pek beceremeyen bir tipti.

Yine de mektupların hepsini okuduktan sonra içini bir şüphe sardı. Mai Dong'un tarif ettiği kederin, ona tamamen yabancı bir duygu olmasından tedirgin olmuştu. Kendisi, bir kadın için asla bu tür yoğun duygular hissetmemiş, bu tür aşk cümleleri olan bir mektubu asla kaleme almamıştı. Manna'ya ne zaman yazsa, sözlerine "Yoldaş Manna" veya şakacı bir tavırla "Benim yaşlı hanımım" diye başlardı. Belki çok fazla okudum veya fazla akılcıyım, ayrıca, daha iyi bir eğitim aldım, diye karar verdi kendi kendine. Ben iyi yetişmiş bir bilim adamıyım... Bilgi kam soğutur.

O gece yemek yerlerken Manna'ya "Mektuplara göz attım. Mai Dong'un sana bayıldığı belli," dedi.

"Hayır, ben öyle düşünmüyorum."

"Neden ama?"

"Beni aldattı. Ondan nefret ediyorum."

"Fakat bir zamanlar seni sevmişti, değil mi?"

"Bir anlık bir aşktı. Erkeklerin çoğu yalancıdır. Şey, sen hariç." Gülerek, tabağında kalan domuz suyunu bir parça ekmek içiyle temizledi.

Sözleri Lin'i şaşırtmıştı. Eğer Mai Dong hakkında soyledikleri doğruysa, niçin mektuplarını mücevher kutusunda saklıyordu? Gerçekten ondan nefret ediyor muydu? Kafası karışmıştı.

Manna Şubat ayında hamile olduğunu fark etti. Hemen sonra da, Lin'e ayrı bir yatak alması ve ayrı yatmaları için ısrar etti. "Bebeğe zarar vermek istemiyorum," diye açıkladı. Bu da bebek doğana kadar sevişmeye son verecekleri anlamına geliyordu. Lin kabul etti. Genel İşler Bölümü'n-den bir kamp yatağı ödünç alıp, yatak odasının köşesine kurdu.

Onun hamileliği Lin için sürpriz olmuştu. Kırk dört yaşına gelen Manna'nın, doğum yapmak için fazlasıyla yaşlı olduğunu düşünüyordu. Karısının kalbi zayıf olduğu için de endişeleniyordu. Evlendiklerinden beri hep aritmi şikayeti olmuştu ve kardiyografisi önemli bir soruna işaret etmese de, tansiyonu hep yüksekti. Sağlığı için endişe etmenin yanı sıra, o yaşta kolay doğum yapamayacağından da korkuyordu. Manna'yı kürtaj olması için ikna etmeye çalıştı. Ancak o, çocuk doğurmanın evlenmenin amacı olduğunu, çocuksuz bir kadın olarak kalmak istemediğini ve bunun son şansı olabileceğini söyleyerek, Lin'in önerisini inatla geri çevirdi. Hatta, "Umarım bebeğimiz erkek olur. Küçük bir Lin daha istiyorum," bile dedi.

"Ben bu feodal düşüncelere katılmıyorum. Erkekle kız arasında ne fark var?"

"Bir kızın hayatı her zaman daha zordur."

"Bırak bunları, bir çocuk sahibi daha olmak ilgimi çekmiyor."

"Ben kendi bebeğimi istiyorum." •

Lin onu ikna edemeyeceğini anlayınca, arzusunu gerçekleştirmek istemesine sesini çıkarmadı.

Manna'nın hamileliği çok zor geçiyordu. Her an, her dakika kusuyordu. Artık dış görünüşüne önem vermiyor-muş gibiydi. Yüzü şişmiş, gözlerinin çevresi morarmış, sanki az önce ağlamış gibi sarkmıştı. Üstelik çok fazla yiyiyordu. İçine yosun doğranmış domuz çorbası içerken henüz irileşmemiş karnına vurarak bebeğin beslenmeye ihtiyacı olduğunu söylüyordu. Bir gün tatlı patatese, başka bir gün bademli kurabiyelere aşeriyordu. Sonra bir gün aklına denizanası geldi ve Lin'e kendisine bir parça bulması için yalvardı. Muji denizden uzaktı. Bahar Festivali'nden sonra kurutulmuş denizanası bile nadiren bulunurdu. Lin, akşama doğru bisikletle denizanası aramaya çıktı, fakat başarılı olamadı. Aileleri şehirde yaşayan birkaç hemşireye rica etti, fakat onlar da bir şey yapamadılar. Sonunda yemekten sorumlu subayın bir akrabası sayesinde, Lin deniz ürünleri satan bir dükkândan bir kilo tuzlanmış denizanası aldı.

Manna denizanasının üzerindeki tuzla kumu temizledi, dilimledikten sonra sirke, dövülmüş sarmısak ve susam yağıyla tatlandırdı. Üç gün boyunca her yemekte, ağzını şa-pırdada şapırdada denizanası yedi. Lin'in de bir parça tatması için ısrar ettiyse de, o kokusuna bile dayanamadığını söyleyerek reddetti.

Dördüncü gün, denizanasını sofraya getirmekten vazgeçti. Hazırladığı kâsenin yarısı hâlâ dolaptaydı, fakat o sanki yemeği görmezden geliyordu.

Doktor Ning'in annesi Cheng Teyze, bir akşam geçerken onlara uğradı. "Şanslı kadınsın, ne istersen yiyebiliyor-sun. Eskiden, ben ilk oğluma hamileyken, sadece on yumurta yiyebilmiştım. İki ay boyunca yediğim tek doğru dürüst şey buydu. İkinci ocuğuma hamileyken, kızarmış tavuk için deli oluyordum. Her sabah kalkıp pişmiş et satan dükkâna gidiyor, nar gibi kızarmış tavukları seyrediyordum. Tek bir kanadını alacak param bile yoktu, o yüzden gidip sadece kokluyordum," diye anlattı.

Yaşlı kadının sözleri, Manna'ya onun için neyin iyi olduğunu hatırlattı ve kızarmış tavuğa aşermeye başladı. Böylece Lin her gün, yakınlardaki bir lokantaya gidip kızarmış tavuk aldı. Aylık maaşı on beş kızarmış tavuktan başka bir şey alamayacağı için, işin maddi yönü endişelenmesine sebep oluyordu. Neyse ki Manna'nın tavuk merakı iki haftadan az sürdü. Sonra narı hatırladı ki, kışın nar bulmak olanaksızdı. O keskin, ekşi, sulu pembe incileri nasıl da özlemişti! Bir gece rüyasında üzeri nar dolu, koca bir ağaç bile gördü. O uğurlu meyvenin iri bir oğlan çocuğu sahibi olacaklarını gösterdiğini söyleyerek, rüyasını Lin'e de anlattı. Nar bulmanın imkânsızlığı, maymun iştahlılığına bir son verdi ve kısa zamanda normale döndü.

Evlendiklerinden beri, Lin çok az kitap okuyabiliyordu. Kapının kenarında duran ve hâlâ kitaplarla dolu kitaplığa artık bardaklar, ilaç şişeleri, gözlük kılıfları ve ufak tefek süs eşyaları da konuyordu. Ciltlerin üstü tozlanmıştı, ama ne o, ne de karısı temizlemeye yeltenmemişlerdi. Lin'in tersine Manna, özellikle hamilelik, doğum ve ocuk bakımı konusunda, devamlı kitap okuyordu. Hastanenin küçük kitaplığında bu konu hakkında ne kadar kitap varsa elden geçirdi. ocuk bakımı konusunda ne kadar cahil olduğunu fark ettikçe şaşırıyordu. Akşam yemeğinde, gün boyunca okuduklarını kocasına özetliyordu. Çoğu kez Lin onu dinlemiyor, söyledikleri bir kulağından girip diğerinden çıkıyordu. Onun ilgisizliği Manna'nın canını sıkıyordu.

Okumanın yanı sıra, Manna bebek için alt bezi ve giysi de hazırlamakla meşguldü. Bazı hemşirelerden eski göm-lekleriyle pijamalarını istemişti. Alt bezlerinin yumuşak ve kullanılmış kumaştan yapılması gerekiyordu. Böylece be-

begin cildini tahriş etmezdi. Akşamları, çoğunlukla komşuların evlerine gidiyor, bebek yorgan ve yastıklarının nasıl yapılacağını, çorap ve patiklerin nasıl örüleceğim öğrenmeye çalışıyordu. Yetmiş yuandan fazla para ödeyerek bir buçuk kilo yün aldı. Lin, onun nasıl bu kadar açık elli ve müsrif davranabildiğini merak ediyordu. Bebek bunca yün giysiye pek ihtiyaç duymayacaktı. Yine de, Manna kendi parasını harcadığı için, şikâyet etmedi.

Bazen pazar günleri Hua geliyordu. Manna evdeyse kısa bir süre kalıyordu. Babasına, ailelerinin genişlemesini sağlayacağı için, Shuyu'nun Manna'nın hamileliğini duyunca çok memnun olduğunu söylemişti. Lin, Shuyu'nun kendisi- ^-L ni hâlâ karısıymış gibi hissettiğini gösteren bu tepkisi karşısında şaşkına dönmüştü. Bunun ödediği nafakadan kaynaklanıp kaynaklanmadığım merak ediyordu. Ne kadar da basit bir kadındı. Hua bazen Shuyu'nun Lin için yaptığı soğanlı öreklerden

getiriyordu, fakat Manna oralardaysa çantasından bile çıkarmıyordu. Artık daha fazla konuşuyor, daha fazla gülümsüyordu ve babasına işini sevdiğini, beraber çalıştığı işçilerin ona iyi davrandıklarını söylüyordu. Mutlu görünüyor, gülümserken dudaklarının kenarları yukarı kıvrılıyordu. Gözlerine bir pırıltı yerleşmişti. Lin, Manna'ya söylemeden ona bir Phoenix bisiklet ve Şanghay marka bir kol saati almıştı. Manna, Hua'nın kendi bütçesinden bunların parasını karşılayamayacağını bildiği halde, sesini çıkartmamıştı. Ancak hiçbir zaman da kızı içtenlikle karşılamamıştı.

Lin bazen bu evlilikten önceki yirmi yılı düşünüyordu. O sakın zamanlar, sanki başka bir adamın hayatına aitmiş-çesine çok uzaktı. Manna'yla on beş yıl önce evlenebilsey-di, bu evin nasıl bir halde olacağını hayal etmekten kendini alamıyordu. O zamanlar o kadar hoş bir kadındı ki, onunla evlenir evlenmez mutlu bir adam olacağına inanıyordu. Sim-

diyse çok farklı, hatta sıkıcıydı. Acı çekmenin Manna'yı nasıl değiştirdiğini fark etti.

Arada sırada, onu serseme çeviren tuhaf bir duyguyla şakaklarına bir ağrı saplanıyor ve bu sıkıcı, yorucu ve insanı altüst eden evliliği önemseyip önemsemediğini düşünüyordu.

n Manna'ya akşam yemeğinden sonra ofisine gi-deceğmi söylemişti. Hemşirelik okulu sınavlarına girecek bir grup hastabakıcıya, temel kimya dersi vermesi istenmişti. Haftada iki akşam onlara kurs veriyordu.

"Niçin ofise gitmen gerekiyor?" diye sordu Manna.

Lin, "Orada daha verimli çalışabiliyorum," diye cevap verdi alırsız bir ses tonuyla.

"Ne çalışması?"

"Sana, kurs verebilmek için kimya bilgimi tazelemem gerektiğini söylemiştim."

"Bunu evde yapamaz mısın?"

"Konsantre olmam gerekiyor." Sesi kararlı olduğunu gösteriyordu.

Manna, onun söylediklerine üzülse de bir şey demedi. Kocasının evden uzaklaşmak için duyduğu sabırsızlıktan tedirgin olmuştu. Son zamanlarda konuşurlarken, gözlerinde

hep bir an evvel kurtulmak ister gibi bir ifade yakalıyordu. Bunun ya kendisinin bebeği aldırma istememesinden, yada seksten uzak durmaktan kaynaklandığını düşünüyordu. Pek çok kadına onunla aynı yatağı paylaşması gerekip gerekmediğini sormuş, ancak hepsi bebeğin iyiliği için, anneye babanın hamilelik süresince birbirlerinden uzak durmaları gerektiğini söylemişlerdi. Manna bazı kitaplarda da aynı türden öğütlere rastladığı için onlara inanmıştı.

Lin ofise gitmek için çıktığında, Manna daha da huzursuz oldu. Kafası şüpheyle doluyor, hayal dünyası bin bir türlü senaryo üretiyordu. Lin'in hâlâ onu sevip sevmediğini merak etmekten kendini alamıyordu.

Ona yabancılaşmasının sebebinin, seks konusunda yaptıkları perhiz olması pek mantıklı gelmiyordu. Ondan yeni bir yatak kurmasını istediğinde, sanki buna memnun olmuş gibi, hiç itiraz etmeden kabul ettiğini hatırladı. Bu adam benden bıktı mı? diye sordu kendi kendine. Herhalde bıkmıştı. Başka bir kadın mı arıyordu?Bu olanaksız. Onca kötü

zamanda birlikte ayakta kaldık. Kalbindekileri bir çırpıda silip atamaz. Peki ama, uzaklaşmak için neden bu kadar istekli? Başka bir kadının çekiciliğine mi kapıldı? Gerçekten ofisine mi gitti? Orada yalnız mı?

Düşündükçe daha da perişan oluyordu. İçini yoğun bir yalnızlık duygusu kaplamıştı; loş ev gözüne boş bir hasta odasıymış gibi görünüyordu. Sanki bütün dünya onu çıldırtmak için elbirliği yapmış gibiydi. Hayır, dedi kendi kendine, Lin 'in sırtında bir kambur bile olsam, beni bu kadar kolay başından atmasına izin vermeyeceğim. O benim sahip olduğum tek insan. O olmadan bu yuva da olmaz. Üstelik, hamile karısını sevmeli ve onunla ilgilenmeli, öyle değil mi? Onu elimde tutmak için her türlü yolu deneyeceğim.

Ertesi akşam, Lin yemeğini bitirdi ve şemsiyesini alıp dışarı çıktı; Manna da üzerine yağmurluğunu geçirip onu takip etti. Rüzgârla yön değiştirerek bardaktan boşanırcası-na yağın yağmurun altında zorlukla yürüyen Lin ile arasında yüz metre kadar bir mesafe bıraktı. Saçakların altında birkaç tane serçe titreşerek cıvıldaşıyordu. Yol kenarındaki ağaçlar, yeni sürmeye başlayan yapraklarla tatlı bir yeşile bürünmüş olsa da, hâlâ dondurucu bir soğuk vardı. Lin'in ağır yürüyüşü, Manna'nın onun artık genç bir adam olmadığını fark etmesine yol açtı. Nasıl olup da onun başka bir kadına gidebileceğini düşünebildim? diye şaşıtı. Ne kadar aptalsın. Çok kıskançsın ve onu çok sahipleniyorsun. Ne diye adama biraz özgürlük tanıımıyorsun?

Lin Sağlık Merkezi'ne girdi, fakat Manna onu daha fazla izlemedi. Bunun yerine ön avludaki basketbol sahasında durup bekledi. Lin ikinci kattaki ofisine girene kadar gitmeyecekti.

Manna bekledi, bekledi. On dakika geçti, fakat ofisin ışıkları bir türlü yanmadı. Pencere bir kuyunun ağzı kadar karanlıktı. Neredeydi? Erkekler tuvaletinde mi? Hayır, evden ayrılmadan hemen önce tuvalete gidip rahatlamıştı. Başka bir yerde, bir dolap çeviriyor olmalıydı.

Eliyle yüzündeki yağmur sularını silerken, binanın batı yakasından bir kahkaha duydu. O tarafa gidip neler olduğuna baktı. Birinci kattaki sınıfta, Lin hepsi de kadın olan, yaşları yirmi civarında yedi sekiz genç hastabakıcıyla konuşuyordu. Kadınlar sanki Lin'in ağzına düşecekmiş gibi görünüyordular. Pencereler açıktı, fakat Lin'in sesi pek duyulmuyordu. Manna arada sırada, "farklı bir yapı" ve "molekül formülü" gibi sözler duyuyordu. Manna onun mutlu gözüküğünü söyleyebilirdi, yüzü anlamlı ve hareketleri hayat doluydu. Sırtı dimdik olduğundan, her zamankinden daha uzun boylu görünüyordu. Arkasını dönüp tahtaya bir şeyler yazmaya başladı. Bütün öğrencilerin gözleri ona kenetlenmişti. Birden tebeşirin ucu parmaklarının arasından fırladı ve Lin, "Hoopp," dedi. Kadınlardan birinin aptal aptal güldüğü duyuldu.

Manna'nın göğsü kıskançlık ve öfkeyle kabarmıştı. Hastabakıcılardan ikisinin, özellikle de takma adı Kuğu olanın, güzel ve pek çok erkeğe çekici gelebilecek bir kadın olduğunu fark etti. O genç kadın, Shenyang'daki askeri karargâhta kıdemli bir subayla ilişki kurduğu için, beş ay önce bu hastaneye tayin edilmişti. Orada bir opera grubunda aktris olarak çalışırken, adamın karısı amirlerine düzinelerce mektup yazmış ve onları, "o kaşınan orospu" yu cezalandırmazlar-sa, skandali herkese duyurmakla tehdit etmişti. Bunun üzerine, kadın da bu uzak şehre gönderilmişti.

Manna, Kuğu'-yu yirmi metre öteden inceleyince, bir kısmı simsiyah saçlarla örtülmüş olan boynunun gerçekten bir kuğunun boynu gibi beyaz ve uzun olduğunu fark etti. Öğretmenine sürekli gülümsüyor ve burun delikleri titreyordu. Bu kadında bir şeyler vardı, kötü bir ruh gibi, bir adamı ayartmadan yaşayamıyordu. Manna, onun bir gece iç çamaşırı giymeden beyaz önlüğüyle dolaştığını duymuştu. Erkek hastalar onda bir şeylerin kokusunu almış olmalıydılar ki, ne zaman görseler gözleriyle onu takip ediyorlardı.

Manna o kadının büyüleyici yüzüne baktıkça, kendisini daha da perişan hissetti. En çok sinirlendiği de, o bir çift kayısı rengi gözün, o gözetlemeye başladığından beri Lin' den hiç ayrılmamış olmasıydı. Ondan da, ötekilerden de ne kadar nefret ediyordu! Lin de iyi bir adam değildi. Şu genç kadınlarla flört etmekten hoşlandığı belliydi. Utanmaz adam, onların babası olacak yaşıydı. Yemek çubuklarını elinden bırakır bırakmaz, evden çıkmak için sabırsızlanmasının sebebi anlaşılmıştı. Evlerinin onun için otelden farkı yoktu.

|

Geldiğinde sadece yemeğini yiyor ve uyuyordu. Tanrı belasını versin! Tanrı hepsinin belasını versin!

Yağmur daha da artmıştı. İri taneler yeşilimsi kiremitlere ve beton zemine düşerken, tok bir ses çıkarıyordu. Sınıftaki iki kadın kalkıp pencereleri kapattılar. O yüzden Man-na da göz önünden çekilerek evin yolunu tuttu. Bacaklarında takat kalmamıştı.

Ertesi gün işe giderken, Manna Vekil Su'ya uğradı. Aralarındaki dostluk bağına dayanarak, hastanenin kimya dersi vermek için neden başka birini bulmadığını sordu. Hamile bir kadının akşamları evde kocasına ihtiyacı vardı. Ran Su bir an çok şaşırıp ve böyle bir kurstan hiç haberi olmadığını, Lin'e de böyle bir görev vermediğini söyledi. Aslına bakılacak olursa, bir sürü boş yeni üniversite mezunu vardı; ne diye böyle bir şey için Lin'i rahatsız edeceklerdi ki?

Birlikte dışarı çıkarılarken, Manna'ya, "Endişelenme, bu konuyla ilgileneneğim," dedi. Çarpık bacakları geçen sene-kine göre daha da eğrilmiş gibi görünüyordu.

Vekil Su'nun cevabı karşısında Manna şaşkına dönmüş ve o sınıfta öğretmenlik yapsın diye Lin'i kimin görevlendirdiğini merak etmişti. Bir gece önce Sağlık Merkezi'nden döndükten sonra, bu yuvayı kurmak için Lin'in ödediği bedeli hatırlayarak, iki saat kadar bu olaya kafa yormuş ve Lin ile yüzleşmemeye karar vermişti. Lin'in evliliklerini ciddiye almadığı düşünülemezdi. Yoksa asla onca yıl bekleyip boşanabilmek için o kadar sıkıntıya girmezdi. Lin asla havai bir adam olamazdı. Buna karşın Ran Su ile konuşup, kurs ile ilgili görevin ona resmi olarak verilmediğini öğrenince, Manna fikrini değiştirmişti. İşin aslını öğrenebilmek için, Lin'e sormak istiyordu.

"Lin, sana bir şey sormak istiyorum," dedi öğle yemeğini yedikten sonra.

^ "Ne soracaksın?" , "Sana kim kimya dersi vermeni söyledi?"

"Benden yardımcı olmamı istediler." , ,

"Onlar kim?"

"Sınava girmek isteyenler. Bir gün ofisime gelip onlara temel kimya dersi verip veremeyeceğimi sordular."

"Yani kimse seni bu iş için görevlendirmedir."

"Hayır. Bana yalvardılar, ben de kabul ettim." .,;.,• "Kabul etmeden önce benimle niçin konuşmadın?"

Lin, "Konuşmalı mıydım?" diye sordu alaylı bir sesle. Gözlük camlarının arkasındaki gözleri, Manna'yı korkutan o kötü ışııkla parlıyordu.

"Burası bizim yuvamız, istediğın zaman gelebileceğın bir otel değıl."

"Biliyorum." Cam sıkılmışa benziyordu.

Manna gözyaşlarına boğulmuştu; tavana doğru bakıp konuşmaya devam etti. "Şu işe bak, sanki ne yapmış olduğunun farkında değıl. Ona bunu nasıl anlatabilirim!"

"Yanlış olan nedir? Benden yardım istediler, niçin yardım etmeyeyim?"

"Sana neyin yanlış olduğunu açıklayayım. Sen orada başka kadınlarla hoşça vakit geçirirken, tek başına mutsuz olan ve evde endişeden deliye dönen, hamile bir karın var."

"Bu adil değıl. Ben başka bir kadınla zaman geçirme-dim."

"O hastabakıcılara ne demeli peki? Kuğı kim? Bir beyefendi mi?" , "Haydi ama, mantıksız davranıyorsun."

"Bunun mantıkla değıl, duygularla ilgisi var. Sana şunu söylememe izin ver: Hiçbir iyi koca karısına böyle bir şey yapmaz."

Lin, "Şey, hiç bu şekilde düşünmemiştim," dedi. Sesi neredeyse masumdu.

Manna yatak odasına gidip yüzünü ördek tüyüyle doldurulmuş yastığa gömdü. Lin ise bir süre sigara içip oturdu. Sonra yemek masasını temizleyip bulaşıkları yıkadı. Tek kelime söylemeden işe gitti.

Manna'nın bütün öğleden sonra içi kıpır kıpırdı. Lin akşam yemeğe gelecek miydi, yoksa akşam çalışmaya devam mı edecekti? Emin olamıyordu. Kendini suçladığı anlar bile oldu. Belki de bu tür bir fırtına koparmamalıydı. Şimdi Lin, onun kıskanç, şirret bir kadın olduğunu düşünecekti. Acaba kendisine karşı hissettiklerinde bir değışiklik mi olmuştu? Büyük bir olasılıksa ondan sıkılmış, başka kadınların peşine düşmüştü. Hayır, bu kadar kalpsiz olamazdı. O halde istediğı neydi?

Ne kadar çok düşünürse, o kadar tedirgin oluyordu. Yine de içinde bir yerlerde haksız olmadığını hissediyordu.

Akşam yemeğine Lin'in de geleceğini umarak, o akşam için mantı yaptı. Bir kepçe su kaynatıp onu bekledi. Lin her zamanki gibi, tam altıda eve geldi. Manna, onu gördüğünde ne kadar da rahatlamıştı. Hiç gecikmeden mantıları kaynayan suya attı.

Mantılar haşlanırken, iki yaprak kırmızı deniz yosunu ve ince bir demet taze kişniş doğradı ve hepsini geniş bir salata kâsesine koydu. O sırada Lin de kaşıkları, kâseleri, soya sosu ve sirke şişelerini yemek masasına taşıdı. Manna'ya, "Keşke beni bekleyseydin, içini hazırlayıp mantıları doldurmakta sana yardım edebilirdim," dedi.

"Ne zaman geleceğini bilmiyordum," diye cevap verdi

Manna. Bu kısmen doğruydı. Lin'in yemek için eve gelmeyeceğini düşünerek çok endişelenmişti.

Mantılar pişince, Manna onları suyuyla birlikte büyük kâseye boşalttı, sonra üzerine bir kaşık dolusu acı biberli yağ gezdirdi ve paslanmaz çelikten bir kepçeyle çorbayı bir süre saat yönünde karıştırdı.

Yemek hazırды. Lin büyük kâseyi aynı zamanda oturma odası olarak kullandıkları, yemek odasına götürdü.

Yemeklerini yerken, Lin öğleden sonra Ran Su'yu gördüğünü anlattı. Aslında uzun bir süre kadınlar hakkında konuşmuşlardı. "Güzel bir sohbetti," dedi Manna'ya.

"Hangi kadınlardan bahsettiniz?"

"Sadece genel olarak kadınlardan."

"Yani benim aklımı kaçırdığımı mı düşünüyor?"

"Ah hayır, bana benim haksız olduğumu ve seni anlamadığımı söyledi."

"Tam olarak ne dedi?"

"Bir kadının uzun süre ilgiden ve aşktan yoksun yaşayamayacağını söyledi."

Manna, Vekil'in bu türlü konuşmasının komik olduğunu düşünerek kıkırdadı. Aklını kaçırmış karısına karşı bu kadar sabırlı olmasına şaşmamalıydı. "Bu doğru değil. Peki rahibelere ne demeli?" diye sordu.

"Şey," diye durakladı Lin, sonra devam etti, "onlar da rahiplerden ilgi görüyor, değil mi?"

İkisi de gülustüler.

"Manna, senin öğretmenlik yapmama bu kadar bozulacağını bilseydim, asla kabul etmezdim."

Onun gözlerindeki dürüst bakışı görünce, Manna gülümsedi ve böyle bir kararı tek başına vermemesi gerektiğini söyledi. Önce tartışmaları gerekirdi. "Evli bir çift bir takım gibi çalışmalı," dedi.

O günden sonra, Lin derslerini akşam evde hazırladı. Kurs başladığı için, değişiklik yapmak olanaksızdı; Lin haftada iki kere ders vermek zorundaydı. Manna anlamaya vardıkları için memnun olsa da, haftada iki kez tek başına geçirdiği akşamlar onu hâlâ rahatsız ediyordu. Bazen Lin evde olmadığına bunalıma giriyor, ona aklının bir kısmının nasıl verebileceğini düşünmekten kendini alamıyordu.

V '

C/^obeği iyice büyüdüğü için, yazın Manna daha da

*_^shırçmıştı. Haftanın iki gecesi Lin'in evde olmamasına çok sinirleniyordu. Kursun yakında sona ereceğini biliyor, fakat ona sanki dışarıda başka bir ilişkisi varmış gibi davranmaktan kendini alamıyordu. Manna'mn asık suratı, Lin'in düğünün ertesi günü karısının söylediği bir sözü sık sık hatırlamasına yol açıyordu, "Felç olmanı isterdim, o zaman hep benimle kalabilirdin."

Lin, bunun adı aşk mı? diye merak ediyordu. Herhalde beni çok seviyor.

Ağustos ayında bir gün akşama doğru, Manna marketten sarı plastik bir kovaya koyduğu dört sıcak somunla eve geldi. Elindekileri mutfak tezgâhına bıraktı. "Bende bir tuhafılık var," dedi Lin'e. Aceleyle yatak odasına gitti, Lin de arkasından geldi.

Manna bol pantolonunun ağ yerine bakınca, ıslak bir leke gördü. "Hiii... su kesem patlamış olmalı."

"Gerçekten mi?" Lin dehşete kapılmıştı. Gebelik daha dokuzuncu ayına girmemişti.

"Çabuk, hemen Sağlık Merkezi'ne gidelim," dedi Manna.

"Paniğe kapılma hemen. Daha çok erken, yanlış alarm olabilir."

"Hemen gidelim. Zamanın geldiğine eminim."

"Yürüyebilecek misin?"

"Evet."

Birlikte yola koyuldular, Lin Manna'nın koluna girerek ona destek vermeye çalışıyordu. Güneş batıyordu, fakat ayaklarının altında hissettikleri yumuşamış asfalttan hâlâ ısı yükseliyordu. Yatakhane binasının arkasındaki kalın kavak ağaçlarının arasından, arada bir gelip geçen beyaz ve yeşil gömlekler görölüyordu. Koca bir çekirge, kanatlarının pembemsi astarını gözler önüne sererek yol kenarından karşıya doğru sıçradı ve telde asılı pamuklu bir yorgana çarparak yere düştü. O kadar sersemlemişti ki, bir daha hareket edemedi. Yolun kıyısındaki bazı ağaçların yaprakları, koca bir ay boyunca hiç yağmur yağmadığından, yaprak bitleri tarafından delik deşik edilmiş ve tırtıl dışkılarıyla kapkara bir görünüm almıştı. Lin, Manna'nın yanlış bir adım atmasını önlemek için, bütün dikkatini yola vermişti. Bebeğin prematüre doğacağını düşünerek çok endişeleniyordu.

Binaya geldikleri zaman, Manna üçüncü kattaki küçük odaya daldı. Odanın içinde doğum yatağı olarak kullanılan, parlak süngerle beslenip deriyle kaplanmış muayene masası vardı. Hemşire Yu masanın üzerine steril bir örtü örtüp Manna'nın uzanmasına yardım etti. Birkaç dakika sonra Manna'nın kasılmaları başladı. Hiç durmadan inliyordu.

Hemşire Yu, hastanedeki tek ebe olan Haiyan'ı evden çağırtmak için dışarı çıktı. Binanın girişinde arkadaşı Ku-ğu'ya rastladı. Kuğu gidip yardım etmeyi kabul etti.

Yukarıdaki odada Manna Lin'in kolunu tutarak bağırmaya devam ediyordu. "Hepsi geçecek sevgilim," diyordu Lin.

Boştaki eliyle arkasını ovan Manna, "Ah, böbreklerim!" diye inliyordu; soluk soluğaydı.

"Böbreklerin yüzünden olamaz Manna," dedi Lin sıradan bir hastayı muayene eder gibi. "Ağrı pelvisinden kaynaklanıyor olmalı."

"Yardım et bana! Konuşup durma."

Lin bir an ne yapacağını bilemedi; sonra avucuyla sırtına bastırıp, hafif hafif masaj yapmaya başladı. Manna inleyerek ter döküyordu. Lin'in onun ağrısını azaltabilmek için başka ne yapabileceği hakkında hiçbir fikri yoktu. Yirmi yıl önce doğum hakkında okuduğu kitapta yazılanları hatırlamaya çalıştı, fakat aklına hiçbir şey gelmiyordu.

Haiyan'ın gelmesi bir saati buldu. Sakin görünüyordu. Trafik yüzünden geç kaldığı için özür diledi. Manna'yı çabucak kontrol ettikten sonra, Hemşire Yu'ya hastanın tansiyonunu ölçmesini ve kollarını traş etmesini söyledi. Sonra Kuğu'ya emir verdi, "Pervaneleri çalıştır ve biraz su kaynat." Arkasından da Lin'e döndü, "Rahim ağzı sadece üç santim açılmış. Biraz zaman alacak." Avcunu hastanın alına koydu, "Herşey yolunda gidecek Manna."

Lin, Haiyan'ı kenara çekerek, "Bu işten sağ salim kurtulabilecek mi dersin? Biliyorsun kalbi pek güçlü değil," diye fısıldadı.

"Şimdilik iyi gidiyor. Endişelenme. Bebek geliyor ve artık başka bir şey düşünmek için çok geç. Fakat bunu aklımda tutacağım."

Masaya doğru gitti, "Manna, sana oksitosin damla vereceğim, tamam mı?"

"Evet ver. Şu işten bir an evvel kurtulmamı sağla."

"Benim yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu Lin Haiyan'a.

"Yemek yedin mi?" "Hayır."

"Git de ye ve mümkün olduğunca çabuk geri gel. Sana buralarda ihtiyacımız olacak."

"Ya sen? Sen yedin mi?" , ,

"Evet."

Lin Haiyan'ın soğukkanlılığından etkilenmişti. Karısı inleyerek iki eliyle birden arkasını ovarken dışarı çıktı.

Lin yemekhanede ıspanak çorbasıyla iki tane domuz etli ve lahanalı börek alıp iştahsızca yedi. Erken gelerek kendisini şaşkınlığa düşüren bebek hakkındaki duygularını bilemiyordu. Geçirince ağzına mide asidi doldu, neredeyse kusacaktı. Bir süre başını, masanın kenarına dayadığı eline yaslayarak dinlendi. Neyseki yakınlarda kimse yoktu; çevresindeki sandalyeler ters çevrilerek masaların üzerlerine konmuştu.

Dışarıda domuz çobanı, oluğun kenarına demir bir kepçeyle vurduğu için, domuzlar ağıllarında bağırmaya başlamışlardı, içeriye bir hemşire ve hastabakıcı grubu girdi ve salonun öbür ucundaki iki masanın çevresinde toplanarak, yeşil fasulyeleri ipe dizmeye başladılar.

Lin derin derin içini çekti. O kadar sıkıntılıydı ki yemeğini bitiremedi. Uzun lavabonun yanına konmuş olan, domuzların yemek kaplarından gelen pis koku sinmişti havaya. Kâselerini ve kaşığı yıkadıktan sonra ağzını iki kere çalkaladı ve yemek takımını çizgili havludan yapılmış torbasına yerleştirip iş arkadaşlarınıninkilerin yanına, duvara astı. Salonun öbür ucunda, iki kadın sohbet ederken bir film şarkısı mırıldanıyorlardı. Masanın bacağına kayışla bağlanmış olan bir köpek yavrusu ağlayıp duruyordu.

Lin Sağlık Merkezi'ne geri döndüğünde, karısının inlemesi çığlıklara dönüşmüştü. Haiyan ona, bebeğin düşündüğünden erken gelecekmiş gibi göründüğünü söyledi. Man-

m

na şekilden şekile giriyordu. Lin bir havlu ıslatıp, onun yüzündeki terleri ve ve gözyaşlarını sildi. Karısının gözlerinde şimşekler çakıyordu, yanakları da al al olmuştu.

"Buna daha fazla dayanamıyorum! Yeter artık!" diye bağırdı Manna. Ağzı iki yana doğru gerilmişti.

"Manna," dedi Lin, "yakında geçecek. Haiyan bütün acıların geçecek."

Manna, "Ah, bana bunu niçin yaptın?" diye bağırdı.

Lin afallamıştı, "Manna bebeği istemiyor musun?" demeyi başardı.

"Lanet olasıca! Nasıl acı çektiğimi bilmiyorsun. Hepiniz beni incittiniz!"

"Lütfen bağırma. Binadaki diğer insanlar seni duyabilirler."

"Bana ne yapacağımı söyleme, Tanrı cezam versin!"

"Haydi ama, ben öyle demek..."

Manna, "Senden nefret ediyorum!" diye çığlık attı. "Hepinizden nefret ediyorum."

"Lütfen, herkesi rahatsız edeceksin..." ,

"Cimri. Çok geç. Ah, yardım et!" . • ,

"Tamam, istediğin gibi bağır."

"Cimri! Cimri!"

Lin onun kendisini neden bu sekide çağırdığını anlayamadığından şaşkına dönmüştü. Manna Haiyan'a karşı da öfkeli görünüyordu; herhalde o yüzden herkesin onu incittiğini söylemişti. Sonra Lin'in aklına, "cimri" derken, on yıl önce konuştukları iki bin yuanı kastetmiş olabileceği geldi. Herhalde on yıl önce evlenselerdi, doğum yapmasının daha kolay olabileceğini düşünmüştü. Bunu kavramak Lin'i serseme çevirdi, çünkü karısının böylesine bir öfkeyi senelerce içine gömdüğünü hiç bilmiyordu. Kapiya dönüp, Kuğu'ya banyoya gideceğini söyledi.

Tuvalette yalnız kalır kalmaz, düşüncelerini düzene koymaya çalıştı. Manna, açıkça belirtmese de, o zamanlar iki bin yuan vererek Bensheng'i satın alacağını ummuş olmalıydı. Onun bu parayı paylaşmayı reddettiğini çok açık hatırlıyordu. O halde niçin ona "cimri" demişti? Bir şeyin ciğerlerine baskı yaptığını hissetti ve göğsünü bir acı kemir-di. O kadar parası olsaydı, tabii ki boşanmayı öne almaya çalışırdı. Ona bankada sadece altı yüz yuan olduğunu söylemişti, oysa Manna ne kadar biriktirdiğini bile açıklamamıştı. Herhalde zengin bir adam olduğunu ve iki bin yuanı kolaylıkla karşılayabileceğini düşünmüştü. Onca yıl sonra bile hâlâ ona inanmıyor muydu? Hem niçin ondan hep bir şeyler saklamış, banka cüzdanını bile görmesine izin vermemişti?

Beyninde bir ses bu soruya cevap verdi: Çünkü para aşktan çok daha değerli ve etkilidir. Eğer para harcasaydın, herşey yolunda giderdi ve mutlu bir evliliğin tadını çıkarabilirdin.

İçinden bir ses, hayır, o kadar da basit değil, diye karşı çıktı.

Kel bir kafadaki böcek kadar açık ve basit, diye devam etti aynı ses. Şöyle düşün, on bin yuanın vardı ve sen beşte birini kayınbiraderine vererek gözden çıkardın, o zaman Manna 'yla on yıl önce evlenebilirdin. O zaman doğum yaparken bu kadar güçlük çekmez ve sana karşı öfkesini böyle kuzmazdı. Görüyorsun işte, para aşktan daha önemli değil mi?

Bu doğru değil, diye itiraz etti Lin. Bizim âşık olmak için paraya ihtiyacımız yoktu, evliliğimizi götürmek için de paraya ihtiyacımız yok.

Sahi mi? O halde niçin düğün için bin yüz yuan harcadın? Niçin paralarınızı ayrı banka hesaplarında tutuyorsunuz?

Lin verecek cevap bulamamıştı, fakat içindeki o soğuk sesi bastırdı. Gözlerden uzak olabildiği, en sakın yer olan tuvalette bir süre daha kaldı. Şimdi arkasını duvara dayamış, pencere kenarında oturarak dalgın dalgın arka avluyu seyrediyordu. Hava çoktan kararmıştı. Sinekliğin arkasında sivrisinekler vızıldıyor, ateş böcekleri küçük daireler çizerek uçuşuyordu. Yatakhanelerin birinde armonikayla.EVİter-nasyonel'm çalındığı duyuluyordu. Bir kamyon şoförü, yanma bir kova su almış, garajın köşesinde yağlı bezleri yıkıyordu. Uzaklarda, tepenin üzerindeki bir sürü gaz lambasının ışığı göz kırpsıyordu. Bazı işçi arılar, gece çökmesine rağmen, hâlâ bal topluyorlardı.

**? Birden Lin'in sağ gözü, sanki içine bir şey kaçmış gibi

acımaya başladı. Gözlüklerim çıkarıp, parmaklarının ucuyla gözünü ovuşturdu. Fakat ovuşturdukça acısı da artıyordu. Kalkıp lavaboya gitti ve başını yan olarak musluğun altına dayadı, böylece tazzikli akan su gözünü temizleyebilir-di. Yanaklarından ve alnından akan soğuk su biraz canlan^masını sağladı.

Musluğu henüz kapatmıştı ki, Manna'nın kulakları tırmalayan çığlığını duydu. Bu ona tuvalette yarım saatten fazla kaldığını ve geri dönme vaktinin geldiğini hatırlattı. Mendiliyle yüzünü kurulayıp, gözlüklerini taktıktan sonra dışarı çıktı.

Doğum odasına tekrar girdiğinde, karısı, "Ah! Senden nefret ediyorum... Çok geç... Onca yıl... Ölüyorum, bebek yapmak için çok yaşlıyım..."

Lin, "Manna, üzgünüm," dedi "Eski defterleri açma, tamam mı? Dikkatini..."

"Tamam, rahim ağzı iyice açıldı." Haiyan, Hemşire Yu' ya işaret etti ve Kuğu yaklaşıp yardım etti. "Manna, haydi itelim. Derin bir nefes al. Hazır mısın?"

Manna olur der gibi başını salladı. ,; Haiyan saydı, "Bir... iki... haydi." ;. • 1.

Bebeği iterken Manna'nın yüzü morarıp şişti. Lin, Hai-yan'ın da nefes nefese kaldığını ve yüzünün haşlanmış İstakoz gibi kızardığını fark etti.

Manna ikinci ara verişinde, Lin'e tekrar bağırdı, "Lanet olsun! Artık çok geç... Seni domuz kafalı... İğrenç herif!"

"Lütfen bu kadar pis konuşma," diye yalvardı Lin.

"Ah, ölüyorum. Tanrı ananın belasını versin!"

Kuğu arkasını dönüp kıkırdadı, fakat Haiyan'ın bakışlarını görünce sesini kesti. Lin utanarak, karısının omuzunu bıraktı ve kapıya yöneldi. Haiyan onu kolundan yakalayıp fısıldadı, "Lin kalmalısın."

"Ben... ben yapamayacağım."

"Bir kadının doğum yaparken vahşileşmesi normaldir. Bana da bir sürü şey söyledi. Fakat aldırmamalıyız. Biliyorsun, bu onun daha iyi hissetmesini sağlıyor. Sözlerini ciddiye almamalısın. Çok korkuyor ve senin burada olmana ihtiyacı var."

Lin kafasını iki yana sallayarak, tek söz etmeden dışarı çıktı.

Manna arkasından bağırdı, "Geber inşallah! Korkak! Ölmeden önce bir daha senin suratını görmek istemiyorum."

Haiyan doğum masasına döndü, "Haydi tekrar itelim," dedi.

"Hayır, yapamam," diye ağladı Manna. "Haiyan, kes beni. Yalvarırım sana. Lütfen, sezaryen yap bana."

Bazı insanların gece nöbetçi olmasına karşın, koridor loştu. Lin, birbiri ardına sigara yakıp, bir aşağı bir yukarı holü arşınıyordu; kafası uyuşmuştu; ürkmüştü ve hiçbir şey düşünemiyordu. O sırada, karısının çığlıkları ve lanet okuması duvarlarda yankılanıyordu. Bazı insanlar gidip gelip doğum odasından gelen seslere kulak kabartıyorlar, Manna'nın bağıırken ne söylediğini anlamaya çalışıyorlardı. Lin bir sıraya oturup elleriyle yüzünü kapattı. Kendisine acı-

yordu. Nedir bu başıma gelenler? diye düşündü. Ben hiçbir zaman bir bebek istemedim.

Bir sene öne, kanamalı bir köylü kadınının, aynı yerde yatarak tedavi edilmeyi beklediğini hatırladı. Kocas, bebek yüzünden bin yuan cezaya çarptırılmasına rağmen, kendisine yine de bir oğul veremeyen karısının vajinasına iki geniş pil sokmuştu. Köydeki acemi doktor pilleri dışarı çıkaramamış, o yüzden de kadını askeri hastaneye getirmişlerdi. Lin onun çok zayıf ve genç olduğunu dün gibi hatırlıyordu. Yüzünün yarısı gök mavisi bir bandajla kaplıydı ve şakağındaki damar solucan gibi atıyordu. Yuvarlak gözleri, Lin onu incelemek için durakladığında, hiçbir duygu belirtisi göstermeden ona bakmıştı. Lin onun gözlerinde en ufak bir öfke kırıntısı olmadığını görünce şaşırmıştı. Sonra kıvrıkcık saçlarının arasındaki, susam tanelerine benzeyen bit ve sirkeleri görmüştü.

Şimdi düşünmeden edemiyordu. İnsanlar niçin hayvanlar gibi hayatta kalma güdüsüyle, sadece yemek ve çoğalmak için yaşıyorlardı? Kendi hayatın sefil ve duygu yoksunu olduktan sonra, bir düzine oğlun olmasının ne anlamı vardı? Büyük bir olasılıkla, insanlar bu dünyadan arkalarında bir iz bırakmadan ve unutulacakları korkusuyla ayrılmaktan korkuyorlardı. Çocuklarını da kendilerini anımsatacak bir meta olarak görüyorlardı. Aileler ne kadar da bencil olabiliyordu! Yani bir kız ailesini anımsatamaz mıydı? Niçin illaki oğlan olması gerekiyordu? Bu her çiftin ailenin adını sürdürebilmek için bir erkek çocuk sahibi olması gerektiğini öngören, aptal ve çılgın bir töreydi.

Lin, "Yaşlılık günlerin için bir oğul yetiştir," sözünü hatırladı. Erkek çocuğu kız çocuğundan üstün sayılsa da, onun da hayatının kolay geçmeyeceğini biliyordu. Büyüdüğü zaman anne babasının ihtiyaçlarını karşılamak zorunda kalacaktı. Ne bencilce bir şeydi bu! Anne babanın ne kadar çok oğlu olursa, ileride o kadar çok istismar edebilecekleri insan olurdu. O yüzden oğlanları kızlara tercih ediyorlardı. Çünkü böylece koydukları sermayeden mümkün olduğunca yararlanabilirlerdi.

Düşünceleri doğum odasından gelen bebek ağlamasıyla kesildi. Kapı açıldı ve Hemşire Yu onu içeri çağırdı. Ayakkabısının topuğuyla sigarasını söndürüp izmariti sıranın yanındaki tükürük hokkasına attıktan sonra kalkıp kapıya koştu.

"Tebrikler," dedi Haiyan, Lin içeri girer girmez. "İki tane oğlun oldu."

"Yani ikiz mi?"

"Evet."

Hemşireler ona, her biri iki buçuk kilo doğan, birbirinin tıpatıp aynı, avaz avaz ağlayan bebekleri gösterdiler. İri kemikli, koca kafalı, kaşları bitişik, düz burunluydular, ikisinin derisi de kıpkırmızı ve buruşuktu. Gözleri kapalıydı. Yüzleri de yaşlı adamlarınki gibi kırışık. Bir tanesi bir şey-ler yemek istermiş gibi ağzını açtı. Diğerinin kulağı içeri doğru kıvrılmıştı. Lin'in beklediğinden o kadar farklıydılar ki, içini bir tiksinti kaplamıştı.

"Bak," dedi Haiyan, "nasıl da sana benziyorlar." "Sanki sizin iki kopyanız gibi," diye kıkırdadı Kuğu, kolunda tuttuğu bebeğin sırtına hafifçe vururken.

Lin dönüp karısına baktı. Manna gözlerinde yaşlarla, bitkin bir halde Lin'e gülümsedi ve "Özür dilerim. Çok korkmuştum. Başaramayacağımı düşündüm. Kalbim patlayacak gibiydi," diye mırıldandı.

"Çok iyi basardın." Lin elinin tersini onun yanağına koydu. O sırada Haiyan da yırtılan rahim ağzım ve epizotomi yarasını dikiyordu. Kanlı keşiğin görüntüsü, Lin'in tüylerini diken diken etti ve tiksinererek başını çevirdi.

Bir saat sonra iki erkek hastabakıcı geldi. Manna'yı battaniyelerle kaplı bir sedyeye yerleştirip eve taşıdılar. Lin soğuktan titreyerek, kucağında bebeklerle onları takip etti. Söğütlerle akçaağaçların üzerinden görünen ay pırıl pırıldı. Ağustos böcekleri ve çekirgeler çılgın gibi ötüşüyorlardı. Yaprakları çiğden ağırlaşan ağaçlar hafifçe eğilmişti; yolun iki tarafındaki çimenler, sokak lambalarının bakır rengi ışığında daha kalın ve diken gibi görünüyorlardı. Biraz ileride, yer yer köpüklü suyla dolu hendekteki bir karakurbağa-dan, çatlak bir vıraklama sesi geliyordu. Lin kendini zayıf va yaşlı hissetti. İkizlerin, umurunda olup olmadığından ve onları gerektiği gibi sevip sevemeyeceğinden emin değildi. Örtülü yüzlerine bakınca, bir şekilde aklına onlarla birlikte gidecekleri pazar yerleri geldi. Hayatı tekrar başlıyordu. Keşke şu anda o da birileri tarafından böyle taşınmış olsaydı; o zaman bambaşka bir hayat sürebilirdi. Belki de hiçbir zaman bir ailesi olmamalıydı.

•^anna'ya elli altı gün lohusalık izni verilmişti. İlk ^hafta zorlukla kıpırdayabildiği için, Lin bütün ev işini yapıyor, onun için yemek pişiriyordu. Sütünü artırsın diye, Lin'in her gün ona koca bir kâse domuz paçası çorbası içirmesine rağmen Manna'nın ikizler için yeterince sütü yoktu. Bebeklerin her üç dört saatte bir beslenmesi gerekiyordu; eve her gün taze süt getirebilmek için en az bir ay gerekeceğinden -bulunması zor da olsa- bebekleri o zamana kadar beslemek için Lin'in onlara süt tozu alması gerekiyordu. Neyse ki Haiyan, yüklüce bir para karşılığında da olsa, Lin'in şehirden dört kilo süt tozu alabilmesine yardımcı oldu.

Manna'nın doğumunun ikinci haftasında, Lin bir köyden kısa boylu, çilli suratlı, iki uzun saç örgüsü olan bir kızı işe aldı. İsmi Juli'ydi. Hafta içinde yemek yapıyor ve Man-na'ya bebeklerin bakımında yardımcı oluyordu; fakat geceleri eve dönüyor, pazar günleri de gelemiyordu.

Bu arada Manna gün geçtikçe gücünü yitiriyordu. Bazen midesinde ekşime hissediyor ve sanki astım sorunu varmış gibi, güçlkle nefes alıyordu. Kalbinde bir tekleme tespit edilmişti. Kardiyogram çekince, kalp yetersizliği olduğu ortaya çıktı ve Lin şoka girdi. Önce bunu Manna'dan bir hafta kadar sakladı, sonra söylemeye karar vermişti. Lin durumu anlattığında, Manna kendisi için değil ama bebekler için biraz gözyaşı dökmüştü.

"Benim için önemli değil. Ne kadar çabuk ölürsem bu dünyadan o kadar çabuk kurtulurum," dedi Lin'e.

"Bu ne saçmalık böyle. Ben senin yaşamamı istiyorum."

Manna'nın yüzüne bakınca, gözlerinde gördüğü ümitsizlik Lin'i altüst etti.

"Lin, senin bana bir şey için söz vermeni istiyorum."

"Ne için?"

"Ben öldüğümde bebeklerimizi seveceğine ve onlarla ilgileneceğine söz ver."

"Böyle şeyler düşünme. Sen..."

"Bana söz ver lütfen!"

"Tamam, söz veriyorum."

"Onları hiçbir zaman terk etmeyeceksin."

"Tabii ki terk etmeyeceğim."

"Teşekkür ederim. Şimdi kendimi daha iyi hissediyorum." Sağ avucu bilinçsizce acıyan göğüs ucunu ovuşturuyordu.

Sözleri Lin'i üzmüştü, fakat onu ölüm düşüncesinden nasıl uzaklaştırabileceğini bilmiyordu. Yapabileceği tek şey kendini fazla yormaması ve hiçbir şeye üzülmemesi için ısrar etmektir. O ev işlerini yapardı, bu arada Manna da istemediği hiçbir misafiri kabul etmemeliydi.

Anne ile baba arasındaki uzun bir tartışmadan sonra, ikizlere Irmak ve Okyanus isimleri verildi. Babaları fazla sıradan olduğunu düşündüğü için, bu isimlerden fazla hoşlanmamıştı, fakat anneleri sıradanlığın en önemli faziletlerinden

biri olduğuna inanıyordu ve oğlanları basit isimlerle daha kolay yetiştirilebileceklerini iddia ediyordu. Ayrıca "Irmak" ve "Okyanus" isimleri su elementini içeriyordu ki, bu da uysallık, dayanıklılık ve yenilmezlik özelliklerini içinde barındıran doğal canlılığı temsil ediyordu.

Subay eşlerinin çoğu, birbirinin aynıymış gibi gözüken ikizleri görmeye geldiler. Lin ile Manna'ya devamlı, "Hangisi Irmak?" veya "Bu Okyanus muydu?" diye soruyorlardı. Gerçekten de hangisinin hangisi olduğunu söylemek zordu. Bazen hizmetçi bile, Irmak'm kulağının hafifçe kıvrık olduğunu hatırlamak zorunda kalıyordu.

Ziyaretçiler gelirlerken yumurta, esmer şeker, kuru hurma, ak darı getiriyorlar, bunların Manna'nın kanını zenginleştireceğini söylüyorlardı. Birçok kadın çok fazla, en azından iki ayda altı yüz tane yumurta yemesi gerektiğini, bunun kemiklerini güçlendireceğini söylüyordu. Adetlere göre, anne doğumdan sonra iyi beslenirse, hastalıklarının çoğundan doğal olarak kurtulurdu. O yüzden bazı kadınlar, Manna'ya dışarı çıktığında soğuk almamasını ve besleyici yiyecekler konusunda cimrilik etmemesini tembihlediler. Pek az kişinin bildiği kalp yetmezliğini hatırlayınca, bu sözler Manna'yı hüzünlendirdi.

Ziyaretçiler çifti iki oğlan sahibi oldukları için tebrik ediyorlardı. "Bir taşla iki kuş vurdunuz," demişti, içlerinden biri. Bir diğeri de, "Ne kadar şanslı bir adam," dedi. Lin herkesin gözünde olağanüstü kısmetliydi, çünkü 1970 yılından beri, yasa hiçbir çifte birden fazla çocuk sahibi olma izni vermiyordu. Oysa Lin'in şimdi iki oğlu ve bir de yetişkin kızı vardı. Lin'in iki oğlu olduğunu duyunca, eski oda arkadaşı Jin Tian'm morali bozulmuştu, çünkü karısı ona sadece bir kız doğurabilmişti. Lin'e talihim kutlamak için bir şeyler yapmasını, ya bir parti düzenlemesini, yada se-

ker ve sigara dağıtmasını önermişti. Fakat Lin bunları düşünemeyecek kadar yorgundu.

Manna günde altı yedi yumurta yemesine rağmen, sağlığı gün geçtikçe bozuluyordu. İkizleri emzirmesi ve onlara bakması imkânsızdı. Hizmetçileri Juli'nin çok az bir yardımı olabiliyordu, çünkü bebekler gündüzleri çoğunlukla uyuyor, geceleri uyanıp ağlıyorlardı. Aynı yatakhane kalan komşuları rahatsız etmesinler diye, Lin onları sırayla kucağına almak zorunda kalıyordu. Önceleri kucağında tutmak bebekleri sakinleştirmeye yetiyordu, ancak sonraları daha fazla hareket ister oldular ve babalarının

oturmasına izin vermediler. Lin, seslerini kessinler diye, bir aşağı bir yukarı dolaşmak zorunda kalıyordu. Üstelik durmadan bir de ninni mırıldanmak zorundaydı. Ne kadar bitkin olursa olsun, göz kapakları ne kadar ağırlaşır, ağırlaşsın, durmaya cesaret edemiyordu. Bazen kendisini o kadar perişan hissediyordu ki, oğullarıyla birlikte ağlamak istiyor, ama kendini tutuyordu.

Kısa bir zaman sonra, ikizler bir dakika bile yatakta kalmak istemez oldular. Lin sakinleşmiş olanı bırakıp ağlayanı almak istediğinde, ikisi birden yaygarayı basıyordu. Böylece Manna da, onunla birlikte odayı arşınlamaya başladı. Sonuç olarak, ne anne ne de baba yeterince uyuyabiliyordu. Yükleri çok ağırdı, fakat başka bir şansları da yoktu. Birkaç hafta sonra, Juli onlara sallanan bir beşik almalarını önerdi, bu şekilde belki bebekler seslerini keserdi. Lin hemen geniş bir beşik alıp, iki ucundan pencereye ve kapı koluna bağladı. Beşik mucizevi bir şekilde işe yaradı. Anne ve baba artık geceleri odayı arşınlamak zorunda kalmıyorlardı. Bunun yerine, Lin yatağa oturup beşiği sallamaya devam ediyor, bebekler de hiç durmadan babalarıyla konuşur gibi sesler çıkarıyorlardı.

Bu arada oğlanlar hızla büyüyorlardı. Her biri iki ayda üçer kilo almış, boyları da beşer santim uzamıştı. Irmak şimdi kardeşi Okyanus'tan azıcık daha büyüktü.

Bir sabah Juli, bebek arabasıyla, sokaklarda suçluları dolaştıran polis konvoyunu seyretmek için hastane dışına çıktı. İki uyuşturucu satıcısı ölüme, bir tecavüzücü de ömür boyu hapse mahkûm edilmişti. Suçluların her biri başının üzerinde, uzun sopalarla sırtlarına bağlanmış, tahta bir levha taşıyordu. Aralarında bir de genç kadın vardı. Bir zamanlar anaokulu öğretmenliği yapmış olan bu kadın, yaramaz bir çocuğu cezalandırmak için bodruma kapatmış, fakat çıkartmayı unutmuştu. Çocuk açlıktan ölmüş, kadın da hapiste on yıl hizmet etmeye mahkûm edilmişti.

İkizler eve döndüklerinde yüzleri morarmıştı. Manna çok üzüldü ve Juli'ye bir daha onları soğuk havada dışarı çıkarmamasını söyledi. O öğleden sonra bebekler ishal oldular.

Babaları onları, İkinci Askeri Tıp Fakültesi'nden yeni mezun olmuş, genç bir çocuk doktoruna, Doktor Min'e götürdü. Teşhis dizanteriydi. İkizler içi boşalmış balon gibi, bir anda soldular; başları yana düşmeye başladı; gözlerindeki parlaklık söndü. İkisi de inliyor, zorlukla nefes alıyordu. Juli çok korkmuştu, gözyaşları içinde onlara pis bir şey yedirmedeğini söylüyordu. Hastalığın nereden kaynaklandığını anlayamadıkları halde, ne Lin ne de Manna onu daha fazla suçlamadılar. Büyük bir olasılıkla, bebeklerin içtikleri su, yeterince kaynatılmamış, içindeki bakteriler ölmemişti.

Su kaybını önlemek için, ikizlere hiç gecikmeden, damardan glikoz ve tuzlu su verilmesi gerekiyordu. Hemşireler Irmak ve Okyanus üzerinde aynı anda çalışmaya başladılar. Fakat bebeklerin damarları o kadar inceydi ki, iğneyi doğru yere sokmak için pek çok kez, boş yere uğraştılar. İkizler avaz avaz bağılıyorlardı. Lin için oğullarının kolları neredeyse saydamdı, o yüzden damarı bulamayan hemşirelere çok sinirlendi. Yine de bunu ne kendisi yapmaya cesa-

ret edebildi, ne de oğullarının nazik cildine batıp çıkan iğneleri seyretmeye dayanabildi. Kalbi sıkışıyor, göğsü dara-lıyordu. Hayatında ilk kez böyle bir evlat acısı hissediyor, tir tir titriyordu. Burnu seğirip gözlerinden yaşlar boşanırken, bebekleri sevdiğini anladı. Keşke onların yerine kendisi bu durumda olsaydı!

Doktor Min onlara koptis tozu yazdı. Söylenene göre bu dünyadaki en acı şeydi ve bebeklere günde üç kez verilmesi gerekiyordu. Anne baba, bu sarı tozla ne kadar çok şekeri karıştırırlarsa karıştırırsınlar, ilacı yutturana kadar bebekler avaz avaz ağlıyorlardı. Lin, Manna ve hizmetçi bir ekip gibi çalışıyorlar, biri burnunu sıkarken, diğeri bir kaşıkla ağzını açıyor, ötekisi de koptis tozuyla karıştırdıkları şekerden bir kaşık dolusunu bebeğin ağzına tıkıyor, arkasından da ılık su vererek ilacın acılığının yıkanmasını sağlıyordu. Irmak'la işleri bittiğinde, aynı mücadele Okyanus için tekrarlanıyordu.

Bir hafta sonra dizanteri hâlâ devam ediyordu ve bebekler her gün altı yedi kere dışarı çıkıyorlardı. Juli onları her öğleden sonra serum için hastaneye götürüyordu. Anne baba dehşet içindeydi.

Pazar sabahı Hua geldi. Üvey kardeşlerinin cansız halini görünce, gözyaşlarını tutamadı. Babasına semizotumm iyi gelebileceğini hatırlattı. Köylerinde insanlar ishal olduklarında hep bu otu kullanırlardı. Lin, yıllar önce taşradaki bir kliniği ziyaret ettiğinde, oradaki doktorların bir kazanda semizotu kaynattıklarını hatırladı. Diare yada dizanteri şikayeti olan köylüler, kliniğin önündeki avluya gider, bir kâse semizotu yerlerdi. En fazla üç kâse yediklerinde hastalıkları iyileşirdi. Fakat şimdi kıştı, semizotunu nereden bulacaklardı?

Lin yine de bisikletle şehre indi. Bazı bitkisel ilaç satan dükkânlarda kurutulmuş semizotu bulabileceğine inanıyor-

du. Muji'deki her dükkâna girdi, fakat hepsi de bunun hiçbir dükkânda bulunmayacağını söylediler.

"Niçin?" diye sordu Lin.

"Gelenekler böyle olduğunu gösteriyor, niçin olduğunu bilmiyorum. Belki de sadece bir sebze olduğu içindir," dedi yaşlı, sakalsız bir tezgâhtar.

Bebekler gün geçtikçe zayıflıyorlardı. Anlaşılan koptis tozu işe yaramamıştı. Son çare olarak, Doktor Lin onların bağırsaklarını doğrudan koptis tozuyla yıkamaya karar verdi. Bu tedavi etkili oldu. Üç gün içinde yapılan yeni testler, bebeklerin bağırsaklarındaki bakterilerin tamamen kaybolduğunu gösterdi. Yine de belirtiler azalmadı; ikizlerin ishali devam etti. Üstelik çış yapamaz oldular.

Doktor Min bu durum karşısında şaşkına dönmüştü. İki gün düşündükten sonra, dizanteri geçmiş olmasına rağmen ikizlerin sinir sistemlerinde düzensizlik olduğunu, bunun da tedaviyi olanaksızlaştırdığını söyledi.

"Sanırım tabiatın kendi işini yapmasına izin vermeliyiz," dedi hemşirelere.

Kimse bebeklerin sinir sistemleri hakkında ne yapılabileceğini bilmediği için, Lin ile Manna dayanma güçlerinin sonuna gelmişlerdi. Bir ahçı ikizlere dövülmüş sarmısak verilmesini önerdi. Ona bunun için bebeklerin çok küçük olduğunu söylediler. Üstelik sarmısak sadece antibiotik yerine geçirdi ve ikizlerin bağırsaklarındaki bakteriler ölmüştü.

Sonra bir akşam Hua geldi ve babasına, "Annem onları beyaz şeker ve yumurta beyazı karıştırdığınız, ezilmiş kul-kas köküyle beslemeniz gerektiğini söyledi," dedi.

"Bunun işe yarayacağından nasıl bu kadar emin olabiliyor?" diye sordu Lin. Manna onlara biraz daha yaklaşıp, dikkatle dinlemeye başladı.

"Annem bir keresinde bana iyi geldiğini söyledi. Beş yaşında dizanteri olduğumda, annem benim için bir sürü ot kaynatmış, fakat hastalığa iyi gelmemiş. Komşularımız be-

M.

nirn öleceğimi, asla kurtarılmayacağımı düşünmüşler. Bens-heng Dayı Wujia'ya gidip bu reçeteyi yaşlı bir doktordan almış.

"Yumurta beyazını nasıl pişiriyorsun?" diye lafa girdi Manna.

"Sadece yumurtayı iyice kaynatıyorsun."

Hâlâ şüpheli olmasına rağmen, Lin hiç gecikmeden bir manava gidip iki buçuk kilo kulkas kökü aldı ve hemen kocakarı ilacını hazırlamaya koyuldu. İkizler ezilmiş kulkas köküne bayıldılar. Anne kuşun beslediği küçük serçeler gibi ağızlarını kocaman açıyorlardı. Hemen o gece bebeklerin ishalinin durması herkesi şaşırttı. Birkaç gün içinde de çişlerini yapmaya başladılar. Pek çok hemşire ve doktor kocakarı ilaçlarını kötülerdi, fakat bu kez herkes çok etkilenmişti.

Bütün sıkıntılardan sonra ikizler iyileşince, Lin'in içinde yepyeni, gizemli bir duygu oluştu. Bu alışık olmadığı duygu arada sırada gözlerinin dolmasına sebep oluyordu. Artık bebeklerin kendisinin bir parçası olduğunu hissediyordu. Bir hafta önce, Heilongjiang Günlüğü'nde emekli bir memurun oğluna böbreğini bağışladığını okumuştı. O günlerde, kendine çocukları için aynısını yapıp yapmayacağını sorup duruyordu.

ardından, bebeklerin gece uykusuzlu da geçmişti. Artık erkenden uyuyorlar ve gün ışıyana kadar da kalkmıyorlardı. Babaları onlara biberonlarını verdiği ve altlarını değiştirdiği zaman bile gürültü yapmıyorlardı. Uykularının düzene girmesi, anne ve babalarının da birlikte vakit geçirmesine fırsat tanımıştı. Bebekler uykuya daldıktan sonra, Lin ile Manna kanapeye kuruluyor, televizyonda haber veya film seyreliyorlardı. Sonunda biraz huzura kavuşmuşlardı.

Kasım ayının sonlarına doğru bir akşam, Parti'nin çağrısına uyarak varlığa kavuşan insanları konu alan, "Zengin Olmak Muhteşemdir" isimli bir program yayınlandı. Genç bir adam Mançurya'dan kurutulmuş mantar ve ginseng kökü getirmiş, Fujian Bölgesi'nde yüksek fiyata satarak, beş yıl içinde yedi dükkân sahibi olmuştu. Bir mühendis eski işinden ayrılmış, iki tavuk çiftliği işleterek, yanında yüz otuz

kişi çalıştırır hale gelmişti. Orta yaşlı bir kadın, sadece üç yıl önce bir butik açmış, şimdi yörenin en çok tanınan iş kadınlarından biri olmuştu ve işe aldığı altmış işçisi, dükkânı için modaya uygun giysiler hazırlıyordu. Son İlkbahar Festivali'nde bir ilkokul inşaatı için on bin yuan bağışlayınca, Komünist Parti'ye kabul edilmiş ve örnek yurttaş seçilmişti. Bu girişimcilerin her biri, birer masal kahramanı haline gelmişti. Birkaç yıl önce olsa, para kazanma yöntemleri kanunsuz bulunurdu, fakat şimdi halk kitlelerinin izlemesi gereken örnekler olarak gösteriliyorlardı.

Manna seramik bir tasın içine şalgam rendeliyordu. Hiçbir zaman para kazanmakla ilgilenmemiş olan Lin ise hayranlıkla, Popüler Tıp dergisindeki halk arasında böbrek taşı düşürmekte kullanılan yöntemi anlatan bir makaleyi okuyordu. Reçetede niçin susam yağı ve ceviz yazdığı merak ederken, televizyonda spikerin anonsu duyuldu, "Şimdi yanımızda başka bir zenginimiz var, Anhui Bölgesi, Feidong İlçesi'nden Yurttaş Geng Yang."

• Bu isim söylendiği anda, Manna inleyerek çelik rendeyi evyenin içine düşürdü. Lin başını çevirip sordu, "Neyin var?"

Manna cevap vermedi, gözleri ekrana kenetlenmişti. Bakınca, Geng Yang'ın yaklaştıkça büyüyen suratını gördü. Birkaç kırışıklık ve yüzündeki sert ifadenin biraz yumuşamış olması dışında, yüzü hâlâ on bir sene önceki gibi solgun ve uzundu. Geng Yang'ın saçlarında beyazlar vardı, ama kilo almış, cildine renk gelmişti. Sağlıklı görünüyordu.

Genç muhabir sordu, "Feidong İlçesi'nin en zengin kişi siz misiniz?"

Genç Yang zevkten dört köşe oldu, cevap vermeden önce üst dudağını yaladı. "Şey, bu kadar zengin olabileceğimi hiç düşünmemiştim. Her şey Parti'mizin muhteşem politikası sayesinde gerçekleşti."

Arkasında yüklediği tuğlaları, inşaat halindeki binaya çıkaran bir vinç görünüyordu. Kaynak makinelerinden etrafa beyaz kıvılcımlar saçılıyor, bir yerlerden istimle çalışan varyosun ritmik sesi duyuluyordu.

"Geçen sene ne kadar kazandınız?" Kadın mikrofonu onun ağzına yaklaştırdı.

"Yirmi bin yuan."

"Ohhh, bu bir işçiye ödediğinizin neredeyse yirmi katı. Bu kadar çok kazanmayı nasıl başarabildiniz?"

Adam sanki kirpiklerinde ateş böcekleri oynaşıyormuş gibi, gözlerini kırptırdı. Manna onun gözlerindeki bu şehveti tanıyordu. "Şey, bu inşaat şirketi hep zarar ediyordu. Üç yıl önce yeni bir politika benimsediler. Şirketi yöneten kişi kârın yüzde onunu alacaktı; ama şirket tekrar zarar edecek olursa, kaybedilen miktarın yüzde üçünü cebinden ödeyecekti. Kimse batan geminin dümenine geçme riskini göze almadı. Denemek için kendini ortaya atan gözüpek kişi de ben oldum." Başını arkaya devirip, yürekten bir kahkaha savurdu.

"Bu şirketi bir yıl içinde kâra geçirmeyi nasıl başardınız?"

"Disiplin ve düzeni sağlayarak, işçilere kesin ve adil bir şekilde ödül ve ceza vererek. Burada herkes işini gerektiği gibi yapmalı, yoksa ücretinin bir kısmına el koyarız. Şu anda şirket, adeta bir tabur gibi, ordu birimlerindeki düzene sahip. Her takım görevini zamanında bitirmeli, herhangi bir gecikmeden, yada hatalı bir işten liderlerini sorumlu tutuyorum."

T "Peki bu sene? Kişisel olarak beklediğiniz kâr nedir?" "< "Büyük bir olasılıkla yirmi üç bin." : "Yani bu sene yine iyi bir hasat yakalayacaksınız." •{ "Evet." ••;' "Teşekkürler, Müdür Geng."

•^"•'\

Kamera Geng Yang'dan uzaklaşıp, inşaaat alanındaki gürültülü buldozere odaklanınca, Manna da hıçkırıklara boğuldu. Yanaklarından akan gözyaşlarını kolunun yenine si-liyordu. O sırada Geng Yang'ı televizyonda

gören Lin de şaşkınlıktan donakalmıştı. O şeytan nasıl bu hale gelebilmişti? Nasıl bu kadar canlı olabiliyordu? Nasıl olmuş da böylesine bir üne ve bunca servete sahip olmuştu? Geçen kış, düğün günü Honggan'm ondan "şanslı köpek" diye söz etmesi boşuna değildi.

Lin ayağa kalkıp, "Bu hiç adil değil, hiç adil değil!" diye çığlıklar atan Manna'nın yanına gitti.

"Şşş, bebekleri uyandıracaksın." Manna'nın yanına oturdu, elindeki yarısı rendelenmiş şalgamı alıp tasın içine koydu. Elini tutup kaldırarak kendi yanağına bastırdı. Manna hâlâ nemli olan ellerindeki şalgam zerreciklerinden taneciklerinden keskin bir koku yükseliyordu.

"Onun gibi kötü bir insan, nasıl olur da bu kadar kolay zengin ve ünlü olabilir? Cennetin Efendisi'nin hiç gözü yok mu?"

Lin içini çekip başını salladı. "Hayat böyle gülünç işte, canavar binlerce yıl başarıdan başarıya koşarken, iyi olan acı çekip zamanı gelmeden oluverir."

Manna gözyaşları içinde inledi, "Ondan o kadar korkuyorum ki!"

Lin dönüp karısına sarıldı. "Korkma. O burada değil. Sana zarar vermesine asla izin vermem," diye fısıldadı.

Onu sakinleştirmek için, sanki zifiri karanlıkta biraz evvel eve giren küçük bir kızmış gibi, hafifçe kulağının ucunu kıvırdı. Bir yandan da "Korkma," diye mırıldanmaya devam ediyordu. Manna kollarını onun boynuna dolayarak, yüzünü göğsüne dayadı.

Lin'in sözleriyle vücudunun sıcaklığı, on bir yıl önce uğradığı tecavüzü takip eden günlerde, teselliden yoksun kal-

manın verdiği o güçlü acıyı tekrar ortaya çıkarmıştı, o yüzden Manna ağlamasına engel olamıyor, kocasına sıkıca sarılarak hıçkırıklara boğuluyordu. Gözünden yaşlar boşanırken, göğsünden bir şeyler kopuyordu. Utanmadan, düşman dünyanın sulugözlülükle suçlayacağından kokmadan, dedikodu ve alay konusu olacağı için endişelenmeden ve "Lütfen beni affet," demek zorunda kalmadan, güvenebileceği bir dostun kollarında ağlamak o kadar güzeldi ki! Hayatında ilk kez kendini koyvermiş, çocuk gibi ağlıyordu. Gözyaşları, Lin'in yünlü ceketinin önünü sıırıslıkla etmişti. Karısının gür saçları çenesine değiyordu. Lin'in de gözleri doldu ve Manna'nın ensesini okşamaya devam etti. —

O geceden sonra tekrar aynı yatakta uyumaya başladılar. Manna çoğunlukla, hepsi de korkunç ve anlaşılmaz olan kâbuslar görüyordu. Bunların birinde, ikizleri sırtında taşıyarak, dağın tepesindeki bir manastıra gidiyordu. Dağa ulaşmak için yanından geçmek zorunda olduğu bir su deposuna yaklaşırken, karşı yöndeki taş bendin bulunduğu yerden, kafasında koni şeklinde bambu bir şapka olan yaşlı bir adam çıktı. Manna uzaktan onun yüzünü tam olarak seçemiyor-du, zaten adam yürürken öylesine sendeliyordu ki, tehlikeli birine benzemiyordu. Sıcaktan yorgun düşen bebekler, Manna'nın sırtında uyuyorlar, açık ağızlarının kenarından tükürük damlıyordu.

Adam daha yakına geldiğinde ani esen bir rüzgâr şapkasını uçurarak yüzünü ortaya çıkardı. Bu Geng Yang'dı! Manna öylesine bir şoka uğramıştı ki, ne bağırarak ne de kaçacak hali kalmıştı. Adam onun üzerine atılıp ensesinden tuttu ve sırtından ikizleri kaparak bend boyunca koşmaya başladı. Manna onu yakalamaya çalışırken, bir yandan da

bağırıyordu, "Onları bana geri ver! Geng Yang, bebeklerimi geri verirsen bana istediğini yapabilirsin! Onları bırakırsan sana geleceğime söz veriyorum!" Bebekler çığlık atıp çırpıyorlardı.

Geng Yang başını çevirmeden yolunu değiştirdi, bendin aşağısına, kum kaplı sete doğru koşmaya başladı. Koşarken botları yerdeki tozları havalandırıyordu. Manna soluk soluğa kalmıştı, ama onu izlemeye devam etti. Sonra onun, ikizlerin herbirini dev bir tahta ayakkabıya koyup suya attığını gördü. Bir anda esmeye başlayan rüzgâr ayakkabıları suyun ortasına doğru sürükledi. Geng Yang bir kahkaha patlattı. "Şimdi oğullarını kaybettin işte. Beni ihbar etmenin ne demek olduğunu anla bakalım!"

Manna bağırarak dizlerinin üstüne çöktü, "Ben seni hiçbir zaman rapor etmedim. Lütfen! Lütfen yalvarıyorum sana, merhamet et, onları bana geri getir!"

"Hayır, onlar Su Sarayı'nda yaşayan Ejderhalar İmpara-toru'nu görmek üzere yola çıktılar, ha, ha, ha!"

"Lin, bana yardım et!" diye haykırdı Manna.

"O tavuk senin için bir şey yapamaz," dedi Geng Yang.

Manna, "Lin, gel de çocuklarımızı kurtar!" diye bağırdı yeniden. Lin hâlâ ortalarda görünmüyordu.

Tam o sırada, ilk aşkı Mai Dong kıyıdaki söğüt filizlerinin arasından fırladı ve kumsal boyunca hoplayıp zıplamaya başladı. Ellerini sallıyor, sonra başının üzerinde çırpıyor, mutlulukla şarkı söylüyordu. "Onları geri alamazsın. Onları geri alamazsın." Hâlâ yirmi yaslamadaydı. Saçları kısacıktı ve üzerinde ordu üniforması vardı.

Manna'nın bir anda gözü döndü ve yerdeki koca çakıl taşlarından birini kaparak, bütün gücüyle Geng Yang ile Mai Dong'a fırlatmaya başladı.

"Hey!" diye bağırdı Lin, Manna alnına yumruğunu ya-pıştırdı. Lambanın düşmesine basınca, göz kamaştıran ışık Manna'yı uyandırdı. Devamlı gözlerini kırptırıyorlardı.

"Ne diye vurdun bana öyle? Of, gözüm..." Lin, karısını dehşete kapılmış bir halde, gözyaşları içinde görünce sustu. Manna, "Üzgünüm, çok üzgünüm, korkunç bir rüya görüyordum," dedi yana doğru dönerek.

"Çocuklarımızı kaybettiğimizi ve onları geri alamadığımızı gördüm." Koluyla uyuyan bebeklerine sarılırken, bir yandan da hıçkırıyordu. Lin içini çekti.

"Bu kadar fazla düşünme sevgilim." "Düşünmem," dedi Manna. "Haydi sen uyumana bak." Lin ışığı söndürüp, kısa süre sonra tekrar hafifçe horlamaya başladı. Manna gözleri faltaşı gibi açık, pencerenin — dışında sallanan yapraksız dalların yol yol böldüğü bulutları seyretti. Rüyasında, Mai Dong bile gelip onunla insafsızca dalga geçerken, Lin'in neden hiç görünmediğim merak ediyordu. Bu ne demek acaba? diye sordu kendi kendine. Lin niçin onun yardımına koşmamıştı? Nerelerdeydi? Acaba onları korumak için dövüşemeyecek kadar ödlele miydi gerçekten? Mai Dong niçin, o Geng Yang piçi gibi adice davranmıştı?

Kafasında sorular soruları kovalıyor, fakat Manna hiçbirine cevap veremiyordu. Düşünceleri karmakarışık.

Dışarıda ağaçların ardından, solgun ayın titrek ışığı seçiliyordu. Rüzgârın uğultusu, Manna'ya yetimhanede çocukken geceleri sık sık duyduğu kurt seslerini hatırlatmıştı.

-ı x^^anna'nın kalbi daha da zayıflamış, nabızı düzen-«_/^xcxsizleşmişti ve bazen sayılamayacak kadar hızlı atıyordu. Göğsünde ve sol kolunda ciddi ağrılar hissediyor, gece olduğunda başı dönüyor, nefes alması zorlaşıyordu. Kalbinin atışı sık sık hızlı bir ritme dönüşüyordu. Yeni muayenenin sonucu, kalp uzmanı olan Doktor Yao'yu dehşete düşürmüştü. Bir öğleden sonra, ofisindeki masa lambasının ışığı altında, elinde Manna'nın röntgenini tutarken, Lin'e durumu anlattı, "Tıp ona daha fazla yardım edemez. Sanırım yaşayabileceği pek fazla zamanı kalmadı. Durumunun niçin bu kadar hızlı kötüleştiğini Tanrı bilir."

Lin teşhisi duyunca gözyaşlarına boğuldu. "Niçin... niçin bu benim başıma geliyor? Ben bir doktorum, niçin onun kalbinin durumunu anlayamadım?" dedi boğuk bir sesle. Elleriyle yüzünü kapatmıştı.

"Lin, kendini suçlama. Hepimiz onun kalp sorunu olduğunu biliyoruz, fakat enfarktüsün bu kadar çabuk gelişeceğini beklemiyorduk. Kalp damarlarından bazıları uzun süre önce tıkanmış olmalı."

"Ah, bunu bilmeliydim. Ona o kadar çok yumurta yeme-mesini söyledim, ama dinlemedi." Lin yumruğuyla dizine vurdu.

Doktor Yao iç geçirdi. "Keşke teşhisi daha önce koya-bilseydik."

"Yani tedavisi yok mu?"

"Avrupa'da bazı doktorların kalp arterlerini genişlettiklerini duydum, fakat o teknoloji henüz ülkemizde uygulanamıyor."

"Peki ne yapmalıyım?"

"Lin, üzgünüm." Doktor Yao, kendisinin de bu konuda bir fikri olmadığı söylemek ister gibi, Lin'in kolunu tutup yavaşça sarstı. "Duygularını bu kadar çok belli etmemelisin. Onu mutlu et... sağlığı sana bağlı." Lin, ağrısını hafifletmek istermiş gibi, avucuyla karnın ovarken, Doktor Yao bir süre durakladı. Sonra devam etti, "Kendisini zorlayacak işler yapmasına engel ol. Sinirlenmesine meydan verme. Hayatı onun için kolaylaştırmaya çalış."

Lin başını eğip mırıldandı, "Elimden geleni yapmaya çalışacağım."

"Ben senin yerinde olsaydım, ona kalbiyle ilgili gerçeği söylemezdim. Sadece onun mutlu olmasını sağla."

"Ona söylemeyeceğim tabii ki."

Lin'in bu sırrı saklamak için gösterdiği bütün gayrete rağmen, Manna'nın hastalığıyla ilgili söylenti hastanede kısa sürede yayıldı. Hatta o kadar ileri gidildi ki, gelecek yıl kesinlikle öleceği bile iddia edildi. Birkaç hafta içinde, Man-na kalbinin durumuyla ilgili gerçeği öğrendi, fakat bunu şaşırtıcı bir metanetle karşıladı. Yakında hayatının sona ereceğini bildiğini söylediğinde, Lin kahroldu.

Durumu kötüleştikçe, Manna daha sinirli oluyordu. Sık sık Juli'yi ve Lin'i azarlıyor, kaprisli çocuklar gibi sebepsiz yere bağırıyordu.

Lin elinden geldiğince ev işi yapmaya çalışıyor, Juli'nin gelmediği hafta sonlarında çocukların bezlerini yıkıyordu. Kışın ortasında musluk suyu buz gibi akıyordu. Evin önündeki çeşmede bezleri ovalarken elleri ağrıyıp kaşınıyordu. Çamaşır yıkamanın, evlilik hayatının bir parçası olacağını hiç düşünmemişti. Evlenmeden önceki bütün o yıllar boyunca, Manna çamaşır işini hallettiği için, kendisi sadece çoraplarını ve iç çamaşırlarını yıkamıştı.

Şimdiyse, her hafta sonu kendisini bir yığın çocuk bezi bekliyordu. İşlerin daha kötüye gideceğinden korktuğu için, şikâyet etmeye ve fazla kafa yormaya cesaret edemiyordu. Neyse ki bütün güçlüklerle rağmen bir hizmetçi tutmaya güçleri yetmişti de hafta içinde çamaşır yıkamak zorunda kalmıyordu.

Cumartesi akşamları, musluk başına bir kucak dolusu bebek giysisi, alt bezi ve bir çaydanlık da sıcak su götürüyor, suyu iki yada üç avuç sabun tozunun üzerine döküyor, sonra çamaşırları köpüklü suda biraz bekletiyordu. Cıvalı sokak lambasının altında, geniş leğenin içindeki su pırıl pırıl parlıyordu. Sağlık Merkezi'nin çatısındaki hoparlörden, sık sık yumuşak bir kadın sesinin söylediği "Geniş ve Uzun Nehir" ve "Beş Yıldızlı Kırmızı Bayrak Yükseklerde Dalgalanıyor" şarkıları duyuluyordu. Lin çamaşır tahtasını lavabonun kenarına dayıyor ve çamaşırları tek tek fırçalamaya başlıyordu. Kısa süre içinde su buz gibi oluyor ve sabun köpükleri yok olmaya yüz tutuyordu. Devam edebilmek için parmaklarını tekrar tekrar hohlayarak ısıtmaya çalışıyordu. İşin en zor yanı sabunlanmış ve fırçalanmış çamaşırları durulamaktı. Çünkü ilk ıslatmadan sonra sıcak su kalmıyordu. Musluk suyu o kadar soğuktu ki, sanki parmakları birtakım dişler tarafından ısırılıyormuş gibi geliyordu. Yine de ses-sizce yıkamaya devam ediyor, su almaya gelenleri selamlamaktan kaçınıyordu.

İnsanlar Lin'in yüzünün bir deri bir kemik kaldığını, elmacık kemiklerinin fırladığını fark etmişlerdi. Pantolonu üzerinden düşüyordu. Vekil Su'nun karısı komşulara şöyle diyordu, "Lin Kong kıcını kaybetmiş. Bu ona ilahi bir ceza, oh olsun! Karısını terk edenlere ne oluyormuş, herkes görsün." Lin'i ne zaman görse öfkeyle yere tükürüp tepiniyor-du. Lin ise onu gördüğünde veya söylediklerini duyduğunda fark etmemiş gibi yapıyordu. O çılgın kadının tersine, iş arkadaşları Lin'e şaka yapmaktan vazgeçmişlerdi. Artık sadece arkasından başlarını sallıyorlardı.

Lin, hafta sonları gelen Hua'ya minnettardı. Genç kız bazen çamaşıra yardım ediyor ve bebeklere bakıyordu. Onları biberonla beslemeyi çok seviyordu. Emmek için yarışmaları ve sevinçli sesler çıkarmaları hoşuna gidiyordu. Çenesini onların göğsüne bastırıp, "benim küçük meleklerim" diyerek onlarla didiştiğinde, küçük tombul ellerini kaldırıp kahkahalar atıyorlardı. İkisine de birer tane tüylü tavşan şapkası yapmıştı. Artık Manna da Hua'ya dostça davranıyordu, hatta ona pembe bir ceket bile almıştı; üstelik bir keresinde Lin'e, Hua gibi bir kızı olsa, ne kadar hoşuna gideceğinden söz etmişti.

Manna, uzun bir hastalık raporunun ardından tekrar hastane koğuşuna döndü. Sadece yarım gün çalışabiliyor, fakat maaşının tamamını alıyordu. Öğleden sonralarını evde geçiriyordu.

Ocak ayında bir pazar sabahı, Lin öğle yemeği için pilav pişiriyordu. Su kaynarken yemek almak için yemekhaneye doğru yola koyuldu. Bir akşam önce mutfağın girişindeki küçük tahtada, o gün öğlen yemeğinde dana eti ve kızarmış patates olacağım yazan bir not görmüştü. Oradan yemek alırsa yetmiş fen kâr edeceklerdi. Yolda Vekil Su'ya rastla-m.

di. Bir süre, gelecek ilkbaharda yöredeki ilçelerden gelenlere, acil yardım konusunda hızlandırılmış bir kurs programı başlatmaktan bahsettiler. Valiliğin Halk Sağlığı Departmanı askeri hastaneden yardım istemiş ve programı maddi olarak destekleyeceğini bildirmişti. Bu da hastane personelinin yıl sonunda ikramiye alacağı anlamına geliyordu.

Konuşma yüzünden, Lin evde pişen pilavı unuttu. Elinde patates ve dana etinin olduğu kaplarla eve döndüğünde, mutfağı beyaz bir duman kaplamıştı. Hemen ocağı koşup tencereyi ateşten aldı. Kapağı kaldırdığında pilavdan yükselen buhar gözlüklerini buğulandırdı ve görüşünü engelledi. Gözlük camlarını ceketinin ucuyla sildikten sonra, tekrar gözüne yerleştirdi. Pilavın neredeyse tamamı yanmıştı. Manna ceketinin düğmelerini ilikleyerek, öksüre öksüre mutfağa geldiğinde, Lin eline demir bir kepçe almış, tencereye su doldurmak üzereydi. "Hemen tencereye bir arpacık soğanı koy, çabuk."

Lin, yanık kokusundan kurtulmak için, pilavın ortasına bir soğan yerleştirdi, fakat artık çok geçti, pirinçlerin büyük bir bölümü kararmıştı. Duman dışarı çıksın diye tepedeki pencereyi açtı.

Birden Manna onu azarlamaya başladı, "Pilav tenceresini ateşe koyup da ne diye dışarı çıktın? Bu kadar basit bir şeyi bile pişiremiyorsun, aptal."

"Ben... ben yemek almaya gitmiştim. Sen evdeydin, niçin bir göz atmadın?"

"Bana söyledin mi ki? Üstelik yemek yapamayacak kadar hastayım. Bunu bilmiyor musun?" Ceketinin kol ağzlarını tutacak gibi kullanarak, tencereyi ve yemek kaplarını yere savurdu. Hepsi gürültüyle beton zemine saçıldı; et ve patates parçaları, dumanı tüten pirinçler etrafa dağıldı. Tencerenin alüminyum kapağı yuvarlanıp eşığe çarptı, fakat yine de düşmeyip, kapı çarpmasın diye önüne koydukları yamru yumru iki tuğla parçasına dayandı.

"Domuzlar bile buna dokunmaz," dedi, Manna.

Yatak odasında Okyanus, ciğerlerini patlatırcasma bir feryat kopardı. Birkaç saniye sonra da Irmak ağlamaya başladı. Manna onları sakinleştirmek için içeriye koştu. Lin, dökülenleri temizlemeye kalkışmadan; hatta fırındaki ateşin üzerine bir kapak bile örtmeden dışarıya fırladı. Hızlı adımlarla ilerlerken, paltosuna iple bağlanmış, parmaksız, yeşil eldivenleri iki yanında sallanarak öfkeli adımlarına ayak uyduruyordu. "Ondan nefret ediyorum! Ondan nefret ediyorum!" diye söyleniyordu, kendi kendine.

Hastanenin yanındaki tepeye gitti. Soğuk bir gündü. Bayırdaki meyve bahçesi ıssızdı, buz tutmuş dallar tüy gibi görünüyordu. Bir an hiçbir şey düşünemedi. Kafası uyuşuyor, damarları damlıyordu. Tepenin zirvesine tırmanıyordu. Birkaç koyu renk kaya dışında, her yer kar kaplıydı. Tepenin arkasında, nehrin öbür kıyısında, nedense Lin'in yukarıdan seyretmekten çok hoşlandığı, içinde bir geyik çiftliği ile kayıkthane olan bir köy vardı. Kar kokusu temiz ve yoğun. Rüzgâr yoktu ve kayalarla buzun kabuk gibi sardığı ağaç gövdelerinin üzerinde güneş pırıl pırıl parlıyordu. Uzakta bir karga sürüsü, daireler çiziyor, hiç durmadan ağıltan şikâyet ederek gıkıyorlardı.

Lin biraz sakinleşirken, beyninden bir ses yükseldi: Ondan gerçekten nefret ediyor musun?

Lin cevap vermedi. Ses devam etti. Bu karmaşayı sen istedin. Onunla niçin evlendin?

Onu seviyorum, diye cevap verdi.

Onunla sevdiğin için mi evlendin? Onu gerçekten sevdin mi?

Lin sersemlemişti, sonunda cevap vermeyi başarabildi.

Sanırım sevdim. Birbirimizi on sekiz sene beklemedik mi? Bu kadar uzun bir zaman aşkımızı ispatlamaya yetmez mi?

Hayır, zaman hiçbir şeyi ispatlamaz. Sen aslında onu hiç sevmedin. Sadece tutku duydun, ne ileri gitmek için şansın olabildi, ne de hislerini aşka dönüştürebilmeyi başarabil-din.

Ne? Tutku mu? Şaşkına dönmüştü, bir süre mola verdi. Sinüsleri dolmuştu.

Evet, tutkunu aşk için kullanamadın. Aşkın nasıl bir şey olduğunu bilmiyordun. Aslında on sekiz yıl boyunca boş yere bekledin. Başka bir kadın için de bu kadar uzun bir süre bekleyebilirdin, değil mi?

Ben yalnızca Manna için bekledim. Başka bir kadın hiç olmadı.

Tamam, yalnızca ikiniz vardınız. Haydi ikinizin birbirinizi sevdiğinizi farzedelim; karı koca olarak birlikte yaşamaktan hoşlanacağınızdan nasıl emin olabildiniz?

Biz birbirimizi gerçekten sevdik, ama değil mi? Lin'in şakakları atıyordu, soğuk havada kafası biraz serinlesin diye şapkasını çıkarttı.

Gerçekten mi? diye üzerine geldi ses. Aşk hakkında ne biliyorsun ki? Evlenmeden önce onu iyice tanımış mıydın? Hayatının geri kalanını birlikte geçirmek istediğin kadının o olduğundan emin miydin? Şimdi dürüst ol, tanıdığın bütün kadınlar arasında en çok hoşlandığın hangisiydi? Sana Manna 'dan daha uygun olan biri yok muydu?

Bu konuda bir şey söyleyebilecek durumda değilim. Ondan başka hayatımda sadece Shuyu oldu. Manna 'yi başka biriyle nasıl karşılaştırabilirim? Tersinin olmasını çok isterdim, ama ne yazık ki kadınlar hakkında pek fazla bir şey bilmiyorum.

Birden başına şiddetli bir ağrı saplandı. Evliliğinin istediği gibi olmadığı sezgisiyle başının döndüğünü hissetti. Bir nefes alıp, biraz düşünebilmek için bir kayanın üzerine oturdu. Ses devam etti. Evet, bu kadar sene bekledin, ama niçin?

Beyni sanki boşalmıştı, cevap veremedi. Bu soru onu korkutmuştu, çünkü yıllar boyunca bir hiç için beklediğini ima ediyordu.

Ses devam etti: Dur da sana neler olduğunu anlatayım. Onca yıl uyuşmuş bir şekilde, uyurgezer gibi başkalarının fikirleri, dış baskılar, senin hayallerin ve resmi kurallar tarafından bir çekildin, bir itildin. Pasifliğin ve huzursuzlukların yüzünden, kalbinin yöneldiği kişinin sana yasak olduğuna inanarak, yanlış yollara sürüklendin.

Lin bu söz karşısında adeta taş kesildi. Bir an sanki aklından tüm sözcükler uçtu gitti. Sonra kendine lanet okumaya başladı, Aptal, on sekiz yıl boyunca ne olduğunu bilmediğin bir şeyi bekledin! On sekiz yıl! Hayatının en güzel yılları geçti, kayb oldu ve seni bu kahrolası evliliğe sürükledi. Sen parmakla gösterilecek bir delisin!

Şimdi ne yapılması gerekiyor? diye sordu ses.

Lin, ne yapması gerektiğini, yada bir şey yapılması gerekip gerekmediğini bilemeyerek derin bir iç geçirdi. Yanaklarından süzülen yaşlar ağzının kenarına akıyor, durmadan elini kaldırıp yüzünü siliyordu. Kulakları buz gibi olmuştu, kürk şapkasını tekrar takıp kulaklıklarını indirdi.

Sonra gözünün önüne, Manna'nın yirmili yaşlarının sonlarındaki hali geldi. İçtenlikle gülümseyen canlı bir yüzü vardı; avcunda ağzı titreyen, küçük, yeşil bir kurbağa tutuyordu. Çevresindeki birkaç gök mavisini yusufçuk, kanatlarını vızıldatarak uçuşuyordu. Lin kurbağanın sırtına dokunmak için elini uzatınca, zıplayıp patlıcan tarlası boyunca akan derenin berrak suyuna daldı. Manna dönüp ona baktı, göz-

leri, sanki tüm sırlarını onunla paylaşmak için can atar gibi, sevgi ve şefkatle dolmuştu. Serbest bıraktığı saçlarının uçları, hafifçe esen rüzgârda geriye doğru savruluyor, ensesinin ipeksi yumuşaklığını ortaya çıkarıyordu. O zamanlar şimdikinden ne kadar farklıydı! Lin bu uzun bekleyişin onu derinden etkilediğini anladı. Genç ve hoş bir kadın, patlamaya hazır bir bombaya dönüşmüştü. Lin şimdi onun için ne hissederse hissetsin, Manna'nın onu her zaman sevdiğinden emindi. Belki de karşılıksız aşk onu bu hale sürüklemişti. Belki de o uzun bekleyiş sırasında çektiği acı ve üzüntü, onun nazik tabiatını değiştirmiş, bütün ümitlerim yok etmiş, sağlığını bozmuş, kalbini zehirlemiş ve mahvına sebep olmuştu.

Ses, düşüncelerini yarıda böldü: Evet o seni sevdi. Fakat onun gücünü yok eden bu evlilik değil mi?

Lin cevap vermeye çalıştı. Bir ailesi ve çocukları olsun istemedi mi? Bizde bir parçacık da olsa bulabildiği insan sevgisine ve sıcaklığına açtı. Evet gerçekleri göremedi, her zaman benim onu sevdiğime inandı. Gerçekten âşık bir adamın nasıl olduğunu bilmiyordu.

Kalbi sızlamaya başladı. Bir kadını hiçbir zaman tüm kalbiyle sevedemediği, hep sevilen olduğu gerçeği bir anda beyrinde su yüzüne çıkmıştı. Aşk ve kadınlar hakkında bu kadar az bilgi sahibi olmasının sebebi bu olmalıydı. Başka bir deyişle, duygusal olarak büyüyememişti. Tutkulu bir aşk yaşayabilme içgüdüğü ve yeteneği daha çiçek açmaya fırsat bulamadan solup gitmişti. Kalbinin kırılıp, beyrinin uyuşması, korku içinde yaşayıp, oluk gibi gözyaşı akıtarak, ümitsizliğe kapılma pahasına da olsa, keşke hayatında bir kez olsun tüm ruhuyla âşık olabilseydi!

Aklına bir cevap gelmiyordu. Bir baba ve koca olarak, evliliğin ona yüklediği sorumlulukları kabul etmek zorundaydı. Suçluluk duygusunu hafifletip iyi bir insan olduğuna

ikna olmak için başka ne yapabilirdi? Dayanmaktan başka bir seçeneği var mıydı?

İçini çekti. Keşke içinde yeteri kadar tutku ve enerji kalmış olsaydı da, kendini tam anlamıyla vererek sevmeyi öğrense, hayata yeniden başlayabilseydi! Keşke Manna ölüyor olmasa da sağlıklı olabilseydi! Artık herhangi bir girişinde bulunabilmek için çok yaşlıydı. Kalbi kederden yorgun düşmüştü. Tek ümidi, karısı ölmeden önce, oğullarının anaokuluna gidecek kadar büyümesiydi.

Aşağıda, bir kadınla bir erkek soğuk havaya rağmen, hastanenin tuğla örölü duvarı boyunca, doğuya doğru yürüyorlardı. İkisinin de üzerlerinde

askeri üniforma vardı. Adam, ufak tefek ve narin görünen kadından bir baş daha uzundu. Kadın adama yetişebilmek için, birkaç adımını koşarak atıyordu. Çift, Lin'e tanidik gelmişti. Lin gözlerini kısip kim olduklarını anlamaya çalıştı, fakat o kadar uzağı seçemi-yordu. İki ayrı cinsten olanların duvarın dışında yürümelerini yasaklayan kuralın, geçen seneden beri hemen hemen hiç uygulanmadığını hatırladı. Artık pek az amir, kampus dışında birlikte yürüyen kadınlarla erkekleri eleştirme sıkıntısına giriyordu. Hemşirelerin hastalarıyla ağaçlıklara gittiklerini bile duymuştu. Oysa Manna ile kendisine çevrelerinde hâlâ bir duvar varmış gibi geliyordu. Evlendiklerinden beri hastane dışında hiç yürümemişlerdi ve Manna hâlâ bisiklet kullanamıyordu.

Bir süre sonra, Lin kalkıp kol ağızlarıyla kucağındaki karları silkeledi. Tepeye çıkmak yerine geriye, bayırın ortasına doğru dönüp ağır ağır aşağıya inmeye başladı. Dizlerinin kesildiğini hissediyordu. Soldaki huş ağaçlarının olduğu korudan, birkaç keçinin melediğini duydu. Beyaz yolu lekeleyen bir sıra inek pisliğinden, hâlâ kıvrım kıvrım buhar yükseliyordu. Bayırdan tepeye doğru bir at arabası tır-

*\$1??r"

manıyor, demir kenarlı tekerlekleri dönerken, çakıl taşlarıyla buzun üzerinde takır takır ses çıkarıyordu. Aşağıda, tepenin eteğinde, zayıf bir kasırga kurumuş yaprakları donmuş çayın kıyısı boyunca savuruyor, girdap gibi döndürerek geniş mısır tarlasına doğru sürüklüyordu.

Yirmi dakika sonra eve ulaştı. Kapıyı açar açmaz burnuna çarpan -nezle virüsünü öldürmek için havaya sıkılan- pirinç sirkesinin kokusu, her zaman hoşuna gittiği halde, bu kez midelerini bulandırdı. Manna gelip, yumuşak bir sesle yemeğin ocaktaki bambu buhar tenceresinde olduğunu söyledi. Erişte yapmış, biraz da soya hamuru kızartmıştı. Fakat Lin mutfağa girmede. Onun yerine yatak odasına gidip, kamp yatağına yattı ve battaniyeyi başına çekti. Sağına soluna döndükçe, yatağın yayları gıcırıyordu.

Manna hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı. Lin bir süre onu rahatlatmaya kalkışmadı. Bunu yaparsa kendisinin de ağlayarak ona katılacağından korkuyordu. Bir süre sonra kendini toparladı ve kalkıp onun yanına gitti. Yanına oturarak kolunu omuzuna attı, "Haydi ama artık, sevgilim. Yeterince ağladın. Bu sağlığın için hiç doğru değil," dedi. İlk kez onun kemiklerinin her an kırılabilecek kadar incelendiğini hissetmişti. Yüreği tekrar üzüntü ve merhametle dolarak, Manna'yi yanağından öptü.

Manna gözlerini kaldırdı, "Çok edepsizlik ettim. Beni affedebilecek misin?" dedi utançla.

"Unut bunları sevgilim. Daha dikkatli olmalıydım."

"Beni affettiğini söyle."

"Bu senin suçun değildi."

"Sadece söyle!"

"Seni affediyorum."

"Lütfen yemeğini ye."

"Aç değilim."

"Lütfen ye."

Lin, "Tamam, sen öyle istiyorsan," derken gülümsemeye çalıştı, beceremeyince, fark edilmesin diye arkasını döndü. Kalkıp mutfağa gitti. {cin kaçıp gitmiyorsun? Arada bir Lin'in kafasına hep bu soru takılıyordu. Hayali planlar yapmaktan kendini alamıyordu. Bankadaki hesabında biriktirdiği dokuz bin yuani çekip gizlice tren istasyonuna gitmeyi, o andan itibaren de başka bir isimle, kendisini hiç kimsenin tanımadığı uzak bir şehirde yeni bir hayata başlamak için düşünüyordu. Fakat kalbinin derinliklerinde, kendi mutluluğu için ailesini terk ettiği takdirde duyacağı vicdan azabını kaldıramayacağını biliyordu. Nereye giderse gitsin, pişmanlığın sırtına yükleyeceği kambur onu hep rahatsız edecekti. İlkbahar Festivali yaklaştığında, Manna ona, "Neden tatilden önce Shuyu'ya bir şeyler götürmüyorsun? Hem nasıl olduğunu da görmüş olursun," dedi.

Lin şaşırmıştı. "Niçin bunu yapmamı istiyorsun?"

"Çok yalnız olmalı. Etrafında Hua dışında aileden hiç kimse yok. Hem sen onları hiç özlemiyor musun?"

"Pekâlâ, onları görmeye gideceğim." Önce hastalığın Manna'nın kalbini yumuşatmış olabileceğini, o yüzden bu teklifi yaptığını düşündü. Belki de gelecekte ikizlerin Hua ile Shuyu'nun yardımına muhtaç olacağını biliyordu. Sonra merak etti; Manna'nın kendisi de yalnız bir kadın değil miydi? Dağılmış bir ailesi olmadığı için, kendini Shuyu kadar yalnız hissetmediğini mi ima etmek istemişti? Lin'in koca olarak üstlendiği rol bu kadar büyük bir önem taşıyabilir miydi? Evli kadınların çoğu aynı şekilde mi hissediyordu?

Hua'dan Shuyu'nun nasıl olduğuna dair haberler alsa da, Lin aslında, onun nasıl idare ettiğini görmek için de sabırsızlanıyordu. Suhuyu kibrit fabrikasında sık sık sıcak banyo yaptığı için, siyatiği önemli ölçüde iyileşmişti. Fakat kızı, annesinin köylerini bazen çok özlediğini de anlatmıştı. "Ben başka bir yere taşınamayacak kadar yaşlı bir ağacım," diyordu kadıncağız. Gelecek nisanda, birlikte Goose Köyü'ne gidip Lin'in ailesinin mezarlarını temizleme konusunda Hua'nın söz vermesini istemişti. Aslında şikâyet etmesine rağmen, şehirdeki hayatından da hoşnuttu.

İlkbahar Festivali'nden iki gün önce, Lin, hastane tarafından ailelere tatil hediyesi olarak verilen dört donmuş uskumru balığı ile bir demet sarımsağı bez bir çantaya koydu. Artık kibrit fabrikasına doğru yola çıkmaya hazırdı. Tam gidecekken Manna yataktan kalkıp ona baktı. Lin kürk şapkasını takmış, kulaklıklarını çenesinin altında bağlamıştı ve eldivenli eleriyle, o zamanlar kupon gerektirmeden alabileceği en ekonomik bisiklet olan Peacock'un gidonunu tutuyordu. Manna'nın gözleri kıpkırmızıydı ve sanki kapatamı-yormuş gibi kocaman açılmıştı. Eğilip, sallanan beşikte kardeşi Okyanus'un yanında uyuyan büyük bebek Irmak'ı öptü. "Dikkatli ol," dedi Lin'e.

"Pekâlâ."

"Erken gel. Seni bekleyeceğim."

"Elbette, yemek zamanı evde olurum."

Saat akşam üzeri dört buçuktu ve şehirde trafik yoğunlaşmıştı. Gökyüzü gri bulutlar ve hava kirliliği yüzünden kapkaraydı. Lin'in bisikletiyle geçtiği

ilkbahar Sokağı'nda, ışıklar birer birer yanmaya başlamıştı. Kibrit fabrikasının bulunduğu, batı tarafına doğru gidiyordu. Alacakaranlıkta, evlerin çatısındaki kırmızı kiremitlerle buzların görüntüsü bulanıyor, at arabaları ve otomobiller geçtikçe ezilen kar yüzünden yol kayganlaşıyordu. Kendi kendine biraz daha hızlı sürmesi gerektiğini söyledi. Bir hafta önce aynı sokakta bir kamyon, bisiklet kullanan bir kızı ezmişti.

Lin fabrikaya vardığında hava çoktan kararmış, evlerin hepsinde ışıklar yanmıştı. Hua'ya kısa bir süre önce verilen yatakhanein ortasındaki 12 numarayı hiç zorluk çekmeden buldu. Kızının içeride şarkı söylediğini duyunca kapıyı çalmadı. Hangi şarkıyı söylediğini çıkaramıyordu, belki de bir dans şarkısıydı.

Hafif bir kar yağmaya başlamıştı. Güneydeki uzun bir fabrika bacasındaki hoparlörden, "Doğu Kıpırmızı, Güneş Doğuyor" şarkısından sonra haberler okunmaya başlandı. Fabrikanın dışındaki evlerin balkonlarında birkaç fişek patlatıldı.

Lin içeriye girip girmemekte tereddüt ederek, bir süre camları neredeyse tamamen buz tutmuş pencerenin önünde kalakaldı. Öne eğilip, bulduğu bir delikten içeriyi gözetledi. Shuyu içerideydi. Üzerinde beyaz bir elbise ve yeşil pamukludan müflonlu bir ceket vardı. Mutlu ve sağlıklı görünüyordu. Anne kız birlikte börek yapıyorlardı. Hamur kâsesinin üzerinde yuvarlak, bambu bir tepsi vardı, içine üç sıra börek dizilmişti. Hua oklavayla hamuru açıyor, annesi

de içine şekerle karıştırılmış kırmızı fasulye püresi doldu-ruyordu. Shuyu bir şekilde şehre ayak uydurmuştu ve artık çok daha genç duruyordu. Lin'in gözüne profesyonel bir ahçı gibi göründü. Her nedense gördüğü huzur dolu manzara bütün benliğini sarmış, boğazı düğümlenmişti. Doğrulup çevresine bakındı. Yatakhanein diğer pencerelerinin dışına asılmış, herhalde içleri dondurulmuş börek ve hamur köfteleriyle dolu, beyaz bez torbalar gördü. Doğdukları köyde, her ailenin sene sonunda binlerce börek ve hamur köftesi yaparak buzhanelerde dondurduklarını, böylece tatil mevsiminde yemek hazırlamakla vakit kaybetmekten kurtulduklarını hatırladı. Kış eğlence ve dinlenme mevsimiydi ve erkeklerin çoğu günlerini kumar oynayıp sarhoş olarak geçirirlerdi.

Birkaç ay önce, emekli bir subayın eski ailesiyle bir araya gelmek istediğinde kriz geçirip öldüğünü hatırlayınca, içeriye girmemeye karar verdi. Yaşlı adam, 1943 sonbaharında komünist orduyla birlikte yaşadığı köyden ayrılmış ve daha sonra, Harbin'de orta derecede bir subay olunca karısından boşanmıştı. Kırk yıl sonra emekli olunca köyünü ziyarete gitmiş, karısının hâlâ onu beklediğini ve dört çocuğunun kendi ailelerini kurduklarını görmüştü. Üç neslin on altı üyesinden oluşan aile bir araya toplanınca, adam çok duygulanmış ve yemek masasında bir kriz geçirdikten sonra, iki gün içinde ölmüştü. Lin şimdi içeri girerse duygularını kontrol edemeyeceğinden korkuyordu, o yüzden bez torbayı daire kapısının yanındaki briket yığınının üzerine bıraktı.

Fakat daha uzaklaşmadan, torba kömürlerin üzerinde asılı olan, kalın bir soğan demetiyle birlikte yere düştü. . "Kim var orada?" diye bağırdı Hua içeriden.

Sonra kapı açıldı. Hua, "Baba! İçeri gel," diye bağırdı. Arkasına dönüp içeri seslendi. "Anne, babam burada."

Shuyu unlu ellerini ovuşturarak dışarı çıktı. "Bu karda kıyamette dışarıda durma. İçeri gir," dedi yüzünde hafif bir gülümsemeyle. Sanki Lin bir seyahatten dönmüş gibiydi.

Lin bisikleti kilitleyip içeri girdi. Oda o kadar sıcaktı ki, şapkasını ve anında buğulanan gözlüklerini çıkardı. Gözlük camlarını baş ve işaret parmaklarıyla parlatmaya çalıştı.

Shuyu ile Hua, ona iyi ısınmış, pırıl pırıl görünen tuğla sedire oturmasını önerdiler. Lin botlarını çıkarıp sedire yerleşti. Bağdaş kurup bacaklarına küçük bir örtü örttü, sonra da ceketini çıkardı. Shuyu önündeki sehpaye anında bir bardak dolusu siyah çay koydu. "İç şunu da için ısınsın. Dışarı çok soğuk," dedi.

Tuğla sedire oturmak Lin'in hoşuna gitmişti. Şuraya uzanıp, bir parça sırtını ısıtmayı ne çok isterdi. Yorgundu ve çayını yudumlarken, karısıyla kızının konuşmalarını dinleyerek akşam yemeğini hazırlamalarını beklemek, kendisini evinde hissetmesini sağlamıştı.

Yüreği dopdoluydu ve zorlukla nefes alıyordu. Çevresine bakındı ve duvarlarda, aynı köylerinde olduğu gibi, her birinde en az bir tombul bebek ve bir çift koca şeftali olan, dört tane İlkbahar Festivali resmi gördü. Birden Hua ile Shuyu'nün kendisi olmadan da yaşayabileceklerini düşündü. Fark ettiği gerçek üzülmeye ve kendisini bir hiç gibi hissetmesine sebep olmuştu. "Ben lüzumsuz bir adamım," diye mırıldandı. Uzun süre önce bu cümleyi bir Rus romanında okumuştı. Yazarın adını hatırlayamıyordu.

Geçmiş yıllardaki tatilleri hatırlamaya çalıştı ve aralarında birinin bile, diğerinden farklı olmadığını fark ederek yıkıldı. Goose Köyü'nü terk ettiğinden beri, bir tek mutlu

İlkbahar Festivali yaşadığını söyleyemezdi. Akli tatillerden kadınlara kaydı ve daha da şaşkına döndü, çünkü tüm kalbiyle sevdiği bir kadınla tek bir gün geçirmemişti. Hayır, hayatında asla böyle bir kadın olmamıştı ve bu duyguya tamamen yabancıydı. Yine de şu anda bir şeyden emin olabiliyordu: Aşk ve huzur arasından birini seçmesini söyleseler, sonuncusunu seçerdi. Rahatça oturabileceğin, kitabını okuyabileceğin, güzel bir yemek yiyip deliksiz bir uyku uyuyabileceğin bir yerden daha güzel ne olabilirdi? Kalbinin derinliklerinde bunun sadece bir dilek olduğunu, çünkü pek yakında, Manna ile bebeklerinin olduğu eve geri dönmek zorunda olduğunu biliyordu. Gözlerini kapattı. Hem kendisinin, hem de başkalarının hayatını nasıl da mah-vedebilmişti!

Akşam yemeği hazır. Hua masaya şeffaf erişteyle karıştırılmış lahana salatası, bir tabak tavuk yahnisi, pirinç unundan yapılmış ve kızartılmış bir sepet dolusu börek ve bir tencere lahana turşulu domuz yahnisi koydu. Shuyu bir şişe buğday likörü açarak Lin'in kadehini doldurdu. "Bens-heng, İkinci Eşek şehire gelirken bu şişeyi sana göndermiş."

"İkinci Eşek ne zaman geldi?"

"Geçen hafta. Oğlu Handong'a kullanılmış bir kamyon almaya gelmiş. Artık zengin ya, bir ulaşım şirketi kurmak istiyor."

"Bensheng neler yapıyor?"

"İyi. İkinci Eşek onun sana çok özendiğini söylüyor."

"Erkek kardeşin bana mı özeniyor?"

"Evet. Bensheng şöyle demiş, 'Nasıl oluyor da herşeyin iyisi Lin'i buluyor? Ben niçin onun kadar şanslı olamıyorum? En iyi eğitimi aldı, yüksek mevkide bir işi ve üç tane çocuğu var.'"

"Niçin böyle söylemiş? Bakkal dükkânından çok para kazanmıyor mu?"

"Bilmiyorum. İkinci Eşek, Bensheng'in senin iki oğlun olduğunu duyunca gözyaşlarına boğulduğunu söyledi. Seni hiç bu kadar kıskanmamıştı."

Lin başını kaldırıp boyaları dökülmüş olan tavana baktı. Nasıl oluyor da her birimiz kendi azabımızı çekmeye mahkûm edilebiliyoruz? diye düşündü. Sonra kızına döndü. "Hua, git de iki kadeh daha getir."

"Sadece tek bir kadehimiz var baba." Yine de kalkıp mutfağa gitti.

"Sana başka iyi haberlerimiz de var," dedi Shuyu.

"Ne gibi?"

"Hua'nın erkek arkadaşı Fengjin yakında ordudan ayrılıyor. Buraya, Hua'nın yanına gelecek. Nişanlanmak istiyor. Lin, birkaç sene içinde torunlarımız olacak ve ailemiz daha da genişleyecek."

Elinde iki küçük kâseyle içeri gelen Hua, "Anne, lütfen bu konu hakkında konuşma," diye söze girdi.

Shuyu'nun sözleri Lin'e hem ağlama, hem de gülme isteği vermişti. Birkaç saniye boyunca gözlerini kapattı, sonra kâselere biraz likör koydu. "Bu gece hepimiz ailemizin bir araya gelmesi şerefine içmeliyiz," dedi.

"Mutlu tatiller!" dedi Hua babasına.

Kâseleri kadehle tokuşturup içtiler. "Şu böreklerden bir tane al, bak ne güzel yapmışız," dedi Shuyu. Yemek çubuğuyla tavuk butlarından birini alıp tabağına koydu.

Lin yemeğini yerken, buna bir kutlama demek mümkünse, ilk kez Bahar Festivali'ni Shuyu ve Hua ile kutladığını fark etti. Tatilin iki günü geçmişti bile. Her kış hastanede kalmış, eve ancak yazları gitmişti. Anıları onu üzmemekten başka bir işe yaramıyordu. Keşke Shuyu ile Hua ondan nefret etselerdi de, bu eve gelmesini yasaklasalardı. En azından o zaman kendini daha rahat hissedebilir ve onlara karşı böyle bir bağlılık duymazdı. Onlar yiliklerine katlanmak çok daha zordu.

Sanki beynini uyuşturup herşeyi unutmak istemiş gibi, kadehleri birbiri ardına yuvarladı.

"Baba, çok fazla içmiyor musun? Sarhoş olacaksın," dedi kızı.

Shuyu, kes sesini demek istemiş gibi, gözlerini kızına dikti.

"Ben iyi... iyiyim," dedi Lin kadehini tekrar kaldırarak.

Lin kısa bir süre sonra duygularını kontrol altında tutamaz hale geldi. Kendini acınacak bir durumdaymış gibi hissediyor, onların kendisini anlamasını sağlamak için bir şeyler söylemek istiyordu, fakat sanki dili artık ona ait değildi.

Shuyu'nun elini yakaladı, "Sevgilim, ben... ben seni in-•citmek istemedim. Beni bağışlayabilecek misin?" dedi, gözyaşları içinde.

"Tabii ki."

"Ben kötü, çok kötü bir adamım sevgilim."

"Hayır, sen iyi bir adamsın."

"Of, iyi bir adam olmak istemiyorum. Sadece normal bir adam olmak istiyorum."

"Tamam, o zaman iyi bir adam değilsin." Shuyu artık gözyaşlarını tutamıyordu. Lin daha önce ona hiç böyle sevgi dolu sözler söylememiştir.

"Ağlama, ağlama hayatım," diye devam etti Lin. Bir an bakışları bulandı, gözünün önüne Manna ile oğullan geldi. Gözlerini ovuşturunca kayboldular.

"O kadar mutluyum ki Lin, sonunda eve geldin," dedi

'53

Shuyu, sonra da gözleri annesiyle babasının yüzleri arasında mekik dokuyan kızına baktı. Shuyu, Lin'in o anda kendisi hakkındaki gerçek duygularını ifade ettiğine inanıyordu, çünkü bir erkek sarhoşken kalbinden ne geçiyorsa onu söylerdi.

"Ah, o kadar aptalmışım ki!" Lin kızma döndü. "Biliyorsun Hua, Manna yakında ölecek. O gidici. Aslında kötü bir kadın değil, fakat kalbi fazla dayanmaz."

"Baba, sus artık!"

"Tamam, tamam, çenemi kapatıyorum." Fakat bir koluyla Shuyu'ya sarılıp, öteki eliyle yüzüne dokunurken sordu, "Bu sen misin Shuyu?"

"Evet benim, karın Shuyu."

"Sevgilim, beni bekleyecek misin? Sana yakında geri döneceğim. Biz hâlâ, hâlâ bir aileyiz, değil mi? Manna bir, yada iki yıl içinde ölecek. Oh ben... ben ikizlerle ne yapacağım?"

"Lütfen, bu şekilde konuşma. Kafanı böyle şeylere takma."

"Bana yardım edecek misin?"

"Tamam, yardım edeceğiz, söz veriyorum. Bu kadar üzülme." Sonra Hua'ya döndü, "Çabuk bir kâse sirke getir, baban sarhoş oldu."

"Hayatım, o kadar hüznülyüm ki! Kalbim o kadar dolu ki, neredeyse patlayacak. Bu kahrolası hayata daha fazla dayanamıyorum!" diye devam etti Lin.

Ona bir kâse sulandırılmış sirke içirdiler. Lin sıcak tuğla sedire düştü ve anında titrek bir sesle horlamaya başladı. Shuyu, Lin'in üzerine ince, pamuklu bir yorgan örttükten sonra, Hua'ya döndü, "Hemen gidip hastaneyi ara ve o kadına, babanın bu akşam oraya dönemeyecek kadar sarhoş olduğunu söyle."

Kızları başına bir eşarp sarıp dışarı fırladı. Lapa lapa yağın karın altmda telefonu olan bekçi kulübesine doğru koşmaya başladı.

|

|

Shuyu ve Hua ile kahvaltı ettikten sonra hasta-döndü, akşamdan kalma olduğu için hâlâ zor adım atıyordu. Manna onun geldiğini görünce rahatladı. "Bu kadar fazla içmemeye dikkat etmeliydin. Artık genç bir adam değilsin."

"Üzgünüm." İçi fındık ve kestaneyle dolu bez torbayı masanın üzerine bıraktı.

"Dün gece sadece iki saat uyuyabildim. O kadar çok merak ettim ki!" dedi.

"Orada kalmaya niyetim yoktu. Balıklarla sarmısağı kapılarına bıraktım, fakat daha oradan ayrılamadan Hua beni gördü."

"Onlar nasıl?"

"Geçinip gidiyorlar. Köydeki hallerinde» çok dalıa iyiler."

"Bunu duymak çok hoş."

Bebekler uyuyunca Lin ile Manna bayram için hazırlanmaya başladılar. Manna et peltesi yapmak için domuz paçası ve horoz haşlarken, Lin de musluğun altında çaydanlığı ovalayarak temizlemeye çalışıyordu.

Alüminyum tencerede su kaynarken, Manna kavrulmuş fıstıkları ve çeşit çeşit şekerleri iki şekerliğe doldurarak, ertesi sabah bayram ziyaretine gelecek misafirler için hazırladı.

Öğleden sonra erkenden Hua geldi. O kadar rnutlu görünüyordu ki, gözlerinin içi gülüyordu. Lin ile Manna evi temizlerken, o da ikizlerle ilgilendi, onlara türküler mırıldandı, sanki anlayabileceklermiş gibi, büyük, kara kurtla iki küçük kuzunun masalını anlattı. Oda bebek sesleri ve kahkahalarıyla dolmuştu. Hua kâğıttan bir horoz ve zıplayan bir kedi resmi keserek bebeklere gösterdi, sonra da pencerenin camına astı. Manna, özellikle sokaktan bakıldığında, evlerini bayram havasına girmiş gibi gösteren kâğıt resimlere memnun olmuştu.

Lin bambu bir sopanın ucuna iliştirilmiş süpürgeyle, tavandaki örümcekleri alıyordu. Yanından geçerken kızı dizini dürttü. Manna'nın kapının önünde unlu bir torbayı silkelediğini görünce, babasına fısıldadı, "Baba, annem evde çok mutlu. Seni bekleyeceğini söyledi."

Lin birden bir gece önce yemekte yaptığı gevezeliği hatırladı. "Dün gece tam bir budala gibi davrandım, değil mi?" diye sordu utanarak.

"Hayır, hayır. Senin eve gelmene çok memnun olduk. Annemi görmeliydin. Bugün sanki bambaşka bir insan olmuştu. Bana ilkbaharda gelip onları göreceğini söyledi." Parmağıyla beşiği gösteriyor, ikizleri kastettiğini söylemek istiyordu.

Lin'in içini bir mutsuzluk sardı. "Hua, annen artık yaşılanıyor. Onunla ilgileneceksin, değil mi?" diye sordu bir süre düşündükten sonra.

Hua gülümseyerek, "Tabii ki, Baba," diye cevap verdi.

"Ona beni beklememesini söyle. Ben beklemeye degecek bir adam değilim."

"Kendine bu kadar katı davranma Baba. Biz seni hep bekleyeceğiz."

Lin göğsünün sıkıştığını hissederek, mutfağın tavanını temizlemek üzere uzaklaştı. Gözyaşlarını zor tutuyordu. Hem üzgündü, hem de çok duygulanmıştı. Manna dışarıda yoldan geçenlere, "Mutlu bayramlar" diliyordu. Halinden o kadar hoşnuttu ki, Lin onun sesinin hâlâ hayat dolu olduğunu fark etti.

Bestseller / Edebiyat

Ha Jin 1956'da Çin'de, Liaoning'de doğdu ve altı yılını 'Halk Kurtuluş Ordusu'nda hizmet vererek geçirdi. 1985'te Çin'den ayrılarak Amerika'ya, burs kazandığı Brandies Üniversitesi'ne doktora yapmaya gitti.

Bekleyiş'ten başka In the Pond (Havuzda) isimli bir romanı, iki şiir, iki de öykü kitabı vardır. Ha Jin, son kitabı olan Bekleyiş ile 1999 (Amerikan) Ulusal Kitap Üdülü'nü ve 2000 PEN/Faulkner Ödülü'nü aldı. Yazar, Atlanta'daki Emory Üniversitesinde ingilizce profesörüdür.

Askeri doktor olan Lin Kong, yaşlı anne babasının ısrarıyla, iyi huylu ama basit bir kız olan Shuyu ile evlenir. Ancak karısıyla hiçbir şeyi paylaşamaz. Lin başka bir şehirdeki askeri bir hastaneye tayin olunca, evinden ayrılır ve ailesini yılda sadece on gün ziyaret edebilir. Genç adam işi ve kitaplarıyla

doldurduğu hayatından Şikâyetçi değildir. Ancak hemşire Manila'ya âşık olunca karısından ayrılıp onunla evlenmek ister. Karısını boşanmaya razı etmek için köyüne gider, ama Shuyu yılda ancak on gün görebildiği kocasından vazgeçmek istemez. Lin ile Manna on sekiz yıl boyunca, komünist rejimin baskısı altında Shuyu'nun boşanmaya razı olmasını beklerler. Sonunda aşkın gücünün zamanın acımasızlığına karşı kazandığı zafere rağmen, hayat başka bir 'Bekleyiş'e mi dönüşecektir?

Ha Jin Őiirsel bir yalınlıkla, ustaca aktardığı öyküsünün arka planında, Çin gelenekleriyle komünist devrimin koşullarını kara mizaha kaçan bir yorumla sergilerken, Manna'yı devrimci, modern Çinli gencin; Shuyu'yu geleneksel Çinli kadının; Lin'i ise iki uç arasında çaresiz kalan, batı kültürüne aşına aydınının simgesi olarak kullanmış.

"Ha Jin, post-modern bir çağda realist bir üslupta yazmayı sürdürebilen en usta yazarlardan biri." -Kirkus Review

"Hajin'in romanı abartılı konusuna rağmen, yapısıyla, farklı mizah anlayışıyla, anlatımındaki Şaşırtıcı incelikle okuyucuyu hemen etkisi altına alıyor." New York Times Book Review/Francine Prose

"Bekleyiş kültürel engelleri aşan basit bir aşk öyküsü. Ancak Ha Jin, sakin kırsal alanlardan Çin'in kuzeydoğusundaki küçük bir kasabaya uzanan öyküsünü, Őiirsel bir zarafetle aktarmış. Çin'deki günlük hayatın zengin ayrıntıları, inandırıcı bir ifadeyle okuyucuya ulaşıyor." - The Chicago Tribune